

MANCOMUNITAT

DE
CATALUNYA

1919 - 23

N
395

93 Col. M. C. / 50

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

PROJECTES D'ACORD PRE-
SENTATS A L'ONZENA
REUNIÓ ORDINÀRIA DE
L'ASSEMBLEA

BARCELONA
AGOST 1919

q. 129.731

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Institut d'Estadística
de Catalunya
Biblioteca

R. 60948

16 JUNY 2005

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

PROJECTES D'ACORD PRE-
SENTATS A L'ONZENA
REUNIÓ ORDINÀRIA DE
L'ASSEMBLEA

*Els projectes que conté aquest
volum foren aprovats sense mo-
dificació, per l'Assemblea de la
Mancomunitat, en sessió del dia
13 de setembre*

BARCELONA
AGOST 1919

LA CASA DE CARITAT
DE BARCELONA

ANUARIO DE LA CASA DE CARITAT
DE BARCELONA
1900

CONVOCATÒRIA

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

PRESIDÈNCIA

*Vist l'article 4.^è de l'Estatut;
Ateses les deliberacions del Consell
Permanent dels dies 7 de maig
proppassat i 14 del mes que som;
Es convoca l'Assemblea per al dia
11 de setembre propvenent, a les
deu del matí, en el Palau de la Ge-
neralitat.*

Barcelona, 27 d'agost de 1919.

El President,

J. PUIG I CADAFAIX

PROJECTES
DEL CONSELL PERMANENT

AJORNAMENT DE L'ASSEMBLEA

Segons lo disposat en el paràgraf sisè de l'art. IV de l'Estatut de la Mancomunitat i en l'art. III del Reglament de l'Assemblea, corresponia que aquesta s'hagués reunit per a celebrar sessió ordinària dins del mes de maig proppassat.

La Llei de 21 de desembre de 1918 variant l'any econòmic, va portar com a conseqüència que les eleccions de Diputats Provincials, en lloc d'efectuar-se en el mes de març últim, com devien tenir lloc de conformitat amb l'art. 44 de la Llei provincial, fossin ajornades per al mes de juny, corresponent, demés, a les Diputacions Provincials reunir-se per a sa constitució en 1.º d'agost, en lloc de la data en què degueren haver-ho fet si no hi hagués hagut la variació de l'any econòmic abans esmentada.

Tenint en compte el Consell de la Mancomunitat la repercussió que la variació de dites eleccions i constitució de Diputacions tenia amb el funcionament de l'Assemblea i provisió de càrrecs per a la mateixa i per al Consell, així com amb les operacions de liquidació del Pressupost, una de les matèries més importants a tractar en les reunions ordinàries, i tenint en compte, a més, la manca d'assumptes urgents a tractar durant el mes de maig últim, acordà el Consell prèvia consulta amb el senyor President de l'Assemblea, ajornar la reunió ordinària que havia de tenir lloc dins del mes de maig.

Les raons exposades justifiquen plenament la causa de l'ajornament, i, en sa conseqüència, el Consell Permanent té l'honor de proposar a l'Assemblea l'adopció del següent:

ACORD

S'aprova la deliberació del Consell Permanent, en la seva reunió de 7 de maig, ajornant, com a mesura imposada per la variació de l'any econòmic i altres raons esmentades en l'al·ludida deliberació, la convocatòria de l'onzena reunió ordinària de l'Assemblea de la Mancomunitat de Catalunya.

Palau de la Generalitat, 14 d'agost de 1919.—
El President, JOSEP PUIG I CADAFALECH. — *Els Consellers* : F. D'A. BARTRINA — A. GUASCH — M. INGLÈS — J. MESTRES — A. RIERA — J. VALLÈS I PUJALS.

LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

Vistos els comptes de Pressupostos i de Caixa rendits pel President Ordenador de pagaments i Caixer interí, respectivament, corresponents a l'any 1918, junt amb tots els documents que determinen les lleis de Pressupostos i Comptabilitat i Reglaments consegüents;

Vista la relació remesa per l'Oficina d'Intervenció dels *reparos* que ofereix el compte de Caixa;

El Consell Permanent sotmet a l'examen, censura i aprovació de l'Assemblea els comptes de Pressupostos i de Caixa de la Mancomunitat corresponents a l'any 1918-19, junt amb els documents que els integren, rendits, respectivament, pel President Ordenador de pagaments i Caixer de la Mancomunitat; i proposa que l'Assemblea encomani a l'Oficina d'Intervenció que recapti dels perceptors que encara no han rendit compte de les quantitats percebudes, la justificació de les dites quantitats.

Palau de la Generalitat, 14 d'agost de 1919. —
El President, JOSEP PUIG I CADAFALECH. — *Els Consellers* : F. D'A. BARTRINA — A. GUASCH — M. INGLES — J. MESTRES — A. RIERA — J. VALLÈS I PUJALS.

DEPOSITARIA

DEPOSITARIA

EXERCICI 1918-19

COMPTE DEFINITIU QUE RENDEIX EL DEPOSITARI INTERÍ DELS CABALS DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA, CORRESPONENT A L'EXERCICI DEL PRESSUPOST DE 1918-19, PER LES OPERACIONS D'INGRESSOS I PAGAMENTS ESDEVINGUTS EN LA CAIXA DEL SEU CÀRREC DES DEL 1.^r DE GENER DE 1918 A 31 DE MARÇ DE 1919.

COMPTE DE CAIXA

	Ptes. Cts.
<i>Càrrec.</i> — Pels ingressos realitzats durant els quinze mesos que comprèn l'exercici	7.606,412'44
<i>Data.</i> — Pagaments verificats en igual període	7.287,422'91
Existència en finir l'exercici.	318,989'53

COMPTE DE CONCEPTES

Capítols		Ptes. Cts.
	CÀRREC	
1. ^r	Donatius	12,500
2. ⁿ	Compensacions econòmiques . .	1.045,326'42
3. ^r	Repartiment	460,049'21
4. ^t	Ingressos procedents de serveis incorporats	581,852'10
5. ^e	Emprèstits	2.914,288'65
6. ^e	Subvencions i reintegraments . .	322,400'87
7. ^e	Caixa de Crèdit Comunal . . .	129,937'50
8. ^e	Resultes	1.790,057'69
9. ^e	Operacions fora de Pressupost .	350,000
	INGRESSOS . . .	7.606,412'44

Capítols		Ptes.	Cts.
	DATA		
1. ^r	Govern i Administració	824,594	'20
2. ⁿ	Càrregues	580,731	'33
3. ^r	Obres públiques	3.392,841	'74
4. ^t	Cultura i Instrucció	401,067	'04
5. ^è	Beneficència	1.116,942	'68
6. ^è	Sanitat i Acció Social	24,400	
7. ^è	Caixa de Crèdit Comunal	129,937	'50
8. ^è	Imprevistos	34,450	'17
9. ^è	Altres despeses	50,000	
10. ^è	Operacions fora de Pressupost	100,000	
13. ^è	Resultes	632,458	'25
	PAGAMENTS	7.287,422	'91
Articles		Ptes.	Cts.
	Relació per articles		
	CÀRREC		
	CAPÍTOL I		
	<i>Donatius</i>		
Únic	Donatius de les Diputacions mancomunades	12,500	
	CAPÍTOL II		
	<i>Compensacions econòmiques pels serveis provincials incorporats a la Mancomunitat</i>		
1. ^r	Compensacions pel Servei de Sostiniment de Dements pobres.	644,970	'60
2. ⁿ	Compensacions pel Servei de Conservació de carreteres i camins.	400,355	'82
		1.045,326	'42

Articles		Ptes. Cts.
	CAPÍTOL III	
	<i>Repartiment entre els Municipis de Catalunya</i>	
Únic	Repartiment	<u>460,049'21</u>
	CAPÍTOL IV	
	<i>Ingressos procedents de serveis incorporats</i>	
1.ª	Arbitris de carreteres	154,695'53
2.ª	Ingressos procedents del Servei de Dements	19,259'87
	Cobrat pel Manicomi de Salt en concepte de recursos propis . .	12,112'81
3.ª	Altres ingressos	<u>395,783'89</u>
		<u>581,852'10</u>
	CAPÍTOL V	
	<i>Emprèstits</i>	
Únic	Emprèstits	<u>2.914,288'65</u>
	CAPÍTOL VI	
	<i>Subvencions i Reintegraments</i>	
Únic	Subvencions i reintegraments . .	<u>322,400'87</u>
	CAPÍTOL VII	
	<i>Caixa de Crèdit Comunal</i>	
Únic	Caixa de Crèdit Comunal . . .	<u>129,937'50</u>

Articles		Ptes.	Cts.
	CAPÍTOL VIII		
	<i>Resultes</i>		
Únic	Resultes Mancomunitat	1.787,662	'85
	Resultes Manicomi de Salt . . .	2,394	'84
		<u>1.790,057</u>	<u>'69</u>
	CAPÍTOL IX		
	<i>Operacions fora de Pressupost</i>		
Únic	Operacions fora de Pressupost. .	350,000	
Articles		Ptes.	Cts.
	DATA		
	CAPÍTOL I		
	<i>Govern i Administració</i>		
1. ^r	Despeses de Govern	96,339	'31
2. ⁿ	Despeses d'Administració . . .	688,966	'39
3. ^r	Delegacions	31,782	
4. ^t	Publicacions de la Mancomunitat.	7,506	'50
		<u>824,594</u>	<u>'20</u>
	CAPÍTOL II		
	<i>Càrregues</i>		
1. ^r	Contribucions i Impostos . . .	81,234	'38
2. ⁿ	Emprèstits	499,496	'95
3. ^r	Contractes	—	
		<u>580,731</u>	<u>'33</u>
	CAPÍTOL III		
	<i>Obres públiques</i>		
1. ^r	Carreteres, camins i ponts . . .	2.581,691	'47
	<i>Suma i segueix.</i>	2.581,691	'47

Articles		Ptes.	Cts.
	<i>Suma anterior.</i>	2.581,691	'47
2. ⁿ	Servei Telefònic	806,829	'22
3. ^r	Obres hidràuliques i Sanejament.	4,321	'05
		3.392,841	'74
	CAPÍTOL IV		
	<i>Cultura i Instrucció</i>		
1. ^r	Institut General d'Educació, etc.	80,719	'20
2. ⁿ	Escoles i Biblioteques	262,051	'36
3. ^r	Instrucció Agrícola	58,296	'48
		401,067	'04
	CAPÍTOL V		
	<i>Beneficència</i>		
1. ^r	Atencions generals	852,314	'87
2. ⁿ	Dements de la Província de Girona:		
	Satisfet per Caixa	193,680	'87
	Satisfet pel Manicomi de Salt,		
	recursos propis	12,989	'13
3. ^r	Inspecció del Servei de Dements.	4,999	'95
4. ^t	Reorganització del Servei de Dements pobres	52,957	'86
		1.116,942	'68
	CAPÍTOL VI		
	<i>Sanitat i Acció Social</i>		
1. ^r	Sanitat	20,500	
2. ⁿ	Acció Social	3,900	
		24,400	
	CAPÍTOL VII		
	<i>Caixa de Crèdit Comunal</i>		
Únic	Caixa de Crèdit Comunal	129,937	'50

Articles		Ptes. Cts.
	CAPÍTOL VIII	
	<i>Imprevistos</i>	
Únic	Imprevistos	<u>34,450'17</u>
	CAPÍTOL IX	
	<i>Altres despeses</i>	
Únic	Altres despeses	<u>50,000</u>
	CAPÍTOL X	
	<i>Operacions fora de Pressupost</i>	
Únic	Operacions fora de Pressupost . .	<u>100,000</u>
	CAPÍTOL XIII	
	<i>Resultes</i>	
Únic	Resultes	<u>632,458'25</u>

CLASSIFICACIÓ DE L'EXISTÈNCIA

En poder del Caixer de la Man- comunitat.	Pessetes	317.471'01
En poder de l'Administrador del Manicomi de Salt.	»	1.518'52
	Pessetes	<u>318.989'53</u>

El precedent compte definitiu de l'exercici del Pres-
supost de 1918-1919 es correspon en un tot amb les res-
pectives relacions i documents que s'hi acompanyen per
a sa més exacta comprovació, així com amb els llibres
que porta la Depositaria de mon càrrec.

Barcelona, 31 de març de 1919.

El Depositari interí,
J. GIMÉNEZ

COMPTADURIA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Examinat el compte precedent, així com els docu-
ments de sa justificació, resulta conforme amb les parti-
des dels llibres d'aquesta Comptaduria de mon càrrec,
corresponents a l'exercici de 1918-1919, a què aquell
compte es refereix.

Barcelona, 31 de març de 1919.

Vist i conforme,
El President,
J. PUIG I CADAFAIX

L'Interventor,
GUILLERME VIRGILI

PRESSUPOST D'INGRESSOS

SECCIÓ D'INTERVENCIÓ

COMPTE DEFINITIU DEL PRESSUPOST CORRESPONENT ALS QUINTE
PRESIDENT DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA, COM A 0

PRIMERA PART. — COMPTE DE PRESSUPOST D'INGRESSOS

Capítols	Pressupost refós	Augments dintre l'exercici	TOTAL — Pessetes Cts.	Anul·lacions dintre l'exercici	Pressupost liquidat	Recaptat durant els quinze mesos	Pendent de cobra- ment, que passa a Resultes
I. Donatius . . .	150,000	—	150,000	—	150,000	12,500	137,500
II. Compensacions econòmiques pels serveis provincials incorporats a la Mancomunitat . .	1.650,681'79	205'31	1.650,887'10	—	1.650,887'10	1.045,326'42	605,560'68
III. Repartiment en- tre els Municipis de Catalunya	609,178'85	—	609,178'85	—	609,178'85	460,049'21	149,129'64
IV. Ingressos proce- dents de serveis in- corporats	699,272'08	146,172'95	845,445'03	81,642'54	763,802'49	581,852'10	181,950'39
V. Emprèstits . .	3.057,684	—	3.057,684	143,395'35	2.914,288'65	2.914,288'65	—
VI. Subvencions i reintegrants . .	644,572'04	—	644,572'04	56,439'05	588,132'99	322,400'87	265,732'12
VII. Caixa de Crèdit Comunal	225,000	—	225,000	95,062'50	129,937'50	129,937'50	—
VIII. Resultes . . .	3.699,922'20	306'85	3.700,229'05	1.277,467'68	2.422,761'37	1.790,057'69	632,703'68
IX. Obligacions fora de Pressupost . .	—	—	—	—	—	350,000	—
TOTAL . . .	10.736,310'96	146,685'11	10.882,996'07	1.654,007'12	9.228,988'95	7.606,412'44	1.972,576'51

EXERCICI ECONÒMIC DE 1918-1919

MESOS DE L'EXERCICI ECONÒMIC DE 1918-1919, QUE RENDEIX EL
DENADOR DE PAGAMENTS.

SEGONA PART. — COMPTE DEL PRESSUPOST DE DESPESES

Capítols	Pressupost refós	Augments dintre l'exercici	TOTAL — Pessetes Cts.	Anul·lacions dintre l'exercici	Pressupost liquidat	Pagat durant els quinze mesos	Pendent de paga- ment, que passa a Resultes
I. Govern i Admi- nistració de la Man- comunitat	1.010,605'04	—	1.010,605'04	31,325'78	979,279,26	824,594'20	154,685'06
II. Càrregues . . .	744,616'83	—	744,616'83	9,923'01	734,693'82	580,731'33	153,962'49
III. Obres públiques.	4.860,294'20	—	4.860,294'20	374,453'36	4.485,840'84	3.392,841'74	1.092,999'10
IV. Cultura i Ins- trucció	635,924'20	—	635,924'20	65,800'28	570,123'92	401,067'04	169,056'88
V. Beneficència . .	1.317,683'12	—	1.317,683'12	8,472'51	1.309,210'61	1.116,942'68	192,267'93
VI. Sanitat i Acció Social	42,000	—	42,000	1,850	40,150	24,400	15,750
VII. Caixa de Crèdit Comunal	225,000	—	225,000	95,062'50	129,937'50	129,937'50	—
VIII. Imprevistos . .	43,916'31	—	43,916'31	5,457'44	38,458'87	34,450'17	4,008'70
IX. Altres despeses.	55,000	—	55,000	—	55,000	50,000	5,000
X. Obligacions fora de Pressupost . .	—	—	—	—	—	100,000	250,000
XIII. Resultes . . .	907,286'76	—	907,286'76	104,400'89	802,885'87	632,458'25	170,427'62
TOTAL	9.842,326'46	—	9.842,326'46	696,745'77	9.145,580'69	7.287,422'91	2.208,157'78

TERCERA PART — RESUM

		Pessetes
Sobrant de l'exercici anterior	{ Mancomunitat Ptes. 537,362'23 } { Manicomi de Salt. » 456'88 }	537,819'11
Ingressos realitzats per compte del Pressupost de 1918-1919.		7.068,593'33
Total		7.606,412'44
Obligacions satisfetes per compte del mateix Pressupost.		7.287,422'91
Sobrant en 31 de març de 1919, que passa a incorporar-se al	{ Mancomunitat. Ptes. 317,471'01 }	318,989'53
Pressupost ordinari de 1919-20.	{ Manicomi de Salt. » 1,518'52 }	

QUARTA PART. — CLASSIFICACIÓ PER ARTICLES D

COMpte DEFINITIU DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS

CAPÍTOLS I ARTICLES	Pressupost refós	Augments dintre l'exercici	TOTAL — Pessetes Cts.	Anul·lacions dintre l'exercici	Pressupost liquidat	Recaptat durant els quin- ze mesos	Pendent de cobrament, que passa a Resul- tes
I							
<i>Donatius</i>							
ARTICLE ÚNIC. — Donatius de les Diputacions mancomunades . . .	150,000	—	150,000	—	150,000	12,500	137,500
Total . . .	150,000	—	150,000	—	150,000	12,500	137,500
II							
<i>Compensacions econòmiques pels serveis provincials incorporats a la Mancomunitat</i>							
ART. 1. ^r — Compensacions pel servei de Sosteniment de Dements pobres.	983,104'63	—	983,104'63	—	983,104'63	644,970'60	338,134'03
ART. 2. ^a — Compensacions pel servei de Conservació de carreteres i camins.	667,577'16	205'3	667,782'47	—	667,782'47	400,355'82	267,426'65
Total . . .	1.650,681'79	205'3	1.650,887'10	—	1.650,887'10	1.045,326'42	605,560'68
III							
<i>Repartiment entre els Municipis de Catalunya</i>							
ART. ÚNIC. — Repartiment . . .	609,178'85	—	609,178'85	—	609,178'85	460,049'21	149,129'64
Total . . .	609,178'85	—	609,178'85	—	609,178'85	460,049'21	149,129'64
IV							
<i>Ingressos procedents de serveis incorporats</i>							
ART. 1. ^r — Arbitris de carreteres . .	250,000	—	250,000	77,461'91	172,538'09	154,695'53	17,842'56
ART. 2. ^a — Ingressos procedents de serveis de la Mancomunitat:							
Mancomunitat	28,750	—	—	—	—	—	—
Manicomi de Salt	—	9,397'8	38,147'81	4,180'63	33,967'18	19,259'87	309'50
ART. 3. ^r — Altres ingressos	420,522'08	136,775'1	557,297'22	—	557,297'22	395,783'89	161,513'33
Total . . .	699,272'08	146,172'0	845,445'03	81,642'54	763,802'49	581,852'10	181,950'39

CAPÍTOLS I ARTICLES	Pressupost refós	Augments dintre l'exercici	TOTAL — Pessetes Cts.	Anul·lacions dintre l'exercici	Pressupost liquidat	Recaptat durant els quinze mesos	Pendent de cobrament, que passa a Resultes
V							
<i>Emprèstits</i>							
ART. ÚNIC. — Emprèstits	3.057,684	—	3.057,684	143,395'35	2.914,288'65	2.914,288'65	—
Total	3.057,684	—	3.057,684	143,395'35	2.914,288'65	2.914,288'65	—
VI							
<i>Subvencions i reintegraments</i>							
ART. ÚNIC. — Subvencions i reintegraments	644,572'04	—	644,572'04	56,439'05	588,132'99	322,400'87	265,732'12
Total	644,572'04	—	644,572'04	56,439'05	588,132'99	322,400'87	265,732'12
VII							
<i>Caixa de Crèdit Comunal</i>							
ART. ÚNIC. — Caixa de Crèdit Comunal.	225,000	—	225,000	95,062'50	129,937'50	129,937'50	—
Total	225,000	—	225,000	95,062'50	129,937'50	129,937'50	—
VIII							
<i>Resultes</i>							
ART. 1. ^r — Existència o sobrant en 31 de desembre de 1917	1.800,000	—	1.800,000	1.262,637'77	537,362'23	537,362'23	—
ART. 2. ^a — Crèdits pendants de recaptació	1.897,565'71	—	1.897,565'71	14,829'91	1.882,735'80	1.250,300'62	632,435'18
ART. 3. ^r — Manicomi de Salt:							
Sobrant Pressupost anterior . .	456'88	—	456'88	—	456'88	456'88	—
Crèdits pendants de cobrament .	1,899'61	306'8	2,206'46	—	2,206'46	1,937'96	268'50
Total	3.699,922'20	306'8	3.700,229'05	1.277,467'68	2.422,761'37	1.790,057'69	632,703'68
IX							
<i>Obligacions fora de Pressupost</i>							
ART. ÚNIC. — Obligacions fora de Pressupost	—	—	—	—	—	350,000	—
Total	—	—	—	—	—	350,000	—

PRESSUPOST DE DESPESES

CINQUENA PART. — CLASSIFICACIÓ PER ARTICLES D'COMPTE DEFINITIU DEL PRESSUPOST DE DESPESES

CAPÍTOLS I ARTICLES	Pressupost refós	Augment dintre l'exercici	TOTAL — Pessetes Cts.	Anul·lacions dintre l'exercici	Pressupost liquidat	Pagat durant els quinze mesos	Pendent de pagament, que passa a Resul- tes
I							
<i>Govern i Administració de la Mancomunitat</i>							
ART. 1. ^r — Despeses de Govern . . .	101,916'66	—	101,916'66	1,509'85	100,406'81	96,339'31	4,067'50
ART. 2. ⁿ — Despeses d'Administració	851,728'38	—	851,728'38	29,800'68	821,927'70	688,966'39	132,961'31
ART. 3. ^r — Delegacions	46,960	—	46,960	15'25	46,944'75	31,782	15,162'75
ART. 4. ^t — Publicacions de la Man- comunitat	10,000	—	10,000	—	10,000	7,506'50	2,493'50
Total	1.010,605'04	—	1.010,605'04	31,325'78	979,279'26	824,594'20	154,685'06
II							
<i>Càrregues</i>							
ART. 1. ^r — Contribucions i impostos.	107,500	—	107,500	9,923'01	97,576'99	81,234'38	16,342'61
ART. 2. ⁿ — Emprèstits	597,116'83	—	597,116'83	—	597,116'83	499,496'95	97,619'88
ART. 3. ^r — Contractes	40,000	—	40,000	—	40,000	—	40,000
Total	744,616'83	—	744,616'83	9,923'01	734,693'82	580,731'33	153,962'49
III							
<i>Obres públiques</i>							
ART. 1. ^r — Carreteres i camins . . .	3.742,294'20	—	3.742,294'20	350,068'49	3.392,225'71	2.581,691'47	810,534'24
ART. 2. ⁿ — Servei telefònic	1.090,000	—	1.090,000	705'92	1.089,294'08	806,829'22	282,464'86
ART. 3. ^r — Obres hidràuliques i de Sanejament	28,000	—	28,000	23,678'95	4,321'05	4,321'05	—
Total	4.860,294'20	—	4.860,294'20	374,453'36	4.485,840'84	3.392,841'74	1.092,999'10
IV							
<i>Cultura i Instrucció</i>							
ART. 1. ^r — Cultura i Instrucció . . .	125,174'20	—	125,174'20	3,286'77	121,887'43	80,719'20	41,168'23
ART. 2. ⁿ — Escoles i Biblioteques . .	406,500	—	406,500	62,513'51	343,986'49	262,051'36	81,935'13
ART. 3. ^r — Instrucció Agrícola . . .	104,250	—	104,250	—	104,250	58,296'48	45,953'52
Total	635,924'20	—	635,924'20	65,800'28	570,123'92	401,067'04	169,056'88

CAPÍTOLS I ARTICLES	Pressupost refós	Augments dintre l'exercici	TOTAL — Pessetes Cts.	Anul·lacions dintre l'exercici	Pressupost liquidat	Pagat durant els quinze mesos	Pendent de pagament, que passa a Resul- tes
V							
<i>Beneficència</i>							
ART. 1. ^r — Atencions generals	986,615'52	—	986,615'52	—	986,615'52	852,314'87	134,300'65
ART. 2. ⁿ — Dements de la Província de Girona:							
Mancomunitat	255,933'35	—	255,933'35	8,128'71	247,804'64	193,680'87	41,134'64
Manicomi de Salt	—	—	—	—	—	12,989'13	—
ART. 3. ^r — Inspecció del servei de Dements	5,000	—	5,000	0'05	4,999'95	4,999'95	—
ART. 4. ^t — Reorganització del servei de Sosteniment de dements pobres.	70,134'25	—	70,134'25	343'75	69,790'50	52,957'86	16,832'64
Total	1,317,683'12	—	1,317'683'12	8,472'51	1,309,210'61	1,116,942'68	192,267'93
VI							
<i>Sanitat i Acció Social</i>							
ART. 1. ^r — Sanitat	31,250	—	31,250	—	31,250	20,500	10,750
ART. 2. ⁿ — Acció Social	10,750	—	10,750	1,850	8,900	3,900	5,000
Total	42,000	—	42,000	1,850	40,150	24,400	15,750
VII							
<i>Caixa de Crèdit Comunal</i>							
ART. ÚNIC. —	225,000	—	225,000	95,062'50	129,937'50	129,937'50	—
Total	225,000	—	225,000	95,062'50	129,937'50	129,937'50	—
VIII							
<i>Imprevistos</i>							
ART. ÚNIC. — Imprevistos	43,916'31	—	43,916'31	5,457'44	38,458'87	34,450'17	4,008'70
Total	43,916'31	—	43,916'31	5,457'44	38,458'87	34,450'17	4,008'70

CAPÍTOLS I ARTICLES	Pressupost refòs	Augments dintre l'exercici
IX		
<i>Altres despeses</i>		
ART. ÚNIC. — Altres despeses . . .	55,000	—
Total . . .	55,000	—
X		
<i>Obligacions fora de Pressupost</i>		
ART. ÚNIC. — Obligacions fora de Pressupost.	—	—
Total . . .	—	—
XIII		
<i>Resultes</i>		
ART. ÚNIC. — Obligacions de Pressu- postos tancats	907,286'76	—
Total . . .	907,286'76	—

TOTAL — Pessetes Cts.	Anul·lacions dintre l'exercici	Pressupost liquidat	Pagat durant els quinze mesos	Pendent de pagament, que passa a Resultes
55,000	—	55,000	50,000	5,000
55,000	—	55,000	50,000	5,000
—	—	—	100,000	250,000
—	—	—	100,000	250,000
907,286'76	104,400'89	802,885'87	632,458'25	170,427'62
907,286'76	104,400'89	802,885'87	632,458'25	170,427'62

CLASSIFICACIÓ D'EXISTÈNCIA

En poder del Depositari	Pessetes 317,471'01
En poder de l'Administrador del Manicomi de Salt	1,518'52
TOTAL	318,989'53

A Barcelona, 31 de març de 1919

El President de la Mancomunitat,
J. PUIG I CADAFALCH

D. GUILLEM VIRGILI ALBORNÀ, COMPTADOR DELS CABES DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA.

CERTIFICO : Que el precedent compte està conforme amb els llibres d'aquesta Comptaduria, amb els justificants que comproven els comptes del Depositari i amb els altres documents de la seva referència.

Barcelona, a quinze d'abril de mil nou cent dinou.

GUILLEM VIRGILI

SECCIÓ D'INTERVENCIÓ

RELACIÓ DE DEUTORS A LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
DE L'EXERCICI ECONÒMIC DE 1918-1919, PER ÇO QUE ES
PRESSUPOST ORDINARI DE 1919-20, A SABER:

Capítols	Articles	Partides	Quantitats parcials Ptes. Cts.	Quantitats per articles Ptes. Cts.	Sumes per capítols Ptes. Cts.
1. ^r		DONATIUS			
	1. ^r	<i>Donatius de les Diputacions mancomunades</i>			
	1. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Barcelona	112,500		
	2. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Girona	10,000		
	3. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Lleida	12,500		
	4. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona	2,500	137,500	137,500
2. ^a		COMPENSACIONS ECONÒMIQUES PER SERVEIS PROVINCIALS INCORPORATS A LA MANCOMUNITAT.			
	1. ^r	<i>Compensacions pel servei de sosteniment de Dements pobres</i>			
	5. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Barcelona	108,194'39		
	6. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Lleida	112,092'19		
	7. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona	45,324'56		
	8. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Girona	72,522'89	338,134'03	
	2. ^a	<i>Compensació pel servei de Conservació de carreteres i camins</i>			
	9. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Girona, igual a la consignada per aquest concepte en el seu Pressupost per a 1914	26,078'16		
		<i>Sumes i segueix.</i>	26,078'16	338,134'03	137,500

QUE JUSTIFICA L'ÚLTIMA COLUMNA DEL COMPTE DE PRESSUPOSTOS
PENDENT DE COBRAMENT, QUE PASSA AL CONCEPTE «RESULTES» DEL

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials Ptes. Cts.	Quantitats per articles Ptes. Cts.	Sumes per capítols Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> . . .	26,078'16	338,134'03	137,500
		9. ^a	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Girona per conservació de la carretera de Crespí a Cabanelles . . .	205'31		
		10	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Lleida, igual a la consignada per a aquest servei en el seu Pressupost per a 1914 . . .	47,270'05		
		11	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona, igual a la consignada per a aquest servei en el seu Pressupost per a 1914 . . .	47,850		
		12	Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Barcelona, igual a la consignada per a aquest servei en el seu Pressupost per a 1914 . . .	146,023'13	267,426'65	605,560'68
3. ^r	Únic		REPARTIMENT ENTRE ELS MUNICIPIS DE CATALUNYA <i>Repartiment</i>			
		14	Quantitat que han d'abonar els de la Província de Barcelona. . .	111,075'08		
			Quantitat que han d'abonar els de la Província de Girona. . .	—		
			Quantitat que han d'abonar els de la Província de Lleida . . .	15,405'51		
			Quantitat que han d'abonar els de la Província de Tarragona . . .	22,649'05	149,129'64	149,129'64
4. ^t			INGRESSOS PROCEDENTS DE SERVEIS INCORPORATS			
	1. ^r		<i>Arbitris de carreteres</i>			
		15	Producte probable de la quantitat que falta ingressar en concepte d'arbitris per llicències de construcció en les carreteres i camins mancomunals . . .	602'96		
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .	602'96		892,190'32

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials Ptes. Cts.	Quantitats per articles Ptes. Cts.	Sumes per capítols Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	602'96		892,190'32
		15	Producte probable de la quantitat que fa ingressar en concepte de cànon per tabliment de serveis en les carreteres camins mancomunals.	10,239'60		
		16	Producte probable de la quantitat que fa ingressar en concepte d'arbitris sobre circulació d'automòbils.	7,000	17,842'56	
	2.ª		<i>Ingressos procedents de serveis de la Mancomunitat</i>			
		17	De la Diputació de Biscaia, per estancament d'un dement en el Manicomi de Sant Boi	309'50		
		18	Del Manicomi de Salt, per treballs agrícoles i industrials	2,285		
		21	Quantitat que falta ingressar pels productes agrícoles de la finca de Santa Coloma.	3,057		
		22	Quantitat que falta ingressar per l'exploració del servei Telefònic	151,480'99		
		23	Quantitat que falta ingressar per ingressos generals d'ensenyança	5,355		
		23 bis	Venda d'arbres existents en diferents carreteres del districte de Vich	120		
		—	Benefici obtingut per la venda de 740 títols del Deute Municipal de Barcelona.	1,500'34	164,107'83	181,950'39
6.ª			<i>SUBVENCIIONS I REINTEGRAMENTS</i>			
	Únic	25	Quantitat a compte, que durant l'any 1918-19 havia d'ingressar a la Mancomunitat de Diputació de Lleida en virtut del compromís que aquella va contreure amb la Direcció General d'Obres Públiques i responde del que l'esmentada Diputació devia a l'Estat per endarreriments de contribucions veïnals, segons el conveni de 21 de juny de 1914	12,500		
		26	Quantitat a compte, que durant l'any 1918-19 havia de reintegrar a la Mancomunitat			
			<i>Sumes i segueix.</i>	12,500		1.074,140'71

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials Ptes. Cts.	Quantitats per articles Ptes. Cts.	Sumes per capítols Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	12,500		1.074,140'71
		27	la Diputació de Tarragona pel mateix concepte	12,500		
		28	Quantitat que havia d'abonar l'Estat com a import de la pedra que s'haurà d'aplicar per a la conservació de camins de la Diputació de Barcelona, construïts amb subvenció de l'Estat.	86,735		
		29	Quantitat que havia d'abonar l'Estat com a import de la pedra que s'haurà d'aplicar per a la conservació de camins de la Diputació de Barcelona, construïts amb subvenció de l'Estat, corresponent l'any 1916	30,000		
		30	Quantitat que es calcula que abonarà l'Estat per subvencionar la construcció de camins relacionats en el conveni de 25 de maig de 1914	79,706'13		
			Quantitat a ingressar per Municipis pels compromisos contrets amb ocasió de la construcció de camins, ponts, escoles, biblioteques i telèfons	44,290'99	265,732'12	265,732'12
8.ª			RESULTES			
			Any 1917			
			I. — Ingressos procedents de serveis incorporats			
			Ingressos del servei de Dements. — Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Lleyda	22,418'46		
			Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona	24,168'16		
			Ingressos pel servei de Conservació de carrers i camins. — Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona	30,280		
			Sumes i segueix.	76,866'62		1.339,872'83

Capítols	Articles	Partides

Sumes anteriors. . .

II. — *Repartiment entre els Municipis de Catalunya*

Quantitat que han d'abonar els pobles de la Província de Barcelona. . .

Quantitat que han d'abonar els pobles de la Província de Lleyda. . .

Quantitat que han d'abonar els pobles de la Província de Tarragona. . .

III. — *Ingressos procedents de serveis incorporats*

Arbitris de carreteres. — Quantitat que falta ingressar en concepte d'arbitris sobre instal·lació de serveis en les carreteres camins mancomunals. . .

Quantitat que falta ingressar en concepte de cànon sobre establiment de serveis en les carreteres i camins mancomunals. . .

Servei de Dements. — De l'Ajuntament de Reus, quantitat satisfeta a l'Institut «Per Mata», segons rebut número 552 de 20 de setembre de 1917. . .

Pendent de cobrament del Manicomi de Salt. . .

IV. — *Altres ingressos*

Pendent de cobrament pels productes agrícoles de la finca de Santa Coloma. . .

V. — *Subvencions i reintegraments*

Quantitat a compte que durant l'any 1917 havia de reintegrar a la Mancomunitat la Diputació de Tarragona. . .

Sumes i segueix. . .

Quantitats parcials

Ptes. Cts.

76,866'62

1,190'01

11,256'05

13,557'60

9,422'68

15,705'81

25,000

223'50

2,262'37

10,000

165,484'64

Quantitats per articles

Ptes. Cts.

Sumes per capítols

Ptes. Cts.

1.339,872'83

1.339,872'83

Capítols	Articles	Partides	Quantitats parcials Ptes. Cts.	Quantitats per articles Ptes. Cts.	Sumes per capítols Ptes. Cts.
		<i>Sumes anteriors. . .</i>	165,484'64		1.339,872'83
		Quantitat que havia d'abonar l'Estat per l'import de la pedra necessària per a la conservació dels camins de la Diputació de Barcelona, construïts amb subvenció de l'Estat . . .	36,311'32		
		Quantitat que es calcula que abonarà l'Estat per subvencionar la construcció de camins relacionats en el conveni de 25 d'agost de 1914 . . .	176,846'16		
		Quantitat a ingressar per diversos Municipis en virtut de compromisos contraïts amb motiu de la construcció de camins, ponts, escoles, biblioteques i telèfons . . .	6,189'14		
		<i>Any 1916</i>			
		<i>I. — Ingressos procedents de serveis incorporats</i>			
		<i>Ingressos del servei de Dements. — Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Lleyda. . .</i>	24,000		
		<i>Ingressos del servei de Conservació de carreteres i camins. — Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Lleyda . . .</i>	19,020		
		Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona . . .	45,617'32		
		<i>II. — Repartiment entre els pobles de Catalunya</i>			
		Quantitat que han d'abonar els Municipis de la Província de Tarragona . . .	20,110'37		
		<i>III. — Servei de Dements</i>			
		Pendent de cobrament del Manicomi de Salt . . .	45		
		<i>Sumes i segueix. . .</i>	493,623'95		1.339,872'83

Capítols	Articles	Partides

Sumes anteriors. . .

IV. — *Arbitris de carreteres*

Quantitat que falta ingressar en concepte d'arbitris sobre instal·lació de serveis en les carreteres i camins mancomunals.

V. — *Subvencions i reintegraments*

Quantitat que ha d'abonar l'Estat per import de la pedra necessària per a conservació dels camins de la Diputació de Barcelona construïts amb subvenció de l'Estat

Quantitat que es calcula que abonarà l'Estat per a subvencionar la construcció de camins relacionats en el conveni de 2 de maig de 1914

Any 1915

I. — *Ingressos procedents de serveis incorporats*

Servei de Conservació de carreteres i camins.
Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona

II. — *Repartiment*

Quantitat que ha d'abonar la Diputació de Tarragona

III. — *Arbitris de carreteres*

Quantitat que falta ingressar en concepte d'arbitris sobre instal·lació de serveis en els camins i carreteres mancomunals .

TOTAL.

Quantitats parcials Ptes. Cts.	Quantitats per articles Ptes. Cts.	Sumes per capítols Ptes. Cts.
493,623'95		1.339,872'83
2,473'50		
30,000		
35,428'79		
56,310		
14,792'44		
75	632,703'68	632,703'68
		1.972,576'51

Ascendeix, aquesta Relació de Deutors per serveis liquidats, la suma d'un milió nou centes setanta dues mil cinc centes setanta

Barcelona, 31 de març de 1919.

Vist i aprovat,

El President,

J: PUIG I CADAFAŁCH

corresponents als exercicis de 1918-1919 i anteriors, a l'esmentada pesseles amb cinquanta un cèntims.

L'Interventor,
GUILLEM VIRGILI

SECCIÓ D'INTERVENCIÓ

RELACIÓ D'ACREEDORS DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA, QUE JUSTIFICA LA DARRERA COLUMNA DEL COMPTE DE PRESSUPOSTOS DE L'EXERCICI ECONÒMIC DE 1918-1919, PER ÇO QUE ESTÀ PENDENT DE PAGAMENT, QUE PASSA AL CONCEPTE DE «RESULTES» DEL PRESSUPOST ORDINARI DE 1919-20, A SABER:

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
1. ^r			GOVERN I ADMINISTRACIÓ DE LA MANCOMUNITAT						
	1. ^r		<i>Despeses de Govern</i>						
		2. ^a	Dietes i viatges dels senyors del Consell, mes de març:						
			Dietes		2,600				
			Viatges		1,467'50		4,067'50		
			<i>Suma i segueix.</i> . .				4,067'50		

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Suma anterior.</i>					4,067'50	
	2. ⁿ		<i>Despeses d'Administració</i>						
			<i>Oficines</i>						
			<i>Secció tècnica d'Instrucció</i>						
		20	Material d'oficina Secció d'Instrucció Pública	1,025					
			<i>Secció tècnica d'Agricultura</i>						
		46	Despeses de l'automòbil de la Secció d'Agricultura	1,875					
		47	Gervasi Amat, un compte	760'55					
			<i>Secció tècnica de Telèfons</i>						
		53	Antoni Raguán, jornals mesos de febrer i març	1,256					
			<i>Sumes i segueix.</i>	4,916'55				4,067'50	

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	4,916	'55	4,067	'50		
			Al mateix, jornals vigilància mes de febrer	262					
			Modest Nieto, jornals extraordinaris mesos de gener i febrer	5,655	'90				
			Manuel Marín, idem	6,016					
		54	A. Raguan, mensualitats 1. ^{er} trimestre 1919	505					
			Modest Nieto, idem	7,028	'75				
			Manuel Marín, idem	4,194					
			Sou telefonista Sant Feliu any 1918.	500					
		55	Lluís Garcia, tres comptes.	1,405					
			Antoni Raguan, impresos fets mes de febrer	308	'05				
			Manuel Marín, idem	385	'65				
			Casa de Caritat, dos comptes.	35					
		56	A. Raguan, lloguers mes de març.	165					
			<i>Sumes i segueix.</i>	31,376	'90	4,067	'50		

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	31,376	'90	4,067	'50		
			Al mateix, jornals vigilància mes de març	1,193					
			Modest Nieto, transports mes de gener	34	'80				
			Al mateix, lloguers 1. ^r trimestre.	701	'50				
			Al mateix, jornals vigilància mes de març	2,329	'95				
			M. Marín, indemnització mes de de- sembre	47	'12				
			Al mateix, lloguers mes de gener.	555					
			Al mateix, jornals vigilància mes de març	2,659					
	57		M. Nieto, indemnitzacions 1. ^r tri- mestre	437	'50				
			M. Marín, ídem mesos de gener i març	52	'50				
			<i>Sumes i segueix.</i>	39,387	'27	4,067	'50		

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Ots.	Pessetes	Ots.	Pessetes	Ots.
			<i>Sumes anteriors.</i>	39,387	'27	4,067	'50		
	58		A. Raguán, viatges febrer i març.	135	'75				
			Al mateix, despeses menors mesos de febrer i març	910	'78				
			Al mateix, despeses explotació mes de març	50					
			M. Nieto, materials 1. ^r trimestre	276	'15				
			Al mateix, per despeses menors, idem.	742	'13				
			Al mateix, viatges, idem	609	'48				
			Al mateix, il·luminació, idem.	541	'84				
			M. Nieto, despeses il·luminació mes de març	203	'03				
			M. Marín, despeses menors 1. ^r tri- mestre	931	'87				
			Al mateix, viatges, idem	475	'63				
			Al mateix, il·luminació, idem.	146	'55				
			<i>Sumes i segueix.</i>	44,410	'48	4,067	'50		

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	44,4	10'48	4,067	'50		
			<i>Ampliació dels serveis tècnics</i>						
	59		Esteve Terradas	539	'90				
			Al mateix	87					
			Al mateix, indemnitzacions	794	'62				
			Bernard Puig, dos comptes	1,760	'65				
			Agustí Bosch, ídem	1,546	'85				
			Sociedad Estereográfica Española	4,842	'50				
			A la mateixa	900					
			A la mateixa	3,340					
			Estudis i projectes de ferrocarrils	49,107	'84				
	60		Frederic Turell, gratificació 1. ^a trimestre	125					
			Alfred Aran, ídem	250					
			Emili Lamolla, ídem	50					
			Josep Fraga, ídem	250					
			<i>Sumes i segueix.</i>	108,004	'84	4,067	'50		

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	108,004	'84	4,067	'50		
			<i>Material</i>						
		79	Editorial Perelló, tres comptes . . .	268	'75				
			Per efectes timbrats	2,000					
			Vídua Ramon Romaní, tres comp- tes.	1,010	'40				
			Casa Regàs, un compte	443					
			Miquel Horta, quatre comptes . . .	487	'55				
			Casa de Caritat, sis comptes. . . .	1,518					
			A la mateixa, lloguer automòbil mesos d'agost i novembre	6,693	'75				
			A la mateixa, efectes per a l'au- tomòbil.	327	'60				
			Casa Roneo, un compte	56	'25				
			Josep de Sojo, dos comptes	2,163	'80				
			J. Güell, idem.	1,598					
			<i>Sumes i segueix.</i>	124,571	'94	4,067	'50		

Capítols	Articles	Partides	Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
			Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>		124,571'94	4,067'50		
			Material Secció tècnica de Carre-					
			teres Província de Lleyda . . .		107'75			
			Simó, S. en C., un compte . . .		225			
			Francisco Arasa, ídem . . .		101			
			Ramon Cunill . . .		1,169'32			
			Joan Ruiz . . .		819'99			
			Material Secció Tècnica de Carreteres		1,000			
			J. Esteve Marata, un compte . . .		36			
			Joaquim Serra, ídem . . .		70			
			Francisco Casany, ídem . . .		143'60			
			Sociedad Española de Papelería, íd.		168			
			S. Coromina, dos comptes . . .		439'20			
			Casa Roneo, un compte . . .		800			
			Higini Blanco, dos comptes . . .		1,875'75			
			Manuel Corominas, un compte . . .		210			
			E. Arnau, ídem. . .		50			
			<i>Sumes i segueix.</i>		131,787'55	4,067'50		

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	131,787	'55	4,067	'50		
			Pere Lagresa, ídem	110	'55				
			Josep Pal, ídem	101	'10				
			Torres, S. A., ídem	688	'05				
			S. Coromina, ídem	274	'06	132,961	'31		
	3. ^r		<i>Delegacions</i>						
		80	Casa Regàs, un compte	14,872					
			Viatges delegats tres pobles per a assistir a l'Assemblea.	160					
			S. Coromina, un compte	55	'75				
			Manuel Crehuet, ídem	75		15,162	'75		
	4. ^t		<i>Publicacions de la Mancomunitat</i>						
		81	Henrich i C. ^a , en Cta., ídem	200					
			<i>Sumes i segueix.</i>	200		152,191	'56		

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
2.ª	I.ª	82	<i>Sumes anteriors.</i> . . .	200	152,191'56	154,685'06
			Estudi Fotogràfic Mas, ídem. . .	90		
			Jaume Canalias, ídem.	55		
			Per a publicacions	2,148'50	2,493'50	
			CÀRREGUES			16,342'61
			<i>Contribucions i impostos</i>			
			Impost Utilitats, 1.ª trimestre 1919.	15,036'19		
			Ídem 1'20 per 100 sobre pagaments.	841'90		
			Ídem Utilitats Manicomí de Salt .	464'52		
			<i>Emprèstits</i>			
			<i>Despeses generals d'Emprèstits</i>			
	2.ª	84	Interessos	64,616'88		97,619'88
		85	Ídem	33,003		
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .		113,962'49	154,685'06

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
3. ^è	3. ^è		<i>Sumes anteriors.</i> . . .			113,962'49		154,685'06	
			<i>Contractes</i>						
		86	Contractes	40,000		40,000		153,962'49	
	1. ^è		OBRES PÚBLIQUES						
			<i>Carreteres, camins i ponts</i>						
			<i>Servei de conservació ordinària de carreteres camins i ponts mancomunals.</i>						
		88	Accessoris per a rotllos		104'94				
			Ròssec material Lleyda		5'60				
		89	Magí Minoves, arrendament parcel·la terreny		30				
			Jaume Canadell		1,213'75				
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .	1,354'29				308,647'55	

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pesetes	Cts.	Pesetes	Cts.	Pesetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>		1,354'29			308,647'55	
			Adquisició d'arbres		6,366'74				
			Idem de pedra partida		297				
			Idem carros bótes i altres elements.		39,200				
			Material Província Barcelona, 4. ^t						
			trimestre 1918		6,280'63				
			Idem, id., 1. ^r trimestre de 1919 . .		3,889'92				
		90	Indemnitzacions novembre i desem-						
			bre		3,304'95				
			Idem		5,503'30				
			<i>Servei de construcció de carreteres, ca-</i>						
			<i>mins i ponts i llur reparació ex-</i>						
			<i>traordinària a càrrec de l'Emprèstit.</i>						
		92	Import certificacions lliurades fins						
			al 31 de març de 1919.		123,215'46				
			Despeses confrontació projectes . .		1,003'70				
			<i>Sumes i segueix.</i>		190,415'99			308,647'55	

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	190,415	'99			308,647	'55
			Salvador Miracle, un compte . . .	169	'35				
			Adquisició camins de Valldan a la Serradora d'En Garriga	24,000					
			Per a certificacions que poden ex- pedir-se fins al 31 març 1919. . .	25,000					
		93	Import certificacions lliurades fins al 31 març 1919	35,880	'20				
			Despeses confrontació, inspecció i presa de dades diferents camins.	2,586	'60				
			Salvador Miracle, un compte . . .	421	'65				
			Per certificacions que poden expe- dir-se fins al 31 març 1919. . .	15,000					
		94	Import certificacions lliurades fins al 31 març de 1919	386,726	'53				
			Subvenció Ajuntament Montornès.	10,000					
			Ajuntament de Barcelona	157	'79				
			<i>Sumes i segueix.</i>	690,358	'11			308,647	'55

Capítols	Articles	Partides
		<i>Sumes anteriors.</i> . . .
		690,358' 11
		Desviació traçat quilòmetre 5 carre- tera de Vilafranca a Aguiló . . .
		I,674' 20
		Adquisició camions automòbils . . .
		26,000
		Construcció baranes claveguera ca- mí Casa Gomis a Monistrol . . .
		I,995
		Reparació i adquisició de materials corrons núms. I i 2
		7,002' 21
		Adquisició d'eines
		6,000
		Despeses confrontació projecte Am- posta a Vinallop
		583' 95
		Administrador B. O. de Tarragona, un compte
		245' 75
		Tallers Idarzabal
		21,000
		Substitució tuberies per grup pon- tons Torrent de Texada i Ter- radas
		2,I26' 62
		<i>Sumes i segueix.</i> . . .
		756,985' 84
		308,647' 55

Capítols	Articles	Partides	Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
			Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> . .		756,985'84		308,647'55	
			Adquisició pedra camí de Sant Ma-					
			teu de Bages a Callús		3,329'10			
			Construcció i modificació desguassos					
			carretera de Cornellà a Fogàs de					
			Tordera		1,984'50			
			Obres de conservació del camí de					
			Sampedor a Pont de Cabrianes.		1,968'75			
			Supressió <i>badén</i> carretera de Vilar-					
			rodona a Solivella		404'35			
			Salvador Miracle, un compte . . .		163'70			
			Eines conservació carretera Bar-					
			celona		2,841'49			
			Adquisició material funcionament					
			corròns núms. 1, 2 i 3		12,856'51			
			Per certificacions que poden exp-					
			dir-se fins al 31 març 1919 . . .		30,000		810,534'24	
			<i>Sumes i segueix.</i> . .				810,534'24	
							308,647'55	

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>		810,534'24	308,647'55
	2. ^a		<i>Servei Telefònic</i>			
		95	Faians Català, dos comptes . . .	695		
			Anglo-Española de Electricidad, dos comptes	604'65		
			Valentí Hernáez, dos comptes . . .	3,590		
			Sansot i Golorons, ídem . . .	2,601'60		
			Lluís Berenguer, un compte . . .	1,223'70		
			Ídem, dos comptes . . .	1,541'85		
			Sansot i Golorons, ídem . . .	2,899'80		
			Ídem, un compte . . .	1,530		
			Valentí Hernáez, ídem . . .	1,313'10		
			Sansot i Golorons, ídem . . .	1,731'54		
			Valentí Hernáez, dinou comptes . .	32,670'95		
			Miquel Rossell, un compte . . .	210		
			Lluís Berenguer, dos comptes . .	1,027'90		
			<i>Sumes i segueix.</i>	51,640'09	810,534'24	308,647'55

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	51,640'09	810,534'24	308,647'55
			Jaume Fons, un compte	3,750		
			Lluís Escolà, ídem	759		
			La Basílica, ídem	600		
			Faians Català, dos comptes	324		
			Valentí Hernáez, cinc comptes	7,869'25		
			Lluís Berenguer, ídem	3,136'60		
			Gabriel Ayxelà, dos comptes	162'50		
			Lluís Berenguer, tres comptes	2,662'45		
			S. Coromina, un compte	336'15		
			Lluís Escolà, ídem	384		
			Gabriel Ayxelà, ídem	201'15		
			Lluís Berenguer, ídem	2,707'50		
			Josep Bosch, ídem	1,123'15		
			Galeries Laietanes, ídem	210		
			Valentí Hernáez, cinquanta comp- tes.	90,484'45		
			<i>Sumes i segueix.</i>	166,350'29	810,534'24	308,647'55

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> . . .	166,350'29	810,534'24	308,647'55
			R. Prado, un compte	491		
			Ribas i Pradell, ídem.	1,727		
			Josep Alter, ídem	3,600		
			Salvador Raurich, dos comptes. . .	990		
			M. Dalmau Oliveres, un compte. . .	1,361		
			Lluís Berenguer, nou comptes. . .	11,814'50		
			Indústries Elèctriques, deu comp- tes.	20,156'27		
			Josep Casas, un compte	190'60		
			Antoni Verdeny, ídem.	476'25		
			J. Palau Ribas, ídem	6,155'45		
			Francisco Rivière, ídem	1,690'05		
			Treballs instal·lació, relais amplifi- cadors i materials	3,500		
			Administrador B. O. de Tarragona, un compte.	135'25		
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .	218,637'66	810,534'24	308,647'55

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	218,637	'66	810,534	'24	308,647	'55
			Joan Saurí, dos comptes.	562	'50				
			Agustí Bosch, un compte.	144	'45				
			Higini Blanco, ídem.	275	'50				
			Bertran, Torres i Florensa, ídem.	320					
			V. ^a Frederic Herberg, ídem.	909					
			Enric Riba, ídem.	1,486	'50				
			Gabriel Ayxelà, dos comptes.	408	'15				
			Antoni Verdeny, ídem.	522	'80				
			Lluís Berenguer, un compte.	6,372	'05				
			Guerín i Comas, S. en C., onze comptes.	19,299	'60				
			Antoni Raguán, avançament per instal·lació de línies telefòniques.	5,220	'34				
			Modest Nieto, ídem.	17,110	'78				
			Manuel Marín, ídem.	10,531	'58				
			Gabriel Ayxelà, un compte.	663	'95	282,464	'86	1.092,999	'10
			<i>Suma i segueix.</i>					1.401,646	'65

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Suma anterior.</i> . . .					1.401,646'65	
4. ^t			CULTURA I INSTRUCCIÓ						
	1. ^r	98	S. Coromina, un compte		278'23				
			La Basílica, ídem		2,190				
			Martí Esteve, ídem		1,200				
		99	Pendent de pagament per treballs investigació científica.		14,000				
		103	Quaderns d'Estudi		7,500				
		104	A l'Institut d'Estudis Catalans, Con- servació de Monuments		250				
		106	Patronat d'Estudiants		750				
		107	Cursos monogràfics		9,000				
		108	Treballs tractats navegació subma- rina.		2,000				
		109	A la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans		2,000				
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .	39,168'23				1.401,646'65	

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> . . .	39,168	'23			1.401,646	'65
		110	Publicació d'obres inèdites de Milà i Fontanals	1,500					
			Viatges alumnes estudis d'Història d'Art	500		41,168	'23		
	2. ⁿ		<i>Escoles i Biblioteques</i>						
		111	Josep Barraus, un compte . . .	26					
			Despeses instal·lació Escola de Mas- só	703	'03				
			Adquisició de llibres per a la Biblio- teca de Valls	600					
			Francisco Sintès, un compte . . .	1,058	'15				
			Al mateix, ídem	885	'20				
			Josep Cañameras, ídem	69	'65				
			Pere Riera, dos comptes	640					
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .	3,982	'03	41,168	'23	1.401,646	'65

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	3,982	'03	41,168	'23	1.401,646	'65
			Despeses instal·lació i decoració Bi- blioteques	1,480	'40				
			Certificacions pendents construcció d'Escoles i Biblioteques	60,500					
		112	Escola de Bibliotecàries	3,250					
		113	Francisco Sintes, un compte . . .	1,404	'60				
			Faians Català, idem	223					
		115	Escola d'Infermeres	3,250					
		116	Servei Extensió d'Ensenyament tèc- nic i científic	7,845	'10	81,935	'13		
	3. ^r		<i>Instrucció agrícola</i>						
		118	Escola Menagère ambulant	4,500					
		119	A. Casajuana, un compte	3,395	'80				
			<i>Sumes i segueix.</i>	7,895	'80	123,103	'36	1.401,646	'65

Secció d'Intervenció

81

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i>	7,895'80	123,103'36	1.401,646'65
			Casa de Caritat, un compte . . .	2,543'50		
			Camps experimentals.	4,060'70		
		120	Hartmann i C. ^a , un compte . . .	3,778'25		
			Raurich Germans, ídem	519'75		
			Joan Giralt, ídem	3,810'95		
			Ribas i Pradell, ídem.	1,032'77		
			Joan Tuldrà, tres comptes . . .	1,122'75		
			Coral Germans, un compte . . .	85		
			Fills de Joan Giralt, ídem . . .	1,269'35		
			Raurich Germans, ídem	1,121'75		
			J. Granzer, ídem	333'25		
			Factures pendants de presentació en 31 març de 1919	6,926'18		
		121	Pendent de pagament per serveis d'Agricultura, arbres fruiters, ra- maderia i altres	11,453'52	45,953'52	169,056'88
			<i>Suma i segueix.</i>			1.570,703'53

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials		Quantitats per articles		Sumes per capítols	
				Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.	Pessetes	Cts.
5.è	I.ª		<i>Suma anterior.</i> . . .					1.570,703'53	
			BENEFICÈNCIA						
			<i>Atencions generals</i>						
			<i>Dements pobres de les Províncies de Barcelona, Lleyda i Tarragona</i>						
		122	Dements Barcelona, mes de març. —						
			Homes	25,376	'85				
			Idem. — Dones	22,702	'95				
			Idem Lleyda, mes de març. —						
			Homes	4,899	'55				
			Idem. — Dones	4,151	'85				
			Idem Tarragona	76,835	'70				
			Idem ídem	135					
			Auxili famílies dements.	198	'75	134,300	'65		
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .			134,300	'65	1.570,703	'53

Secció d'Intervenció

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Sumes anteriors. . .</i>		134,300'65	1.570,703'53
	2.		<i>Dements de la Província de Girona Manicomi de Salt</i>			
		123	Manicomi de Salt	41,134'64	41,134'64	
	4. ^t		<i>Reorganització del Servei de Sostreniment de dements pobres</i>			
		125	Obres de reparació Manicomi de Salt.	4,000		
			Administrador B. O. de Tarra- gona	177'50		
			Salvador Vives, un compte	6		
			Antoni Guixeras, ídem	227'50		
			Josep Cabré, ídem	717'50		
			Pendent instal·lació Laboratori . .	11,704'14	16,832'64	192,267'93
			<i>Suma i segueix. . .</i>			1.762,971'46

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				— Pessetes Cts.	— Pessetes Cts.	— Pessetes Cts.
			<i>Suma anterior. . .</i>			1.762,971'46
6.è			SANITAT I ACCIÓ SOCIAL			
	1.ª		<i>Sanitat</i>			
		126	Sanejament comarques catalanes in- fectades de paludisme	10,750	10,750	
	2.ª		<i>Acció Social</i>			
		127	Subvenció Quinta Salud La Alianza.	5,000	5,000	15,750
8.è			IMPREVISTOS			
	Únic	129	Imprevistos	1,000		
			Casa Regàs, un compte	425		
			Subscripció família Miralpeix . .	500		
			Francisco Casany, un compte . .	995'35		
			Subscripció família Benet	500		
			<i>Sumes i segueix. . .</i>	3,420'35		1.778,721'46

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
9.è	Únic	130	<i>Sumes anteriors. . .</i>	3,420'35		1.778,721'46
			Lluís Codina, un compte	58'35		
			Lloguer sala i despeses habilitació Palau Música Catalana	530	4,008'70	4,008'70
			ALTRES DESPESES			
			Subscripció Monument Pi i Margall.	5,000	5,000	5,000
			<i>Operacions fora de Pressupost</i>			
			A la Societat de Crèdit Mercantil.	250,000	250,000	250,000
			RESULTES			
			Any 1917			
			<i>Beneficència</i>			
			Per a estances i altres despeses re-			
			<i>Suma i segueix. . .</i>			2.037,730'16

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Suma anterior.</i> . . .			2.037,730'16
			lacionades amb el Servei de De- ments a la Província de Tarra- gona.	11,129'59		
			<i>Caixa de Crèdit Comunal</i>			
			Subvenció extraordinària per a des- peses d'organització i sosteniment.	10,000		
			<i>Imprevistos</i>			
			Antoni M. de Balli, un compte. .	1,735		
			Any 1916			
			<i>Obres públiques</i>			
			Subvenció a la Diputació de Giro- na. Acord 5 juliol 1916	97,274'08		
			<i>Sumes i segueix.</i> . .	120,138'67		2.037,730'16

Secció d'Intervenció

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Sumes anteriors. . .</i>	120,138'67		2.037,730'16
			Subvenció a la Diputació de Tar- ragona	32,790		
			<i>Caixa de Crèdit Comunal</i>			
			Per a despeses d'organització i sosteniment	4,000		
			<i>Any 1915</i>			
			<i>Obres públiques</i>			
			Subvenció a la Diputació de Tarra- gona. Acord 1. ^r juliol 1915 . .	13,333'45		
			<i>Sumes i segueix. . .</i>	170,262'12		2.037,730'16

Capítols	Articles	Partides		Quantitats parcials	Quantitats per articles	Sumes per capítols
				Pessetes Cts.	Pessetes Cts.	Pessetes Cts.
			<i>Sumes anteriors. . .</i>	170,262'12		2.037,730'16
			<i>Beneficència</i>			
			Per a estances i altres despeses re-			
			lacionades amb el Servei de De-			
			ments de la Província de Tarra-			
			gona.	165'50	170,427'62	170,427'62
			<i>TOTAL.</i>			2.208,157'78

Ascendeix, aquesta Relació d'Acreeadors per serveis liquidats corresponents als exercicis de 1918-19 i anteriors, a l'esmentada suma de *dos milions dues centes vuit mil cent cinquanta set pessetes amb setanta vuit cèntims*.
Barcelona, 31 de març de 1919.

Vist i aprovat
El President,
J: PUIG I CADAFALCH

L'Interventor,
GUILLERMO VIRGILI

SECCIÓ D'INTERVENCIÓ

INGRESSOS

OBSERVACIONS QUE S'ACOMPANYEN AL COMPTE DE PRESSUPOSTOS CORRESPONENT A L'EXERCICI ECONÒMIC DE 1918-19 RELATIVES ALS AUGMENTS, O SIGUI QUANTITATS INGRESSADES DE MÉS, I A LES ANUL·LACIONS, O SIGUI CONSIGNACIONS D'INGRESSOS QUE ES DECLAREN INCOBRABLES.

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici	Anul·lacions dintre de l'exercici
			Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
2. ⁿ		COMPENSACIONS PEL SERVEI DE CONSTRUCCIÓ DE CARRETERES I CAMINS		
	2. ⁿ	Major ingrés per compensació del jornal d'un peó empleat en la conservació de la carretera de Crespià a Cabanelles traspasada a la Mancomunitat. Acord del Consell de 16 de gener de 1919 .	205'31	
4. ^t		INGRESSOS PROCEDENTS DE SERVEIS INCORPORATS		
	1. ^r	<i>Arbitris de carreteres</i>		
		Menor recaptació obtinguda en l'ar-		
		<i>Suma i segueix. . .</i>	205'31	

Secció d'Intervenció

91

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici	Anul·lacions dintre de l'exercici
			Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
		<i>Suma anterior.</i> . . .	205'31	
		bitri sobre llicències de construcció i instal·lació en les carreteres i ca- mins de la Mancomunitat	38,007'11	
		Idem en l'arbitri sobre circulació d'automòbils	39,454'80	77,461'91
	2. ⁿ	<i>Ingressos procedents de serveis de la Mancomunitat</i>		
		La liquidació d'aquest article dóna el següent resultat:		
		<i>Augments</i>		
		Major producte per ingressos del Manicomi de Salt	9,397'81	
		<i>Sumes i segueix.</i> . .	9,397'81	77,461'91
			205'31	

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici	Anul·lacions dintre de l'exercici
			Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
		<i>Sumes anteriors.</i> . . . 9,397'81	205'31	77,461'91
		<i>Baixes</i>		
		Menor recaptació per estades de de- ments 4,180'63	5,217'18	
	3. ^r	<i>Altres ingressos</i>		
		La liquidació d'aquest article dona el següent resultat:		
		<i>Augments</i>		
		Major producte obtingut en la finca de Santa Coloma 71'73		
		Idem Servei Telefònic . 145,534'31		
		<i>Sumes i segueix.</i> 145,606'04	5,422'49	77,461'91

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici	Anul·lacions dintre de l'exercici
			Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
5.ª	Únic	<i>Sumes anteriors</i>		
		Idem eventuais i extra-		
		ordinaris	5,422'49	77,461'91
		<u>3,196'60</u> 148,802'64		
		<i>Baixes</i>		
		Per la venda de publica-		
		cions de la Mancomu-		
		nitat.		
		312'50		
		Per drets de custòdia de		
5.ª	Únic	dipòsits provisionals		
		475		
		Per ingressos generals		
		d'ensenyament		
		<u>11,240</u> 12,027'50		
		Augment líquid.		
		136,775'14	136,775'14	
		EMPRÈSTITS		
		Recaptat de menys per diferència en el tipus		
		d'emissió dels títols de l'Emprèstit		
5.ª	Únic			143,395'35
		<i>Sumes i segueix.</i>	142,197'63	220,857'26

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici	Anul·lacions dintre de l'exercici
			Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
6.è	Únic	<i>Sumes anteriors. . .</i>	142,197'63	220,857'26
		SUBVENCIONS I REINTEGRAMENTS		
		La liquidació d'aquest article dona el següent resultat:		
		<i>Augments</i>		
		Per subvencions dels Ajuntaments per a la construcció d'Escoles i Biblioteques . . . 39,105'83 Sobrant de lliuraments a justificar <u>91,230'91</u> <u>130,336'74</u>		
		<i>Baixes</i>		
		Menor quantitat que ha d'abonar l'Estat pels		
		<i>Sumes i segueix. . .</i> 130,336'74	142,197'63	220,857'26

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici	Anul·lacions dintre de l'exercici
			Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
7.è	Únic	<i>Sumes anteriors.</i> . . . 130,336'74	142,197'63	220,857'26
		acopis de pedra per a la conservació dels ca- mins de la Diputació de Barcelona 21,683'75		
		Idem que ha d'abonar l'Estat en concepte de subvenció de camins. 165,092'04	186,775'79	
		Líquid en menys. 56,439 05		56,439'05
		CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL		
		Per ésser en menys la quantitat que la Manco- munitat va haver de satisfer per interessos de les Obligacions en circulació de la Caixa de Crèdit Comunal		95,062'50
		<i>Sumes i segueix.</i> . . . 142,197'63	142,197'63	372,358'81

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici		Anul·lacions dintre de l'exercici	
			Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.
8.è		<i>Sumes anteriors</i>	142,197	'63	372,358	'81
		RESULTES				
	1.ª	<i>Sobrant en 1.ª de gener de 1918</i> Diferència entre l'existència en caixa el dia 1.ª de gener de 1918 i la que va consignar-se com a probable en el Pressupost ordinari			1.262,637	'77
	2.ª	<i>Crèdits pendents de cobrament</i> La liquidació d'aquest article dóna el següent resultat: <i>Augments</i> Any 1917 Per arbitris de carreteres. <u>9,222'32</u> De la Diputació de Tar- ragona: Quantitat bes-				
		<i>Sumes i segueix.</i> 9,222'32	142,197	'63	1.634,996	'58

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES		Augments dintre de l'exercici		Anul·lacions dintre de l'exercici	
				Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.
		<i>Sumes anteriors.</i>	9,222'32	142,197'63		1.634,996'58	
		treta a l'Institut «Pere Mata»	25,000				
		De l'Ajuntament d'Am- posta : Reintegament del préstec	18,634				
		Manicomi de Salt. . .	306'85				
		Any 1916					
		Per arbitris de carreteres	2,473'50				
		Any 1915					
		Idem ídem	75	55,711'67			
		<i>Baixes</i>					
		Any 1917					
		Recaptació de telèfons .	41,871'21				
		<i>Sumes i segueix.</i>	41,871'21	55,711'67	142,197'63	1.634,996'58	

Capítols	Articles	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	Augments dintre de l'exercici		Anul·lacions dintre de l'exercici	
			Ptes. Cts.		Ptes. Cts.	
		<i>Sumes anteriors.</i> 41,871'21 55,711'67	142,197'63		1.634,996'58	
		Subvencions d'Ajunta- ments 26,303'52				
		Sobrant de lliuraments . 500				
		Any 1916				
		Subvencions d'Ajunta- ments 1,560	70,234'73			
		Líquid en menys . .	14,523'06		14,523'06	
		TOTALS. . . .	142,197'63		1.649,519'64	

Barcelona, 31 de març de 1919

Vist i conforme

El President,

J. PUIG I CADAFALCH

L'Interventor,

GUILLEM VIRGILI

Secció d'Intervenció

96

SECCIÓ D'INTERVENCIÓ

DESPESES

OBSERVACIONS QUE S'ACOMPANYEN AL COMPTE DE PRESSUPOSTOS CORRESPONENT A L'EXERCICI ECONÒMIC DE 1918-19, RELATIVES ALS AUGMENTS, O SIGUI QUANTITATS SATISFETES DE MÉS, I A LES ANUL·LACIONS, O SIGUI CONSIGNACIONS DEL PRESSUPOST DE DESPESES QUE ES DECLAREN ECONOMIES.

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles	Per capítols
				Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
1. ^a			GOVERN I ADMINISTRACIÓ DE LA MANCOMUNITAT		
	1. ^a		<i>Despeses de Govern</i>		
		2. ^a	Remuneració del Consell Permanent		
		3. ^a	Estada i viatge senyors Diputats	1,393'73 116'12	1,509'85
			<i>Suma i segueix.</i>	1,509'85	

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles Ptes. Cts.	Per capítols Ptes. Cts.
			<i>Suma anterior. . .</i>	1,509'85	
	2. ⁿ		<i>Despeses d'Administració. Oficines</i>		
			<i>Departament de Governació</i>		
			<i>Secció Administrativa i de Beneficència</i>		
		5. ^a	Oficial lletrat	0'05	
		6. ^a	Majordom	0'01	
		7. ^a	Tres Auxiliars	0'15	
		9. ^a	Tres Dactilògrafes	166'07	
		12	Encarregat calefacció	0'05	
			<i>Secció tècnica d'Instrucció</i>		
		16	Auxiliar	0'05	
			<i>Sumes i seguir. . .</i>	166'38	1,509'85

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS			
				Per articles		Per capítols	
				Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.
			<i>Sumes anteriors. . .</i>	166	'38	1,509	'85
			<i>Departament de Foment</i>				
			<i>Secció Administrativa</i>				
		22	Oficial lletrat	0	'05		
		23	Auxiliar	0	'05		
			<i>Secció tècnica de Carreteres</i>				
		28	Set Ajudants	1,032	'11		
		29	Set Sobrestants	50	5		
		31	Sis Delineants	74	'19		
		32 i 33	Escrivent Pagador	0	'10		
			<i>Sumes i segueix. . .</i>	1,777	'88	1,509	'85

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles	Per capítols
				Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> . . . 1,777'88	1,509'85	
			<i>Secció tècnica d'Agricultura, d'Obres hidràuliques i de sa- nejamet.</i>		
		37	Oficial Secretari	0'05	
		39	Cap de Laboratori	0'02	
		40	Auxiliar id.	0'10	
		41	Dos operadors	91'94	
		42	Mosso Laboratori	85'03	
		44	Auxiliar	0'06	
			<i>Secció tècnica de Telèfons</i>		
		49	Dos oficials	0'10	
		50	Auxiliar Comptable	0'05	
			<i>Sumes i segueix.</i> . . . 1,955'23	1,509'85	

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles	Per capítols
				Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors. . .</i>	1,955'23	1,509'85
		53	Personal auxiliar construcció . .	144'13	
		54	Telefonistes, repartidors i escriptes	3,834'71	
		55	Impresos i llistins	107'99	
		56	Material, transports i lloguers . .	3,425'87	
		57	Dietes i viatges	6,719'45	
		58	Despeses noves construccions . .	2,457'70	
			<i>Ampliació dels serveis tècnics</i>		
		60	Gratificació personal Obres Públiques	3,625	
			<i>Departament d'Hisenda</i>		
			<i>Secció Administrativa general</i>		
		61	Gratificació Cap interí	0'05	
			<i>Sumes i segueix. . .</i>	22,270'13	1,509'85

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles Ptes. Cts.	Per capítols Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> 22,270'13	1,509'85	
		62	Auxiliar	625	
		64	Inspector d'arbitris	0'05	
			<i>Secció d'Intervenció</i>		
		66	Interventor	0'10	
		69	Dos Auxiliars	0'05	
			<i>Secció de Caixa</i>		
		71 i 72	Caixer	0'04	
			<i>Material</i>		
		79	Material 255'12	6,905'31	29,800'68
		79	Mobiliari 6,650'19		
			<i>Suma i segueix.</i>	31,310'53	

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles	Per capítols
				Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
			<i>Suma anterior. . .</i>	31,310'53	
	2. ⁿ		<i>Delegacions</i>		
		80	Estudi, preparació i gestió de delegacions 15'25	15'25	31,325'78
			<i>CÀRREGUES</i>		
			<i>Contribucions i Impostos</i>		
2. ⁿ	1. ^r	82	Contribucions, impostos i recàrrecs per tots conceptes; sous i gratificacions Empleats 9,923'01	9,923'01	9,923'01
			<i>Suma i segueix. . .</i>		41,248'79

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles	Per capítols
				Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
			<i>Suma anterior.</i>		41,248'79
3. ^r			OBRES PÚBLIQUES		
	1. ^r		<i>Carreteres, camins i ponts</i>		
			<i>Servei de Conservació ordinària de Carreteres, camins i ponts mancomunals.</i>		
		87	Personal de capatassos i peons . . .	1,226'88	
		88	Eines i aparells	626'36	
		89	Grava, arbrat i material	3,665'44	
		91	Jubilació capatassos i peons . .	394'43	
			<i>Sumes i segueix.</i>	5,913'11	41,248'79

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS			
				Per articles		Per capítols	
				Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.
			<i>Sumes anteriors. . .</i>		5,913'11		41,248'79
			<i>Servei de Construcció de Carreteres, camins i ponts i llur reparació extraordinària a càrrec de l'Emprèstit.</i>				
		92	Construcció camins subvencionats per l'Estat . . .		275,386'80		
		93	Carreteres i ponts interprovincials i intercomarcals, i de camins, especialment de pobles incomunicats . . .		66,403		
		94	Obres d'acabament o millora . .		2,365'58	350,068'49	
			<i>Servei Telefònic</i>				
	2. ^a	95	Adquisició xarxes telefòniques i despeses establiment servei . .		705'92	705'92	
			<i>Sumes i segueix. . .</i>			350,774'41	41,248'79

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles	Per capítols
				Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> . . .	350,774'41	41,248'79
	3. ^r		<i>Obres hidràuliques i de saneja- ment.</i>		
		96	Per a subvencionar la construcció d'obres d'aquesta classe . . .	23,678'95	374,453'36
4. ^t			CULTURA I INSTRUCCIÓ		
	1. ^r	98	Treballs Codificació Dret Català. .	205'17	
		101	Material escolar mòbil	417'30	
		108	Publicacions treballs Narcís Mon- turiol	1,000	
		110	Congressos, missions, pensions i en- senyaments	1,664'30	
				3,286'77	
			<i>Sumes i segueix.</i> . . .	3,286'77	415,702'15

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles	Per capítols
				Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
5.è	2.ª		<i>Sumes anteriors. . .</i>	3,286'77	415,702'15
			<i>Escoles i Biblioteques</i>		
		111	Construcció d'Edificis escolars i formació Biblioteques 62,513'51	62,513'51	65,800'28
			BENEFICÈNCIA		
	2.ª		<i>Dements de la Província de Girona</i>		
		123	Sosteniment Manicomi de Salt . . . 8,128'71	8,128'71	
	3.ª		<i>Inspecció del Servei de Dements</i>		
		124	Inspector facultatiu 0'05	0'05	
			<i>Sumes i segueix. . .</i>	8,128'76	481,502'43

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles — Ptes. Cts.	Per capítols — Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors. . .</i>	8,128'76	481,502'43
	5. ^e		<i>Reorganització del Servei de Sosteniment de Dements pobres.</i>		
		125	Reorganització i reforma del Servei de Sosteniment i tractament de Dements pobres	343'75	8,472'51
				343'75	
6. ^e			SANITAT I ACCIÓ SOCIAL		
	2. ⁿ		<i>Acció Social</i>		
		127	Organització i estudis d'Acció Social	1,850	1,850
7. ^e			CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL		
	Únic	128	Pagament interessos	95,062'50	95,062'50
			<i>Suma i segueix. . .</i>		586,887'44

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS			
				Per articles		Per capítols	
				Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.
			<i>Suma anterior. : .</i>			586,887'44	
8.è			IMPREVISTOS				
	Únic	129	Despeses d'aquesta classe	5,457'44	5,457'44	5,457'44	
12	Únic		RESULTES				
			Any 1917				
			Jornals capatassos i peons telèfons	9,125			
			Dietes personal telèfons	5,877			
			Impresos i material oficines. . .	369'47			
			Material carreteres	21'78			
			Indemnitzacions personal tècnic de carreteres	4'19			
			<i>Sumes i segueix. : .</i>	15,397'44		592,344'88	

Secció d'Intervensió

113

Capítols	Articles	Partides	EXPLICACIÓ DE LES CAUSES	ANUL·LACIONS	
				Per articles Ptes. Cts.	Per capítols Ptes. Cts.
			<i>Sumes anteriors.</i> . . .		592,344'88
		62	Camins subvencionats per l'Estat.	23,196'17	
		63	Camins interprovincials i ponts.	18,430'43	
		64	Reconstrucció de camins i ponts i altres obres	45,538'50	
		65	Instal·lació de telèfons	1,718'25	
			Restauració de tapissos	120'10	104,400'89
			TOTAL. . .	104,400'89	696,745'77

Barcelona, 31 de març de 1919

Vist i conforme
El President,
J. PUIG I CADAFAIX

L'Interventor,
GUILLERME VIRGILI

PRÒRROGA DEL PRESSUPOST DE 1918

Examinat l'oportú informe de la Secció d'Intervenció, i de conformitat amb la proposta del Conseller-ponent d'Hisenda, adoptà el Consell, en sessió del 9 de gener d'aquest any, els següents acords, els quals té l'honor de sotmetre a la ratificació de l'Assemblea:

ACORDS

1.er Prorrogar els Pressupostos de l'any 1918 fins a 31 de març de 1919, entenent-se a aquest efecte augmentades les consignacions d'Ingressos i Despeses ordinàries amb el 25 per 100 del seu import, que és la corresponent a l'atenció pressupostada durant tres mesos.

2.ⁿ Que s'anullin del Pressupost d'Ingressos les partides que representin ingrés per una sola vegada i del de Despeses igual quantitat de les consignacions sobrants que no han de tenir aplicació durant el trimestre.

Les partides referides són les següents:

DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS

<u>Partides</u>	<u>Pessetes</u>
28. — Quantitat que ha d'abonar l'Estat per a la conservació dels camins de la Diputació de Barcelona, durant l'any 1916.	7,500
TOTAL.	7,500

DEL PRESSUPOST DE DESPESES

<u>Partides</u>	<u>Pesetes</u>
43. — Un Cap de Viticultura i Enologia. . .	1,500
55. — Impresos i llistins, Secció de Telèfons. . .	3,000
67. — Un Oficial, Secció d'Intervenció . . .	1,000
69. — Dos Auxiliars, Secció d'Intervenció. . .	625
73. — Un Oficial Pagador, Secció de Caixa. . .	1,000
76. — Un Ordenança, Secció de Caixa.....	375
TOTAL.....	7,500

3.^r Aprovar les següents transferències de crèdit:

AUGMENTS

<u>Partides</u>	<u>CABALS</u>	
	<u>Ordinaris</u>	<u>Emprèstit</u>
	<u>Pesetes</u>	<u>Pesetes</u>
2. — Remuneració Consell Permanent i despeses viatge senyors Conse- llers.....	3,500	
20. — Material d'Oficina i per- sonal temporer, Sec- ció tècnica d'Instruc- ció.....	300	
26. — Un Enginyer major, Secció tècnica de Car- reteres		1,875
27. — Quatre Enginyers, íd.		6,000
28. — Set Ajudants, Secció		
Sumes i segueix. . .	3,800	7,875

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	Pessetes	Pessetes
Sumes anteriors. . .	3,800	7,875
tècnica de Carreteres i camins.....		7,000
29. — Set Sobrestants, ídem.		5,250
30. — Un Dactilògraf-regis- trador, ídem.....		450
31. — Sis Delineants - escri- vents, ídem.....		2,700
32. — Un Escrivent-pagador, ídem.....		450
33. — Al mateix, per perju- dici en la moneda...		50
34. — Un Ordenança, ídem.		375
48. — Un Director, Secció tèc- nica de Telèfons.....		1,875
49. — Dos Oficials, ídem...		2,000
50. — Un Auxiliar-comptable, ídem.....		625
51. — Un Escrivent, ídem...		495
52. — Un Meritori, ídem.....		180
53. — Per a personal auxiliar de construcció, mun- tadors, encarregats de grup i de magatzem, ídem.....		17,500
54. — Per al servei de Telefo- nistes, Repartidors i Escrivents.....	3,837'50	
Sumes i segueix . . .	7,637'50	46,825

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	<i>Pessetes</i>	<i>Pessetes</i>
<i>Sumes anteriors.</i> . . .	7,637'50	46,825
56. — Material d'embalar, transports i lloguers, Secció tècnica de Te- lèfons.....		3,557
57. — Dietes i viatges, ídem.		2,450
58. — Augment de despeses d'explotació en virtut de les noves construc- cions que es facin....	3,625	
59. — Per a personal tempo- rer amb destinació a ampliar serveis tèc- nics i crear-ne de nous		4,908'75
60. — Gratificació al personal facultatiu de les Ofi- cines d'Obres Públi- ques de les Diputa- cions de Barcelona, Girona i Lleyda.....		3,075
79. — Per a despeses ordinà- ries i extraordinàries de material d'Oficines de la Mancomunitat i del Consell.....		20,000
80. — Delegacions.....	40,000	
84. } Interessos.....	21,376'57	
85. }		
<i>Sumes i segueix</i> . . .	72,639'07	80,815'75

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	Pessetes	Pessetes
<i>Sumes anteriors.</i> . . .	72,639'07	80,815'75
94. — Obres públiques. Per obres d'acabament o millora.....		215,000
94. — Idem, ídem.....		54,000
95. — Adquisició de xarxes telefòniques i instal·lació de noves línies.		90,000
103. — Publicació Butlletí destinat a Mestres i Professors.....	2,500	
115. — Instal·lació Escola Especial d'Infermeres..		3,250
TOTALS.....	75,139'07	443,065'75

La totalitat d'aquests augments es deduiran de les següents partides:

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	Pessetes	Pessetes
3. — Despeses d'estada i de viatge dels senyors Diputats que assisteixen a les sessions de l'Assemblea.....	3,500	
24. — Dos Dactilògrafs, Secció Foment.....	270	
<i>Suma i segueix.</i> . . .	3,770	

CABALS

Partides	Ordinaris	Emprèstit
	Pessetes	Pessetes
<i>Suma anterior.</i> . . .	3,770	
17. — Un Escriptent, Secció tècnica d'Instrucció.	450	
70. — Dos Escriptents, Secció d'Intervenció.....	75	
71. } Un Caixer	875	
72. }		
74. — Un Auxiliar, Secció de Caixa.....	250	
75. — Dos Escriptents, ídem.	450	
77. — Dos Porters, Secció ordenances.....	75	
86. — Contractes.....	10,000	
89. — Adquisició, proveïment i empleu de grava i arbrat, i altres despeses de material, Secció d'Obres Públiques...	40,000	
92. — Camins subvencionats per l'Estat.....		186,700
93. — Obres declarades preferents o d'urgent construcció, ídem.....		53,500
96. — Per a preparar o subvencionar la construcció d'obres d'aquesta classe, ídem.....		22,000
99. — Treballs d'investigació		
<i>Sumes i segueix</i> . . .	55,945	262,200

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	Pessetes	Pessetes
Sumes anteriors. . .	55,945	262,200
científica i organització d'ensenyaments d'aquest ordre, Secció Cultura Instrucció....	5,000	
102. — Despeses Escola d'Estiu	750	
104. — Per a conservació de monuments.....	1,000	
105. — Treballs d'Etnografia Folklore.....	944'07	
107. — Cursos monogràfics....	2,250	
108. — Publicacions treballs Narcís Monturiol....	750	
109. — Premi Monturiol 1918.	500	
113. — Per a la instauració d'Escoles locals de Comerç.....		100,000
114. — Instal·lació Escola local Ensenyaments Industrials.....		30,000
117. — Serveis difusió d'ensenyaments populars..	1,250	
118. — Conferències, cursets Escola menagère ambulànt.....	2,125	
119. — Camps experimentals.	2,125	
121. — Despeses Servei viticul-		
Sumes i segueix . . .	72,639'07	392,200

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	<i>Pessetes</i>	<i>Pessetes</i>
<i>Sumes anteriors.</i> . . .	72,639'07	392,200
tura, arbres fruiters, etcètera.....	1,250	
125. — Per a despeses d'aques- ta classe (Reorganit- zació Servei de De- ments pobres).....		50,865'75
130. — Monument a En Pi i Margall.....	1,250	
TOTALS.....	75,139'07	443,065'75

4.^t Notificar la pròrroga del Pressupost de 1918 a les Diputacions de Catalunya, a l'objecte que tenint elles prorrogats igualment per disposició de la Llei els seus Pressupostos, continuïn durant el temps de la pròrroga el regisme econòmic de la Mancomunitat establert en els Pressupostos respectius de 1918.

5.^e Que els cobraments d'arbitris de quota anyal o semestral es facin per rebut de tres mesos, temps de la pròrroga dels pressupostos, procedint-se immediatament al cobrament mitjançant avís al públic amb la deguda explicació, i que es consideri vigent l'acord del Consell de 14 de febrer de 1917 sobre recaptació de l'arbitri sobre circulació d'automòbils.

6.e Que fins el primer d'abril, data de la vigència del nou Pressupost per l'any econòmic de 1919 a 1920, no es portaran a la pràctica els acords de traspàs dels serveis de carreteres, camins i ponts, i d'Agricultura de la Diputació de Barcelona, exceptuant, però, per

circumstàncies especials i conveniències del servei, l'Enginyer-Director d'Obres Públiques Provincials, D. Jacint Mumbrú, que es considerarà de fet i de dret, prèvia la conformitat de la Diputació de Barcelona, adscrit al servei de la Mancomunitat, des de primer de gener del present any, per a ocupar la plaça d'Enginyer-Cap Director d'Obres Públiques, acordada per la darrera Assemblea de la Mancomunitat en aprovar el Pressupost per a 1919.

Palau de la Generalitat, 14 d'agost de 1919. —
El President, JOSEP PUIG I CADAFALECH. — *Els Consellers* : F. D'A. BARTRINA — A. GUASCH — M. INGLÈS — J. MESTRES — A. RIERA — J. VALLÈS I PUJALS.

PRESSUPOST DE 1918-1919

TRANSFERÈNCIES DE CRÈDIT

Escoltades les explicacions verbals del Conseller-ponent d'Hisenda, D. Francesc d'A. Bartrina, sobre les causes que aconsellen noves transferències de crèdit en les consignacions del Pressupost ordinari de 1918, prorrogat per tot el primer trimestre de 1919, en compliment del R. D. de 23 de desembre darrer, resolgué el Consell, en sessió del 12 de març proppassat:

1.ª Aprovar les esmentades transferències en la forma següent, les quals té l'honor de sotmetre a la ratificació de l'Assemblea:

AUGMENTS

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	<i>Pessetes</i>	<i>Pessetes</i>
2. — Remuneració del Consell Permanent i despeses de viatge dels senyors Diputats....	1,000	
42. — Mosso de Laboratori..	249'96	
45. — Material d'Oficina de la Secció d'Agricultura.....	2,250	
<i>Suma i segueix.</i> . . .	3,499'96	

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	<u>Pessetes</u>	<u>Pessetes</u>
<i>Suma anterior.</i> . . .	3,499'96	
54. — Per al servei de Telefonistes, Repartidors i Escrivents.....	8,500	
56. — Material d'embalar, transports i lloguers.		4,000
79. — Material d'Oficina ...	34,690	
80. — Delegacions.....	710	
82. — Contribucions i imposts.....	17,000	
129. — Imprevistos.....	5,000	
TOTAL PER AUGMENTS .	69,399'96	4,000

BAIXES

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	<u>Pessetes</u>	<u>Pessetes</u>
3. — Despeses d'estada i viatge dels senyors Diputats que assisteixen a les sessions de l'Assemblea.....	2,000	
4. — Despeses Secretaria particular Presidència...	833'34	
89. — Adquisició, proveïment i empleu de grava i arbrat.....	22,626'21	
<i>Suma i segueix.</i> . . .	25,459'55	

Partides	CABALS	
	Ordinaris	Emprèstit
	Pessetes	Pessetes
<i>Suma anterior.</i>	25,459'55	
93. — Carreteres, camins i ponts inter-provincials.....		4,000
105. — Treballs d'Etnografia i Folklore.....	3,805'93	
110. — Congressos, missions, pensions i ensenyaments.....	6,000	
117. — Servei difusió d'ensenyaments populars..	1,250	
118. — Conferències, cursets i Escola menagère ambulat.....	6,375	
119. — Camps experimentals.	5,125	
122. — Estadets dements pobres.....	13,384'48	
127. — Organització estudis Acció Social.....	8,000	
TOTAL PER BAIXES....	69.399'96	4,000

2.ª Donar compte a l'Assemblea de l'anterior acord.

Palau de la Generalitat, 14 d'agost de 1919.—
El President, JOSEP PUIG I CADAFALECH. — *Els Consellers* : F. D'A. BARTRINA — A. GUASCH — M. INGLÈS — J. MESTRES — A. RIERA — J. VALLÈS I PUJALS.

ALTRES TRANSFERÈNCIES

Atenent que en el vigent Pressupost apareixen algunes deficiències, motivades unes per haver desfet els càlculs previsors fets en relació amb algunes obres a construir durant l'exercici de la pròrroga del Pressupost de 1918, i altres per haver-se atribuït a cada Secció una quantitat per despeses de material sense pensar que hi ha despeses generals que no poden carregar-se a cap d'elles en particular, de conformitat amb la proposta del Ponent d'Hisenda i vist que en el mateix Pressupost hi ha mitjans suficients per a corregir aquestes deficiències, el Consell Permanent té l'honor de proposar a l'Assemblea l'aprovació de les següents transferències de crèdit:

AUGMENTS

Pessetes

103. — Per a despeses de tota mena relacionades amb obres d'acabament o millora; amb la construcció de ponts, camins de bast i altres mitjans de comunicació, amb reformes d'explanació, amb enquitranats i empedrats, amb l'adquisició de pedreres i de parcelles per a dipòsit de materials, amb recàrrecs extraordinaris d'afermats, construcció de

	<u>Pessetes</u>
coberts, de casetes per a peons, supressió de badens, passos a nivell i travessies	550,000
16. — Material Oficina i uniforme Ordenances i Porters.....	8,000
TOTAL.....	558,000

El total import d'aquests augments podrà deduir-se de les consignacions següents:

BAIXES

	<u>Pessetes</u>
101. — Quantitat a invertir en l'estudi, projecte, informe i confrontació, construcció i recepció dels camins subvencionats per l'Estat i adjudicats en virtut dels II, III i IV concursos oberts.....	550,000
218. — Imprevistos.....	8,000
TOTAL.....	558,000

Palau de la Generalitat, 14 d'agost de 1919.—
El President, JOSEP PUIG I CADAFALECH. — *Els Consellers* : F. D'A. BARTRINA — A. GUASCH — M. INGLÈS — J. MESTRES — A. RIERA — J. VALLÈS I PUJALS.

SERVEI CATALÀ
DE METEOROLOGIA

SERVEI CATALÀ DE METEOROLOGIA

La meteorologia de ciència, de pura observació en un temps molt breu, per la comanda dels nous serveis ha esdevingut una ciència d'aplicació; però d'aplicació immediata i remota, resolent problemes de moment i preveient fenòmens més o menys llunyans.

De la pura observació i aplicació localista, avui les necessitats modernes exigeixen el coneixement mundial del fenomen atmosfèric; primer, perquè de lluny ràpidament poden venir aquí a ésser influïts mitjançant la navegació aèria; i en segon lloc, perquè fenòmens que es desenrotllen en un lloc distant, en provoquen d'altres en llocs diferents, o bé poden, en velocitats que convé saber, traslladar-se en direccions i extensions variades.

Això obliga que l'estudi constant de la meteorologia no sigui suficient fet en un lloc, tampoc en una regió, sinó que ha d'estar en comunicació constant amb totes les altres organitzacions creades.

Aquest servei avui, a Catalunya, no està organitzat, i creiem un deure l'iniciar-lo. El bon nom de Catalunya reclama que participem en nom d'ella en la tasca mundial d'observació i investigació meteorològiques, aportant ordenadament al coneixement públic de totes les dades recollides i tots aquells nous coneixements que els nostres científics puguin aportar-hi.

De fer-ho, veurem que l'estudi d'un fenomen repetidament succeït, de les circumstàncies que el

precedeixen i l'acompanyen, i de les conseqüències que reporta, dóna l'orientació per a preveure el fenomen i prevenir les conseqüències en alguns casos, permetent prestar al públic un servei de predicció utilíssim; aquesta predicció té un camp immens, des de l'avís de les crescudes dels rius a l'anunci de gelades i pedregades, probables recrudescències de plagues, de tempestats marítimes, pluges, vents i altres fenòmens atmosfèrics que a tots interessa conèixer.

Havent rebut aquest Consell, de l'Assemblea, l'encàrrec d'organitzar les observacions meteorològiques d'aplicació a l'Agricultura, s'ha cregut interpretar els desigs de l'Assemblea organitzant aquest servei d'una manera harmònica perquè Catalunya, la ciència i els catalans en treguin el major profit possible dels capitals esmerçats i dels esforços realitzats pels ciutadans que amb tanta cura, amor i desinterès s'hi dediquen.

En tractar de portar a la pràctica aquest desig, la primera cosa que ha tingut en compte el Consell, és que hi ha una sèrie de ciutadans que, els uns, isoladament, portats per l'esperit d'observació i frisança de coneixements, fan observacions meteorològiques que reserven; altres, que, sota diferents direccions, també esmercen part de llur esforç personal a les susdites observacions. En conseqüència, ço que el Consell creu convenient, és que, lluny de muntar una altra sèrie d'observacions, que multiplicarien les citades sense millora per al servei, és preferible agrupar els ja existents, perfeccionant i unificant l'instrumental, sistematitzant les observacions; completar-les, establint noves estacions que la perfecció del servei reclami

(i per aquest procediment no tindrem necessitat de cercar personal apte, moltes vegades difícil de trobar en la residència indicada), i aprofitar un personal ja entrenat i que ha demostrat una afició i entusiasme per la meteorologia, no gaire freqüent entre nosaltres. Aquest personal, les aficions dels quals coincideixen, així com també els són comuns l'entusiasme i predilecció per la ciència meteorològica, resta sense aquell estímulo i emulació que tant ajuda al progrés constant de les ciències; no té aquella comunicació científica que alenta i motiva la perseverància en l'estudi; li manca la satisfacció de sentir-se comprès i acompanyat; i un dels serveis que a Catalunya pot prestar la Mancomunitat, i en nom d'ella el Servei Català de Meteorologia, és posar en relació constant aquests meteoròlegs perquè estudiïn, observin, investiguin i practiquin en un esforç organitzat que els doni el goig d'un servei ben prestat, i a Catalunya el fruit de llur treball comú.

En aquestes condicions només caldrà el servei d'acoblament de dades, metoditzades científicament, i procurar que els sistemes, procediments i mitjans d'observació siguin unificats, i, una vegada reunits i interpretats, siguin comunicats al públic per a llur coneixement i aplicació pràctica, i muntar un observatori central on es practiquin, ultra les observacions acostumades, totes aquelles que per llur naturalesa i perfecció ho reclamin.

Per les consideracions que precedeixen, el Consell Permanent té l'honor de proposar a l'Assemblea l'adopció dels següents

ACORDS

1.^r S'acorda la creació del Servei Català de Meteorologia.

2.ⁿ Les tasques que haurà de prestar, seran:

*Meteorologia**Estació Central*

1. Observacions normals de Meteorologia i Climatologia, prosseguides periòdicament durant les vint-i-quatre hores.

2. Sondeig de l'atmosfera lliure, d'acord amb les altres organitzacions d'Aereologia i de navegació aèria, exploració dels vents superiors i de l'altitud i direcció dels núvols.

3. Transmissió telegràfica i telefònica dels resultats immediats als Serveis centrals i a les entitats interessades.

4. Estudis especials de l'atmosfera, els quals podran tenir un programa en relació amb els mitjans.

5. Publicació periòdica de les dades i llurs resums.

Nota. — Les relacions amb la fisiologia i patologia vegetals estaran encarregades a una oficina especial.

Climatologia de Catalunya

6. Centralització de les observacions actuals, uniformant-les en allò que sigui més essencial.

7. Control periòdic de l'instrumental de les estacions; determinació de constants; visites a les estacions.

8. Creació de noves estacions a mesura que els recursos ho permetin.

9. Pluviometria, anemometria i nivometria catalanes; formació i estudi dels resums periòdics i per períodes meteorològics.

10. Règim dels rius principals i llurs avingudes; organització i establiment de punts d'observació.

11. Glaçades i gebrades; llur estudi topogràfic meteorològic.

12. Recopilació dels treballs dispersos anteriors; llur unificació i crítica fins a integrar-los a l'estudi general de la climatologia de Catalunya.

13. Publicació periòdica de les dades i llurs resums, que comprendrà, demés, la dels altres serveis.

Nota. — El departament agrícola resumirà les observacions referents a cultius i vida de les plantes.

Predicció general

14. Recepció de les observacions fetes a Europa i a l'Atlàntic al matí i al capvespre, així com dels radiogrames meteorològics internacionals, i formació de les cartes del temps.

15. Prognosis del temps probable.

16. Avisos telegràfics i telefònics del temps probable als centres agrícoles i mariners.

17. Avisos d'avingudes i d'altres fenòmens susceptibles d'aquest servei.

Aereologia aplicada

18. Centralització, quatre vegades al dia, de les observacions de nuvolositat i visualitat, segons ins-

truccions que es donarien a determinades estacions catalanes.

19. Informació de l'estat del cel a Catalunya i regions veïnes per telègraf, telèfon o radi als aeròdroms i als aviadors interessats.

Meteorologia marina

20. Comprovació dels instruments meteorològics de bordatge, i en particular, determinació de les correccions del baròmetre.

21. Publicació i distribució d'una carta diària del temps per als navegants.

22. Senyals de costa i port en col·laboració amb els serveis espanyol i internacional.

Astronomia pràctica i cronometria

Amb servei automàtic de l'hora a tot Catalunya.

Sismologia

3.^r S'encomana al Consell Permanent l'organització del Servei Català de Meteorologia.

4.^r El Consell nomenarà el personal convenient per al funcionament del Servei i determinarà la forma en què ha de regir-se.

Palau de la Generalitat, 27 d'agost de 1919.—
El President, JOSEP PUIG I CADAFALCH.—*Els Consellers* : F. D'A. BARTRINA — A. GUASCH — M. INGLÈS — J. MESTRES — A. RIERA — J. VALLÈS I PUJALS.

Í N D E X

PROJECTES DEL CONSELL PERMANENT

	<u>Planes</u>
Ajornament de l'Assemblea.....	11
Liquidació del Pressupost.....	13
Depositaria.....	15
Pressupost d'Ingressos.....	25
Pressupost de Despeses.....	37
Secció d'Intervenció	44
Pròrroga del Pressupost de 1918.....	115
Pressupost de 1918-1919 (<i>Transferències</i>).....	125
Altres transferències	129
Servei Català de Meteorologia.....	131

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA

BIBLIOTECA

REG.

129.731

SIG.

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

L'OBRA A FER

L'EMPRESTIT DE CINQUANTA MILIONS

BARCELONA
FEBRER MCMXX

R. 129.732

Feb 20

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

L'OBRA A FER

L'EMPRÈSTIT DE CINQUANTA MILIONS

BARCELONA
FEBRER MCMXX

CONSELL PERMANENT
DE LA MANCOMUNITAT

President

D. JOSEP PUIG I CADAFALCH
Ponent de Ferrocarrils

Consellers

D. FRANCESC D'A. BARTRINA
Ponent d'Hisenda

D. JOSEP CABECERAN
Ponent de Carreteres

D. MACIÀ GUARRO
Ponent d'Obres hidràuliques

D. ANSELM GUASCH
Ponent de Telèfons

D. PERE MIAS
Ponent d'Agricultura

D. AGUSTÍ RIERA
Ponent de Beneficència

D. ROMÀ SOL
Ponent d'Instrucció

D. JOAN VALLÈS I PUJALS
Ponent de Política social

ADVERTISEMENT PRELIMINAR

Prèvia acceptació del Consell del pla de govern de la Mancomunitat que el senyor President comunicà en el seu missatge a l'Assemblea en pendre possessió del seu càrrec; i escoltades les explicacions amb què el Sr. Puig i Cadafalch completà i glosà el contingut inicial d'aquell programa, el Consell, en sessió del dia 25 de setembre de 1919, acordà emprendre els treballs d'estudi necessaris per a preparar l'acció espiritual i administrativa completa i única de la Mancomunitat, en la qual siguin compresos tots els Serveis de les Diputacions catalanes i que, calculant-se el Pressupost ordinari total d'aquests Serveis traspassats, es faci, amb el càlcul de les quantitats sobrants, un Pressupost extraordinari, base de l'Emprèstit per a la realització de l'obra futura de la Mancomunitat, i s'encomani a cadascuna de les Ponències dels senyors Consellers que, amb la col·laboració de les Seccions tècniques dels Serveis afectes a la seva gestió, es redacti la motivació i estructuració d'aquelles obres de nova empresa, reunint-se en un volum totes les Memòries per a repartir-lo als senyors Diputats abans de la reunió de l'Assemblea en la qual calgui pendre l'acord que sancioni totes aquestes deliberacions.

Aquest llibre, iniciat en aquell acord, conté les

desiderata d'obres extraordinàries que podríem realitzar en sis anys. Aquests anhels estan indicats en les memòries que acompanyen cada Servei, que no es reflecteixen més que en part en el Pressupost que presentem. Les memòries dels Directors dels diferents Serveis, plantejant el problema íntegre de les necessitats que sent el país i anhelant una organització completa estatal de cada un d'ells, han hagut d'ésser reduïdes, disminuïdes d'abast, diríem, però no d'intenció, per adaptar-les als mitjans de la nostra situació que conserva, quant al tracte econòmic que rep, el sentit provincial.

La conseqüència primera és el desnivell entre les nostres necessitats i les nostres possibilitats. Aquest desequilibri prové de la necessitat que tenim de doblar serveis que dona l'Estat i que havem de satisfer altra vegada a causa de llur organització primitiva i imperfecta. Si suplísim tot el que en la realitat no existeix, o té una migrada, equívoca o barroera existència, hauríem fet un nou servei autònom o un servei estatal català al costat del servei de l'Estat, i, per tant, satisfaríem dues vegades tots els serveis.

L'Autonomia que demanem es funda, des del punt de vista administratiu i econòmic, en la necessitat de reduir a una aquesta doble despesa i de simplificar aquest doble servei d'aquella part que ens és inútil.

La disminució soferta en la consignació de cada Servei representa en nosaltres l'endarreriment.

ment a què ens subjecta el règim actualment vigent de finances. Satisfem un Servei de Sanitat que no veiem atès, i amb el que ens costa organitzaríem el Servei contra la tuberculosi, contra el tifus, contra les endèmies, resultat de la incúria que patim. L'excés de mortalitat que ens ocasionen el redimiríem amb la part que satisfem a l'Estat i no ens retorna a bastament en forma de servei, i que ens costa cada any milers de vides que les estadístiques marquen implacablement. A Girona, per exemple, moren 53 i mig per 10,000 tuberculosos, i aquesta mortalitat podria reduir-se a menys del 13 i fins del 0'8 per 10,000 com han aconseguit altres països.

Satisfem per ensenyament, i estem obligats a muntar, amb el nom d'Universitat Industrial, tot un altre ensenyament en tots els graus per a substituir l'ensenyament corrent teòric i verbalista de l'Estat, sempre inadequat per raó de llenguatge, sovint per raó d'apartament de la nostra realitat, i ofegador de les excepcions que voldrien ajuntar-lo al gran corrent cultural i al d'amor a la terra.

Satisfem un Servei de camins que no es conserven, i estem obligats a gastar considerables quantitats per constituir-ne de propis i conservar-los extraordinàriament pel tràfec que s'hi agombola.

Així podríem enumerar tots els serveis repetint la mateixa tornada.

I trobaríem la xifra índex del nostre endarreriment intel·lectual; la que significa l'endarreriment dels treballs públics; la que marca l'endarreriment de la nostra indústria i del nostre comerç; la que assenyala com un coeficient la major agror i duresa en el nostre règim social, no atenuada per la dolçor d'institucions d'assistència i d'auxili.

Tot ço que ens manca se'n va en forma d'impostos que no ens retornen en forma de servei de cap mena.

Avui podem veure com el Pressupost de despeses integral del nostre poble ve gravat amb una partida, la més grossa i la de més escàs rendiment, que gravita sobre la nostra Hisenda tal com graviten sobre els pobles dominats les despeses d'indemnització de guerra, sense reproducció per al país.

Aquest Pressupost que avui presentem té dues limitacions essencials en la seva realització:

- a) El sobrant anual consolidat per sa permanència provada per estadístiques successives;
- b) La part dels nous ingressos ordinaris que sigui possible destinar als augments que la creació de nous serveis establerts forçosament ha d'exigir.

Tindrà, en conseqüència, tanta més ràpida inversió com més crescut sigui el sobrant anual que aconseguim consolidar.

Preveiem invertir-lo en sis anys, assenyalant en el Pressupost anual la quantitat corresponent

després de meditat estudi de les possibilitats econòmiques, repartint l'augment dels ingressos al servei d'interessos i amortització i a l'augment de despeses ordinàries que el servei novament creat implica.

És possible que els mateixos serveis creats tinguin recíprocament una influència en els nostres ingressos anuals; molts d'ells són essencialment reproductius; així una carretera oberta produirà forçosament un augment de riquesa i, per tant, un augment de tributació. Quan aquesta superi les despeses de conservació, trobarem la seva influència en el Pressupost d'ingressos. En cada Servei es podria fer el mateix raonament. L'ensenyança ens donarà homes més perfectes; les institucions higièniques i de profilaxi social, homes més forts per al treball.

És d'esperar, així, que la nostra marxa ascensional no es parará.

Catalunya té la raó de la seva existència en la força que és ella mateixa. I aquesta força no serà destruïda per episodis més o menys turbulents.

Aquesta força té la seva representació econòmica. En un projecte de compensacions financeres que el Consell Permanent de l'any 1914 volia proposar a l'Assemblea per a sol·licitar-les a l'Estat, redactada per un economista coneixedor de les finances espanyoles, s'arribava a la següent conclusió:

«Agrupant les sumes indicades anteriorment

deia heu's aquí la despesa total que l'Estat espanyol realitza a Catalunya pels següents conceptes:

	Pessetes
I. Obres públiques	15.318,886
II. Instrucció Pública	3.435.954
III. Serveis d'Agricultura	373.450
IV. Serveis de Sanitat	50,650
TOTAL	19.178,940

»Per les raons indicades anteriorment, i per les dificultats que ofereix determinar extraoficialment les despeses realitzades en cada Província, havem de considerar com aproximades les xifres anteriors; perquè sumant les mateixes les despeses de la Vigilància forestal, Museus i Biblioteques, la despesa total pujarà a 20.000,000 de pessetes anuals pels conceptes d'Instrucció, Sanitat i Foment de la Riquesa.

»D'escassa quantia és la despesa que s'inverteix en aquests serveis d'utilitat social, tenint en compte que la tributació líquida de Catalunya ascendeix a 171.000,000 de pessetes. L'Estat inverteix, doncs, a Catalunya, en els Serveis de Foment i Cultura, l'11 per 100 de tributació de la mateixa al Pressupost general.»

Després d'escrites aquestes ratlles ha passat tot el trasbals econòmic de la gran guerra.

Aquestes xifres avui serien considerablement augmentades.

Elles, transcrites aquí, no han de significar altra cosa que la jornada en la vida econòmica de la Mancomunitat que proposem té encara un esdevenidor esplendorós d'activitat, de riquesa de civilització, que decuplicarà els nostres esforços actuals.

MISSATGE DEL PRESIDENT

MISSATGE DEL PRESIDENT DE LA MANCOMUNITAT, EN JOSEP PUIG I CADAFAŁCH, ALS DIPUTATS PER CATALUNYA EN PENDRE POSSESSIÓ DE LA PRESIDÈNCIA, EL DIA 12 DE SETEMBRE DE 1919.

Per tradició santificada pel gran valer de l'home que s'assegué en aquest setial, el President novament elegit, en una mena d'improvisat missatge, ha d'assenyalar la ruta que projecta, perquè vosaltres l'estudieu i rectifiqueu; tal com, quan s'inicia un camí, assenyalats l'origen i el mil·liari final, vénen els estudis i plans dels enginyers.

LA DARRERA JORNADA DE LA LLUITA

La ruta a fer en la tasca pròxima no podem dir que sigui la prossecució de la passada : en els jorns que vénen hem de córrer els segments darrers d'una gran trajectòria, la fi de la qual ja és pròxima. La vèiem i vàrem creure tocar-la, i aquesta fi no és altra que el plantejament de l'Estatut que votàrem en les darreres jornades i juràrem tots mantenir, i, amb nosaltres, tots els Municipis de Catalunya, i en pro del qual, sense fer d'ell un dogma ni una fórmula intangible,

votà la immensa majoria de la terra, diré, per lo minúscul de l'excepció, tot Catalunya.

I a aquesta jornada darrera hem arribat amb els anys, portant per guiatge paraules i obres del mestre amic i desaparegut de la terra i amb qui havíem seguit plegats una mateixa via. I a l'atansar-nos a la fi hem de bastir idealment i materialment la ciutat nostra, assenyalant amb l'arada son nou perímetre i dictant les lleis i aixecant el temple i fitant el bosc sagrat on floreix l'ideari de l'esdevenidor, arrencant els carreus no de la pedrera informe, sinó de terra, on són colgats. Que nosaltres no hem peregrinat pel desert com jueus cercant una ciutat aliena, ni com Eneas, foragitat de la ciutat pròpia, hem hagut de bastir-ne en terra aliena, sinó que, envaïda materialment i espiritualment la nostra, hem d'assolir la reconquesta del propi solar i de la pròpia ànima i acomplir amb uns anys l'endarreriment degut a segles de propi desconeixement i d'abandó arrastrats junyits al carro d'altri.

ÉS L'HORA DEL MÀXIM ESFORÇ

Però la llei del nostre esforç, que podia ésser una línia contínua, segons la qual ens moguéssim lentament, ve pertorbada per la fi de la gran guerra.

No espereu que puguin viure els pobles decadents, amortits, que com a ombres vaguen en les portes infernals. No serà possible la pro-

longació de la vida somorta de les ciutats del XVIII.⁸

Ens despertarà una lluita formidable comercial i industrial, i ens despertaran també els clams de la lluita social en què tot un estament germà nostre reclamarà imperiosament sos drets al benestar comú.

Ha acabat la gran guerra amb la victòria per la qual tants milers de catalans han donat llur sang, i ve la pau, que sacrificarà altres tants milers si no ens preparem per a la nova lluita.

És l'hora d'una gran esforç.

Penedim-nos de no haver sentit fortament abans l'ansia de gastar, fins amb bogeria, per donar a Catalunya tota l'organització que cal als pobles moderns. Ho férem, més del que consentia el parer d'altri, en vies de comunicació i en ensenyança i en l'àrea geogràfica que podíem. ¡Oh, si ens hagués estat possible fer-ho per tot Catalunya!

Avui l'esforç serà doble : el preu de les coses s'ha doblat; el que podia ésser hisenda pública té ja amo, i cada dia més s'agreuja l'esforç necessari.

Jo faltaria al meu deure si no us digués que sento la necessitat immediata d'un gran esforç econòmic, d'un gran esforç de reconstrucció. Cal fer el màxim esforç si volem salvar Catalunya i seguir la nostra tasca de tornar-la a si mateixa: si no, d'aquí a pocs anys estarem tan lluny d'Europa com els Estats que s'intervenien amb ope-

racions de conquesta, que hipòcritament qualifiquem de policia; i no serà possible ni el comerç, ni la indústria incipient, ni els afanys per la nostra cultura. No podem dir anem a continuar, sinó a començar : hem de fer en quatre anys el que no feren les generacions passades, si volem imposar el dret que tenim a la llibertat que demanem.

El programa que vull sotmetre-us, i que serà programa de tots si el Consell hi dóna son assentiment, com espero, és ben precís.

Acabar les carreteres de tot Catalunya, fent que el carro arribi a tots els Municipis catalans.

Acabar els telèfons.

Fer la xarxa de ferrocarrils secundaris.

Fer els camps i els ports d'aterrissatge per a l'aviació civil.

Hem de sanejar les grans extensions fangoses dels nostres rius, de l'Ebre al desguàs del Fluvià sobre d'Empúries.

Hem de repoblar els erms de les nostres muntanyes.

Hem de fundar la Universitat catalana, sobre la universitat autònoma o sense ella.

Hem de fundar el que el professor Bertacchi reclamava per a Trieste : la Universitat de la Mar; la Universitat de l'expansió, completant la Universitat de la Indústria : l'Escola Naval; la gran Escola de Comerç; el Museu de l'Exportació i el Seminari del comerç colonial per a cercar les rutes perdudes del comerç antic cap a l'Orient

mediterrani, i cap a l'Àfrica i cap a l'Amèrica.

Hem de conèixer tota la terra, acabant ràpidament el mapa geogràfic i geològic.

Hem de sondar el subsòl per conèixer sos tresors miners i hidràulics.

Cal veure aixecades i funcionant les Escoles de Comerç i les Escoles d'Indústries; a Tarragona, a Girona, a Lleyda, a Reus, a Figueres, a Tremp, a Viella, a Tortosa.

Hem de construir fins a quaranta Biblioteques per a les ciutats i viles catalanes.

Hem de fer arribar per tot l'ensenyament ambulant i per correspondència.

Hem de crear institucions complementàries on es nacionalitzin en la ciència i en la pàtria els mestres d'ensenyament primer, i hem de preparar el règim d'aquest ensenyament intentant la intervenció, mitjançant garanties, en l'edificació escolar.

Hem de desenrotllar la múltiple acció de la Comissió d'Educació Popular.

Hem de crear Camps experimentals, i estendre l'ensenyament agrícola ambulant i periòdic per tot Catalunya, i completar els grans laboratoris centrals.

Hem d'organitzar el Servei Meteorològic.

Hem de començar l'Escola Zootècnica.

Hem d'organitzar la beneficència i la sanitat construint hospitals, instant el sanejament de les urbs i de les cases, i destruint les vergonyoses endèmies. Hem de fundar l'Institut de Gineco-

cologia i la Clínica d'Observació de Malalties Nervioses.

PER A AQUESTA OBRA TENIM LA PREPARACIÓ

Per a fer aquest programa, per a donar aquesta immensa gran batalla, tenim l'estat major preparat. Tenim el rudiment de cada un dels orgues d'aquest gran organisme, la Catalunya futura: cal sols la vida perquè automàticament creixin i es desenrotllin.

LA INSTITUCIÓ DE PROPAGANDA DE CATALUNYA

Veig dues grans institucions noves a formar.

Hem de crear la Institució de Propaganda de Catalunya.

La nostra terra és encara desconeguda pel món i cal expandir son coneixement. L'Estat delega contínuament, per a representar-lo fora de Catalunya, a homes no catalans o a homes que es disfressen de no catalans. El record de l'assistència d'Espanya a les Exposicions universals, ho és de tristesa i de vergonya. Sovint l'assistència a Congressos i Conferències internacionals en nom de l'Estat és d'homes externs a la ciència o que habiten sos ravals.

Hauríem d'intervenir la premsa estrangera en ses informacions contràries i enemigues de Catalunya. La cooperació a les revistes estrangeres podria fàcilment ésser estimulada.

Una selecció de la nostra literatura, metòdicament i contínuament traduïda, fóra un èxit literari.

Ho fóra també el d'un sector de la nostra ciència.

No cal dir la transcendència d'ésser coneguts del món : cal només veure els esforços fets pels pobles que ara han recobrat llur autonomia, i pensar les conseqüències per al nostre comerç material i espiritual. Conèixer i ésser coneguts! Veu's aquí una tasca a fer. L'Institut d'Estudis Catalans l'ha començada amb l'intercanvi extraordinari de ses publicacions. Els cursos monogràfics i d'intercanvi n'han estat una primera conseqüència : d'ells ha vingut l'atenció fixada per governs estrangers sobre la nostra ensenyança, i l'assistència d'alumnes forasters i estrangers a les seves aules.

Tenim, per a fomentar-ho, un gran factor: les colònies de Catalunya escampades pel món, que cada dia preguen nous lligams amb la pàtria. Hi ha després els pobles petits i els pobles acabats de formar, plens de simpatia per Catalunya.

Tot realitzant-la, aqueixa Institució es determinaria i concretaria.

LA INSTITUCIÓ DE POLÍTICA SOCIAL

No podem oblidar després la Catalunya país d'ansietats febroses i país receptable de tota inquietud, fins de la folia.

Jo reprovo tot crim que aquesta febre produeixi; però no sé preferir al foc, que pot abrandar-ho tot, la glacial quietud de l'estepa o del desert, en què tot ja és mort o que viu encara les tristeses econòmiques del latifundi romà o del domini feudal irregular del polític absent o de l'usurer massa present. L'atzar una vegada em portà a dirigir una obra a Madrid, i cada dia enyorava l'activitat i la vida dels nostres paletes anarquitzants.

Però, homes de govern, hem de prevenir que la millora obrera feta sense mesura pot destruir la indústria que tots hem format i ésser la ruïna i la mort de tots.

El nostre problema social no és nihilista amb les fantasies místiques de la Rússia. El nostre problema social és clar i positiu com plantejat en terres llatines. Cal intentar intervenir-lo amb lleialtat, però sobretot amb claredat. Hi ha dues solucions : tots pobres, és la solució russa; tots rics, és la nord-americana i ha d'ésser la catalana.

El nostre treballador rendeix una part sols del que pot rendir; instruïm-lo, donem-li utillatge modern perfeccionat que estalviï l'esforç. La mà d'obra americana, la més cara del món, no representa més que el 18 por 100 de la valor de la mercaderia, mentre que la francesa representa el 32 per 100. ¡Què no rendiria, amb una satisfacció interior, el nostre obrer! ¡Quin marge econòmic per a la concòrdia! No és fàcil el pro-

blema, però n'hi ha prou amb plantejar-lo per a posar-se en camí de la solució.

Cal portar a la realitat una Institució que estudiés cada qüestió plantejada i l'estudiés tècnicament; veiés els límits on es pot arribar, fitats per la competència exterior, i proposés l'arranjament interior per a arribar-hi : l'arranjament tècnic i comercial. Sé que una part de les solucions serien encara utòpiques; però de la utopia en ve la realitat pura. L'estudi sol vol dir amor, i l'amor ha faltat en aquests problemes. Ha volgut resoldre'ls el primer arribat, polsós encara del camí, sense haver vist cap fàbrica, sense conèixer les angúnies dels qui creen la Indústria ni conèixer l'obrer en la vida real. ¡Què no faria una Institució que treballés modestament, però cada dia, sols per conèixer i amar!

No tenim autoritat de govern, però tenim una autoritat moral. I és el nostre deure aixecar la veu en la batalla, cridant que pot en ella morir l'actual moment de Catalunya, com la del ciutadà de Florència que apaivagà els lluitadors prevenint-los que llurs dards i llurs pedres podrien rompre les grans obres meravelloses de la Llotja dels Lanzi.

No tenim autoritat de govern per a manar, però la tenim per a clamar i pregar. I tots els obrers en lluita, tots els sindicalistes militants, tots els patrons que encara es preparen per a la definitiva topada, tots són catalans, i ni un pot ésser-nos indiferent i aliè. No ens és aliena cap

cosa humana, i amb més força podem repetir que no ens és aliè res de la pàtria. L'obrer no està habituat a ésser atès amorosament. Catalunya hauria de donar aquest exemple d'amorositat al món.

L'estudi imparcial inspira simpaties. I hem de donar garanties d'aquesta imparcialitat. Jo dic als catalans : Temeu les mans cegues bolxeviques que, com a Rússia, podrien portar la barbàrie a tot Europa; però temeu també el patró ineducat, sense tècnica, enriqueix ràpidament, d'una moral primitiva, que cerca augmentar, sia com sia, les ganàncies.

CATALUNYA ÉS UNA ZONA D'EUROPA DEVASTADA

Hem d'empendre la restauració del país amb l'activitat dels països devastats. El nostre no ho ha estat per la guerra actual, però ho és pels mals governs i pels governs indiferents i hostils. No oblidem que en documents de les darreries del segle XIX, en documents oficials, les Institucions de l'Estat al·legaven el dret de conquesta sobre Catalunya. Tenim encara com un govern d'ocupació. A les terres devastades han desaparegut tots els serveis públics : aquí podem dir que no hem tingut mai altra cosa que la que hem fet amb les pròpies mans. No podem anomenar servei d'obres públiques les faixes de terreny fangoses i ericides de muntanyes que creuen el país. No podem dir escoles aqueixos llocs ver-

gonyosos on la infància aprén, amb cantarella inútil, explicada amb llenguatge que no entén, el que la bona voluntat del mestre vol ensenyar. No podem dir Universitat els llocs on es recita per repetidors la ciència que s'elabora lluny, ben lluny!, on es migren qualques savis solitaris abandonats, sense mitjans d'estudi i sense estres de treball. Una gran part del país no té ni ferrocarrils ni camins, ni altra acció de l'Estat que la parella de guàrdies civils o l'agent d'apremi que s'incauta de la finca abandonada. Una part de Catalunya no té més accés que per França. Ni tan sols coneixem el país geogràficament, que l'Estat no ha tingut temps de fer un mapa geogràfic.

Tots els pobles tenen jornades històriques de llur reconstrucció estatal. No les trobareu, a Espanya, amb relació a Catalunya, les que foren per a França grans jornades de Lluís XIV i de Napoleó.

EL PROBLEMA ECONÒMIC

¿Com podem realitzar aquest somni, que sembla de fantasia?

La Mancomunitat fou creada per unir l'esforç de tots els catalans, repartint per tot Catalunya la riquesa avui concentrada a Barcelona.

Barcelona representa un 68 per 100 de la riquesa de Catalunya. Sols pel contingent representa un augment de més d'unes cinc centes mil

pessetes anuals. Aquest augment natural creixeria per l'impuls de la nostra acció. Avui és ja considerable l'augment anual per telèfons i arbitri de carreteres. Caldria sumar-hi l'economia a obtenir amb la fusió de serveis.

La Mancomunitat començà no tenint més hisenda que el donatiu de les Diputacions Provincials. Seguí després amb un impost modest sobre utilitats. L'any passat augmentàrem aquesta quantitat amb una part de contingent cobrable directament als pobles. Teníem així ja una Hisenda incipient.

Hi ha una jornada més, i és passar la total hisenda de les Diputacions a la Mancomunitat, reduint aquelles als serveis a què la llei les obliga. Tindríem, així, la base sòlida d'un gran emprèstit.

A aquest es podria sumar l'esforç que exigiríem als pobles directament interessats, i el que recaptaríem de l'Estat del que és just retorni a la part del país de major força contributiva.

PER LA CULTURA INTENSA A L'AUTONOMIA

Hauríem, així, fet un nou pas cap a l'Autonomia : Catalunya tota enriquida, Catalunya arribada a la civilització, sentiria encara més fort el seu anhel de llibertat.

Avui, a la balança, podem posar-hi sols una part de Catalunya : llavors fóra Catalunya tota la que pesaria.

Cap parlament podria desconèixer la realitat de la terra deslliurada. Seria sols aquest acord un nou clam, un crit més alt, més estrident, un «volem» més imperatiu. I la fusió patriòtica que inundaria Catalunya fóra el castell que en avant la defensaria. Recordo les paraules d'un antic amic, el director de l'Oficina de les Nacionalitats, avui President del Consell Nacional Suprem de Lituània : «contra el bolxevisme no hi ha més antídoto que el patriotisme nacional dels pobles».

El patriotisme és encara garantia de bon govern. I fets passats han demostrat com sols pel patriotisme la nostra Barcelona i Catalunya es lliuraren d'una gran catàstrofe, sense que després cap mesura de govern hagi estat presa per fer la pau durable. El patriotisme nostre és una garantia de civilització. Ho prova tota la nostra obra realitzada.

Jo no crec que ni una sola veu s'aixequi aquí contra els desigs de tot Catalunya. Tots, cadascú en son grau, en son matís, tenen llur patriotisme català.

Una quantitat petítissima deixà sols d'emetre son vot per Catalunya. Ni una veu s'aixecà contra ella en l'Assemblea de Diputats de la Mancomunitat, Diputats a Corts i Senadors.

Jo espero que l'Estatut, unànimement aclamat, serà, en son sentit general, encara, la llei de tots.

I ara deixo aquest lloc per asseure'm al banc

del Consell, esperant la vostra adhesió unànime a l'esforç d'acabar la Catalunya, convertida tota en ciutat, recobrada la llibertat que volem.

J. PUIG I CADAFAŁCH

INSTRUCCIÓ PÚBLICA

CRITERI GENERAL

És indispensable, ja des del primer esbós d'un quadre general de les necessitats a atendre en ocasió del pròxim Pressupost extraordinari relatives als Serveis d'Instrucció Pública, partir de la incorporació dels actuals Serveis provincials al conjunt d'institucions a càrrec de la Mancomunitat de Catalunya. Això condiciona l'amplitud infinita dels nostres ideals en cada matèria i en cada secció, amb l'imperatiu d'haver d'atendre a l'exigència immediata d'una organització sistemàtica del conjunt. Un altre límit encara presenta el mateix caràcter de condició i de restricció : i és la necessitat de no situar en el Pressupost extraordinari instal·lacions el servei de les quals hagués de traduir-se ulteriorment en una creixença excessiva de les despeses anuals ordinàries. Aquesta doble condició és la base d'una classificació, que des d'aquest moment anunciem, de les *desiderata* exposada en la present Memòria, en tres classes : 1.ª Instal·lacions indispensables a la presentació d'un pla de conjunt dels Serveis d'Instrucció Pública i de les institucions docents a Catalunya, de manera que, respectant la suma d'organismes existents, els ajuntés en un organisme total i harmònicament disposat a la satisfacció de les necessitats més immediates de cultura, dintre de les atribucions actuals de la Mancomunitat. 2.ª Instal·lacions que, tot i presentant un caràcter de novetat, no hagin de portar més tard, en llur funcionament, sinó una despesa petita,

assequible a curts eixamples del nostre Pressupost ordinari, o bé que signifiquin despeses compensades per a l'anul·lació d'algunes de les despeses actuals. 3.ª Instauracions noves el servei de les quals representi una despesa anual ordinària relativament crescuda. Aquestes instauracions són, en general, en la present Memòria, simplement indicades, no proposades; llur indicació obeeix generalment a punts de vista autoritzadament continguts en manifestacions públiques dels òrgans de la Mancomunitat de Catalunya, o bé a suggestions expressives de desig de particulars o d'algunes de les Seccions o Escoles que actualment existeixen. Es tracta, per consegüent, d'instauracions la necessitat de les quals haurà d'ésser en cada cas objecte d'un examen superior, lligat al criteri financer general sobre les possibilitats dels futurs Pressupostos ordinaris.

Organització general dels Serveis d'Instrucció Pública de Catalunya

Si abracem el conjunt de les nostres institucions actuals i el contrastem amb allò que podria exigir la satisfacció immediata de les nostres necessitats més peremptòries de cultura, trobarem que en aquell conjunt es diferencien clarament els següents grups d'institucions:

I. Una administració general que regenti el conjunt dels serveis d'Ensenyament.

II. Centres Acadèmics.

III. Biblioteques, Arxius i Museus.

IV. Serveis particulars científico-administratius que, tot i tenint una base de ciència, responguin a

necessitats de vida administrativa regular i civilitzada i que tenen per característica general la de poder ésser situats, en rigor, segons el criteri que en cada cas s'adopti, bé dintre del Departament d'Instrucció Pública, bé dintre d'altres departaments (Mapes Corogràfic i Geològic de Catalunya; Conservació de Monuments; Serveis Meteorològics, Oceanogràfics i Pesquer; Acondicionament industrial; Museu Comercial; Servei de relacions internacionals, etc.).

V. Centres docents en els següents graus : a) Ensenyament primari i secundari. b) Ensenyament tècnic. c) Ensenyament superior.

VI. Serveis de difusió, vulgarització, etc.

Aquest conjunt sistemàtic d'institucions provoca, com es comprèn, la urgència d'atendre a tres necessitats.

En primer lloc, una necessitat de parallelisme, i fins a cert punt de simetria, ens invita a eliminar duplicacions i a completar orgues.

En segon lloc, una necessitat d'instal·lació decorosa suficient en els organismes situats a Barcelona ens obliga a atendre a un condicionament limitat, però ja amb cert caràcter definitiu, de l'habilitació dels locals en què aquestes institucions es situen; pràcticament, a unes obres en el clos del lloc en què aquelles viuen, gairebé totes, és a dir, en el clos de l'anomenada Universitat Industrial.

Per últim, la necessitat, a la vegada de conveïniència i d'alta política, d'estendre i afermar per tot el territori català els beneficis de les nostres instauracions de cultura, ens força a no pensar en Barcelona únicament, sinó a disseminar per tots els àmbits del país els orgues destinats a produir aquells resultats útils.

Anem a recórrer abreujadament el quadre d'institucions que corresponen a aquestes necessitats i a aquest sistema, indicant en cada cas la qualificació de les empreses proposades, segons l'ordre que correspon al criteri indicat en el primer paràgraf de la present Memòria.

ADMINISTRACIÓ GENERAL DE LA INSTRUCCIÓ PÚBLICA

La Universitat Industrial

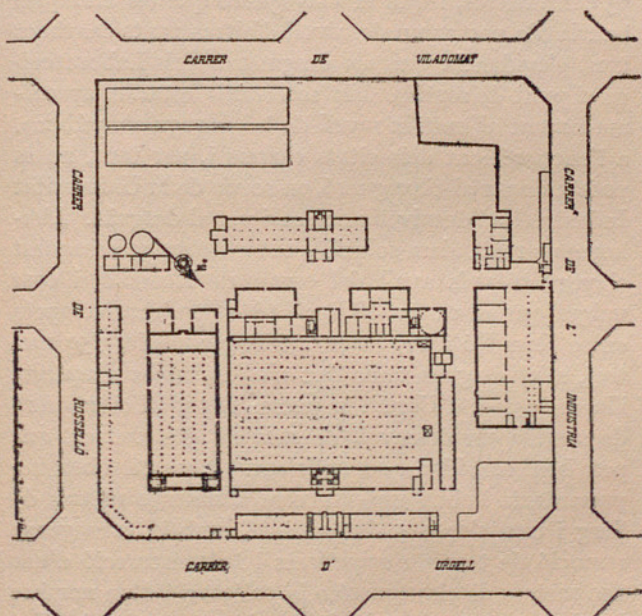
El conjunt d'oficines i de serveis administratius avui existents a la Mancomunitat i a la Diputació de Barcelona, creiem que basta aproximadament, de moment, a satisfer, un cop organitzat d'una manera jeràrquica i ben regulada, les necessitats de la nostra administració d'Instrucció Pública. Es tracta només aquí, per consegüent, d'un problema d'adaptació. Algunes habilitacions de locals, alguna adquisició de material, alguna equiparació de personal en alguns casos o del seu millorament en atenció a la major complexitat de les funcions noves, no representen en conjunt sinó una curta despesa.

Però està íntimament lligat amb les qüestions d'aquesta adaptació l'habilitació general i definitiva dels locals de la Universitat Industrial, lloc en què aquells serveis administratius haurien de situar-se. A aquest fi són proposades les següents obres a la Universitat Industrial.

Sanejament
de ls soterranis
i del subsòl.

Els soterranis de can Batlló, on són instal·lats els Laboratoris, degut més que tot a la seva fondària que no permet un sistema de clavegueres que vagi a les

del carrer, estan sotmesos absolutament a un règim de pous morts. La nombrosa població d'aquests soterranis i el treball intens que s'hi realitza amb

UNIVERSITAT INDUSTRIAL
(Pla general)

elements líquids, sadollen totalment aquests pous, havent d'acudir al sistema costosíssim d'extracció o al d'elevació amb bombes fins al nivell convenient per a sobreixir a la claveguera del carrer.

Segons estudis realitzats pel personal facultatiu, el nivell del sòl del soterrani es troba a 1'45 metres sobre el nivell de la banquetta de la claveguera pública,

a l'encreuament dels carrers d'Urgell i Rosselló. Si es té en compte que els claveguerons del soterrani ja es troben aproximadament a una profunditat d'uns 75 centímetres, i que el clavegueró que els unifiqués hauria de portar un desnivell d'altres tants centímetres, s'evidencia que els desguassos dels Laboratorien en el punt de sortida dels soterranis estarien aproximadament al mateix nivell de la claveguera pública, a l'encreuament dels citats carrers i, per tant, no es podria donar al clavegueró, en sortir de la Universitat Industrial, el desnivell necessari per al desguàs. Aleshores no resta altra solució que fer desembocar aquest clavegueró més avall del carrer de Rosselló, i com vulgui que el carrer d'Urgell té, al trajecte comprès entre Rosselló i Provença, un desnivell de 3'50 metres, si el desguàs tenia lloc als dos terços d'aquesta illa del carrer d'Urgell, es podria donar al clavegueró de sortida un desnivell de més de dos metres, que pot ben considerar-se suficient. Aquesta obra representaria l'obrir una trinxera d'uns 150 metres de llarg i uns 4'50 o 5 de fondària, amb la consegüent remoció de terres i empedrats i la construcció d'uns 150 metres de clavegueró o la col·locació d'un nombre igual de metres de tuberia de ciment portland. Tot plegat es calcula que costaria unes 15,000 pessetes. La construcció d'un centenar de metres de clavegueró interior per a unificar tot el sistema dels soterranis, més la terminació de la xarxa de claveguerons dels edificis superiors que no estan tampoc absolutament alliberades del règim de pous morts, es calcula que podria costar unes 10,000 pessetes. En conjunt, la quantitat per a resoldre tot el servei de clavegueres i desguassos, tant dels soterranis com dels edificis de sobre terra, pujaria unes 25,000 pessetes.

El servei d'aigües és, a la Universitat Industrial, un capítol de primera necessitat, i pel règim de lloguer que es segueix actualment es ve portant una càrrega costosíssima que no ha de fer més que créixer en el futur sense permetre tots els perfeccionaments que una Universitat com la nostra necessita d'un servei així. És més de dordre que segueixi aquest estat de coses i que es vagin pagant a la companyia d'aigües quantitats que passen de 4,000 pessetes anuals, quan la casa té fama de posseir (i proves n'ha donat l'antiga fàbrica Batlló) dolls abundosíssims que cal només treure a llum. Quinze pous hi ha actualment en la finca de can Batlló, algun d'ells de 50 metres de fondària, que semblen assegurar una captació llunyana i cabalosa. La utilització d'aquesta aigua, encara que només sigui per a serveis que no reclamin llur absoluta potabilitat, exigeix prèviament l'extinció de tots els pous morts i de fondre que hi ha a la casa i de totes les conduccions dubtoses que ara van a raure a molts dels pous esmentats. Fet això, la instal·lació d'un sistema elevatori en els tres pous principals, amb les corresponents canalitzacions i els dipòsits necessaris, no creiem que costés més d'instal·lació que unes 18,000 pessetes.

Quedaria aleshores per solucionar el problema de la mina d'aigua anomenada de la «Font dels Ocellets», propietat de la casa. Aquesta mina procedeix de la part alta de Les Corts, prop de la torre Güell, a uns 2'5 quilòmetres de distància, i dona unes vint plomes d'aigua, actualment detinguda a Les Corts, al lloc on és instal·lat el repartidor, per mor del mal estat de la canonada que les construccions de clavegueres i línies de tramvia han inutilitzat en diferents llocs. Caldria instal·lar una nova conducció, seguint

Servei d'aigües

un trajecte nou, d'acord amb la urbanització actual. Aquesta rehabilitació de l'aigua de la «Font dels Ocellets», cas d'ésser considerada *remunerable*, vindria a costar unes 50,000 pessetes.

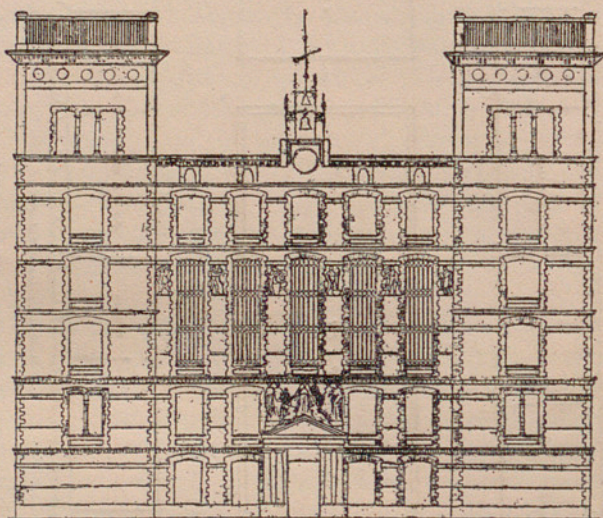
Ventilació
dels Laboratoris
de Química.

La instal·lació dels Laboratoris de Química en el local antigament destinat a filatura dins la fàbrica Batlló, ha fet precis acudir a un sistema de ventilació artificial de les dites instal·lacions. La freqüentació escolar ha crescut talment, que el local és avui molt més aprofitat i, en conseqüència, el sistema de ventilació proposat resulta manifestament insuficient. Per a millorar-lo, deixant el servei de la ventilació dels soterranis en forma satisfactòria, es requereix una despesa de 25,000 pessetes, que consignem en Pressupost.

Obres en l'edifici principal.

En l'edifici principal poden preveure's les següents obres a fer : habilitació del quart pis, embelliment del vestíbul i de les escales generals, acabament de la façana i altres obres necessàries per als serveis administratius. Cal atendre com a mínimum la instal·lació d'una sala de juntes, d'una sala de conferències, d'una sala d'actes oficials, d'un despatx presidencial, d'unes oficines ben muntades, amb llur caixa, secció de comptabilitat, secció d'estadística i registre, secció d'informació, secció de construcció i serveis generals i annex el corresponent arxiu. Cal atendre llocs públics de lectura o estudi per als alumnes, que haurien de consistir, com a mínimum : en una biblioteca central i una sala de diaris; una infermeria amb algunes habitacions per a dormir; un garatge; un dipòsit de material general de la casa; una cantina restaurant, on almenys es pogués dinar, per al servei de professors i alumnes (molts vénen de Badalona, de Mataró, de

Sant Feliu), i una habitació per a aquell que tingués al seu càrrec la responsabilitat general de l'ordre i la disciplina. Per a aquest edifici o habitació d'edifici vell caldria preveure una suma inicial de 200,000 pessetes.

UNIVERSITAT INDUSTRIAL
(Edifici central)

Serveis per
als estu-
dians.

Els més urgents, ultra la Biblioteca o lloc d'estudi i lectura central, serien sales de dutxes, pati cobert per a gimnàstica o esport, i instal·lacions per a les secretaries o acadèmies de llurs associacions. En conjunt, podrien esmerçar-se 30,000 pessetes.

CENTRES ACADÈMICS

Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans és i convé que resti l'organisme central màxim de la vida acadèmica del país. Al seu costat, la Biblioteca de Catalunya compleix una funció essencial i permanent.

Aquests centres, la característica dels quals és l'ésser autònoms, han restat en un nivell de subvenció, limitadament mesquí, per a allò que exigirien les necessitats de la nostra renaixença de cultura, i amb una estreter avui encara accentuada per l'encariment dels elements materials necessaris a llur actuació. Però l'amplitud que pogué desitjar en el subveniment d'aquestes institucions és de límits infinits. Podríem de moment renunciar a presentar-nos el problema i acudir a l'auxili de l'Institut, incloent en el nostre Pressupost quantitats per a la publicació del Diccionari Literari, i de les relacions i estudis dels resultats aconseguits en les exploracions i campanyes prehistòriques i arqueològiques i per a la publicació de l'Atlas Lingüístic.

Escola de Roma

Diverses vegades s'havia tractat a l'Institut d'Estudis Catalans de la possibilitat d'habilitar algun dels edificis espanyols de Roma per a instal·lar-hi una

Antecedents

Escola Històrica a semblança de les que hi tenen, de temps, França, Anglaterra i els altres Estats, i que són el centre d'impulsió dels més alts estudis clàssics i orientals. Aquesta iniciativa fou comunicada a la *Junta de Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas*, fou remès un projecte d'organització de dita Escola, s'aconseguí autorització per habilitar part de l'edifici espanyol de Montserrat, i últimament, la Junta es dirigia a l'Institut sollicitant la seva cooperació per a l'establiment d'aquell Centre. L'Escola quedà constituïda a últims de 1910 per un director, D. R. Menéndez Pidal, resident a Madrid, un Secretari que fou D. Josep Pijoan i tres pensionats catalans. La fundació de l'Escola de Roma era un acte transcendental, el primer d'expansió intel·lectual més enllà de la frontera després de molt temps de viure a la defensiva i de sofrir invasions en el que deuria ésser propi camp d'estudi; amb ella es creava un instrument de vigilància i regulació científica fora del territori nacional. L'esmentada institució obtingué un èxit: l'activitat penosa esmerçada en posar-la en moviment, les incomoditats i privacions dels pensionats fins a tenir en disposició decent el local que se'ls havia destinat, es veieren compensats per la rebuda immillorable que meresqueren en les altres escoles de Roma i en tots els centres doctes d'aquella capital. Aquest esforç, però, no fou continuat en marxar de Roma els pensionats primers; ràpidament decaigué aquell Centre que tant profit podia reportar en la nostra cultura i en la nostra vida de relació científica, fins que amb la guerra es clogué l'Escola Espanyola. Cap terra com la nostra ha mantingut històricament amb Itàlia una més constant i viva relació. Des que la política catalana

s'orientava, per voluntat del rei Jaume I, cap al Mediterrani, amb la conquesta de les Balears; amb el projecte de creuada seguí constantment una mateixa direcció: així Pere *el Gran* pogué establir a Sicília un domini català que havia de durar fins més enllà de l'extinció de la nostra dinastia; Alfons *el Magnànim* conquistava Nàpols, coronant magníficament aquest corrent d'expansió nacional. A part d'aquests lligams històrics que exigeixen el coneixement dels arxius italians per al de la nostra història, cal pensar en l'Arxiu Vaticà, colossal dipòsit on totes les nacions han acudit per il·lustrar llur passat des que la generosa iniciativa de Lleó XIII aixecava la prohibició que impedia la seva consulta. Les biblioteques italianes són així mateix riques en manuscrits catalans, i les esglésies i els palaus i els museus guarden les obres que lliguen amb estret parentiu l'art italià amb el de la nostra Catalunya. És precís, demés, per les consideracions que en començar apuntàvem, no abandonar una iniciativa cultural que en tots els Estats ha trobat realització i que ha contribuït també a la formació de la nostra joventut estudiosa. Per a la fundació d'aquesta Escola que interessarà a diversos nuclis estudiosos de la nostra terra, i que es posarà sota la tutela de l'Institut d'Estudis Catalans en ple, pot establir-se una quantitat de 250,000 pessetes.

Institut de Fisiologia

L'Institut o Seminari de Fisiologia normal i patològica seria una institució consagrada a la investigació científica en tota llei de qüestions d'ambdues

modalitats de la Fisiologia, podent-ne també fer de les llurs ciències auxiliars (Física, Química-física i Química biològiques, Citologia, Fisiologia general i cellular, etc.) o aplicades (Fisiologia vegetal, Psicologia fisiològica, etc.); a la preparació dels futurs professors d'alguna d'aquestes ciències o investigadors en elles, i a la tasca docent d'aquelles en cursos de caràcter professional o superior. Excepcionalment podria servir també per a la vulgarització científica, o per a fornir a centres d'ensenyament secundari aquelles preparacions que necessitin per a les demostracions; però de cap manera deurà mai fer-s'hi sistemàticament ensenyament elemental. Molt menys, llevat de casos excepcionalíssims (epidèmies, guerres), deuran fer-s'hi treballs encomanats en les terres ben organitzades als laboratoris dependents de la Sanitat pública. La intervenció constant en afers d'ensenyament primari o secundari, àdhuc en la preparació de mestres, o en menesters de Sanitat, llevaria al futur centre el seu caient de fogar de treball científic elevat, que creiem necessari, per damunt de tot, que no perdi mai. En canvi, trobant-nos en un país poc extens i no massa ric, on seria força difícil la constitució d'un centre, de model americà, on solament es fes ciència i no s'hi ensenyés, creiem necessari que el futur Seminari tingui annex l'ensenyament professional de la Fisiologia humana, i a ésser possible els ensenyaments superiors de la dita ciència que es donessin a la Facultat de Medicina o en altres Escoles, ja per ésser aquesta la norma constant arreu d'Europa, ja per quant el pas dels alumnes de Medicina pel Seminari facilitaria les vocacions. I prescindim de la circumstància que el personal que avui té al seu càrrec l'ensenyament

ment de la Fisiologia a la Facultat, seria segurament el mateix que fóra l'encarregat d'organitzar la nova Institució.

A més, hi ha una altra raó perquè es faci així : la importància que per al metge té l'haver fruit durant els seus estudis de l'espectacle de la ciència fent-se, el que el predisposa per a rebre i utilitzar en son dia tots els avenços que sorgeixin després de finits els seus estudis, cosa que resulta difícil per a aquell que no ha rebut una sòlida preparació fisiològica, car de la Fisiologia es treu el ferment renovellador de les arts mèdiques, que dóna al pràctic el criteri just de la valor científica de les tècniques empíriques de què ha de servir-se.

Tots els Instituts de Fisiologia d'Europa estan muntats tal com nosaltres concebim el nostre; si alguns n'hi ha de concebut d'altra manera (el de Terapèutica de Franckfort, o mants de Bacteriologia) són de disciplines allunyades de la nostra. I no han pas fracassat els Instituts de Fisiologia, docents i recercadors alhora, que encara se'n construeixen de nous, com el recentíssim de Lovaina, dirigit pel professor Noyons, construït durant l'ocupació alemanya, que algun dels nostres fisiòlegs ha visitat recentment, i és el millor d'Europa. Esmentat l'Institut de Lovaina, ens en servirem com a exemple provatori de la transcendència que en els medis europeus es dóna a la recerca biològica. A la ciutat flamenca, entre refer la Universitat destruïda i la Biblioteca cremada, o acabar la construcció de l'Institut de Fisiologia tot just començat en 1915, el Consell Universitari no dubtà, i ajornà la restauració dels edificis vells, avui dues voltes gloriosos. En 1918, després de l'armistici, bona part dels cabals de què es

pogué disposar foren esmerçats en l'utilatge del dit Institut, al qual abans, els dies ominosos de les requises de l'aram per les forces ocupants, el poble hi duia els seus objectes de metall perquè fossin utilitzats per a la construcció d'aparells. Aquest exemple de l'amor a la seva Universitat de la ciutat màrtir, ho és també de la valor que en els centres més tradicionals de l'Europa culta es reconeix a la recerca fisiològica.

A Barcelona (com es diu en la Memòria de 1917 endreçada al primer president de la Mancomunitat) hi ha una ja forta tradició de treball biològic experimental; aquesta tradició, durant aquests dos anys, s'ha afermat sòlidament. La tasca de la Societat de Biologia, els cursets encarregats a notabilitats de primera fila, espanyoles i franceses (com l'inoblidable del Prof. Gley), la nostra pròxima intervenció al Congrés de Fisiòlegs convocat a París pel juliol de 1920 i el resultat esplèndid del viatge científic a Sud-Amèrica dels Drs. Pi i Suñer i Cervera, més les proposicions que aquest darrer ha rebut de si volia acceptar la càtedra de Fisiologia de la Universitat de Còrdova, que ocupava Ducceschi (deixeble de Luciani, de Roma), tot demostra la solidesa de la nostra Escola, i la necessitat que se li faciliti l'adequat instrument de treball.

Aquesta institució la imaginem instal·lada en un edifici isolat, segons el model de qualsevol dels Centres descrits en la Memòria de 1917 tramesa al president Prat de la Riba, o semblantment al de Lovaina, col·locant-lo vora l'Hospital Clínic, en el districte de la ciutat on radiquen la majoria de les escoles tècniques catalanes.

Caldrà, després, atendre a la instal·lació material,

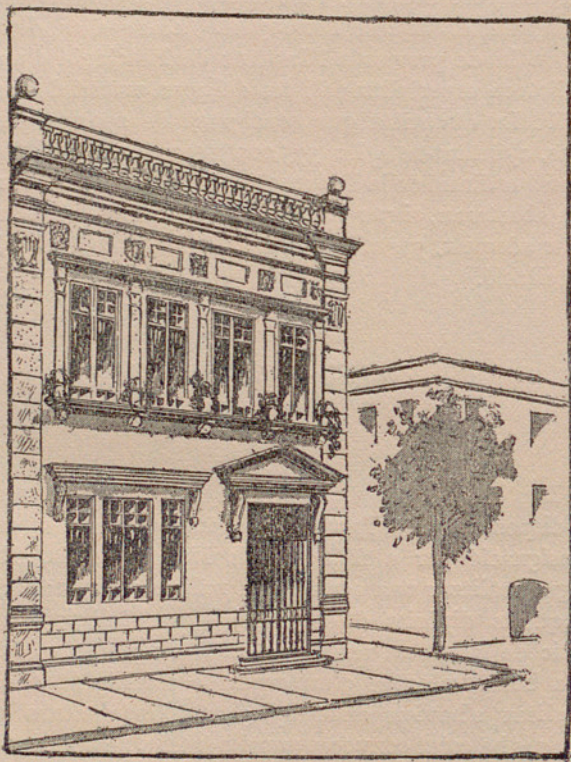
distingint, en tractar-se d'això, entre les despeses de material no durable, que tenen el corresponent lloc en el Pressupost ordinari, i les de material durable que consignem en aquest Pressupost. Entre elles detallarem la de proveir a l'Institut de Fisiologia d'una biblioteca especialitzada i les del gran material d'estudi. La quantitat que consignem de 270,000 pesetes, ajuntant-se a les 375,000 procedents del Pressupost ordinari de la Diputació de Barcelona, estimem que abastaran, si per altra banda es compta amb un solar adequat, per a la doble finalitat de l'edifici i la installació.

MUSEUS, BIBLIOTEQUES I ARXIUS

Museus

Des que l'Excm. Diputació de Barcelona posà a disposició de l'Institut d'Estudis Catalans una consignació per a foment dels Museus locals, s'ha pogut realitzar una acció per a millorar la installació d'aquests dipòsits dels materials arqueològic i artístic de la nostra terra que, moltes vegades, per la sola bona voluntat d'un erudit o intelligent de la localitat s'havien anat aplegant. Un concurs de Museus ha estat convocat anualment, i s'ha aconseguit així estimular el zel dels conservadors i ajudar-los, demés, en llur obra. Els Museus diocesans de Mallorca, Lleyda, Vich i Tarragona, el municipal de Cervera i altres han pogut disposar, mercès a aquests concursos, d'una quantitat que els ha permès organitzar amb major perfecció llurs colleccions. Cal, però, acomplida ja aquella primera acció, contribuir

a salvar d'una emigració segura els objectes que constitueixen el patrimoni artístic de la nostra terra i que

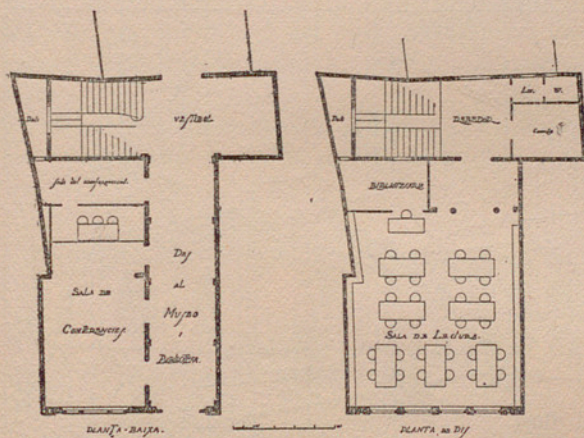

BIBLIOTECA POPULAR DE TERRASSA

Façana

hi queden encara malgrat la persecució de què són objecte per part d'antiquaris i marxants, cooperant, com altres vegades han fet la Diputació i l'Ajunta

ment de Barcelona, amb subvencions extraordinàries, a la benemèrita i en aquest ordre suprema tasca de la Junta de Museus. Cal paralelament estudiar tot aquest material i posar-lo en circulació per a coneixement de l'art propi i per a relacionar-lo amb el de les

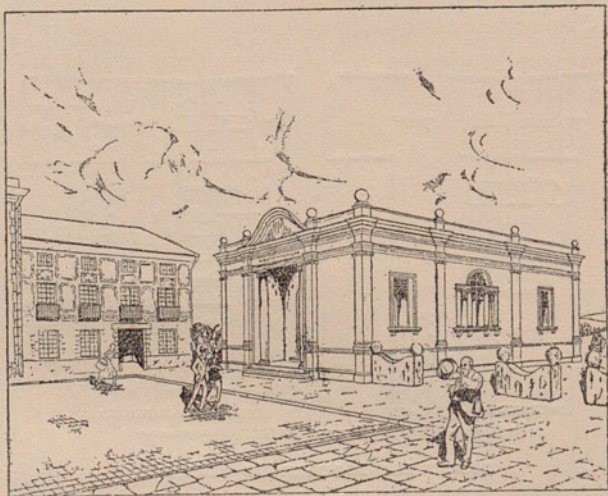
BIBLIOTECA POPULAR DE TERRASSA

Plans

restants encontrades d'Europa, del qual ell constitueix una branca tan poc coneguda com plena d'interès. Per totes aquestes raons, volent atendre a la doble tasca d'ordenació del nostre patrimoni artístic i salvació d'aquella part que, assessorats per l'esmentada Junta de Museus, ens sembli indispensable, hem consignat 200,000 pessetes.

Biblioteques

Al costat de la Biblioteca de Catalunya existeix l'obra de les Biblioteques populars. El programa

BIBLIOTECA POPULAR DE FIGUERES

presidencial que la Mancomunitat conegué en ocasió solemne, portava fins a quaranta el nombre de les biblioteques a instaurar. Aquest desideràtum ha d'ésser realitzat en esforços successius. Avui ens cal atendre : a) a dotar a Barcelona de quatre Biblioteques populars de barri, acceptant l'oferta del seu Ajuntament; b) a construir onze Biblioteques populars escampades per les principals ciutats i viles de Catalunya. Tindrem així quinze Biblioteques que, sumades a les sis construïdes i a les dues apro-

vades que tenen ja consignació, arriben a la xifra de vint-i-una. A aquest esforç caldria sumar-hi les tres Biblioteques sucursals de la del Consell de Pedagogia que projectem establir a Tarragona, Girona i Lleyda, de què més avall es parlarà. Les necessitats restants seran suplertes pel servei de préstec i biblioteques circulants, del qual establiment tindrà cura el Consell en formular els següents Pressupostos ordinaris.

El cost de les noves biblioteques pot estimar-se pel de les avui instal·lades, que consten en el següent quadre :

BIBLIOTEQUES POPULARS

POBLES	Grau	Construcció		Llums, Mobles, Instal·lació		Electricitat Calefacció		Llibres		Honoraris		TOTALS		Observacions
		Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.	
Olot . .	I	27,085	'69	6,608	'10	4,700		5,000		1,393	'52	44,787	'31	Revisió de preus
Valls . .	I	28,901	'87	6'082	'92	1,100		5,000		1,320	'73	42,405	'52	
Sallent .	II	28,762	'30	5,800	'85	1,100		3,000		1,311	'68	39,974	,83	
Borges B.	II	31,766	'15	5,898	'85	1,100		3,000		1'376	'18	43,141	'18	
Canet . .	I	36,995		7,150		970		5,000				50,116		Revisió de preus i augment fonaments
Vendrell .	II	38,802	'91	7,250		1,200		3,000		1,580		51,832	'91	
Figueres .	I	43,516	'03	7,250		1,200		5,000				56,966	'03	Pressupost acordat
Pineda .	III	34,827	'70	7,150		1,100		2,000				45,077	'70	Pressupost acordat

Les Biblioteques d'Olot, Valls, Sallent, Borges Blanques i Pineda, del mateix tipus, són iguals a la de Canet

BIBLIOTECA POPULAR DE CANET

Segons el que s'ha dit ens caldria consignar :

	Pessetes
Per quatre biblioteques a Barcelona, a	
60,000 pessetes una	240,000
Per onze biblioteques a 45,000 ptes. una.	495,000
Llibres per a les onze biblioteques, a pes-	
setes 10,000 per cada biblioteca . . .	110,000
En total	845,000

Més : perquè pugui la Biblioteca de Catalunya adquirir determinades sèries científiques de llibres i de revistes, algunes de ventureres i difícils de trobar en temps normal, aprofitant l'avinentesa del baix canvi de moltes monedes europees, consignem 25,000 pessetes, que fan pujar en total a 870,000 pessetes la consignació per a biblioteques.

Arxius

La veneració i cura dels arxius, tant civils com eclesiàstics, ha estat un fet molt general i constant a Catalunya. Moltes vegades, la bona voluntat d'un particular o la iniciativa d'un arxiver, per si soles, han produït l'organització i aprofitament d'un d'aquells dipòsits sagrats de l'activitat pretèrita de la nostra nacionalitat. L'Institut d'Estudis Catalans ha treballat en aquest sentit des de la seva fundació; l'estudi de l'arxiu de Bagà, el de Sant Joan de les Abadesses, el de la Seu d'Urgell, havien estat organitzats abans que la Diputació de Barcelona assignés una quantitat per a aquestes investigacions. Així mateix

s'havia preocupat, amb l'auxili vigilant de l'esmentada corporació, de l'estudi i catalogació de les Biblioteques : un catàleg dels manuscrits lul·lians de Munic, el dels de la Biblioteca tirolesea d'Innichen, en són bona prova. Posteriorment, ha pogut l'Institut ampliar aquesta acció: un concurs d'arxius ha estat anualment convocat, i en fomentar la cura d'aquests dipòsits documentats ha permès millorar llur instal·lació, així els arxius de Cervera, Manresa, Balaguer, etc. Una acció semblant s'ha anat realitzant en les Biblioteques, restaurant els còdexs preciosos, contribuint o encarregant directament llur catalogació, com a les Seus de Tortosa i Lleyda, per exemple. Queda, però, encara una llarga feina a fer, donada la riquesa enorme documental de Catalunya, abans no siguin ben coneguts i posats a disposició dels estudiosos els fons que integren els arxius i biblioteques catalans, feina aquesta que ha d'anar acompanyada d'una millor instal·lació d'aquells arxius i biblioteques que ho necessitin. Cal també pensar adquirir aquells fons documentals o bibliogràfics que, per la dificultat de llur consulta o la inseguretat de llur permanència, convingui recollir en la Biblioteca de Catalunya.

Per a atendre aquest servei d'estudi i catalogació de documents i arxius, i a l'eventual adquisició dels fons en què concorrin les circumstàncies esmentades fent aconsellable llur adquisició a jutj de la direcció de la Biblioteca de Catalunya, consignem 100,000 pessetes.

BIBLIOTECA POPULAR DEL VENDRELL

SERVEIS CIENTÍFICO-ADMINISTRATIUS

Mapa corogràfic de Catalunya

Catalunya, per a tenir complets els seus serveis cartogràfics, necessita imprescindiblement posseir els següents treballs:

Treballs que
s'han de
realitzar.

I. La xarxa completa de triangulacions geodèsiques de 1.^r, 2.ⁿ i 3.^r ordre, i la de les línies convenients d'anivellació de precisió.

II. El mapa topogràfic general de Catalunya a gran escala, 1 : 20,000 o 1 : 25,000, amb gran detall i precisió.

III. La hidrografia completa de les costes.

IV. Els plànols parcel·lars de totes les poblacions i nuclis habitats de Catalunya per a llur cadastre urbà, i els plànols parcel·lars de tots els seus termes municipals per al cadastre rústic d'aquests.

V. Diferents mapes corogràfics de conjunt, obtinguts per reducció del topogràfic, a escales de 1 : 100,000, 1 : 200,000 i 1 : 500,000, de gran utilitat, i sobretot contribuir, en la part corresponent de Catalunya, a la formació dels dos grans mapes internacionals: el del món, a escala de 1 : 1.000,000, i l'especial per a la navegació aèria, a escala de 1 : 200,000.

VI. El mapa corogràfic borrador de Catalunya, a escala de 1 : 100,000, el qual amb caràcter de provisorí ha de suplir la falta del topogràfic anterior.

El cost d'aquests treballs és una quantitat indubtablement superior als mitjans de què pot dis-

posar la Mancomunitat de Catalunya en el règim actual.

En altres llocs s'ha descrit minuciosament la situació del nostre servei en relació amb els de l'Estat, així com l'estat actual dels treballs empresos.¹ Els mitjans econòmics actuals i l'estat d'estudis seguits per a altres serveis, aconsella reduir de moment la nostra activitat al mapa corogràfic borrador i a la part que correspon a Catalunya en el mapa internacional del món i de navegació aèria enumerats en els paràgrafs V i VI.²

Geodèsia

Queda per efectuar avui, en ço que és relatiu a Geodèsia, l'aplegament de les dades de la triangulació de 2.ⁿ ordre de la província de Lleyda, i de tot allò realitzat últimament en les de 3.^r ordre geodèsic per l'Institut Geogràfic i Estadístic, i el que vagi efectuant durant un període de dos anys en triangulacions i anivellacions de precisió.

També, en certes zones desproveïdes avui dia de triangulació geodèsica de 3.^r ordre, i on segurament no s'hi establirà en un període de dos anys, serà precís projectar, observar i calcular extenses triangulacions especials complementàries.

Topografia

Dels 3.209.000 d'hectàrees que aproximadament compta Catalunya com a extensió superficial seva, es tenen aplegats, de diferents organismes i altres procedències, els plànols topogràfics d'unes 336,360 hectàrees, havent-se aixecat directament per a aquest Servei els plànols d'unes 50,000 hectàrees, essent, doncs, en total unes 386,360 hectàrees,

1. *Bulletl del Centre Excursionista de Catalunya*, dels mesos de març i juliol de 1919.

2. Vegi's *L'Obra realitzada*, pàgs. 72 i següents.

de les quals es tenen els plànols; quedant, per tant, per aplegar o aixecar els plànols d'altres 2.822,640 hectàrees, de les quals han estat oferts els plànols, i s'esperen en breu els d'unes 170,000 hectàrees.

Comptant que entre els plànols de termes municipals que tenen els ajuntaments i es puguin aprofitar, els de particulars, el realitzat per alguns organismes de l'Estat, ço que puguin efectuar en un període de dos anys, els treballs del mapa geològic a la província de Barcelona, el mapa traçat per l'antic servei de carreteres a la dita província, s'arribi a la xifra considerable de 1.000,000 d'hectàrees aixecades, i suposant també que es puguin obtenir les còpies de tots els plànols corresponents, encara quedarà per realitzar la topografia de l'enorme quantitat de 1.652,640 hectàrees.

Per a executar ràpidament tot aquest treball topogràfic és necessari canviar radicalment els procediments empleats, deixant els mètodes de la taquimetria i substituint-los pels de la topografia expedita i irregular, qual procediment és el més adequat per als treballs de què es tracta, utilitzant els aixecaments gràfics de plànols amb planxeta, els sistema fototaquimètric, les voltes gràfiques d'horitzó amb el orògraf Schrader i l'aparell autoreductor Tacheograf, del mateix autor, tot això conjuntament segons les condicions de la zona de terreny que s'ha d'aixecar, combinats també amb alguns treballs taquimètrics ordinaris, els quals, amb els vèrtexs geodèsics i els de la triangulació gràfica que s'establissin, servirien per a subjectar els treballs expeditos.

S'haurà de continuar amb activitat la recerca, aplegament i adquisició de ço realitzat per l'Institut

Geogràfic, altres organismes oficials i entitats particulars.

Hauran de consignar-se també quantitats per a l'adquisició del nou material de planxetes, orògrafs, taqueògrafs i altres, la reparació i reposició de material averiat.

Cartografia.
Treballs
de com-
posició.

Actualment hi ha cinc fulles, de les quaranta tres del mapa, totalment acabades, molt avançades i a punt d'ésser terminades altres dues, preparades per a llur composició dues més; així és que resta l'ompliment d'aquestes i tot el treball de preparació (requadrament i situació de vèrtexs geodèsics i topogràfics) i de composició per a trenta quatre, el qual cost, ultra els de càlculs complementaris i els de correcció de la toponímia, s'eleva a unes 40,000 pessetes.

Publicació
del mapa.

Aquest treball s'ha d'empendre amb urgència, però necessita la seva consignació especial, estant actualment organitzant-se en combinació amb els serveis de fotogratat i litografia de la Casa Provincial de Caritat, i segons s'ha estudiat i calculat, el cost total de les quaranta tres fulles del mapa, serà aproximadament d'unies 300,000 pessetes.

Resum.

El pressupost total per a l'acabament del mapa corogràfic borrador de Catalunya, a escala de 1 : 100,000, en quaranta tres fulles, seria, doncs, el següent :

	Pessetes
<i>Geodèsia</i> : Aplegament i execució de nous treballs geodèsics	30,000
<i>Topografia</i> : Execució de nous treballs, adquisició de còpies de nous treballs topogràfics i adquisició i reparació del material	630,000
<i>Cartografia</i> : Càlculs, dibuix i toponímia per a la composició de les fulles . .	40,000
<i>Publicació del mapa</i>	300,000
TOTAL . . .	1.000,000

Si aquestes xifres poguessin semblar massa elevades, s'ha de tenir present que, segons el projecte de conveni entre la Mancomunitat i el Dipòsit de la Guerra de l'Estat Major, aquella havia de pagar 60,000 pessetes anuals durant 12 anys, és a dir, 720,000 pessetes en total; per altra part l'Estat ve a pagar anualment a la comissió topogràfica d'aquell cos a Catalunya, més de 110,000 pessetes, que al cap de dotze anys sumen 1.320,000 pessetes, que amb les anteriors, sense comptar ço que l'Estat paga al Dipòsit per a la publicació, pujarien unes 2.040,000 pessetes.

També convé remarcar que, ultra la utilitat pública que reporta, la venda del mapa podrà ésser reproductiva econòmicament, puix que el preu de cada exemplar, segons l'extensió de la part dibuixada i la classe de terreny representat, podrà variar d'1 a 5 pessetes.

Acabat i publicat el seu mapa corogràfic de caràcter provisional, és necessari, per la dignitat de Catalunya, emprendre la formació i publicació de les edicions provisionals, de les parts o fulles corres-

Formació i publicació dels mapes internacionals.

ponents a ella, dels dos grans mapes internacionals esmentats, el del món, a escala de 1:1.000.000, i de l'especial per a la navegació aèria, a la de 1:200.000, obtinguts per reducció del corogràfic, amb els signes convencionals adoptats per acords internacionals.

El mapa internacional del món, a escala de 1:1.000.000, té una sola fulla corresponent a Catalunya, d'unes dimensions aproximades de 0'492 X 0'432 m., la composició de la qual i la publicació de 5.000 exemplars costarien en total unes 14.000 pessetes.

El mapa per a la navegació aèria a escala de 1:200.000, conté nou fulles corresponents a Catalunya, d'unes dimensions mitges aproximades de 0'56 X 0'42 m., pujant el cost de cadascuna d'elles, per la seva composició molt especial i difícil pels signes convencionals que s'han d'emplear, i la publicació de 5.000 exemplars, a unes 10.000 pessetes, de manera que, per a les nou fulles, el preu total s'elevaria a unes 90.000 pessetes.

Aquestes darreres partides cabrien en son dia dintre el pressupost ordinari.

Mapa geològic

Aplegament
dels tre-
balls exis-
tents.

No existeix altre mapa geològic de Catalunya de conjunt que el fet per Mn. N. Font i Sagué, a l'escala d'1:1.350.000 i publicat a la Geografia de Catalunya en 1908.

Per la qual cosa urgeix el fer una nova publicació de conjunt per a corregir les moltes errors que figuren en els mapes oficials, sense perjudici de seguir, en son dia, en l'obra de detall començada pels Drs. Ai-

mera i Bofill per encàrrec de la Diputació de Barcelona, en 1885, a l'escala d'1: 40,000.

En emprendre la confecció del mapa geològic de conjunt, cal fer un recull de tots els treballs cartogràfico-geològics existents que poguessin ésser-nos útils per al nou mapa geològic de Catalunya, que ha d'ésser publicat a l'escala d'1: 100,000.

Les minutes borradores són dibuixades a l'escala d'1: 25,000 i 1: 50,000, i després directament reduïdes a 1: 100,000; així s'ha fet amb les fulles 41 i 43, les primerament acabades.

El format complet d'aquest nou mapa fóra de 2'70 metres de costat, veritable mapa mural.

A l'escala d'1: 100,000 podran aprofitar-se tots els treballs realitzats a les escales que siguin més detallades que l'adoptada, com són els fets fins ara de la província de Barcelona per encàrrec de la Diputació, que sumen una superfície de 3,136 quilòmetres quadrats. Demés, s'utilitzarà tot el que es pugui de la fulla núm. 252 del mapa geològic francès, a l'escala d'1: 80,000 publicada per L. Bertrand en 1911, en una superfície d'uns 500 quilòmetres quadrats dels Pirineus Centrals; el de la Vall de Ribes, per Thos i Codina, a l'escala d'1: 20,000, publicat en 1904; i el d'En Palet i Barba, dels voltants de Terrassa, en 1896, a l'escala d'1: 15,000, que en conjunt sumen uns 3,700 quilòmetres quadrats.

Són publicats altres treballs parcials, ultra els generals de la península i de la veïna república, indicats anteriorment, d'escales de menys detall, planimètrics, dels quals alguns tan sols podran servir de guia per a les interpretacions dels terrenys, i aquests són :

1856. Vezian, A. : Dels voltants de Barcelona, a l'escala de	I : 180,000
1870. Moulin, J. : Mapa borrador de la Província de Barcelona, inèdit . . .	I : 100,000
1881. Leymerie (A.) : L'Alt Garona . . .	I : 200,000
1881. Carez, L. : Part oriental dels Pireneus	I : 691,200
1881. Maureta, J. i Thos i Codina, S.: Província de Barcelona	I : 400,000
1885. Thos i Codina, S. : Vall d'An- dorra	I : 200,000
1889. Mallada, L. : Província de Tar- ragona	I : 400,000
1893. Roussel, J. : Els Pireneus	I : 320,000
1904. Gelabert, J. : De la regió volcà- nica d'Olot	I : 200,000
1906. Cazurro, M. : Dels terrenys vol- cànics de la Província de Girona . .	I : 200,000
1907. Bertrand, L. : Els Pireneus Orien- tals	I : 320,000
1910. Dalloni, M. : Els Pireneus de l'Aragó	I : 200,000

Estat actual
dels tre-
balls.

Des del començament del Servei s'ha seguit un pla de marxa d'acord amb el Servei Geogràfic de Catalunya, el qual, en acabar una fulla, en remet tres còpies : una per als treballs de camp i l'altra per al dibuix definitiu, reservant-ne un exemplar per si fos menester una repetició.

Immediatament es surt al camp fent itineraris per les vies i carreteres, així com també per les carenes de les serres i per les valls, procurant assenyalar les formacions geològiques proporcionalment a l'escala que se'ns ha encomanat, podent presentar el

25 de juny de 1919, a l'Excm. Sr. President de la Mancomunitat, la primera fulla (núm. 43), titulada Gols de l'Ebre, completament acabada.

La superfície mapada enguany és la següent :

	Quilòmetres quadrats
Gols de l'Ebre (fulla 43)	498
Tortosa (fulla 41)	770
Sant Feliu de Guíxols (fulla 24)	384
Guilleries (part de la fulla 22 i 23)	750
Són	2,402

I si en aquesta suma hi ajuntem els 3,700 quilòmetres quadrats dels mapes aprofitables, per a ésser reduïts a l'escala d'1:100,000, amb lleugeres modificacions, resulta que actualment està ja llesta dels treballs de camp una extensió d'uns 6,100 quilòmetres quadrats, que representen poc menys *d'una cinquena part de la superfície total de Catalunya*, que és d'uns 32,090 quilòmetres quadrats, aproximadament.

De conformitat amb el projecte formulat pel Director del Servei Geogràfic de Catalunya, aquest mapa estarà compost de 43 fulles; en el supòsit que la limitació topogràfica, àdhuc que de la representació de les formacions geològiques, deurà coincidir amb la de les quatre Províncies catalanes.

Doncs bé : la superfície mapada dels 6,100 quilòmetres quadrats representa, en el nou mapa, vuit fulles llestes, que poden ésser donades ja a l'estampa, i aquestes són : la 24, 29, 30, 34, 35, 41 i 43, amb la de les Guilleries que interessa la meitat de cadascuna de les fulles 22 i 23. De les restants a fer, n'hi ha

Nombre de
fulles lles-
tes i per
fer.

dinou de completament plenes, i, demés, setze de parcials, que són aproximadament equivalents a sis fulles també plenes. Per tant, la superfície que resta a fer és, en realitat, proporcional a unes vint-i-cinc fulles.

Despeses
pels tre-
balls de
camp.

Tenint en compte la diferència de treball que referent a l'estudi de les fulles de les regions pirenaica i de la costa lleuantina, comparades amb el Pla d'Urgell, no és factible l'establir una unitat en el nombre i durada de les expedicions complementàries per a fitar les formacions geològiques; al mateix temps que per haver-se encarat extraordinàriament la manutenció, tartanes, cavalleries, etc., se'ns fa impossible precisar una norma de les despeses a fer en els moments presents, per dia d'expedició.

Amb tot, l'experiència ens ha mostrat que cal comptar un cost mínim, per fulla, de 1,000 pessetes, consegüentment unes 25,000 en total.

Impressió
de les qua-
ranta tres
fulles.

Essent útils per al mapa geològic de Catalunya les mateixes fulles topogràfiques ja impreses, això és, que el paper, àdhuc impressió de l'orografia, hidrografia i toponímia, no ha d'entrar en els nostres càlculs. Comptant les despeses del gravador, litògraf, i l'imprimir les vint-i-cinc o trenta tonalitats representatives de totes les formacions geològiques que podrien ésser obtingudes amb un promedi de set tintes (foren de tres a deu, segons les fulles), fent-ne un tiratge de 3,000 exemplars de cada una de les quaranta tres fulles, l'import total fóra d'unes 20,000 pessetes.

Servei Meteorològic

L'organització del Servei Meteorològic forçosament haurà de regir-se pels mètodes universals i empalmar-se amb l'organització general, ja que la certesa de sos resultats és en proporció de la major extensió del territori en què les observacions es practiquen.

El Servei català de la Mancomunitat serà principalment una estació central catalana coordinada amb el Servei general, i encarregada de centralitzar les dades de les estacions particulars de tots els ordres de Catalunya.

A la instal·lació d'aquesta central va destinada la quantitat que en aquest pressupost s'assenyala.

Els aparells a adquirir podrien, en principi, ésser els següents:

<u>Meteorologia de l'atmosfera inferior:</u>	<u>Pessetes</u>
Anemògraf Dines, gran model	5,400
Barògraf de pes, gran model	1,800
Registradors reglamentaris, models petits i mitjans	1,080
Anemògraf Robinson amb totalitzador elèc- tric	890
Baròmetre normal i un auxiliar Fortin . .	1,150
Heliògraf	450
Pluviòmetres normals i pluviògraf de sifon .	500
Anemòmetre portàtil	45
Psicròmetre d'aspiració	300
Abric termòmetre i termòmetres duers . .	400
<i>Suma i segueix.</i> . .	12,015

Meteorologia de l'atmosfera inferior	Pessetes
<i>Suma anterior.</i>	12,015
<i>Meteorologia de l'alta atmosfera:</i>	
Nefòscop Besson	160
Deu tubs Draegger per hidrogen a 150 at- mosferes	2,500
Dos distensors	400
Unes balances aerològiques	100
Un teodolit Quervain-Mattenzzi	1,000
Un comptador de segons	75
<i>Instal·lació horària i telegràfica:</i>	
Un pèndol de precisió	3,000
Un cronòmetre de marina	900
Una estació de T. S. F., de potència 5 quilo- vats, amb dues antenes independents. . .	13,000
<i>Laboratori i aparells auxiliars:</i>	
Un comparador de baròmetres	470
Un aneroide de precisió	490
Un telèmetre nefoscòpic	1,400
<i>Instal·lacions generals:</i>	
Primer establiment de la Biblioteca	6,000
Mobles i taller	3,490
Total pressupostat de primer establiment, sense tenir en compte eventuais obres d'habilitació en el local de què es disposi.	45,000

Assaig de matèries industrials

Des de molt llarga data ha vingut sentint-se la necessitat de determinar d'una manera exacta la

quantitat d'aigua que porten les diferents matèries tèxtils que s'empleen en la indústria, a fi d'evitar les enutjoses i inacabables qüestions que s'originen a cada pas a propòsit de tal determinació.

Fa ja més de cent anys que, responent a la dita necessitat, començaren a crear-se en els primers centres industrials del món establiments encarregats d'aquella missió de determinar el grau d'humitat que les diferents matèries tèxtils porten. Als dits establiments se'ls donà el nom d'Acondicionaments.

Després, llur primitiu marc ha anat eixamplant-se, i avui acondicionar ja no és sols determinar el tant per 100 d'aigua que conté una matèria tèxtil, sinó determinar, demés, la resistència de les fibres tèxtils, analitzar lubricants, combustibles, productes químics i farmacèutics i matèries colorants, assajar materials de construcció, productes metal·lúrgics i siderúrgics, en una paraula, fer totes les operacions necessàries per a garantir la qualitat o tipus dels articles.

Com en tantes altres coses succeeix, el nostre país s'endarrerí considerablement en aquest particular. El primer Acondicionament a Espanya establert fou el de Terrassa, purament particular, que funciona des de 1906. Poc temps després se'n creava un a Sabadell. Cap més establiment d'aquesta índole funciona avui dia a Espanya.

Que dels Acondicionaments n'hi ha veritable necessitat, res ho prova tant com l'èxit assolit pels dos de què acabem de parlar. Sense que tinguin caràcter oficial, i sense que llurs serveis s'imposin a ningú com a obligatoris, no es fa cap operació avui dia en aquelles dues poblacions que no sigui a base de certificats de l'Acondicionament. Aquests

certificats són tinguts per a tothom com a laude inapellable; són com el segell de puresa i garantia que acompanya constantment la mercaderia.

La volada que han pres aquests Acondicionaments n'és prova el següent quadre expressiu dels quilos de llana que any per any, des de llur fundació, ha acondicionat l'establiment de Terrassa.

Any	Quilos	Any	Quilos
1907....	1.491,436	1914....	4.500,837
1908....	2.110,598	1915....	8.072,281
1909....	2.867,935	1916....	10.728,914
1910....	3.215,136	1917....	14.767,219
1911....	3.180,631	1918....	11.875,403
1912....	3.414,236	1919....	10.065,581
1913....	3.377,498		

A la vista d'aquests resultats, i dels més afalagadors encara que s'han experimentat en els centres industrials estrangers, les dades dels quals no posem per a no cansar, un es pregunta: i ¿com és que a Barcelona no es compta encara amb un establiment d'aquesta naturalesa?

Algunes institucions particulars i corporacions econòmiques han tractat alguna volta d'establir l'Acondicionament que a Barcelona fa falta sense reeixir mai en l'empresa.

Això féu que la Diputació de Barcelona prengué l'acord, l'any passat, d'emprendre's aquesta obra i que consignés en el Pressupost d'enguany la quantitat de 50,000 pessetes per a començar la instal·lació de l'Acondicionament.

Tres grans aventatges oferia el que fos la Diputació nostra la que establís l'Acondicionament de

Barcelona. És el primer, el de no ésser la Diputació cap de les entitats productores que es disputen l'Acondicionament. Si hi hagués aquí una sola gran entitat que aplegués tots els industrials, de tots els rams i de les més variades branques, tal vegada no hi hauria qüestió i a la dita entitat hauria d'encomanar-se l'Acondicionament, encara que sempre podria despertar-se el recel, als forasters que contractessin amb els industrials d'aquí, de si en l'Acondicionament d'aquesta no hi havia prou imparcialitat. Per això era més adequat que s'encarregués a la Diputació, entitat pública de prestigi i brillant història.

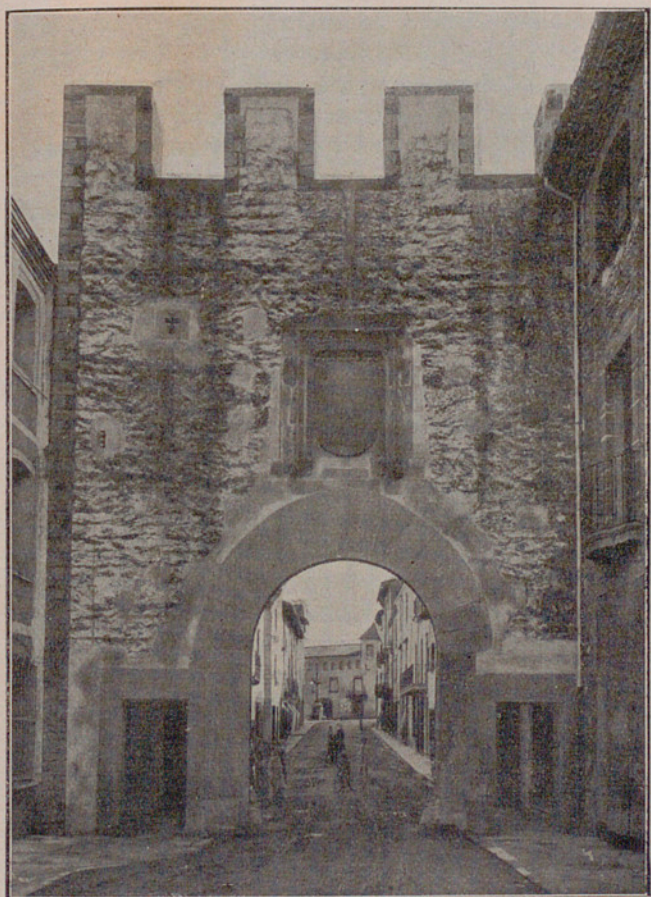
El segon aventatge, d'una importància extraordinària, naixia de tenir ja la Diputació la major part dels elements amb què l'Acondicionament ha d'instaurar-se. En la gran Universitat Industrial, que gràcies a l'esforç de la Diputació i del Patronat existeix en l'edifici de Can Batlló, hi ha esplèndids Laboratoris, d'un cost molt enlairat, que serveixen a meravella per a l'Acondicionament; hi ha personal tècnic preparat i apte; hi ha institucions, com el Laboratori general d'Investigacions i Assaigs, per als materials de construcció, que són purament i exclusiva d'Acondicionament; hi ha, en algun ram, hàbits d'Acondicionament, com succeeix, per exemple, amb els industrials del ram dels curtits, que han dotat a l'Escola de Teneria d'una màquina d'amidar les pells i d'ella es valen tots per a fer les compres i vendes, pagant un cànon per cada operació a benefici de l'Escola.

L'últim aventatge que oferia el que la Diputació instaurés l'Acondicionament de Barcelona, consistia que als beneficis que l'establiment reportés se'ls

podia donar l'aplicació més adequada i pròpia. Un cop instal·lat l'Acondicionament i funcionant normalment, produeix rendiments de molta consideració. I no està bé que aquests rendiments siguin objecte d'apropiació particular. El més adequat és que ço que l'Acondicionament rendeix, que surt dels industrials i comerciants, s'esmerci en establiment i extensió de les ensenyances tècniques, base de la prosperitat econòmica del país.

Avui, iniciat el corrent d'anar fent traspàs de Serveis a la Mancomunitat de Catalunya, ha d'ésser aquesta i no la Diputació la que s'ha d'encarregar de la creació del gran Acondicionament de què venim parlant.

Aquest Acondicionament (coronament de la Universitat Industrial) serà un altre gran benefici que prestarem al nostre país. Amb l'establiment d'aquell Centre d'ensenyament tècnic hem omplert el gran buit que l'Estat havia deixat, i hem donat als nostres industrials, als nostres agricultors i als nostres comerciants, el mitjà de sortir de la rutina i d'adquirir aquella preparació indispensable per a poder sostenir les lluites dels temps moderns. Amb l'Acondicionament es donarà un pas decisiu per a llançar de les especulacions la mala fe, la deslleialtat i els abusos de tota mena. Si això era necessari en tots temps, ho serà molt més d'aquí en avant, en què tot sembla indicar que s'eixamplaran extraordinàriament els mercats en què els productes del nostre país han de col·locar-se. Si una indústria i un comerç circumscriu a un país poden viure, més o menys pròsperament, tenint com fins ara aquí hem tingut la porta oberta a tots els abusos que la mala fe inventava, no pot, en canvi, establir-se, en aquestes condicions, ni el més rudi-

PORTAL DE LA TORRE DE CENTELLES, RESTAURAT

mentari negoci d'exportació, puix que aquesta exigeix una exactitud i una seguretat extremes. Per això, avui que totes les esperances nostres, per aquest moment de la que s'anomena post-guerra, es basen en l'establiment d'un gran negoci d'exportació, creant l'Acondicionament posarem una de les pedres primeres en les que aquest negoci ha d'assentar-se.

La quantitat a consignar per a l'establiment d'aquest Servei ha d'ésser la de 300,000 pessetes, la meitat aproximadament de la qual haurà d'invertir-se en construccions i l'altra meitat en aparells.

Conservació de Monuments

El Servei de Conservació de Monuments, en son aspecte de catalogació i conservació ordinària, ha de fer-se amb els mitjans que es consignen en el pressupost anual; cal només avui consignar quantitats per a atendre a la conservació d'algun monument d'especial importància, l'enrunament del qual seria possible si no s'acut a temps a consolidar-lo. En el llibre dedicat a «l'obra realitzada» per la Mancomunitat, es descriuen i reproduïxen una part dels monuments a què el Servei de Conservació ha consagrat una especial vigilància, i per a atendre a la conservació d'algun dels quals, especialment el cimbori de Vallbona de les Monges, l'antiga església de Sant Vicens de Cardona, Sant Climent i Santa Maria de Tahull, es consigna la quantitat de 20,000 pessetes.

CENTRES DOCENTS

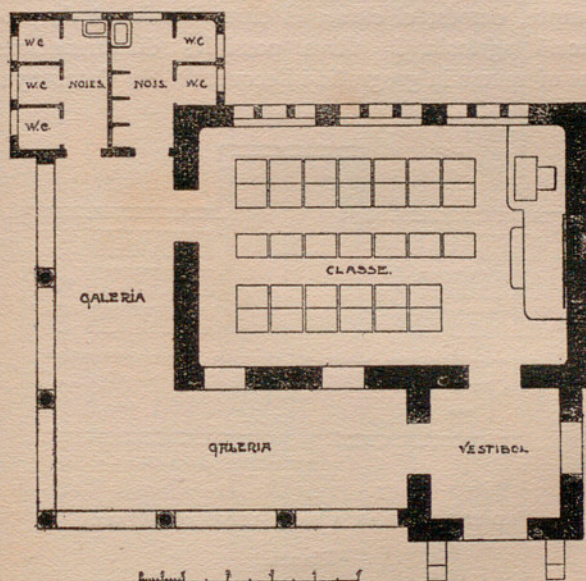
Ensenyança primària

El problema Ens trobem a Catalunya, igualment que arreu d'Espanya, amb el problema capital de l'escola primària. La solució total del dit problema és una tasca que palesament escapa a les nostres possibilitats. Repugna, però, al nostre desig de fer de l'ensenyament una estructura orgànica ben relligada en totes ses parts, la total inhibició; no podem, doncs, instituir un ensenyament complet en tots els ordres i estès arreu del territori sotmès al nostre govern, però ha pensat el Consell que, un assaig parcial que iniciés avui, oferiria a la nostra burocràcia el contacte amb tots els problemes vius de l'ensenyament primari i li serviria d'aprenentatge de la tasca futura que haurà de consistir a dictar les formes administratives del futur règim docent a Catalunya.

L'Escola primària.

En relació amb l'Escola primària s'havia reduït fins ara l'esforç de la Mancomunitat a la construcció d'Edificis escolars, mesura segurament important, però d'eficàcia estrictament limitada. No ens assabentem, pel fet d'haver dotat d'un bon local escolar a un cert nombre de pobles, de dades essencials per a la tasca a què abans alludíem, com són programa mínim de l'ensenyament, edat escolar, xifra d'alumnes per mestre, remuneració del personal docent, graduació dels ensenyaments, serveis d'inspecció, textos escolars, diversitats dels tipus d'escola i altres que només poden ésser adquirits tenint mestres i es-

coles propis, identificats amb nosaltres i que estiguin en activitat constant sobre la massa de la nostra població escolar. Les informacions que pot propor-

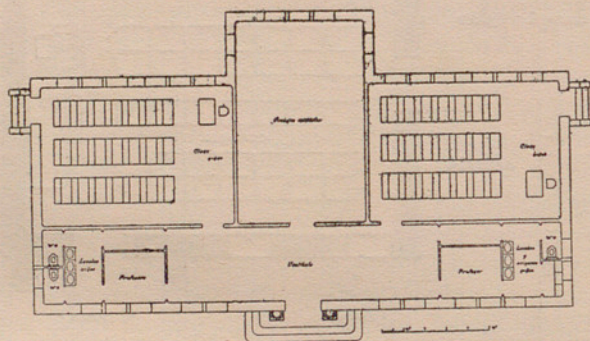

ESCOLA PER A LA MASÓ

Planta

cionar un assaig real d'organització escolar estima el Consell que paguen l'esforç i els diners que s'hauran d'esmerçar en crear-lo, i, així, assessorant-se de persones expertes, ha deliberat el Consell com podria dur-se a cap aquell assaig. És el seu pensament que caldria crear escoles unitàries de tipus diversos, adaptant-les per exemple a la població rural, a la població munta-

nyenca i a la del poble industrialitzat, que són els tres tipus dels municipis catalans. Escollint les diferents encontrades i comarques podríem situar les escoles rurals en ambients diversos, i tenir en compte, demés, el clima, el tipus dominant de producció agrícola i altres possibles diferenciacions que ofereixen la geografia i l'economia de Catalunya.

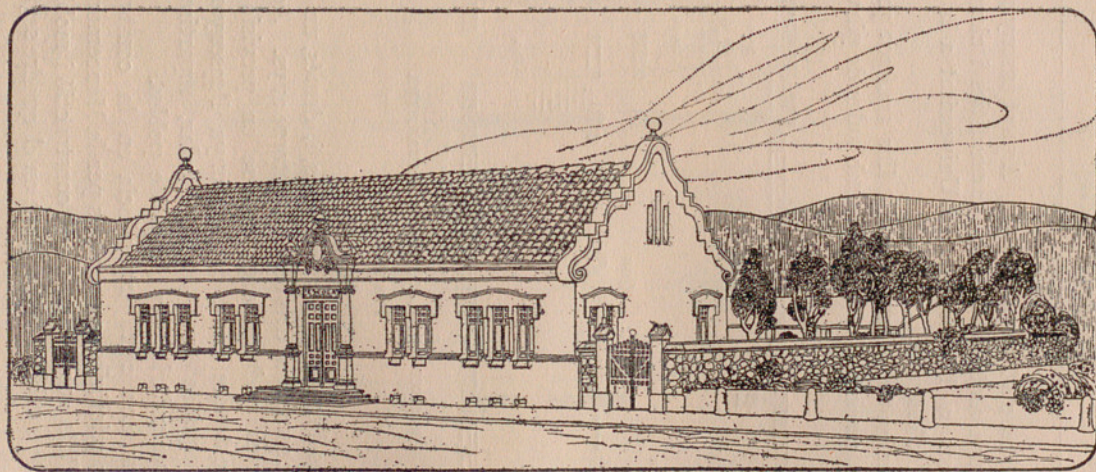

EDIFICI ESCOLAR A SANT LLORENÇ SAVALL

Planta

El segon
grau d'en-
senyament

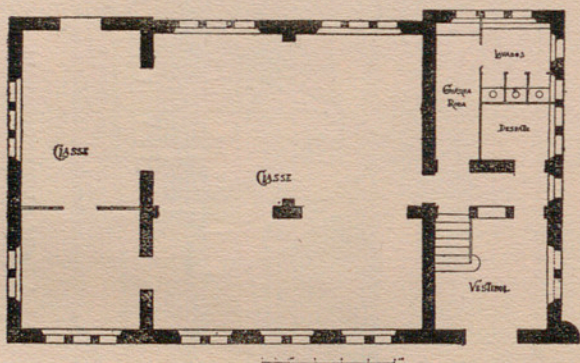
Arribant als municipis de major població ens trobem amb el problema de la graduació de l'ensenyament, més ben dit, amb el problema de l'organització general de l'ensenyament, des de la graduació dels pàrvuls fins a la sortida de l'escola primària per a passar a la Universitat o als ensenyaments superiors comercials i tècnics o al taller. La solució es trobaria en un ensenyament secundari que agafés a l'alumne fins als quinze anys fets, i el deixés humanament format, i apte per al pas a l'escola superior,

EDIFICI ESCOLAR A SANT LLORENÇ SAVALL

a la facultat o a l'aprenentatge. Aquest ensenyament empalmaria amb batxillerats humanístics i científics organitzats a l'entorn de la Universitat a la qual servirien d'entrada.

Resumint tot el que s'ha dit fins ara, pot proposar-se la creació d'una escola amb aules de pàrvuls i

EDIFICI ESCOLAR, PALAU SABARDERA

Planta baixa

tres graus d'ensenyaments primaris, i, demés, un ensenyament secundari dels onze als catorze anys. Aquestes escoles podrien organitzar-se en previsió que calgués estendre arreu de Catalunya l'ensenyament fins als quinze anys d'edat escolar, repartint les escoles secundàries per grups de pobles.

Tenim una certa experiència en la construcció d'escoles primàries construïdes per la Mancomunitat. Els resultats econòmics de la construcció i moblatge de quatre escoles es resumeixen en el quadre següent:

EDIFICIS ESCOLARS

POBLES	Construcció		Mobles Instal·lació		Honoraris Arquitectes		TOTALS		Alumnes	Cost per Alumne	
	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.		Ptes.	Cts.
La Masó*	15,917	16	2,865	06	827	94	19,610	16	52	377	11
Torms.	22,758	22	4,096	44	923	25	27,777	91	60	462	96
Palau Sabardera. .	66,395	41	13,072	50	3,585	33	83,053	32	160	519	09
Sant Llorenç Savall (en construcció) .	44,948	41	8,989	60	2,696	98	56,634	99	84	674	23

* Vegi's els plans adjunts. L'Escola de Torms fou publicada en *L'Obra realitzada*, pp. 40 i 41, i en *Quaderns d'Estudi*, any I, vol. I, p. 49.

El resultat del preu per alumne, amb tot i l'en-cariment resultant de la gran guerra, no està fora dels límits que l'estudi hauria fet preveure. El Consell d'Investigació Pedagògica, en presentar al Consell de la Mancomunitat el projecte de les escoles ara tot just acabades, arribava, per l'estudi dels projectes i per la comparació amb les experiències suïsses, franceses i espanyoles, a un promedi de 400 pessetes per alumne.¹

En aquest preu s'hi comprèn el mobiliari però no el terreny.

L'Ajuntament de Barcelona ha previst el preu de 600 pessetes per a les que tracta de bastir a ciutat,² i en ço que ha previst per les construccions avui en curs,³ són 411 i 460 pessetes.

El cost per alumne augmenta a inversament del nombre d'alumnes. Cal, per altra part, tenir en compte l'augment actual de preus de totes les coses.

El cost de cada escola unitària el calculem, per a l'establiment, en 37,000 pessetes; però, demés, caldria establir en el pressupost ordinari 2,500 pessetes de retribució al mestre, 1,000 de material i 500 de llum i lloguer. En conjunt, quatre escoles unitàries rurals, de tipus especialitzat, carregarien en 148,000 pessetes el pressupost extraordinari, comptant amb l'obtenció gratuïta dels solars. L'escola graduada amb ensenyament secundari implicaria una despesa d'instal·lació de 250,000 pessetes, i la creació immediata de dues escoles d'aquest tipus significaria així mateix, sense incloure-hi l'import dels solars,

1. Vegi's *Quaderns d'Estudi*, any I, vol. I, p. 46 i següents

2. *Les construccions escolars*. Barcelona, 1918; p. 142.

3. *Les construccions escolars*. Barcelona, 1918; pàgines 178-181.

una despesa de 500,000 pessetes en el pressupost extraordinari, ultra la plantilla de mestressa de pàrvuls i mestres dels diversos graus i de l'ensenyament secundari, que hauria de preveure's en el pressupost ordinari.

En total, les despeses per a l'establiment de l'assaig d'organització escolar carregarien amb 648,000 pessetes el pressupost extraordinari.

El complement obligat de l'escola són els llibres. Els textos
Si aspirem a fer del català idioma de cultura del nostre poble, ha d'ésser en tots els graus; només posant en mans de l'infant el llibre de lectura i d'estudi en son idioma nadiu, arribarem a aquest resultat. En una o altra forma, arreu del món l'Estat pren a son càrrec l'edició del llibre escolar en quant no constitueix negoci editorial, però a nosaltres això ens succeeix per la totalitat dels llibres d'escola. Així cal preveure una sèrie d'edicions de llibres d'estudi en tots els graus de l'escola primària i en els de l'ensenyament secundari, llibres de lectura, així com la del material escolar de mapes i material gràfic i més especialment l'atlas escolar geogràfic i històric amb fulles enquadernables. El conjunt d'aquestes publicacions representaria un cost total aproximat de 176,000 pessetes.

No és amb això encara acabada la tasca de l'organització inicial de l'ensenyament primari; tindríem l'escola i el llibre, però ens mancaria el mestre. Justament el punt essencial en els serveis d'instrucció ha estat sempre la formació del professorat, ço que és més important, si cap, en els actuals moments, en què no és cosa rara que s'acostin a les institucions de cultura que viuen a l'entorn de la Mancomunitat nombroses

Escoles normals.

entitats i particulars en demanda d'un bon mestre. La formació de personal docent per a l'escola primària podria tenir per exemple un interès extraordinari posada en relació amb la tasca que en les escoles elementals, a càrrec del municipi de Barcelona, ha iniciat la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de la ciutat. Demés, un dia o altre s'arribarà a la íntegra transmissió a la Mancomunitat del sistema docent a Catalunya, i és precis que en aquell moment tinguem creats els motlles de l'ensenyament prou resistents per a neutralitzar la rutina burocràtica de l'antic ensenyament. Totes aquestes raons abonen la creació d'una Normal de mestres aprofitant els estudis normals ja establerts per la Mancomunitat, així com els altres centres i ensenyaments que convingués acoblar-hi. L'existència de l'Escola Montessori i del Seminari-Laboratori de Pedagogia, ja creats, ofereix un bon nucli per a l'establiment d'una Normal de mestresses amb un cost de 40,000 pessetes a les quals caldria afegir 20,000 pessetes per a atendre necessitats urgents de la susdita Escola; i amb altres 20,000 pessetes podria ésser installada, a la Universitat Industrial, la Normal per a Mestres.

Biblioteca
i Museu
Pedagò-
gics.

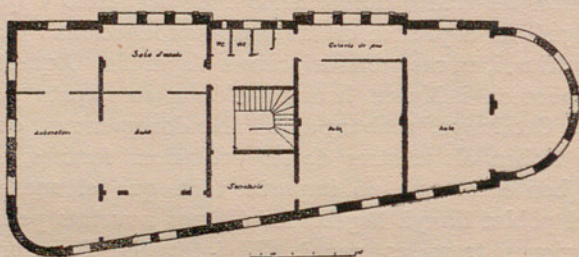
Complement de la normal haurien d'ésser els orgues de perfeccionament dels mestres en actiu servei, procedents de la Normal o d'altres centres, per mitjà dels quals es mantingués viu l'escalf i impuls ideals que pretenem donar al personal docent amb les noves institucions. Institucions ja existents, i que amb una petita ampliació podrien realitzar aquesta tasca, són la Biblioteca i Museu organitzats pel Consell de Pedagogia. La Biblioteca Pedagògica del Consell ha tingut un èxit que podria ésser molt

més gros si en lloc de nodrir-se de sobrants del pressupost, comptés amb una consignació exprossa per a fer-se amb els clàssics de la pedagogia i completar-se en tots els ordres amb obres importants que avui fan defecte a tots els que volen emprendre un estudi pedagògic de caràcter històric o doctrinal. Demés, la Biblioteca hauria de complementar el seu material amb un museu pedagògic on es trobessin les dades d'informació i de legislació i que pogués fer el préstec de làmines, reproduccions i diapositius, i, en cas necessari, caixes d'aparells. Aquesta Biblioteca i Museu haurien d'ésser escampats per tot Catalunya, acabant amb l'abandonament en què es troben els mestres de les poblacions foranes, en el ben entès que no importa tant que el mestre del poblet llunyà llegeixi les últimes novetats pedagògiques trameses per la Biblioteca de Barcelona com que es senti rel·ligat al focar intel·lectual d'on va sortir i que l'empenta espiritual que la Normal li ha donat, no s'aturi a les primeres contrarietats, convertint-se en una rutina la funció docent. Aquestes raons han inclinat al Consell a consignar en el Pressupost extraordinari la quantitat de 30,000 pessetes per a la Biblioteca Pedagògica de Barcelona i petit Museu annex, així com la de 9,000 pessetes per a construir tres centres de corresponsalia de la Biblioteca central establerts a Girona, Lleyda i Tarragona, i on, ultra un fons mínim de les obres necessàries i fonamentals, es farà el servei de préstec dels llibres i materials de la institució mare radicant a Barcelona.

Ensenyament tècnic

Grau ele-
mental.
Escola
Elemen-
tal del
Treball.

L'ensenyament tècnic i professional ha estat la preocupació constant i primordial de la Mancomunitat i de les Diputacions en llurs tasques d'ordre cultural.

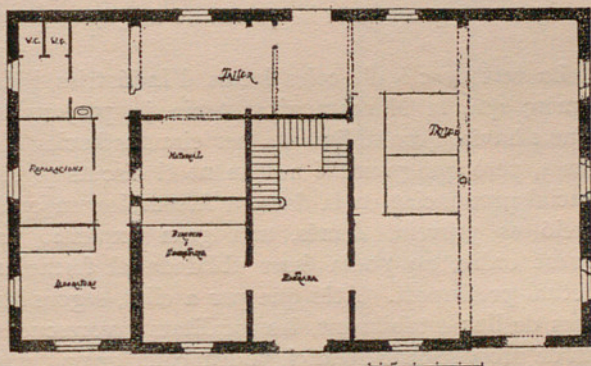

ESCOLA DE COMERÇ DE LLEIDA

Entre les diverses institucions actualment instal·lades a la Universitat Industrial, per la xifra i freqüentació d'alumnes i pel caràcter de les ensenyances que hi són donades, potser cap no pot vantar-se d'haver tingut l'èxit aparent i en constant progressió que té l'Escola Elemental del Treball. Per això s'ha procurat satisfer les demandes de la Direcció de l'Escola quant al complement de les seccions actuals, principalment en les del taller mecànic i arts de la construcció, i en la secció nova (tan sol·licitada) de caldereria, pel conjunt de les quals es consigna la quantitat de 133,000 pessetes, havent-se hagut de procedir a doloroses reduccions en el que demanava el personal docent.

Per a l'Escola d'Indústries Textils es consignen 45.000 pessetes, requerides per a completar l'utilatge de l'Escola mitjançant la creació d'una Biblioteca textil, la instal·lació d'un laboratori d'assaig de fibres de fils i de teixits, la de maquinària per

Grau secundari. Escola d'Indústries textils.

ESCOLA LOCAL D'INDÚSTRIES DE CANET

Planta baixa

a retòrcer, complementant l'actual taller de filatura, i la maquinària complementària de la secció de teixits, que són les despeses més urgents perquè es puguin atendre millor les ensenyances donades en l'Escola.

Criteri constant en les nostres institucions d'ensenyança ha estat el dotar-les d'un complement de caràcter pràctic-industrial, instaurant com annex a l'ensenyament una petita fàbrica model on tinguessin verificació utilitària els processos i estudis realitzats a l'aula i al laboratori. La direcció de l'Escola d'In-

Escola d'Indústries Químiques.

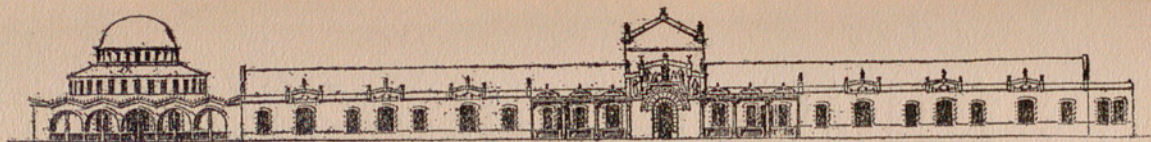
dústries Químiques sollicita la instal·lació d'una fàbrica escolar d'aquesta índole, on s'obtinguin industrialment certs productes. Com que, a part de l'eventual rendiment d'aquesta institució, constitueix un element de la major importància en la formació professional, hem accedit a ço que s'ha proposat, al qual fi consignem en pressupost la quantitat de 58,000 ptes.

Escoles locals d'Indústries i de Comerç

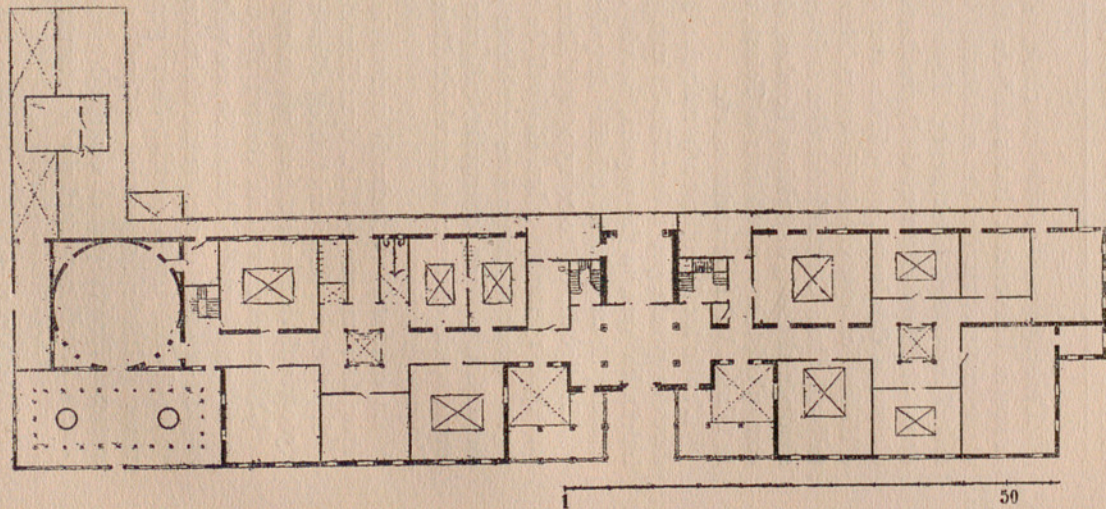
La instauració d'escoles locals d'Indústries i de Comerç que la Mancomunitat tenia ja projectada i que s'havia ajornat fins ara per circumstàncies diverses, però que prometé novament el discurs presidencial pronunciat en la darrera Assemblea en qual oració es preveia, demés, una gran expansió en aquest ordre, no podia ésser oblidada al formular l'actual pressupost. Atès que per a elles, segons les bases de llur establiment, les localitats favorescudes han de proporcionar l'edifici, podem calcular un tipus unitari de 75,000 pessetes per cada escola local d'Indústries, i 25,000 per les de comerç, a la qual cosa fa pujar a 100,000 pessetes i 300,000, respectivament, el cost de quatre escoles de cada especialitat.

Acabament de la instal·lació de l'Escola de Belles Oficis.

Les obres empreses amb una consignació justa no han pogut ésser acabades, la qual cosa no estranyarà gens a qui conegui l'encariment dels dos factors (mà d'obra i materials) que formen el pressupost de la construcció. Aquestes obres, però, no poden ésser deixades sense acabar; i, demanada als arquitectes, sota la qual direcció es realitzen, la xifra que judiquessin mínima per a dur-les a terme, ens fou donada la de 115,000 pessetes per a les obres i 50,000 de moblatge, les quals xifres portem al Pressupost.

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS : PLANTA

Laboratori
d'Hidràulica. Cen-
tral Hidràulica.

L'ensenyament tècnic mecànic, exigeix dotar la nostra Universitat Industrial* de laboratoris adequats completant els de resistència de materials, metallúrgia, etc., ja existents. Especialíssim interès, donat el desenrotllament de l'aprofitament dels salts d'aigua a Catalunya, ens ofereix avui un Laboratori d'Hidràulica que consistiria essencialment en la instal·lació d'una Central hidràulica amb especial disposició per al·l'assaig de turbines, bombes, elevadors, etc., com n'existeixen semblants a Tolosa, a Grenoble, a la fàbrica Voith de turbines, etc.

L'antic local destinat a la màquina de vapor i calderes es presta per a instal·lar-hi una petita central hidràulica que, a la vegada, servís de laboratori d'assaig de màquines i tuberies forçades.

Un dipòsit, de $10 \times 15 \times 4$ d'altura, instal·lat a uns 13 o 15 metres sobre el nivell de turbina, i un segon dipòsit de dimensions semblants en el fons del dit edifici, podrien constituir, enllaçats per tuberies forçades, els elements de circulació d'uns 20,000 litres d'aigua per minut.

La conducció de baixada accionaria una turbina capaç de donar uns 25 HP., tipus Francis.

La turbina fóra concèntrica d'un alternador, a 1,500 revolucions per minut, per exemple.

L'alternador portaria corrent al quadre general, i a un transformador d'alta a 80,000 volts, que podria emprar-se en el departament d'alta tensió.

La baixa tensió podria ésser generatriu d'un motor polifàsic asincrònic, el qual podria portar connexió directa per al corrent del carrer, a fi de pendre l'excés necessari per a retornar, amb auxili

* Vegi's pàg. 43.

de bombes de la mateixa despesa d'aigua, al dipòsit superior.

Haurien d'adquirir-se reguladors i esmorteïdors diversos per al llur estudi, maneig i muntatge, essent aquest com és una de les maquinàries més interessants de la tècnica hidràulica.

Un segon grup, per la maniobra de rodes Pelton, podria consistir en una circulació semblant a base d'un dipòsit d'aigua a pressió, obtinguda per un compressor d'aire que llencés raig sobre les paletes de la roda Pelton.

El cicle estaria format per una bomba de pistó, per exemple, i una tuberia cíclica. La bomba podria moure's per electricitat, i l'esforç de la roda Pelton utilitzar-lo sobre el mateix arbre de la bomba, de manera que vinguessin a tenir un mateix arbre el motor, la roda Pelton, la bomba i fins el compressor d'aire, però dimensionats de tal manera que la potència del motor fos suficient per a moure per si sol la bomba o el compressor.

En el funcionament total, sols es treuria de la força exterior la que el motor necessités en el seu paper diferencial.

En projecte pot quedar l'ús de la xemeneia per a obtenir la mateixa pressió sense el compressor mitjançant una tuberia forçada i un dipòsit d'altura.

Es procurarà que els tipus de bombes siguin diferents, així com els de les turbines. Tenint en compte:

1.º Que les bombes de què ara es disposa són centrífugues totes dues, una per a elevar 200 litres a una altura manomètrica de 35 metres, girant a 2,000 revolucions per minut, diàmetre de tuberia 40 mm., absorbint uns 3'8 HP.; l'altra, centrífuga també, de 1,660 litres per minut, a l'altura manomètrica de

25 metres, tuberia de 150 mm., girant a 1,570 revolucions per minut i necessitant 15 HP.

2.ª Que, ultra les dues circulacions anteriors, hi ha una tercera circulació prevista, de la qual es parlarà més endavant amb ocasió dels assaigs d'hidràulica fluvial, on podria instal·lar-se una bomba Roon, per exemple, per a elevar un cabal fort a escassa altura (4 o 5 m.).

En les tuberies de circulació serien instal·lades comportes, servomotors, manòmetres, tubs d'aforatge; en els colzes i canvis de secció, instruments per a experimentar la pèrdua de càrrega. L'elevació de l'expressada sala es presta a deixar una galeria circular i a instal·lar les màquines al fons necessari, junt amb el quadre.

La transformació del corrent de baixa tensió en alta tindria lloc evidentment a la sala d'alta del laboratori d'Electricitat.

Una de les sales baixes de l'esmentat local podria destinar-se a sala de material d'hidràulica i dipòsit d'instruments, com així mateix a classe oral.

Conjunt
d'Engi-
nyeria hi-
dràulica.

Disposant de tres grans llacs amb desnivells i diverses fondàries, es proposa llur utilització i empleu per als següents objectes:

a) Enginyeria hidràulica civil, comprenent: fonamentació, construcció de preses, millorament de riberes, contenció de torrents, escolleres, etc.

b) Construcció de rescloses i canals.

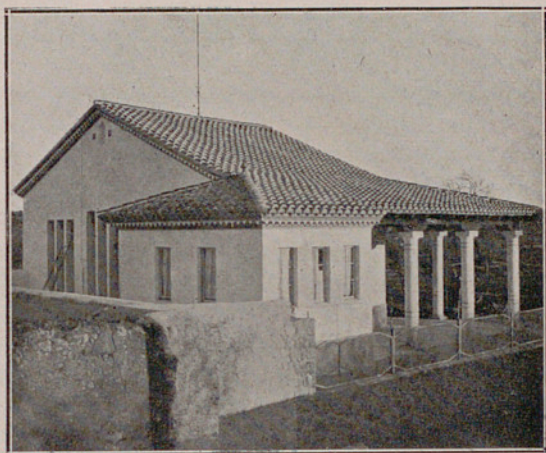
c) Aprofitament de salts.

d) Estudi de règims de velocitats i aforatges.

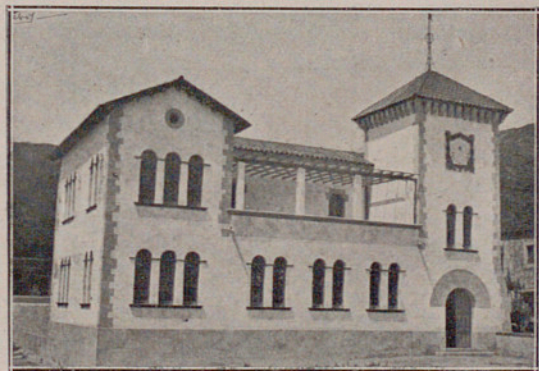
e) Estudi de sobreixidors.

f) Assaigs de resistència al moviment de sòlids en fluïds, de construcció de canoes, d'hèlirs marines, etc.

Per abastar aquest pla, junt amb el laboratori

EDIFICI ESCOLAR DE LA MASÓ

EDIFICI ESCOLAR DE PALAU SABARDERA

d'Hidràulica ja esmentat, podria fer-se la següent instal·lació:

1. S'elevaria l'aigua del pou amb la bomba grossa que avui posseeix el Patronat, de manera que quedés ple el llac superior, el qual té poca fondària. El trànsit d'aquest llac a l'immediat que fa xamfrà, podria obtenir-se per una paret de contenció que permetés l'estudi dels sobreeixidors de formes diverses.

2. Assegurat l'ompliment dels dos llacs, el superior i el de fondària, es procedirà a bastir un mur de contenció en el segon, que en separés lloc per a una turbina submergible en una resclosa de triple comporta i un dipòsit pel canal d'arribada. La turbina, aprofitant el desnivell, donaria a la bomba part de la potència necessària per a la circulació. La resta ho faria un motor elèctric. D'aquesta manera podria ésser mantinguda constantment la circulació en el sistema que s'explica a continuació.

3. De la resclosa en sortiria un riu artificial, d'uns 4 o 5 metres d'ample, el qual, després de recórrer sinuosament certa llargada, desembocaria al llac inferior destinat als assaigs de fundació i construcció de barratges i embassaments. D'allí, un canal trapezoïdal conduiria, sempre baixant, l'aigua a un dipòsit, d'on la bomba la tornaria al llac de fondària, que fóra destinat principalment als assaigs de cossos flotants o submergibles en moviment, a la vegada que serviria per a esport de natació.

4. Vora del riu, per a evitar filtracions, així com també per a preveure la inundació possible del dipòsit o llac inferior que es destina a esport, s'instalarà una tuberia general de drenatge, amb forta pendent dirigida al dipòsit d'arribada del canal, o a la claveguera de sortida preferentment.

Per a *iniciar* les dites obres, en conjunt, i vistos els càlculs que ha fet l'Institut d'Electricitat i mecànica aplicades, proposem invertir 250,000 pessetes.

Escola d'Alts
Estudis Co-
mercials.

Aquesta entitat, creació que consagren els darrers pressupostos de la Mancomunitat, té avui una vida regular manifestada en l'activitat de les seves cinc seccions. Per a acabar la instal·lació de l'Escola, així com per a la seva biblioteca especialitzada, es consignen 33,500 pessetes, atenent les indicacions de la Direcció de la dita Escola.

Escola Naval

D'un projecte singularment car, com era el de l'Escola flotant de navegació i comerç, prescindim en aquest pressupost, perquè en estudiar el projecte, principalment en pendre coneixement de les ensenyances d'aquest tipus que es donen per certes entitats bascongades, ens hem convençut que aquest ensenyament només podrà organitzar-se previ acord amb algunes cases navieres catalanes, en el qual cas bastaran a la seva realització els recursos i mitjans d'un pressupost ordinari.

SISTEMA ORGÀNIC DEL NOSTRE ENSENYAMENT D'UNIVERSITAT

L'Ensenyament Superior

L'organització de conjunt que ha estat l'objecte perseguit en aquest pressupost extraordinari, on més característicament pot rendir beneficis és justament en el grau Superior de l'Ensenyament, reunint els elements dispersos que heretem del període

que ara es clou, tan fèrtil en fundacions de diversa mena.

La nostra tesi és que, amb lleugeres modificacions d'allò que és ja existent, obeint a una direcció sintètica i orientadora, no caldrien gaires sacrificis més que el d'omplir algun buit o fer alguna ampliació, per trobar-nos ràpidament entre les mans amb una Universitat Catalana, feta i relativament completa, i no solament apta per als treballs d'investigació, sinó suficientment lligada a les exigències de la vida social i professional, perquè estés assegurada la regular i contínua assistència, a ella, d'un nucli de població escolar desitjós d'instruir-se i de situar-se en la societat de demà.

El criteri general orientador d'aquest sistema constructor és el que, responent a alguna inspiració il·lustre, sintetitzarem així : cap carrera dintre dels nostres estudis superiors ha d'ésser constituïda per purs treballs d'investigació. Aquests hauran d'ésser només el coronament reservat a les vocacions decidides d'uns altres estudis de tipus professional, que armin els seus seguidors d'un instrument aplicable a satisfer, el dia de demà, les necessitats pràctiques, i estalviïn així que nosaltres contribuïm a la formació de la malaltia social que representa el proletariat diplomat.

Així, cada un dels nostres Grups d'Estudis, cada una de les nostres Facultats, si hom vol, estarà compost de dues parts. Una primera, en què els alumnes seguiran els cursos d'una o diverses escoles professionals, tendint a la formació d'una suficiència en l'ordre determinat d'estudis de què es tracta; altra part segona, en què aquells que hagin passat per una de les escoles professionals de la primera part continuïn

llurs treballs entrant en l'esfera de les investigacions especialitzades i pròpiament científiques i tendint a la formació d'una excel·lència. Si es vol, podria considerar-se com una llicenciatura el primer període, com un doctorat el segon; però amb la característica que no existirien aquí Facultats purament especulatives, com les de Lletres o Ciències dins les Universitats de l'Estat. Per exemple, dins la nostra organització, una titular de Filosofia hauria d'ésser sempre, prèviament, un mestre, un bibliotecari, etc.

Proveïts d'aquesta orientació general, entrem ara en el camp de les institucions existents. Ens trobem en què podem comptar ja dins d'aquest grup, i classificats segons l'ordre de coneixements respectius, les següents institucions:

Secció de Ciències : Escola Professional d'Agricultura, Escola P. d'Electricitat, Escola de Química, Escola de Mecànica.

Secció de Filosofia i Lletres : Estudis Normals de la Mancomunitat de Catalunya, Escola de Biblioteccàries, Càtedra de Llengua catalana, Càtedres d'Història Literària i Política dels Estudis Universitaris Catalans, etc.

Secció de Medicina : Escola d'Infermeres, Escola de Veterinària, en projecte.

Secció de Dret i Ciències econòmico-socials : Escola de Funcionaris d'Administració, Escola d'Alts Estudis Comercials, Càtedra de Dret Català dels Estudis Universitaris Catalans, Museu i Càtedra d'Economia Social.

En el grup de les institucions d'investigació comptem ja amb els Laboratoris i Seminaris de Filosofia i Pedagogia i amb diverses oficines encarregades dels

treballs filològics de l'Institut, fàcilment ampliables a la funció d'un Seminari general de Filologia, a incloure dins els Estudis Superiors de la secció de Filosofia i Lletres, que formen el grau superior corresponent als referits estudis; amb un servei d'investigacions arqueològiques i d'història artística situats en part a l'Institut d'Estudis Catalans i en part al Museu Artístic i Arqueològic del Parc, fàcilment acomodables a la docència o que de fet ja han entrat en ella; amb els serveis del Museu d'Història Natural i amb la proximitat immediata de la fundació, amb cabals ja consignats per la Diputació de Barcelona de Seminaris de Mecànica i de Biologia que formen igualment un coronament dels estudis de Ciències, ultra correspondre aquest últim als de Medicina; amb un Servei d'Estudis Sanitaris, fàcilment adaptable a constituir diverses seccions d'un Seminari de Medicina Social; i per fi amb unes Oficines per a l'estudi del Dret Català, on podria fàcilment instituir-se un Seminari general d'Estudis jurídics i amb una Institució de política social catalana que correspondrien al coronament d'uns estudis d'Economia social.

¿Què mancaria, doncs, encara per obtenir el conjunt desitjat? No caldria sinó la fundació d'alguns Laboratoris i Seminaris més, com els de Física, que trobarà son lloc i natural creixença en les Escoles de Mecànica i Electricitat; fomentar el Laboratori d'Estudis Superiors de Química, ja iniciat de temps, i formar el Laboratori d'Hidràulica que correspon a una iniciativa interessant. El temps i les aptituds ens donarien la norma d'altres fundacions.

Aquest conjunt fóra tota una nova Universitat, o bé un formidable complement de la Universitat

autònoma, si amb l'autonomia aconseguís incorporar-se al corrent de la vida científica i fondre's en la pàtria sobre la que viu i de la que ha de nodrir-se.

SERVEIS DE DIFUSIÓ I VULGARITZACIÓ

L'ensenyament per correspondència

Utilitat de
l'ensenyament
per correspon-
dència.

En 1917 fou creat aquest servei, que no és ni pot ésser un ideal d'ensenyament, però que constitueix un substitut imprescindible d'altres mètodes per a l'home forçat a viure en indrets on l'escassa població d'estudiosos fa impossible la vida d'altres centres docents. Projectat l'Extensió d'ensenyament tècnic amb un pla vast, la limitació dels mitjans ha fet que es reduís a una sola secció la d'Experts electricistes els estudis proposats, essent el resultat altament satisfactori. En virtut d'això s'ha estimat oportú ampliar els serveis existents, havent escollit com a susceptibles del major rendiment cultural i econòmic (ja que aquest servei en part es paga les despeses pròpies) els estudis mercantils en el grau superior. Per a l'establiment de tals estudis es consignen 65,000 pessetes.

Comissió d'educació general

La tasca d'aquesta Comissió pot dir-se que tot just comença. És tanta l'extensió de ses possibles activitats, que no es pot preveure quines predominaran; però és clar, també, que en bona part poden ésser d'utilitat màxima per al país. Per a atendre-hi consignem, doncs, 50,000 pessetes.

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DESTINADA A INSTRUCCIÓ PÚBLICA

ADMINISTRACIÓ	Pessetes	Total Pessetes
Sanejament dels soterranis i subsòl	25,000	
Ventilació dels soterranis . .	25,000	
Serveis d'aigua	68,000	
Obres a l'edifici principal. .	100,000	
Instal·lació dels serveis admi- nistratius	100,000	
Serveis per a estudiants . .	30,000	
Acabament de l'edifici destinat a Escola de Bells Oficis .	<u>165,000</u>	513,000

ACADÈMIES

Publicacions superiors . . .	145,000	
Escola a Roma	250,000	
Institut de Fisiologia . . .	<u>270,000</u>	665,000

BIBLIOTEQUES, MUSEUS
I ARXIUS

Biblioteques	870,000	
Arxiu	100,000	
Museu	<u>200,000</u>	1.170,000
<i>Suma i segueix.</i> .		2.348,000

	Pessetes	Total Pessetes
<i>Suma anterior.</i>		2.348,000
INSTITUCIONS		
CIENTÍFICO - ADMINISTRATIVES		
Mapa corogràfic	1.000,000	
Mapa geològic	45,000	
Servei Meteorològic	45,000	
Assaig de matèries industrials.	300,000	
Conservació i restauració de monuments (Vallbona i altres)	20,000	1.410,000
ENSENYAMENT		
<i>Escoles primàries:</i>		
Quatre d'unitàries rurals. .	148,000	
Dues de graduades	500,000	
Publicacions escolars	176,000	
<i>Ensenyaments normals:</i>		
Escoles Normals	80,000	
Biblioteques i Museu Peda- gògics	39,000	
<i>Ensenyament tècnic:</i>		
Escola Elemental del Treball.	133,000	
Escola d'Indústries Textils .	45,000	
<i>Sumes i segueixen.</i>	1.121,000	3.758,000

	<u>Pessetes</u>	<u>Total Pessetes</u>
<i>Sumes anteriors.</i> .	1.121,000	3.758,000
Escola d'Indústries Químiques.	58,000	
Escoles locals d'Indústries . .	300,000	
Escoles locals de Comerç. .	100,000	
Escola Superior de Comerç .	33,500	
Laboratori d'Hidràulica . .	<u>250,000</u>	<u>1.862,500</u>

EXTENSIÓ D'ENSENYAMENT

Extensió d'ensenyaments tèc- nics	65,000	
Comissió d'educació general.	<u>50,000</u>	<u>115,000</u>
TOTAL PESSETES		<u>5.735.500</u>

AGRICULTURA

ORGANITZACIÓ GENERAL DELS SERVEIS D'AGRICULTURA

La Mancomunitat de Catalunya, creient que és obra de bon govern el preveure aquelles necessitats del poble que són conseqüència de les lleis imperioses i precises de la vida moderna, dotant-lo dels elements que permetin superar-les, vol posar en l'Agricultura una atenció que correspongui a la seva transcendent importància, si ja de temps tradicionalment coneguda, avui major encara. En les darreries del segle passat, amb el rapidíssim creixement de l'industrialisme, quedava aparentment l'Agricultura, per a l'observador superficial, com una activitat de segon ordre: prest ha vingut la reacció, portada fatalment per les mateixes ciutats fabrils, paràsits tentaculars en ço que es refereix a l'aliment. Comprenent-ho així, les nacions s'apressen a crear noves Escoles, Instituts, laboratoris, centres d'estudi i d'intervenció, que completin les organitzacions existents. Perquè el problema es presenta en una forma aguda; no és prou el produir com fins avui: és precis intensificar la producció, valent-se de les aplicacions de les ciències biològiques, químiques i mecàniques; organitzar-la per poder entrar en el corrent dels mercats mundials, ja que l'isolament és impossible, i saber transformar els productes agrícoles en matèries de fàcil consum i reconeguda utilitat (llet, vi, oli, conserves). S'arriba a la consecució d'aquests fins amb una elevació general de cultura agrícola, amb la preparació de tècnics que facin

Importància
dejs ser-
veis.

donar a la terra el màxim rendiment i sàpiguen aprofitar-lo, i amb una acció tutelar de govern que reculli les activitats disperses en una orientació fecunda.

La Diputació de Barcelona, creient gairebé nulla l'acció agrària de l'Estat central, creà fa set anys l'Escola Superior d'Agricultura, que ha vingut desenrotllant-se amb resultats falaguers, irradiant la seva acció arreu de la nostra terra. Darrerament, la Mancomunitat, d'acord amb el bategar dels temps i pensant amb raó que la influència d'aquella havia d'ésser nacional i no circumscrita a una província, s'ha fet seva l'Escola, fundant paral·lelament els Serveis tècnics d'Agricultura. Així s'ha arribat a l'instant en què l'obra tan brillantment iniciada trenca amb la pròpia vitalitat en desenrotllar-se el marc forçosament esquitit de la seva primitiva plasmació, i per això la Mancomunitat porta al seu Pressupost extraordinari les despeses necessàries per a completar-la, fent-ne la força coordinada, directora i transformadora de l'Agricultura catalana.

Esquema
general del
projecte
de Pressu-
post.

El projecte de Pressupost es fonamenta en l'organització actual a base de l'Escola Superior i Serveis tècnics d'Agricultura, formant Seccions annexes (de Viticultura i Enologia, d'Arbres fruiters i Oleïcultura, de Mecànica aplicada agrícola) i creant una nova Escola de Zootècnia. El conjunt del projecte és orgànic, detingudament estudiat; de manera que no pot prescindir-se de cap part sense obligada modificació de les altres. Les Seccions annexes no representen altra cosa sinó l'agrupació lògica, i, per tant, eficaç i econòmica, de serveis que d'altra manera es repetirien. Així la Secció de Viticultura i Enolo-

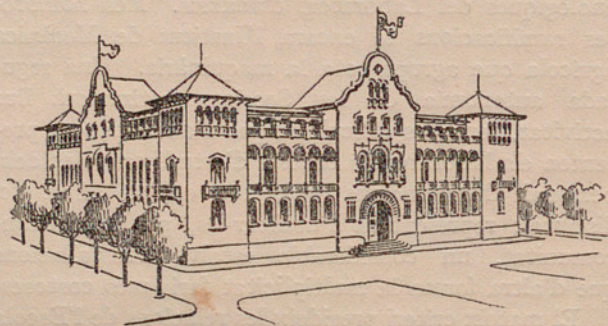
gia, fonament de la part de Serveis tècnics del mateix nom, és a l'ensem la base d'aquesta especialitat de l'Escola, ja que una i altra la necessiten. Idèntica funció doble compleix la Secció d'Arbres fruiters i Oleïcultura. Semblant, la Secció de Fermentacions enològiques del Laboratori d'anàlisi. Més nombroses ramificacions té encara l'Institut de Mecànica agrícola que agrupa tota la maquinària. Una regulada autonomia de les Seccions estimularà llur activitat, sense les dificultats que d'altra manera presenten els laboratoris i centres d'estudi on coincideix personal d'institucions que, tot essent afins, són distintes; representant l'unificar-les, per a la Mancomunitat, un considerable estalvi d'instal·lacions que d'altra forma la multiplicitat faria més costoses.

El mateix criteri presideix les relacions de l'Escola d'Agricultura i l'Escola de Zootècnia. Pel fet que moltes assignatures del pla de la darrera són anàlogues a altres ja en funcionament a la primera, s'ha convingut que els alumnes les cursin a l'Escola d'Agricultura. En canvi, l'Escola de Zootècnia (que hi ha el pensament d'instalar en una finca comú a les dues Escoles) pendrà pel seu compte tot allò que fa referència a ramaderia de l'Escola d'Agricultura, tant en el cos de la carrera com en l'especialitat. Tot concorre a mostrar que el projecte de Pressupost tradueix un pla prèviament establert, i per això cal insistir que és impossible separar-ne un capítol sense que se'n senti el conjunt i quedin indotades (si no hi ha la deguda compensació) altres parts fonamentals que amb ell es relacionin.

Les primeres partides del Pressupost són les destinades a l'acabament de l'edifici central on s'estatgen

Direcció
Escola d'A-
gricultura.
Plans.

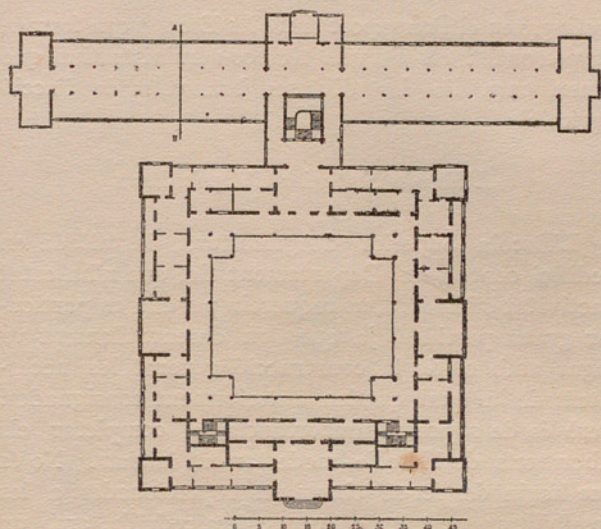
l'Escola Superior i els Serveis tècnics d'Agricultura. Ja en bastir la part vella de l'edifici actual es veié la manifesta insuficiència, ben aviat palesada, de la migrada construcció primitiva, que sols havia d'ésser

EDIFICI DESTINAT A SERVEIS DE LA DIRECCIÓ D'AGRICULTURA

una part d'un projecte més gran. El desenrotllament de l'Escola i la creació dels Serveis tècnics instal·lats en el mateix local obligà a començar l'ampliació de les obres, amb la construcció dels cos central i una part de l'ala nord. Com que fou més curta la consignació donada que la necessària per a les obres acordades, és precisa, prèviament a tota nova empresa, una partida consignada en el Pressupost per acabar d'enllestir el darrerament edificat i habilitar els nous locals.

El projecte complet de l'edifici central del Departament d'Agricultura comprèn dos cossos paral·lels, d'iguals dimensions superficials, units per la part mitjana. Portem al Pressupost les partides necessàries per a acabar-lo (aspirant a tenir, un cop llest, una digna casa pairal de l'Agricultura catalana)

PLANTA DE L'EDIFICI DESTINAT A SERVEIS DE LA DIRECCIÓ
D'AGRICULTURA

dividint el capítol de les obres a fer en dos articles: un que fa referència al cos actual, i l'altre al que es construirà paral·lelament a ell, detallant en els dos primers annexos la forma en què estan calculades les corresponents parts, i una altra per a l'adquisició del mobiliari corresponent.*

LES ESCOLES

Dintre el criteri sentat de mútua compenetració entre l'Escola i els Serveis tècnico-administratius, cal

* Vegi's *L'Obra realitzada*, pàg. 96.

distingir en el Pressupost entre les Escoles que formen el personal i els Serveis tècnico-administratius que tenen cura de les diverses branques de l'acció agrícola.

L'Escola Superior d'Agricultura

Laboratoris
de l'Esco-
la Supe-
rior d'A-
gricultura

L'Escola Superior d'Agricultura, installada en l'edifici central del Departament del que n'ha estat l'activitat iniciadora, no requereix per ella en particular grans partides, ja que son desenrotllament va lligat amb el de la construcció general les necessitats de la qual queden anteriorment consignades. Però és de suprema importància el completar els laboratoris de l'Escola, modestament iniciats. No és que hagin de fer-se obres desproporcionades a les possibilitats nostres; en una esfera reduïda, amb un lleuger sacrifici, i sols no perden l'esperit de continuïtat en seguir la ruta empresa, pot multiplicar-se la utilitat dels laboratoris d'avui, centres que han de tenir un doble caràcter, d'ensenyament i d'investigació i estudi, com el títol de l'Escola clarament indica, un dels quals és el que els alumnes s'iniciïn en el treball, i hi trobin un escalf atraient perquè els prengui i els retengui una vegada acabat llur pas oficial per l'Escola, ja que aquesta hauria d'aspirar a ésser el centre superior on es treballés activament per a la ciència agrícola catalana, i això no pot ésser, no serà, en tant que el treballador voluntariós no trobi al seu abast els mitjans materials que facin possible i eficaç el seu desinteressat sacrifici. Per a començar amb fruit, en aquest camí, les partides per a adquisició de materials de laboratori, permetran tenir una seriosa base de treball.

L'Escola Superior de Zootècnia

A l'Escola Superior de Zootècnia s'ensenyarà tot allò que es refereix a animals propis de la pagesia: cavalls, ases, muls, bovins, bestiar llaner i caprí, porcs, aviram, conills, cuques de seda, abelles, peixos d'aigua dolça, etc.; aquelles indústries de productes animals que són noves, o que es poden estendre més, com són les indústries de la llet (formatges, mantegues, caseïna, etc.), les indústries de les carns (embotits, conserves, etc.), i la preparació de plomes i pells per a altres indústries, també hi seran ensenyades.

Tenint en compte que l'explotació d'animals està lligada amb la producció vegetal, les ensenyances de conreus farratgers no seran desateses: aniran a càrrec de l'Escola Superior d'Agricultura. Inversament, els alumnes de l'Escola agrícola, en estudiar la producció animal, ho faran a l'Escola Superior de Zootècnia. I com que les plantes i els animals poden ésser afectats de diverses malalties, la patologia vegetal i animal s'ensenyarà també.

En una paraula, l'Escola Superior de Zootècnia donarà totes aquelles ensenyances relacionades amb l'explotació dels animals i la transformació de llurs productes.

És necessària la creació de l'Escola Superior de Zootècnia. Solament la ramaderia de Catalunya (bestiar de peu rodó i bestiar de peu forcat), representa un capital de prop de *mil milions de pessetes*.

Per assegurar la prosperitat d'una indústria, per impedir el seu decaïment, per evitar que les altres nacions produeixin millor i més barat, no hi ha altre

remei sinó aplicar a aquella indústria els coneixements científics adequats.

Per consegüent, cal que l'Escola Superior de Zootècnia sigui una Escola ben muntada, proveïda de bestiar i animals de tota mena, de camps farratgers i de prats, d'infermeries per a l'estudi de malalties, de laboratoris que serveixin per a demostrar, experimentar i investigar tot el que correspongui al progrés i a la perfecció de la indústria dels animals i de llurs productes, per a aconseguir la qual cosa s'inclouen en el Pressupost quatre partides que satisfan les necessitats esmentades.

Fent-ho així, la riquesa pecuària de la nostra terra pot doblar i triplicar.

Catalunya, que, per proveir el seu consum, anualment ha de comprar a fora per valor de més de 150 milions de pessetes, no solament té la capacitat productiva per a anivellar les importacions i les exportacions, sinó que la valor de les vendes ha de superar la valor de les compres fetes a fora. I això solament es pot assolir mitjançant una forta acció de cultura tècnica, d'ensenyament, és a dir, amb l'Escola.

La creació de l'Escola Superior de Zootècnia és, doncs, una necessitat que respon a les exigències de la nostra economia, i sobretot és un deure corresponent a la nostra dignitat nacional. Demés, tot fa creure que serà una institució econòmicament aventajosa, és a dir, que deixarà beneficis a la Mancomunitat.

*Adquisició d'una finca per a les Escoles
d'Agricultura i Zootècnia*

Ha estat sempre aspiració de l'Escola d'Agricultura tenir, com a complement dels estudis teòrics fets a les aules i als laboratoris, camps amb conreus diversos on poder practicar els coneixements fitotècnics corrents i fer experiències apropiades. Per satisfer migradament aquesta necessitat (ja que sense camps una Escola d'Agricultura seria quelcom d'absurd i únic al món) es disposaren alguns camps d'experimentació en el mateix tancat de la Universitat Industrial. Com a recurs podia donar en el primer instant la sensació que l'Escola no quedava orfe d'aquest complement imprescindible, però no era difícil preveure la insuficiència absoluta de les poques parcelles reduïdes, sense possible expansió. Això féu que anés concretant-se la idea de la necessitat de poder disposar d'una finca on els treballs de camp tinguessin prou amplitud per a fer-los eficaços.

El projecte no és d'avui: en aquests darrers anys ha anat prenent forma, estudiant-se solucions, fins a arribar a la conclusió que era precís adquirir una finca amb fàcils mitjans de comunicació amb la ciutat. Pot l'emprestit de la Mancomunitat assenyalar l'hora de la seva realització, car és lògic que passi a un Pressupost extraordinari, per quant és una despesa que no portarà com a conseqüència partides als Pressupostos ordinaris, ja que la finca, regida sota la dependència de l'Escola per un administrador, té obligació de bastar-se a si mateixa pels productes (directes o transformats) que se'n

trequin. I això mostra un altre dels avantatges que donarà als alumnes, els quals no solament podran fer-hi pràctiques de fitotècnia en tota mena de conreus, de biologia i patologia vegetal, de treballs mecànics, de topografia, de regadius, etc., sinó també, d'una manera real, de comptabilitat, associant els que estudiïn la corresponent assignatura a l'administració, que es portarà d'una manera rigorosa.

A posta s'havia ajornat fins ara l'ensenyament zootècnic, que a l'Escola d'Agricultura fins avui no havia pogut passar d'una exposició teòrica. ¿Com portar, en el lloc urbà, reduït i tancat, de què disposem, els animals indispensables per a l'estudi objectiu, intens, d'aquesta disciplina?

Solament per a la branca ramadera, i encara que no hi haguessin les raons abans dites, és imprescindible disposar d'un espai ample als voltants de la ciutat. El projecte de creació de l'Escola de Zootècnia acusa aquesta necessitat amb caràcter fonamental.

Del que s'ha exposat se'n concreten sintèticament les següents conclusions: 1.ª El poder disposar de camps i d'espai on tenir conreus i bestiar és una necessitat, d'arrel, de les Escoles d'Agricultura i Zootècnia. 2.ª L'organització conjunta i lligada d'ambdues Escoles afavoreix la solució, reduint les despeses en fer-les comuns, i més encara havent d'adquirir-se terreny per a la instal·lació de la nova Escola de Zootècnia. 3.ª Les partides portades amb aquest objecte al Pressupost extraordinari no han d'afectar l'economia normal, en els Pressupostos anuals de la Mancomunitat, per tractar-se de despeses productives.

La primera conclusió, sola, és ja teòricament decisiva; les dues darreres marquen la facilitat pràctica i l'oportunitat de l'ocasió present.

ELS ORGANISMES TÈCNICS

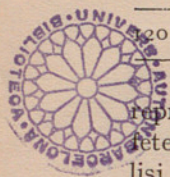
Secció de Viticultura i Enologia

Donada la importància que tenen en la nostra riquesa les explotacions viti-vinícoles, ja una de les necessitats que es feren sentir a l'Escola d'Agricultura, fou la de muntar instal·lacions per a llur pràctica i estudi. En efecte : l'especialitat viti-vinícola recull, ella sola, la meitat de les demandes d'especialitat fetes pels alumnes fins ara; i, per altra part, els Serveis tècnics tenen, des de llur fundació, una Secció establerta. Però Escola i Serveis són indotats del material més senzill, i, a posar terme a aquesta forçada absurditat, són destinades les corresponents partides del Pressupost.

Tenim, a Catalunya, les actives Estacions enològiques de Vilafranca i Reus, que serveixen amb cura lloable els interessos comarcals; però llur funció és de radi més limitat que la que té la Secció de la Mancomunitat, els estudis de la qual han d'ésser generals, i la influència de la qual ha d'arribar a tota la nostra terra per l'acció directa i per la dels alumnes de l'Escola que hi practiquin.

Laboratori d'anàlisis

Constitueix el Laboratori d'anàlisis un centre on des de la seva creació ve fent-se un treball constant. Són un miler les mostres ja analitzades, la major part en recerca d'algunes característiques diferents, ço que

representa més de 4,000 determinacions efectives fetes. A part de complir la tasca normal, o sia l'anàlisi de les mostres enviades, ha emprès el Laboratori interessants treballs especials, com són : un estudi minuciós sobre els polisulfurs; un altre referent a la soja, com també els anàlisis de les terres dels camps experimentals. És, per tant, obra de justícia i d'egoisme completar el Laboratori, més encara considerant que la major de les partides a tal cosa destinades és la que serveix per a organitzar la Secció de Fermentacions, que, ultra ésser imprescindible en el Laboratori, satisfà una de les necessitats més essencials de la Secció d'Enologia, que, si no la trobés aquí, hauria de muntar-la independentment.

Secció d'Arbres fruiters i Oleïcultura

Tot allò que es demana per a aquesta Secció és d'urgent necessitat. No es tracta d'engrandir-la artificialment, sinó de proporcionar-li els mitjans indispensables perquè realitzi l'obra per a la qual va ésser creada.

Es pot dir que el cultiu dels arbres fruiters és nou a Catalunya. No n'existeix una tradició, i els agricultors ignoren moltes pràctiques modernes d'ús corrent a l'estranger. El conreu de l'olivera, encara que antic en el nostre país, no ha assolit el grau de perfecció que té en altres nacions on, relativament, l'olivera té menys importància que en el nostre. És, doncs, necessari modernitzar les pràctiques de conreu : adobs, podes, treballades, etc. Al mateix temps s'han d'estudiar una sèrie de problemes típics de l'Agricultura catalana, avui sense satisfactòria

solució, dels quals una part es poden resoldre al camp, però molts s'han d'estudiar en el Laboratori abans d'intentar proves definitives en el camp. Igualment endarrerides estan les indústries derivades de la fructicultura i de l'elaiotècnia; es desconeixen nombrosos detalls tècnics referents a la maquinària i a l'elaboració. El muntatge d'una instal·lació per a preparar oli i conserves resulta, per tant, indispensable, puix que permet fer l'estudi detingut de les qüestions que interessen la indústria i arribar a un resultat concret. Amb la creació d'un Laboratori-museu i de les instal·lacions d'oli i conserves, la Secció no es limitarà, com fins ara, a fer obra divulgadora, sinó que podrà també portar la seva contribució original als problemes d'investigació i servir a l'ensenyament en una forma teòrica i pràctica.

Secció de Terra campa

Molta importància té en el major rendiment de les collites la qualitat de les llavors sembrades, ço que fa indispensable la creació d'un Laboratori de selecció i hibridació. Les pràctiques que tendeixen al millorament del conreu, a l'adob racional, a la curosa conducta de la planta nascuda, no són, per bé que interessants, les úniques. Si en les espècies animals cal preocupar-se dels reproductors, igual ha de fer-se en el regne vegetal, estudiant en un Laboratori adequat la puresa de les llavors, les facultats germinatives, les exigències, les predominants, ço que ajuda a formar un criteri per a obtenir per hibridació, creuament o selecció les varietats millorades. Aquestes investigacions són directament reproductives, puix que les troballes repre-

senten collites majors i de més alta qualitat, i, per tant, augments positius de riquesa.

Institut de Mecànica aplicada agrícola

És debades insistir en la transcendent importància que tindrà aquesta institució, lògica agrupació d'elements dispersos que en llur unitat trobaran estímul, força i eficàcia. És prou considerar allò que s'ha fet en aquest sentit per totes les nacions civilitzades, i el molt més que s'està fent en aquests instants. És indubtable que els progressos mecànics seran els que en major grau permetran a l'Agricultura de l'esdevenidor una intensificació que la posi en condicions de satisfer les necessitats que l'evolució de la humanitat porta. L'Institut, que s'ocuparà de tot allò que es refereix a Mecànica i Hidràulica, tindrà, per tant, nombroses activitats, de les quals aquí només podem presentar les principals i en forma esquemàtica.

Serien funcions de l'Institut : 1.^r Estudis tècnics superiors; treballs de laboratori. 2.ⁿ Assaig de màquines agrícoles, hidràuliques i de motors propis per a l'agricultura. 3.^r Estudis de caràcter tècnic i pràctic; creació de varietats de màquines que resolguin en conreus els nostres problemes peculiars que les màquines corrents estrangeres, de catàleg, no satisfan. 4.^t Difusió de coneixements mecànics; cursets i conferències, concursos i demostracions, proves públiques. 5.e Adquisició i conservació de les màquines necessàries per als camps experimentals, les quals servrien també per a l'ensenyament en la càtedra de Mecànica de l'Escola. 6.e Préstec condi-

cionat de màquines als agricultors perquè s'acostumin a usar-les i es convencin de llurs aventatges, a la manera que es fa a Itàlia, on es deixa als sol·licitants, en un ordre de prelació prèviament establert, segons les condicions del demandant, obligacions o compensacions ofertes, etc. 7.e Acció de caràcter social, creació de Sindicats de maquinària, intervenció tècnica, organització global de l'utilatge català. 8.e Estudis de caràcter econòmic : sobre la capacitat del treball fet a mà i mecànicament a les nostres comarques, aventatges i defectes agrícoles de les màquines, despeses de les operacions fetes a mà i amb les màquines.

Per a la realització d'aquest programa, de ben manifesta utilitat, es porten al Pressupost les partides necessàries, que d'altra manera haurien de figurar, inconnexes, i potser amb un total més elevat, perdudes en capítols diferents del Pressupost de l'Escola i dels Serveis. Com a annex s'inclou una partida modesta per a l'organització d'un concurs de tractors agrícoles. La importància d'aquests enginys (que no trigaran a imposar-se arreu), l'interès del problema, l'ambient encuriós i propici, assegurin l'èxit i el profit pràctic del concurs, amb el qual la Mancomunitat donarà una prova més de les seves previsores iniciatives.

Secció de Servei forestal

Està ja iniciada la tasca d'aquesta Secció, que treballa, fins avui en una esfera reduïda, per a la conservació i foment de la riquesa forestal catalana. Fàcilment es comprèn la importància que té el regenerar les nostres muntanyes amb una repoblació rao-

nada i curosa, que faci produir al capital esmerçat el màxim interès aprofitant tota l'energia de les forces productores de la naturalesa. Necessitat més imperiosa i més exigent, per la manca cada dia major de combustibles vegetals i fusta de construcció i emballatge, que amenaça pertorbar seriosament un gran nombre de indústries, ferint el principal element de riquesa i benestar de moltes comarques nostres. La Secció de Servei forestal vol respondre a aquestes exigències, necessitant perquè la seva acció pugui tenir eficàcia la base d'un viver per a la instal·lació del qual figura en el Pressupost la corresponent partida. Amb ell, la Secció, i amb una despesa mínima, multiplicarà la seva utilitat.

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DURANT EL QUINQUENNI 1920-1924 EN EL QUE FA
REFERÈNCIA A AGRICULTURA.

	Pessetes
Obres d'acabament de l'actual edifici de l'Escola d'Agricultura	285,000
Construcció d'un nou cos d'edifici. . .	434,000
Mobiliari per a l'Escola d'Agricultura i serveis	100,000
Material per a completar els Laboratoris de l'Escola Superior d'Agricultura. .	98,000
Construcció d'un edifici destinat a Es- cola de Zootècnia, quadres i corrals i adquisició de bestiar	484,000
<i>Suma i segueix.</i> . .	1.401,000

<i>Suma anterior</i> . . .	1.401,000
Construcció i instal·lació d'un magatzem de ferratges	100,000
Mobiliari per a la dita Escola. . . .	25,000
Material per a Laboratoris de l'Escola de Zootècnia	19,000
Compra d'una finca comú a les Escoles d'Agricultura i Zootècnia	500,000
Installacions en la Secció de Viticultura i Enologia	75,000
Laboratori d'Anàlisis i Secció de Fermen- tacions	34,000
Installacions en la Secció d'Arbres Frui- ters i Oleïcultura	45,000
Material per a un Laboratori en la Secció de Terra Campa	8,000
Institut de Mecànica aplicada agrícola .	79,000
Organització d'un concurs de tractors agrícoles	30,000
Instal·lació d'un viver (Serveis Forestals).	8,000
 TOTAL.	 2.324,000

TELÈFONS

En començar-se la instal·lació dels telèfons a Catalunya era triple el fi que es perseguia:

Triple fi de
l'estesa
d'una xar-
xa telefò-
nica

1.er Dotar de comunicació els pobles que no en posseïen. 2.ⁿ Fer que les comunicacions fossin estables i de perfectes condicions tècniques. 3.er Popularitzar el servei amb un tarifatge convenient i adequat.

La primera part ha estat quasi resolta en totes aquelles comarques on la Mancomunitat ha pogut desenrotllar-se lliurement, fins al punt que la densitat de servei rural ha assolit xifres que difícilment són ultrapassades, i de no existir en regions tan extenses com en el Baix Urgell, per exemple, cap poble, per petit que sigui, privat de comunicació telefònica.

Queda per ésser estesa la xarxa a altres comarques de l'extrem Pireneu que fins ara s'han mostrat sordes a les sol·licituds i demandes de la Mancomunitat, en part per existir-hi ja el servei de les grans Centrals de forces motrius hidràuliques que cedeixen el telèfon per a usos de les poblacions, quan solament pot destinar-se a llur ús particular.

La xarxa actual, construïda en època de la Guerra europea i amb preus elevadíssims dels materials i dificultats de bracers, pateix de quatre defectes principals:

Defectes de
l'actual
servei.

1.er L'ésser estesa solament a grups que no pre-tengué cap concessionari particular, els quals es quedaren amb tot ço que podia oferir rendiment.

2.ⁿ I, com a conseqüència del que s'acaba de dir, el servei s'ha de confiar als Ajuntaments, als quals subvencionen directament els encarregats i abonen el lloguer i la llum dels locals on hi ha la Central. La modèstia de les subvencions arriba, en alguns casos, a ésser una grossa dificultat perquè el servei sigui atès com és degut.

3.^r Tenir línies de ferro, que, si fins ara han donat un resultat excellent, tenen una amortització massa ràpida per a ésser aconsellable llur substitució pel coure, així que aquest arribi a preus raonables.

4.^t El no tenir en una mà única tot el servei, dificultat extraordinària comparable a la del canvi de via en les explotacions de ferrocarrils.

D'aquests quatre defectes, el tercer és l'únic al qual fins al present la Mancomunitat pot posar immediat remei, estenent una gran xarxa de línies foranes de coure de 4 mm. de diàmetre i de bronze de 5 mm.

A aquest objecte es destinen les tres primeres partides del Pressupost que s'acompanya, segons el següent detall:

	<u>Quilòm.</u>
Línia Barcelona - Ripoll - Seu d'Urgell.	184
» Lleyda - Tremp - Sort - Seu.....	166
» Lleyda - Gadesa.....	114
» Barcelona - Gadesa.....	229
» Barcelona - Lleyda.....	178
» Barcelona - Ripoll - Figueres....	189
» Barcelona - Girona.....	110
TOTAL.....	1,170

A la compra del fil de coure i bronze necessari per a aquests 1,200 quilòmetres de línia, es destina la partida *a)* del Pressupost.

La partida *b)* de 385,000 pessetes, es destina al pagament de quatre brigades durant cinc anys, llevat de les conseqüències dels actuals conflictes socials.

A atendre al transport del fil de coure, eines i viatges de les brigades, es destinen les 75,000 pessetes que figuren a la partida *c)*.

Actualment es troben en construcció els grups de l'Alt i Baix Empordà i Gadesa. A llur acabament i a la construcció dels de Puigcerdà, Seu d'Urgell, Sort, Tremp, Priorat i Aran, així com al desentrotllament de les urbanes existents, es destinen les partides *d)* i *e)* que importen en total 575,000 pessetes; quantitat molt reduïda tenint en compte l'elevadíssim preu actual de les centrals, aparells telefònics i aparells de mesures.

La partida *f)* es destina a la renovació del material defectuós existent a les xarxes adquirides, i a la compra de forniture indispensable per al bon funcionament de les centrals i línies auxiliars.

A fer factible l'estesa de les noves línies foranes, l'ampliació de les xarxes actuals i la construcció de les noves ja descrites, es destina la partida *g)* del Pressupost.

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DESTINADA A TELÈFONS DURANT EL QUINQUENNI
1920-1924.

	Pessetes
a. Per a adquisició de 3,200 quilograms de coure de 4 mm. i de bronze de 5 mm. de diàmetre a 4 pessetes quilogram i 300 quilograms per quilòmetre.	1.440,000
b. Per a construcció dels 1,200 quilòmetres de línies de coure i bronze.	385,000
c. Transports	75,000
d. Per al desenrotllament i extensió de les xarxes actuals	250,000
e. Per a adquisició de noves centrals i aparells	325,000
f. Per a renovació de material	283,400
g. Per a compra i renovació de material de ferro, fusta, porcellana, transports, etc.	1.450,000
TOTAL.	4.208,400

FERROCARRILS
RUTES AÈRIES

FERROCARRILS

Les necessitats ferroviàries de Catalunya no serien satisfetes ni esmerçant-hi tota la nostra força econòmica. Cal només recordar aquí com la nostra xarxa construïda no arriba a 1,600 quilòmetres, mentre que la que seria de desitjar, per comparació amb les terres d'anàloga densitat de població, fóra de més del doble,* o sia més de 3,200 quilòmetres. La construcció dels 1,600 quilòmetres de ferrocarrils que ens manquen representaria més de 500.000.000, xifra que, en el nostre actual estat polític i econòmic, és troba molt per damunt dels nostres recursos.

El pla de construcció de ferrocarrils que en aquest Pressupost es vol només iniciar, ha estat seleccionat alhora per l'estudi del conjunt topogràfic i econòmic de Catalunya i pel plebiscit popular promogut per un concurs públic en el qual s'han hagut d'oferir cabals importants. Un ferrocarril no pot viure ni donar riquesa a un país pobre, ni té potencialitat per a crear riquesa on aquesta existeix. El ferrocarril solament la trasllada: la porta pel consum propi o se l'enduu pel canvi amb altri. Tant l'una com l'altra funció suposen una riquesa inicial en el país. Un ferrocarril no transformaria un desert, ni en ell podria viure.

Elements
que han
servit per
a la selec-
ció de les
línies.

* Vegi's el projecte d'acord presentat a la novena reunió ordinària de l'Assemblea celebrada el mes de maig de 1918, i acords que recaigueren.

En el nostre estat econòmic, modest, restringit, ens ha calgut cercar la riquesa actual, no la en potència. La primera jornada de l'obra ha de fer-se on existeix ja una gran massa de riquesa a transportar. La segona jornada serà per a les terres a avivar i, fins a cert punt, en l'aspecte econòmic, a colonitzar.

A aquesta riquesa actual li serveix de mida l'entusiasme que en diverses comarques de Catalunya ha desvetllat el projecte de la Mancomunitat de procedir ràpidament a la construcció, i la manera com els pobles, singularment els agrícoles, en plena prosperitat avui, ofereixen ajudar a l'execució de l'obra.

Els ferrocarrils que primer s'hagin de construir seran, evidentment, aquells que reuneixin el producte màxim dels següents conceptes:

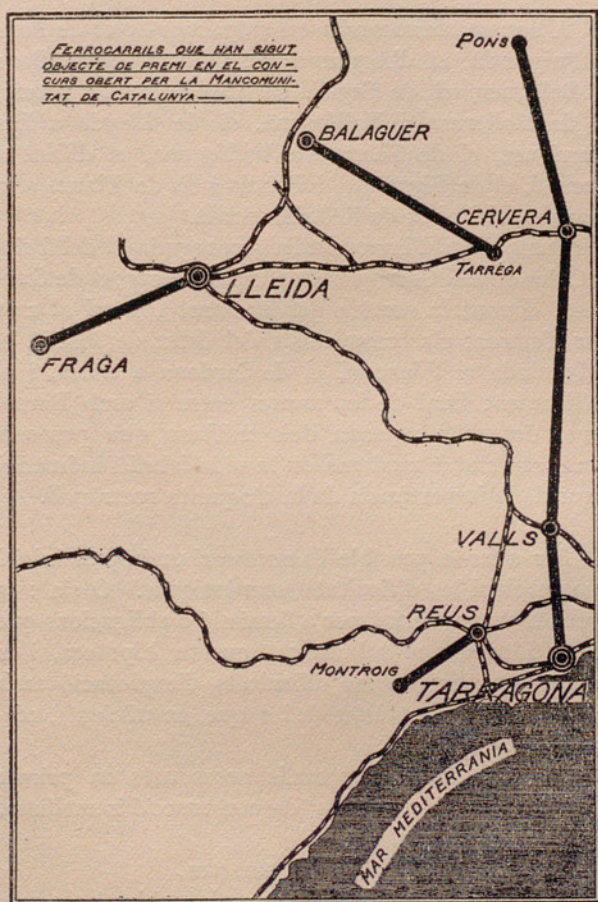
- 1.er Baratura.
- 2.na Riquesa actual del país que travessen.
- 3.er Tronc d'acoblament d'altres línies.

Construïts aquests, altres, com a branques, vindran a derivar-se'n, de construcció més difícil i travessant terres més allunyades i pobres. L'esforç econòmic que exigiran serà, d'altra banda, tant més considerable.

Ferrocarrils
elegits en
el concurs

Els ferrocarrils que tenen avui més viabilitat d'execució, i pels quals l'economia sembla bastant assegurada en ço que fa a la subscripció en accions per part dels pobles, són:

	<u>Quilòm.</u>
Reus a Montroig.....	15
Balaguer-Tàrrrega.....	50
Tarragona-Pons.....	125
Lleyda-Fraga.....	<u>40</u>
TOTAL.....	230

PLA DE FERROCARRILS

A aquests ferrocarrils cal empalmar-hi el de Pons a Puigcerdà, el d'Agramunt a Tarroja, el de Pons a Balaguer, el de Segrià de Lleyda a La Litera, el de Mollerusa a Vallfogona, el de Lleyda a Les Garrigues, el de Tàrraga a Vallfogona, el d'Olot a Torelló, el de Figueres al Portús i els de Blanes a la marina del Baix i de l'Alt Empordà.

També són d'importància reconeguda el del Priorat, des de Les Garrigues de Lleyda a Reus; el de Gandesa, donant la sortida del Maestrat i Terol al mar per Tortosa; els transversals del delta de l'Ebre, el d'Igualada a Vilanova, el de Cardona a Súria, i el relligament final de les xarxes entre si amb Barcelona, dotant a aquesta dels mitjans que posseeix avui tota ciutat moderna on la vida fabril i industrial sigui de la importància de la d'aquesta metròpoli.

Mitjans
econòmics
per a la
construc-
ció.

Per a fer-la possible és necessari un impuls inicial que resolgui les dificultats econòmiques. O sia : és precis trobar un coixí per a l'emissió d'obligacions que permeti reduir al mínimum aquesta hipoteca, i és precis respondre de les dificultats d'explotació amb garanties suplementàries de les que, insuficients, ofereix l'Estat.

La xarxa dels ferrocarrils anomenats en primer terme, com a ferrocarrils de construcció immediata, és d'una valor total de

78.500,000 pessetes.

La part que pot atribuir-se als pobles i als més directament interessats, oscil·larà, segurament, entre el terç i el quart de la quantitat total. La Mancomunitat hi hauria de contribuir amb subscripció directa en cèdules per valor no menor de

8.000,000 pessetes.

La construcció d'aquesta primera xarxa fonamental podria durar uns tres anys aproximadament, prescindint de les dificultats d'expropiació i tràmit que allarguen generalment el procés.

La xifra anterior convindria majorar-la per tenir compte de l'adaptació possible de la xarxa a l'explotació elèctrica, adaptació feta amb mires d'electricar quan fos convenient la xarxa total; ço que obligaria a proveir el necessari per a disposar de

1.000,000 pessetes.

Total, en els tres primers anys,

9.000,000 pessetes.

L'adquisició d'estudis fets, i l'execució de nous estudis dintre del mateix temps, pot valorar-se, tenint en compte els existents i comptant a raó d'unes 1,150 pessetes per quilòmetre, en

600,000 pessetes;

ço que fa, per al terme de tres anys,

9.600,000 pessetes.

Mitjans per a assegurar els primers anys d'explotació

La Mancomunitat, en emprendre's la construcció de la xarxa ferroviària local de Catalunya, ve obligada no sols a aportar el seu auxili en numerari contra cèdules per fer possible l'obtenció del capital, sinó també a assegurar l'explotació.

Admetrem que això significa una despesa, durant tres anys, de 2,000 pessetes per quilòmetre.

En els ferrocarrils del primer grup, l'annualitat que això representa arriba a la xifra total de

460,000 pessetes,

que equival a un capital inicial de

1.380,000 pessetes.

Total, en nombres rodons,

10.980,000 pessetes.

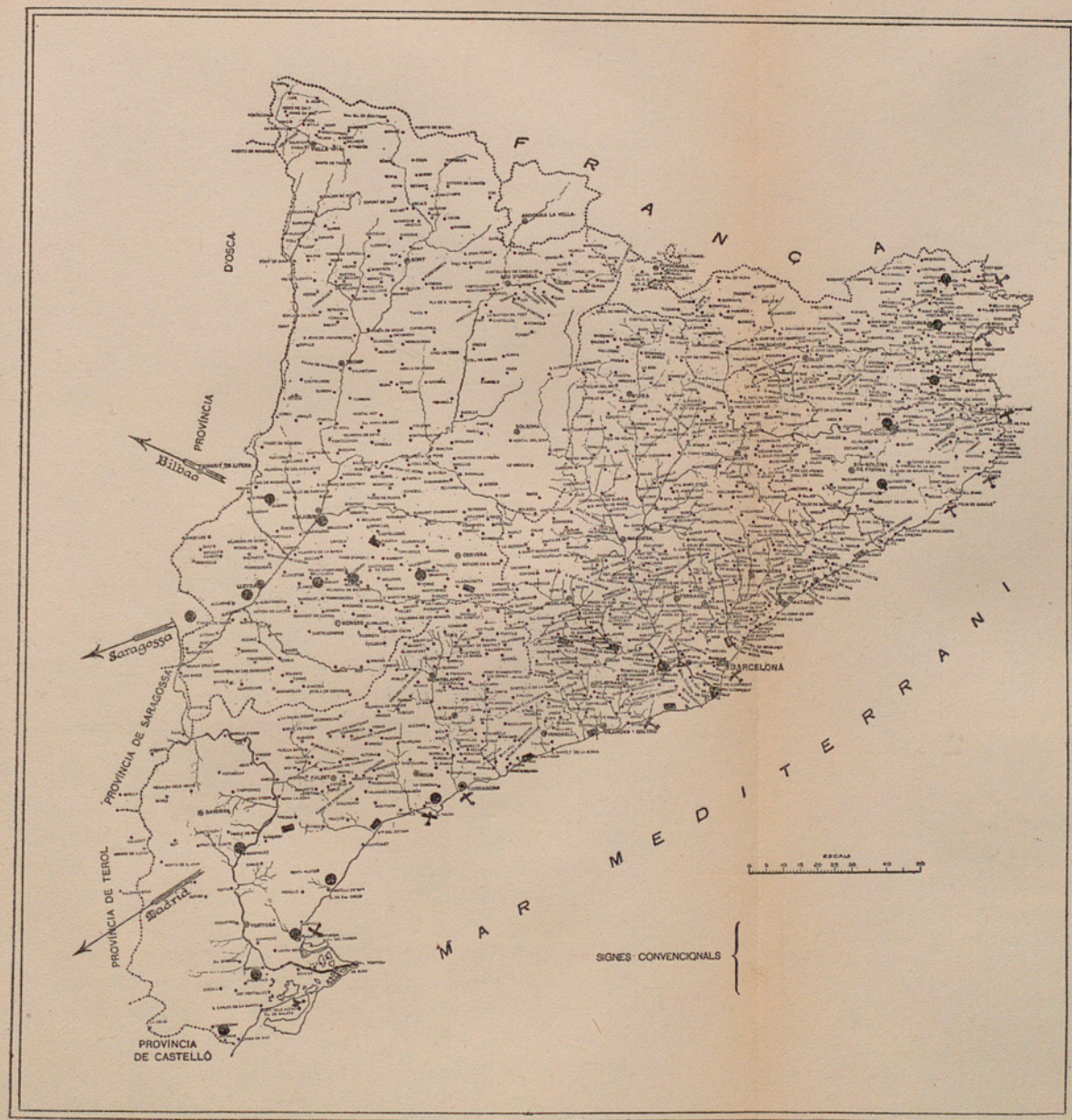
PORTS I RUTES AÈRIES A CATALUNYA

Ports aeris
i camps
d'auxili.

Per a fer possible l'aviació en un país, precisen camps a propòsit, i aquests poden dividir-se en dues menes, que són: *ports aeris* i *camps d'auxili*. Per llur nom vénen ja definits, però és natural que un camp d'auxili de suficients dimensions resulti *port* de la població propera. La successió de camps a distàncies convenients determinen una *ruta aèria*.

Distàncies
entre ells.

Algunes nacions, entre elles Itàlia, han fet rutes aèries amb camps cada 10 quilòmetres, ço que pot dir-se que permet volar amb una gran tranquil·litat, ja que la majoria d'aparells aviatoris, viatjant entre els 1,000 i 2,000 metres d'altura, sempre poden atrapar un camp en vol planejat. Considerant que els aparells industrials caldrà sempre que tinguin un bon planeig, o sigui 1/10, creiem que a Catalunya podem acontentar-nos amb tenir un camp entre 20 i 40 quilòmetres com a distància màxima. Cal observar que els grans aparells que ja comencen a construir-se tindran més recursos que els petits per ésser multimotors, ço que allarga molt el planeig en el cas més dolent de quedar amb un sol motor i marxar defectuosament. Els aparells grans exigeixen camps més grans, i també la raó natural diu que els

MAPA DE PORTS I RUTES AÈRIES DE CATALUNYA

campes d'auxili convenen més apropiats a les comarques accidentades.

Ès interessant, també, remarcar que un port o camp d'aviació no és un terreny perdut que hagi de restar erm o inculte, sinó que, al contrari, ha d'estar cultivat en forma a propòsit, amb plantes que li donin una certa elasticitat o ferma, sense endurir-lo excessivament; i convé també que la superfície sigui ben uniformada, sense recs, xaragalls ni cap mena d'entrebancs. No precisa una horitzontalitat perfecta: és preferible una lleugera pendent que eviti l'enfangament en cas de pluges persistents, sobretot si el terreny és poc permeable: poden fins admetre's certes pendents o ondulacions petites, però sempre amb una perfecta regularitat a la superfície.

Condicions.

La collita, ordinàriament de farratges, no és ni molt menys perduda: resulta únicament reduïda d'un tant per 100 més petit del que sembla a primera vista, i que és proporcional al moviment d'aparells i persones que la trepitgin.

El pròxim Congrés d'Aeronàutica, que ha de celebrar-se molt aviat, té com una de ses tasques principals l'estudi i assenyalament de ports i camps, tant de dia com de nit. Les condicions que s'estableixin seran, naturalment, acceptades per tots els Estats. Avui, encara que podríem indicar moltes coses usals, sols creiem necessari assenyalar els camps amb un cercle blanc de 50 metres de diàmetre, situat al centre geomètric del camp; el qual, si és suficient per a admetre grans aparells, serà, demés, marcat amb un altre cercle de 275 metres de diàmetre concèntric amb el primer.

Senyals.

Ports de
Barcelona.

L'estat actual de l'aviació i el que es veu venir ràpidament, aconsella proveir Barcelona d'un port la més petita dimensió del qual ha de passar de 2,000 metres. És el que precisa per a admetre la presència d'alguns grans aparells, a l'ensem que uns quants dels que qualifiquem ja de petits. Un concurs mitjà com a importància no pot fer-se en un camp més petit, que no podria ésser qualificat de Port de Barcelona. Aquesta mida creiem que és curta, pel que seria necessari en ocasió de l'Exposició futura, si els interessats rebien esment que tenen on parar i solujar-se. El passat concurs de l'«Aéreo Club de Cataluña», amb una dotzena de copes i sense quasi dispendi per als estrangers, ha demostrat que hauria pogut reunir una cinquantena d'aparells sols donant-los estatge, cobert i benzina.

La situació del nostre port aeri no és discutible: solament al Pla del Llobregat existeixen extensions de terreny de les proporcions requerides i a preu raonable. Demés, són allí favorables l'absència de línies elèctriques d'alta tensió i la planor dels terrenys.

Una situació que resulta excellent és la punta del riu, on podria fàcilment obtenir-se un triangle de 3,000 metres o més de costats, distant sols 8,000 metres del monument a Colomb. Aquest port podria fàcilment quedar ben determinat: tancat per la mar, el riu i un canal derivat del riu com a tercer costat.

Caldrà un segon camp a la banda oposada de la ciutat, o sia prop del Besòs, potser aprofitant un tros de llit del mateix riu i una bona faixa de terreny al costat; però aquest solament com a camp d'auxili, salvant la travessia de la ciutat. Aquests camps han d'ésser obra del Municipi de Barcelona, qui n'ha iniciat ja els estudis, i no caldrà a la Mancomunitat

altra despesa que la construcció de vies de comunicació que poden fer-se dintre el pressupost de camins.

Els altres camps no requereixen les proporcions del de la nostra ciutat: l'aviació no hi tindrà gran desenrotllament, perquè no té tampoc grossa utilitat per a petites distàncies: és, doncs, la facilitat d'atterrisatge forçat dels aparells ço que determinarà les mides. Qualificarem de camps de primera aquells la menor dimensió dels quals arribi a 1,000 metres; de segona els que passin de 700; i de tercera els camps llargaruts, destinats principalment a l'auxili per a aparells petits. Aquests camps petits solucionaran també el pas, sense perill, de comarques muntanyoses despoblades.

Camps secundaris.

La carta adjunta porta marcats els camps que convindria més aviat establir: formen, primerament, una ruta quasi seguint la costa, que és el camí seguit pel correu de França a l'Àfrica, de la casa Latecoere. Els aparells van a passar per Perpinyà, allargant 60 quilòmetres el camí i corrent el perill de la tramuntana, senzillament perquè el país travessat és més disposat per a salvar-se un aparell que per la via directa, on tenen uns 200 quilòmetres de Pireneu sense pobles, camps d'auxili ni mitjans de comunicació.

Rutes aèries a establir.

Aquesta ruta ens comunica amb França, és la direcció del Migdia d'Espanya, i a l'ensemes comunica les tres capitals de províncies catalanes. Demés, és fonament d'altres rutes principals, o de la directa a Madrid i Lisboa que arrencaria de Salou, ruta lenta mentre l'Estat espanyol no estableixi els camps de què estem tractant per a Catalunya.

Altra ruta també de conveniència és la de Barcelona al Nord en direcció Bilbao, la qual també hem

marcat a la carta. Aquesta tindria a Tàrraga una derivació cap a Saragossa, fins on pot dir-se que ja existeix naturalment bona ruta per la planor del país i els molts camps incultes que es troben. Costaria molt poc als aragonesos completar aquest camí, que serà també ruta de Barcelona a Madrid mentre no siguin establerts els camps a la ruta directa que abans hem indicat. Amb aquesta ruta queda també unida Lleyda, i, per tant, les capitals de les quatre províncies catalanes.

El complement seria una ruta directa a França per Toulouse travessant el Pireneu (encara que de menys urgència i que requereix un estudi minuciós de la topografia dels terrenys travessats). La seva direcció seria entre Manresa - Seu d'Urgell, o Manresa - Solsona - Sort.

La ruta a
França pel
Portús i sa
prolonga-
ció al Sud.

Podem, en canvi, detallar la ruta primer, que cal anomenar *principal de Catalunya*, i a la qual es dirigiria l'acció de la Mancomunitat, deixant les altres a la iniciativa de l'Estat. Els Latecoere passen pocs cops pel Portús: quasi sempre entren pel Coll de Banyuls, on el passatge de muntanya a penes té 10 quilòmetres. Trobarien un bon camp prop de Figueres, a uns 35 quilòmetres de la frontera, que podria establir-se fàcilment. El mateix podem dir de Figueres fins a Sils per arribar al Tordera, on comencen les dificultats. Hem observat que els Latecoere prefereixen passar per marina, segurament per raó de la platja; i així en tenim a Pineda un bon tros llarg, acceptable com a camp d'auxili, al costat de la caserna de la Guàrdia civil. A Mataró la platja és reduïda, i potser seria factible aprofitar un tros de riera d'Argentona ajuntat amb una faixa de terreny

al costat, no molt gran, per la molta valor de la terra allí.

Del Besòs i Barcelona ja n'hem parlat, i després poden aprofitar-se les dunes de Castelldefels, que caldrà aplanar i preparar per enfortir-les, tenint allí un camp d'auxili per preparar-se a salvar les costes de Garraf, a l'ensem que es disposa d'un segon camp per a exercicis tranquils dels aprenents de pilot a l'Escola de Barcelona.

De Castelldefels a Salou hem marcat dos camps, que coneixem, de poca valor. De Salou fins a Alcanar no cal detallar-los: abunden les planures i extensions de poca valor.

Resulten setze camps que la Mancomunitat podria iniciar, els quals contribuirien en gran manera al desenrotllament de l'aviació a Catalunya, marcant Barcelona com a centre d'aviació dins de la xarxa d'Europa.

Els camps podrien ésser terrenys públics (platges, rieres), o cedits per la Municipalitat, i, en el darrer cas, de propietat particular, amb contracte per a regular els conreus, establir els senyals i prefixar les indemnitzacions.

Cost aproximat.

Cada camp hauria d'estar en relació telefònica amb un taller proper, el qual hauria de comptar amb una motocicleta i eines necessàries.

Les despeses podrien així reduir-se al mínim, o sia al contracte d'indemnització amb els propietaris i l'establiment de senyals. Per altra part, s'hauria de comptar amb l'auxili municipal i de les Companyies de navegació aèria i Societats d'encoratjament del nou sistema de locomoció.

Les indemnitzacions són partida del Pressupost or-

dinari. El primer establiment podria fer-se subven-
cionant amb una quantitat determinada per camp
d'acord amb les entitats interessades.

Ports per a
la hidro-
aviació.

Hem de parlar un xic d'hidroaviació, que, en rea-
litat, ha de pendre una importància per pocs esperada.
Tenim per la platja quasi un seguit de refugis na-
turals marcats a Llansà, Roses, Estarlit, Palamós,
Sant Feliu de Guíxols, Barcelona, Sitges, Tarragona,
Salou, Ampolla, per a acabar als Alfacs, un dels
millors ports o centres d'hidroavions naturals que
pugui desitjar-se. Cal tenir present aquest port
natural de més de 10 quilòmetres d'extensió, ja que
potser a una data propera la hidroaviació faci es-
campar son nom pel món.

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DESTINADA A LA CONSTRUCCIÓ DE FERROCARRILS.

	Pessetes
Subscripció de cèdules	8.000,000
Adquisició d'estudis fets i execució de nous estudis	600,000
Pèrdua probable dels primers anys d'ex- plotació	1.380,000
Iniciació de l'electrificació	1.000,000
TOTAL	10.980,000

Quantitat destinada a instal·lació de ports d'avia-
ció, 220,000 pessetes.

CARRETERES, CAMINS I PONTS

enllaçar una i altra conca, i salvant els límits de comarques i de pobles, s'hi troba racionalment estesa una xarxa de vies de comunicació degudament conservades, que, com les arrels d'un arbre, recullen en mants indrets de la terra els elements que, ajuntats a la soca i formant la saba, nodreixen el tronc i es transformen en fruits mitjançant les branques que, seguint el símil, les constitueixen els altres serveis o procediments de transformació i augment de riquesa. No obstant, cal fer un esforç immediat, car tot ajornament té, entre altres desavantatges, el d'agreujar el problema; i és per tal motiu que el Consell Permanent proposa a la consideració de l'Assemblea la conveniència d'esmerçar bona part del nou Emprèstit a apropar-nos a l'ideal de què suara parlàvem, confiant que, amb una nova empena que venturosos temps no llunyans ens permetran donar, arribarem al cim de la satisfacció d'aquesta necessitat.

Les comarques i els pobles in-comunicats.

Catalunya avui dia té comarques (poques afortunadament a Barcelona, Girona i Tarragona, nombroses per dissort a Lleyda) que es troben mancades en absolut de carreteres, i són arreu encara els pobles en què els animals de bast constitueixen l'únic procediment possible per a l'intercanvi de llurs productes. Es general també la manca de ponts, inclús en carreteres en explotació; ço que fa il·lusòria durant gran part de l'any l'efectivitat de llur utilitat. El partit de Berga, part dels de Manresa, Igualada, Vich, La Bisbal, Olot, Puigcerdà, Falset, Gadesa, Tortosa, i gairebé tots els de Lleyda, tenen extensions considerables de terreny verge en vies de comunicació; 74 municipis de Barcelona, 69 de Girona, 154 de Lleyda i 34 de Tarragona, poden considerar-se

isolats en relació als mitjans de transpòrt. Això és vergonyós, i ha de remeiar-se amb la urgència a què obliga la fretura que tots sentim que Catalunya es recobri a si mateixa i estigui en condicions d'empendre el desenrotllament agrícola, industrial i comercial que tots desitgem.

Cal, però, per a la realització d'aquesta obra magna, aprofitar tots els mitjans que les disposicions vigents de l'Estat posen a l'abast de la Mancomunitat, i recaptar i estimular a l'ensem la cooperació de Municipis i entitats directament interessats en aquella, en proporció amb la utilitat que els hagi de reportar i mitjans amb què comptin. A aquest criteri respon la forma orgànica d'aquest Pressupost, tenint en compte en primer lloc els compromisos contraets i en segon lloc tots els mitjans que les lleis ens donin d'aprofitar els cabals generals de l'Estat.

Les partides 1.ª i 2.ª, tal com expressa el concepte que les defineix, responen a les obligacions contraetes i el càlcul de llurs respectius imports està basat en ço que restarà per satisfer de les obres en curs d'execució pertanyents al II Concurs i a la Primera y Segona relació de les més necessàries i urgents, tenint en compte les consignacions del Pressupost del present any econòmic i el que, d'una faïso aproximada, es suposa importaran els augments de llurs pressupostos de contracte amb motiu de la revisió de preus unitaris Sumen, en conjunt, les dites partides, 1.190,800 pessetes, quantitat a la qual han d'afegir-se'n'hi 226,200, import de la part que toca abonar a l'Estat per la subvenció corresponent a les obres compreses en la partida 1.ª, per a tenir el cost total 1.417,000 pesse-

Obligacions
contraetes.

tes, de ço que restarà per a satisfer per a l'acabament de les obres en curs d'execució.

Càlcul de la quantitat corresponent a Catalunya en els III i IV concursos de l'Estat.

Amb aquest criteri, i tenint en compte l'excel·lent resultat obtingut de la concurrència de la Mancomunitat al II Concurs de subvencions que l'Estat convocà l'any 1914, (ço que ha permès executar o tenir preparat per a construir en tot Catalunya 190 quilòmetres de camins veïnals i dos ponts, per llur cost total de pessetes 2.617,195'15, de les quals pertoca a la Mancomunitat satisfer-ne únicament 985,148'10), el Consell Permanent acudí així mateix als III i IV Concursos convocats per l'Estat, l'agost de l'any propassat, per subvencionar la construcció d'obres d'aquella classe. No ha resolt encara l'Estat quines són, de les proposicions presentades per la Mancomunitat, les que declara admissibles, ni es coneix tampoc el repartiment que farà, del crèdit disponible per a les quatre províncies catalanes, entre les dites proposicions i les presentades directament pels Municipis: únicament se sap (R. O. de 22 de març últim) que, del crèdit total de 45 milions de pessetes per a cada un dels Concursos III i IV, es destinen 1.029,200 pessetes a la província de Barcelona, 680,200 pessetes a Girona, 1.004,300 pessetes a Lleyda i 767,000 pessetes a Tarragona (en conjunt 3.480,900 pessetes a tot Catalunya), per subvencionar la construcció dels camins veïnals i ponts econòmics, tant de les proposicions presentades «a lliure concurs» (Municipis) com «de contracta directa» (Mancomunitat). Això no obstant, per calcular les partides corresponents del Pressupost que s'acompanya, s'ha fixat en 2.800,000 pessetes, equivalent aproximadament als $\frac{4}{5}$ de la referida subvenció global, la quan-

titat que es suposa que correspondrà a la Mancomunitat per cada un dels Concursos, tenint en compte l'import de les proposicions presentades per la Mancomunitat i Municipis de Catalunya, respectivament, i el criteri adoptat per l'Estat quan va efectuar el repartiment de la subvenció que atorgà per virtut del II Concurs. Partint d'aquesta base s'ha fet la distribució de la subvenció que correspondrà a la Mancomunitat, en distintes partides que més avall detallem.

Sumada la quantitat de 2.800,000 pessetes a la de 1.560,000 pessetes consignada en la partida 3.ª com part a satisfer per la Mancomunitat, dóna la xifra de 4.360,000 pessetes, equivalent al cost total de les obres que podran executar-se dintre aquell concepte. Solament d'una manera aproximada és possible fixar la quantitat amb què haurà de contribuir la Mancomunitat a la realització de les dites obres, car, essent variable el tant per 100 de subvenció de l'Estat, segons les condicions del camí o pont, és precis adoptar un promedi que no s'allunyarà gaire del 35 per 100 com a part corresponent a la Mancomunitat del cost total de les obres. Es projecta destinar 860,000 pessetes d'aquesta partida 3.ª i 1.600,000 de la subvenció de l'Estat, en total 2.460,000 pessetes, per a la construcció de les obres que figuren en el contracte amb l'Estat en virtut del II Concurs, però que no s'han pogut realitzar encara, per haver resultat insuficient la subvenció que aquell atorgà al dit objecte. S'ha previst així mateix la possibilitat de construir algunes de les obres que, figurant en la Primera o Segona de les Relacions de les més necessàries i urgents aprovades pel Consell Permanent, siguin admeses defi-

III Concurs
desubven-
cions de
l'Estat.

nitivament en el referit III Concurs, destinant-hi un milió de pessetes de la subvenció de l'Estat i 600,000 de cabals de l'emprèstít de la Mancomunitat dintre la mateixa partida 3.ª, en total 1.600,000 pessetes. I, finalment, per a la construcció d'altres obres que l'Estat declari així mateix admissibles, per llur cost total de 300,000 pessetes, restaria un romanent aplicable de 200,000 pessetes de la subvenció corresponent al III Concurs, essent de càrrec de la Mancomunitat les 100,000 pessetes de diferència per a completar el susdit cost total.

IV Concurs
desubven-
cions de
l'Estat.

De manera anàloga es proposa repartir la subvenció de 2.800,00 pessetes, corresponent al IV Concurs, destinant-ne 2.000,000 de l'Estat i 1.350,000 de les consignades en la partida 4.ª a la construcció d'obres, per un cost total de 3.350,000 pessetes, de les que figuren en la Primera o Segona Relació de les més necessàries i urgents que l'Estat consideri admeses al referit Concurs, i les 800,000 pessetes restants de l'Estat i 540,000 de la mateixa partida 4.ª, en total 1.340,000 pessetes, per a la realització d'altres obres de les presentades per la Mancomunitat al susdit IV Concurs. Resulta, doncs, que l'import total de l'obra que podria executar-se per aquest concepte és de 4.690,000 pessetes, havent pres com a promedi del tant per 100 que haurà de satisfer la Mancomunitat, el 40 per 100 que dóna aproximadament la xifra consignada en la partida 4.ª.

Altres obres
de caràc-
ter prefe-
rent.

Resten, així i tot, mantes obres de la Primera i Segona Relació d'urgents i d'altres que assoleixen aquest caràcter de preferència d'entre les que figuren en el Pla general de la Mancomunitat, que no caben

dintre el crèdit que l'Estat destina als concursos III i VI; però, tenint en compte que l'Estat, seguint el pla iniciat en els anteriors Concursos, es proposa convocar-ne de nous dintre un parell o tres d'anys i, demés, que cal cercar la cooperació de Municipis i altres entitats interessades en la realització de les susdites obres, s'inclou en el present Pressupost extraordinari la partida 5.ª, destinant-hi 2.500,000 pessetes per a la construcció de les referides obres, bé sigui directament per la Mancomunitat o amb subvenció de l'Estat o d'altres Entitats.

Així mateix, algunes Diputacions tenen contractat amb l'Estat, mitjançant subvenció d'aquest, la realització d'obres de llurs respectius Plans provincials que, no cabent dintre la subvenció fixada pels III i IV Concursos o no convenint incloure-les en aquests per circumstàncies especials derivades dels preceptes de la llei i reglament vigents de Camins veïnals, és oportú mantenir els respectius contractes; i a això responen altres de les partides del Pressupost.

La Diputació de Barcelona tenia contractat amb l'Estat, i traspassà a la Mancomunitat, la construcció de mantes obres de camins i ponts en condicions relativament aventatjoses donada l'amplitud i llibertat d'acció que atorga aquell contracte, i per a ultimar d'aquelles obres les que tenen marcat caràcter de preferència, una vegada exhaurit el romanent de l'Emprèstit de l'esmentada Corporació provincial, es projecta destinar 1.500,000 pessetes de la partida 6.ª, que juntament amb 500,000 que haurà de satisfer l'Estat, equivalent al 25 per 100 del cost total, permetrà executar obres per un pressupost de contracte de 2.000,000 de pessetes.

Contractes
de les Di-
putacions
catalanes
amb l'Es-
tat.

A càrrec de distints Pressupostos anuals la Mancomunitat ha vingut consignant quantitats que posà a disposició de les Diputacions per a la construcció o acabament de camins veïnals i ponts en període d'execució, pertanyents als contractes respectius amb l'Estat o simplement en llurs Plans provincials. Gràcies a aquest sistema ha estat possible portar a terme mantres obres que d'altra manera haurien sofert considerable ajornament, havent-n'hi d'altres, també d'indubtable utilitat, la construcció de les quals està iniciada o a punt de començar. La cooperació que l'Estat i els mateixos pobles interessats aporten a aquestes obres és molt variable, però, com a promedi, pot calcular-se en un 60 per 100 de llur cost. Hem cregut, doncs, convenient destinar a aquesta atenció la quantitat de 500,000 pessetes incloses en la partida 6.ª que, juntament amb l'auxili econòmic de les altres entitats, equivalent a 750,000, dona 1.250,000 pessetes, import total de les dites obres.

Les traves-
sies

Constitueixen veritables excepcions les carreteres i camins que, en travessar una població, no presentin una «solució de continuïtat», en el sentit d'enllaçar-se l'entrada i sortida del camí mitjançant carrers no solament sense urbanitzar, sinó mancats de l'amplada i de les més elementals característiques tècniques de traçat horitzontal i vertical, necessàries perquè el trànsit modern s'efectuï sense perill propi i dels veïns i en les degudes condicions. Cal, doncs, en cada cas, estudiar la conveniència de suprimir pròpiament la travessia per al trànsit general, enllaçant els extrems del camí a banda i banda del poble per mitjà d'explanació fora d'aquest, o aprofitar, millorant-los degudament, algun dels seus carrers. Per a la realització d'aquesta

obra, que sovint té també marcat interès municipal, és natural i procedent recaptar l'auxili dels Municipis respectius; i, comptant amb ell, es consigna en el Pressupost la partida de 700,000 pessetes, a càrrec de la Mancomunitat.

Camins de ferradura i casetes de refugi

Finalment, en mants indrets de l'alta muntanya, existeixen antics camins denominats *de ferradura*, que, per les circumstàncies especials del lloc i terrenys que travessen, a l'ensens que faciliten a bastament les transaccions purament locals, tenen com a missió primordial fer accessible la contemplació i fruïment de les belleses naturals de Catalunya. L'Assemblea de la Mancomunitat, en la seva vuitena reunió, aprovà ja la llista d'aquesta classe de camins, que en total sumen uns 540 quilòmetres i que tenen marcat caràcter de turisme muntanyenc; i és obligat, doncs, atendre a aquest aspecte de vies de comunicació dintre el nou Emprèstit. Convé, així mateix, prosseguir i estimular, amb la cooperació de la Mancomunitat, la tasca empresa per benemèrites entitats, com el «Centre Excursionista de Catalunya», construint casetes de refugi i senyals de fitament en punts de pas d'aquells camins, lluny de poblat, per evitar els perills que per la neu, les boires, etc., assetgen els vianants.

Els resultats econòmics obtinguts en la construcció d'aquests camins permeteren donar-los un gran desenrotllament. Així en la construcció del de Viladrau a Sant Fe, d'amplada suficient per a cavalcadura, de longitud 16 quilòmetres, ha costat solament 367 pes-

setes per quilòmetre,* i els treballs fins ara realitzats en el de la corba d'Agulló, per Corsà a la Vall del Ribagorçana, una part del que és utilitzable per carros, ascendeixen a 9,882'51 pessetes, que tenint en compte la llargada del camí, que és de 12 quilòmetres, aproximadament resulta, per al cost del metre linial de camí reconstruït o arranjat, la quantitat de 0'82 pessetes.

Pot preveure's així, com a resultat, que certs petits veïnatsges, pobles de muntanya, podran ésser units a les carreteres i camins normals per vies econòmiques d'aquesta mena.

La partida 7.ª, d'import 400,000 pessetes, es destina, com el seu concepte expressa, al millorament i habilitació de camins de ferradura i construcció de casetes per a refugi, comptant que a càrrec d'aquella podran apariar-se un centenar de quilòmetres d'aquestes vies.

Resum.

En resum, puja uns 17.000,000 de pessetes la quantitat total que es proposa invertir durant el quinquenni 1920-1924 en la construcció de carreteres, camins veïnals i ponts, deixant de banda els camins de ferradura, de la qual correspondrà abonar a la Mancomunitat uns 9.840,000 pessetes, que és la part de l'Emprèstit que consignem per a aquesta atenció, calculant que amb ella serà possible realitzar, durant l'esmentat període, 600 quilòmetres de carreteres i camins i quinze ponts, aproximadament, aquests últims considerats isoladament.

* *L'Obra realitzada*, pp. 170 i 171.

CAMÍ DE VILADRAU

CAMÍ DE VILADRAU

Reparació extraordinària

Quant a les obres i despeses corresponents de conservació extraordinària i millorament de les carreteres i camins mancomunals que ens proposem realitzar durant el mateix quinquenni 1920-24, desglossades per conceptes ben determinats en cada una de les partides del Pressupost que s'acompanya, creiem innecessari justificar l'absoluta conveniència de totes elles, i pel que fa referència a llur abast, únicament direm que la majoria s'han calculat a base de projectes ja estudiats per la Direcció tècnica o de dades aprovades anteriorment pel Consell Permanent, com les corresponents a la partida d'adquisició d'eines i aparells, tenint, però, en compte, l'encariment dels distints elements que en elles intervenen. En conjunt, sumen 6.875,000 pessetes les despeses per tots conceptes, essent obligat per llur caràcter i naturalesa que la dita quantitat sigui bestreta de l'Emprèstit.

Reparació
extraordi-
nària i
millora-
ment dels
camins i
carreteres

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DESTINADA A LA CONSTRUCCIÓ DE CARRETERES,
CAMINS I PONTS DURANT EL QUINQUENNI DE
1920-1924.

Pessetes

Acabament de les obres en construcció o subhastades, tenint en compte els augments de llurs pressupostos de contracte amb motiu de la revisió de preus unitaris, pertanyents al contracte amb l'Estat en virtut del II Concurs de subvencions; part del cost total que toca satisfer a la Mancomunitat.	290,800
Acabament de les obres en construcció o subhastades de les que figuren en la Primera i Segona Relacions de les més necessàries i urgents, amb els respectius augments de llurs pressupostos, motivats per la revisió de preus unitaris	900,000
Part corresponent a la Mancomunitat del cost total de les obres a les quals s'apliqui la subvenció que atorgui l'Estat en virtut del III Concurs de camins veïnals i ponts econòmics. .	1.560,000
Part corresponent a la Mancomunitat del cost total de les obres a les quals s'apliqui la subvenció que atorgui	
<i>Suma i segueix</i> . .	<u>2.750,800</u>

	Pessetes
<i>Suma anterior.</i> . . .	2.750,800
l'Estat en virtut del IV Concurs de camins veïnals i ponts econòmics. . .	1.890,000
Construcció d'altres obres considerades com a més necessàries i urgents. . .	2.500,000
Per a subvencionar la construcció o aca- bament d'obres que figuren en els contractes vigents entre l'Estat i les Diputacions Catalanes o en llurs respectius plans provincials . . .	2.000,000
Quantitat destinada a l'enllaç de car- reteres i camins construïts, mitjan- çant la supressió o construcció de travessies per a les poblacions. . .	700,000
Per a obres de millorament o habilitació de camins de ferradura i construcció de casetes per a refugi	400,000
TOTAL	10.240,800

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DESTINADA A LA CONSERVACIÓ EXTRAORDINÀRIA
I MILLORAMENT DE LES VIES MANCOMUNALS
DURANT EL QUINQUENNI 1920-1924.

	<u>Pessetes</u>
Adquisició i inversió de la pedra neces- sària per a reconstruir els fermes des- gastats; reformes d'explanació; em- pedrats i altres sistemes d'afermats; enquitranats i altres procediments de supressió de pols i fang. . . .	5.000,000
Adquisició i plantació d'arbrat a les car- reteres i camins mancomunals i re- producció del mateix en vivers. . .	125,000
Adquisició d'eines i aparells i posta en marxa dels mateixos	850,000
Construcció o habilitació de casetes per a peons i magatzems d'eines i apa- rells; adquisició o arrendaments de pedreres i de parcelles per a dipòsits de material	400,000
Supressió de badens i passos a nivell de les vies mancomunals amb ferrocarrils; construcció d'ampits rampes de servi- tud a camins públics, pals indica- dors, etc.	500,000
TOTAL.	<u>6.875,000</u>

OBRES HIDRÀULIQUES
EXPLORACIONS MINERES

OBRES HIDRÀULIQUES

L'obra a realitzar en el ram d'aigües, sens dubte un dels més importants de l'administració pública, bé pot dir-se que és immensa, per tal com potser no hi hagi una altra matèria en la qual s'hagi planejat més i en què relativament s'hagi executat menys.

Consideracions
generals.

N'hi hauria prou, per a convèncer-se'n, de fer un balanç de l'activitat oficial en aquests darrers anys, considerant d'una part, amb la justa lloança que sempre mereixen els bons intents, el sens nombre de disposicions dictades i la multitud de projectes, provatures, assaigs i propagandes que formen les manifestacions visibles de l'anomenada *política hidràulica*, i tenint en compte, per altra banda, l'escàs profit real i positiu que de tot això ha tret Catalunya.

Evidentment, com ja es deia en el preàmbul del primer projecte d'acord sobre foment d'obres de regadiu sotmès pel Consell Permanent a l'Assemblea de la Mancomunitat, avui per avui és missió de l'Estat, amb la plenitud de recursos de què disposa, procedir directament o ajudar a la construcció de les grans obres d'irrigació, de dessecació, de sanejament o de defensa contra les inundacions; i hem de repetir aquí que, quan s'hagi obtingut la substitució demanada d'aquesta i altres funcions de l'Estat a Catalunya, el Parlament i el Poder regionals estudiaran el que en aquestes costosíssimes obres

calgui fer, en la seguretat que tals necessitats no quedaran tan desateses com ho estan avui en el nostre país.

Actuació
possible de
la Manco-
munitat.

Però, si mentrestant no pot pensar la Mancomunitat en la construcció d'aquelles grandioses obres que requereixen la inversió de milions i milions de pessetes i el transcurs de moltíssims anys, entenem que pot fer, com ja estava en els seus propòsits, quelcom més del que ha fet fins ara en aquest interessantíssim sector de la seva actuació administrativa.

El resultat del primer concurs convocat per a la concessió de subvencions amb destinació a obres d'establiment de regadius o millora dels existents, no ha demostrat tan sols l'encert d'aquella iniciativa, sinó, encara més, per l'experiència adquirida i per les diverses necessitats que han posat de manifest les sollicituds presentades, ha vingut a marcar noves orientacions cap a una obra molt més extensa.

Foment d'obres de regadiu

En primer lloc ha de convocar-se un segon concurs per continuar fomentant la construcció de petites obres de regadiu, amb subjecció, en l'essencial, a les Bases aprovades en la tercera reunió de l'Assemblea: tant perquè són en bon nombre les instàncies que no han pogut ésser ateses a causa d'haver-se produït fora del termini del primer concurs, com perquè els compromisos contrets en virtut d'aquest no són de tal importància que impedeixin adquirir-ne de nous sense gravar extraordinàriament la partida consignada en Pressupost per a aquesta atenció.

Però, fins respecte als grans estanys i canals de regadiu que, per afectar a extenses comarques, cauen de ple dintre de les lleis de 27 de juliol de 1883 i 7 de juliol de 1911, que regulen fundamentalment l'execució d'aquesta classe d'obres (ja sia per compte exclusiu de l'Estat, o per aquest amb auxili de les localitats interessades, o per associacions o empreses amb auxili d'aquell), pot la Mancomunitat intervenir d'una manera molt important per despertar l'interès de les comarques que han de promoure llur execució, fomentar l'esperit d'associació entre els regants i propietaris, prestar-los el consell tècnic dels seus funcionaris facultatius, coordinar l'esforç econòmic realitzable per tots els interessats, les que siguin de veritable interès general per a Catalunya, i en suma, acomodar o adaptar l'aplicació d'aquelles disposicions legals a les circumstàncies geogràfiques del nostre país i al caràcter ètnic dels seus habitants; tasca que considerem d'una gran eficàcia pràctica, convençuts com estem que una de les causes que més influeix en el fracàs relatiu dels bons intents en què sembla inspirada la legislació vigent a Espanya rau en la falta d'aquesta adaptació, de la qual es ressent tot el sistema centralista.

Dessecació de maresmes i terrenys pantanosos

També cal puntualitzar degudament la forma i abast de la intervenció que hagi d'exercir la Mancomunitat quant a les obres de dessecació de maresmes i terrenys pantanosos, distingint els dos motius principals que poden exigir-les, o sia el cultiu i la salut pública; ja que si en el primer cas l'acció

de la Mancomunitat pot reduir-se a conciliar interessos oposats, dirigir tècnicament les iniciatives dels mateixos interessats i prestar-los alguna ajuda, en el segon cas creiem que pot arribar fins al punt d'empendre la Mancomunitat per ella mateixa l'execució de les obres necessàries, amb la cooperació de les localitats afectades i aprofitant tant com sigui possible els avantatges que ofereix la llei de dessecació i sanejament de 24 de juliol de 1918, promulgada essent Ministre de Foment el nostre eminent compatrici D. Francesc Cambó.

Aprofitament d'aigües subterrànies

Pel que es refereix especialment a la utilització de les aigües subterrànies que constitueixin un complement o auxiliar tan avantatjós de les superficials destinades al regatge dels camps o a l'abastiment de poblacions, la Mancomunitat ha de continuar l'estudi, que ve fent el professor de Geologia Dr. Faura, de les conques hidrològiques de Catalunya i assenyalament dels punts més adequats per a efectuar treballs d'investigació, com a base científica indispensable per a realitzar, on els dits estudis aconsellin, les obres de perforació de pous artesianes, galeries i tots altres treballs d'aflorament que siguin de reconegut interès general, o bé auxiliar les corporacions, entitats o particulars que intentin o emprenguin aquelles obres per llur compte, sempre que ofereixin probabilitats d'èxit i mitjançant les condicions que es fixin.

Adquisició d'un tren de sondeig

D'això deriva la necessitat de consignar en el Presupost extraordinari la corresponent partida, així com la indispensable per a l'adquisició d'un tren de sondeig, que pot ésser útil no solament per a descobrir els mantells de les aigües subterrànies, sinó també per al reconeixement de totes les riqueses minerals que conté el subsòl, cimentacions hidràuliques, obertura de túnels, i, en general, sondeigs de tota mena a grans profunditats.

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DESTINADA AL FOMENT D'OBRES HIDRÀULIQUES I
DE SANEJAMENT.

	<u>Pessetes</u>
Per a preparar, subvencionar o construir les obres d'establiment o millora de regadius que siguin d'interès general.	200,000
Per a preparar, subvencionar, o construir les obres de dessecació de maresmes i terrenys pantanosos	1.000,000
Per a preparar, subvencionar o construir les obres d'obertura de pous artesianes, galeries i altres treballs d'aflorament d'aigües subterrànies	200,000
Per a adquisició d'un tren de sondeig per a grans profunditats, material i instrumental per a afloraments i aparells topogràfics de precisió. . . .	351,300
TOTAL.	<u>1.751,300</u>

BENEFICÈNCIA I SANITAT

Amb límits distints, la beneficència i sanitat tenen, no obstant, íntimament relacionats llurs camps d'acció fins al punt que, de vegades, haurem de tractar conjuntament d'ambdues activitats. Així, en ocupar-nos, en la Secció de Sanitat, de la mortalitat infantil, haurem de proposar el millorament de la Secció d'alletament a les Maternitats de Girona, Tarragona i Lleyda; en tractar de les malalties evitables, proposarem la instal·lació de sales i pavellons d'isolament i aparells de desinfecció als hospitals provincials i a alguns de comarcals; i, en preocupar-nos del magne problema de la tuberculosi a Catalunya, tractarem de la instal·lació de sales especials als hospitals de Girona, Tarragona i Lleyda.

No caldrà pas que ens esforcem a remarcar la importància dels serveis de beneficència i sanitat i la necessitat inajornable que la Mancomunitat hi presti una preferent atenció. Bastarà recordar la manera defectuosíssima en què, malgrat llur bona voluntat, han prestat fins avui, la majoria de les nostres Diputacions, el serveis de beneficència, i el no menys lamentable i vituperable abandó en què té l'Estat els de Sanitat.

Així s'explica que hi hagi a Catalunya multitud de malalts necessitats sense la deguda assistència, invàlids sense l'adequat acolliment, que la mortalitat infantil sigui verament espantosa i que, desguarnides totalment les nostres fronteres terrestre i marítima d'un servei de sanitat adequat, estiguem indefensos davant les epidèmies que de fora ens vénen, així com

absolutament desprevinguts per a evitar que es propaguin un cop feta la invasió, sofrint, al mateix temps, amb caràcter endèmic, malalties evitables que donen entre nosaltres una mortalitat que hauria d'avergonyir-nos davant dels pobles cultes.

En anar al millorament dels nostres serveis benèfics i sanitaris, per més que representi un gran esforç llur instal·lació i sosteniment, cal que ho considerem com una tasca que per humanitat, i fins per egoisme, hem d'acomplir amb tant d'interès i afecte com qualsevulla de les altres assignades al nostre radi d'acció, ja que, si humanitari és atendre el malalt i desvalgut, també estem altament interessats que augmenti la nostra població, que es mantingui sana i forta i que siguin atesos els invàlids i malalts necessitats, amb els aventatges d'economia que, en comparació de la privada, representa l'assistència pública.

No pretenem resoldre la totalitat del problema de la beneficència i sanitat a Catalunya. Ni els sis anys de desenrotllament del Pressupost extraordinari donen temps per a fer això, ni ho consentiria la quantitat a què forçosament hem hagut de limitar la nostra acció. Per altra part, entenem que cal cercar l'ajuda i col·laboració dels Municipis, entitats i particulars, ja que tots, per un igual, estan interessats en aquesta obra.

Per més que, davant l'interès suprem de la nostra terra, i vist l'abandó de l'Estat, prestem serveis que fóra aquest que hauria d'acomplir, això no ha d'interpretar-se com una renúncia al dret de reclamar de l'Estat que s'atengui al seu deure: al contrari, creiem que la generositat de la nostra conducta ens posarà en millors condicions per a mostrar-nos més exigents, davant l'Estat.

En la Secció de Beneficència de l'adjunt Pressupost, assenyallem partida per a construir part de la Clínica d'Observació i Hospital per a tractament de malalties nervioses, per a la millora i terminació del Manicomi de Salt i per a construir part de la Institució Maternal Catalana; i en la de Sanitat n'assenyallem per a instal·lar els diferents serveis que ha de comprendre l'Institut d'Higiene Pública de Catalunya, per a la lluita contra la mortalitat infantil, malalties evitables, tuberculosi i per a la llebrosia pujant, en junt, a 5.675,000 pessetes.

SECCIÓ DE BENEFICÈNCIA

Servei de dement's

El primer dels serveis de beneficència prestat per les Diputacions incorporat a la Mancomunitat, reconeixent la importància que té i la defectuositat amb què es prestava, ha estat objecte de preferent atenció per la Mancomunitat, que, tan bon punt constituïda, marcà el pla a desenrotllar, assessorada per frenòpates tan eminents de la nostra terra com el malaguanyat Dr. Martí i Julià i els Drs. Alsina, Vives i Busquet.

L'anormalitat de les circumstàncies d'ençà de la constitució de la Mancomunitat és causa que, bo i havent millorat el servei, no s'hagi pogut dur a terme el pla concebut amb l'extensió i rapidesa que el Consell hauria desitjat. No obstant, queden registrades en el volum *L'Obra realitzada*, publicat l'any passat per la nostra Corporació, les millores introduïdes en l'estat actual del servei i les tasques renovadores em-

preses pel Consell. Avui ha arribat l'hora de donar un pas en aquest sentit, dintre allò que permeti el temps assenyalat per al desenrotllament del Pressupost extraordinari, i la partida destinable, a aquest objecte, en el referit Pressupost.

Fóra el desideràtum que tots els dementes que per compte de la Mancomunitat, estan asilats, ho fossin en establiments propis, o, si més no, que funcionessin sota el seu i exclusiu règim, única manera, conforme l'experiència ensenya, que el servei fos prestat en la forma que la Mancomunitat creu adequada perquè els siguin tractats com en els pobles més avançats i cultes.

Mentre això no és possible, les manifestacions fetes en diferents Assemblees i els acords del Consell, ens marquen l'ordre a seguir en el desenrotllament del pla concebut, procedint, en primer terme, a la construcció de la Clínica d'Observació i Hospital per al tractament de malalties nervioses i a la reforma i terminació del Manicomi de Salt.

Clínica d'Observació i Hospital per al tractament de malalties nervioses

El fet de tractar-se d'una institució de l'acord de construcció de la qual tenen coneixement els senyors Diputats, així com de l'adquisició de la finca per al seu emplaçament i de l'avant projecte terminat i escollit en resoldre el concurs oportunament anunciat, ens estalvia d'estendre'ns en llargues consideracions, ja que forçosament hauríem de repetir allò que dèiem en altres ocasions (Reports del Consell a l'Assemblea, volum *L'Obra realitzada*). No obstant, el fet que no

sols mancaria temps, dintre el terme de vigència de l'actual Pressupost, per a la terminació de l'obra, sinó que tampoc hi ha mitjà de destinar-hi tota la quantitat que caldria per a la total construcció, ens obliga a assabentar l'Assemblea de l'ordre que, en la construcció dels diferents pavellons, ens proposem seguir. En quatre seccions dividim la construcció de la Clínica, seccions que bé podríem anomenar jornades, ja que en l'ordre correlatiu en què les proposem estem convençuts que cal procedir a llur realització:

Primera jornada. — Remoció de terres.

Segona jornada. — Porteria, pavelló d'administració, sis pavellons de beneficència, cuina i neteja.

Tercera jornada. — Pavelló d'ensenyament, policlínica, capella, infecciosos, i xalet del metge Director.

Quarta jornada. — Sis pavellons de pensionistes.

És tan clar el criteri que ha inspirat la determinació de les quatre jornades esmentades, que bé podríem estalviar-nos tota mena de comentaris; direm, no obstant, que, quant a la primera jornada, hem cregut que a l'erecció de tot edifici havia de precedir la remoció de terres motivada pel traçat de les vies de comunicació que han de posar en relació, el dia de demà, uns pavellons amb els altres, facilitant així mateix llur construcció, cosa tant més de tenir en compte ja que la finca on ha d'emplaçar-se la institució és força accidentada. S'entén compresa en aquesta jornada la construcció de totes aquelles obres tant per a la conducció d'aigües, de gas i electricitat, per les diferents dependències, com les de desguàs i sortida de les aigües pluvials, en quant a les dites vies de comunicació afectin o hagin d'afectar el dia de

demà. Això, junt amb les obres motivades per algun mur de contenció, la immediata construcció del qual és necessària, formen la primera jornada, el projecte de la qual, presentat pels arquitectes senyors Pericas i Masó, està pendent d'estudi i deliberació del Consell.*

Essent essencialment benèfic (encara que no exclusivament) el fi de la institució, és lògic que, dintre la segona jornada, estigui compresa la construcció dels sis pavellons que hi ha el propòsit de destinar a beneficència, afegint-hi la d'aquells altres pavellons destinats a serveis generals, indispensables al funcionament de l'establiment.

Un cop atesa l'activitat benèfica de la institució, creiem que segueix, en ordre de preferència, la d'ensenyament. Per aquest motiu comprenem, en la tercera jornada, els pavellons destinats a la finalitat esmentada, adjuntant-hi els pavellons dels serveis generals no compresos en la primera i segona.

Formen la quarta i darrera jornada la construcció dels sis pavellons per a pensionistes per tal que, acomplida ja la finalitat benèfica i cultural, puguin les classes no necessitades fruir també dels serveis que, amb la major proporció possible, ens proposem establir en la Clínica i Hospital.

Esperem poder realitzar, en els sis anys de vigència del Pressupost, l'objectiu assenyalat en les dues primeres jornades, consignant en Pressupost, a aquest fi, la quantitat de 1.500.000 pessetes, xifra aproximada que caldrà esmerçar segons parer dels arquitectes autors del projecte.

* Vegi's la reproducció del projecte en *L'Obra realitzada*, p. 272 i següent.

Manicomi de Salt

Estat actual

La Diputació de Girona, en construir les diferents edificacions que constitueixen el Manicomi de Salt, féu un esforç digne de tot encomi, encara que no l'acompanyés l'encert en marcar l'emplaçament i nombre de les construccions destinades als diferents serveis, ni en fixar la distribució interior dels pavellons. La Institució pateix de tals defectes, que la fan totalment inadequada perquè els albergats hi siguin degudament atesos, si no s'hi fan obres d'eixamplament i de reforma completa.

Sense voler fer aquí una crítica detallada de l'establiment bastarà dir que, malgrat estar-hi els alienats en molt major nombre del que la seva cabuda consent, resten a una secció de l'Hospital de Girona més de trenta boges que no han pogut encara ésser acollides al Manicomi. Amb això n'hi haurà prou per a demostrar la seva insuficiència i la necessitat de donar-hi major extensió. Si afegim que les dependències destinades a serveis generals no existeixen o són rudimentàries, excepció feta de la cuina i xalet per al Director; que no solament no hi ha pavelló per a infecciosos, sinó ni tan sols infermeria o sala per a aquesta destinació, ja que existeix només una infermeria general a cada una de les seccions d'homes i dones, on han d'ésser tractades totes les malalties intercorrents, sigui la que es vulgui llur naturalesa; si tenim en compte que lluny d'haver-hi pavellons destinats al tractament dels dementes en estat agut quan ingressen, o en període d'agudització durant llur estada en l'establiment, han d'ésser tractats aquests ma-

lalts a la sala destinada a dormitoris, o a la infermeria general amb greu perjudici per a ells i no menys dany i molèstia per als que els envolten; si recordem que no hi ha clavegueres, que no hi ha galeries cobertes i envidriades, que regeix el sistema de patis tancats per edificacions i muralles, es comprendrà la deficiència enorme del servei, que solament pot corregir, en part, amb la seva gran perícia i voluntat sense límits, l'actual Metge-Director. I no estranyarà, això dit, que els alienistes que assessoraren el Consell, als quals abans fèiem referència, haguessin indicat la necessitat i urgència d'una radical reforma en aquell Manicomi, i que fins alguns d'ells hagués proposat l'anorreament complet de les actuals edificacions.

El Consell Permanent, en la visita que en l'agost de 1918 féu al Manicomi, sortí plenament convençut de la urgent necessitat, ultra les millores que han estat introduïdes per la Mancomunitat, de procedir a l'absoluta reforma del Manicomi, fent-ho constar i acordant-ho així el Consell, en la reunió celebrada a la Diputació de Girona un cop feta la visita.

Fóra altrament censurable que la Mancomunitat es preocupés d'establir nous serveis en aquest ram sense procedir primer, o paral·lelament almenys, a millorar degudament els actualment establerts i que sota el seu exclusiu règim funcionen.

Caràcter que
cal que
tingui el
Manicomi.

En procedir a la terminació i millora del Manicomi, creiem de conveniència que continuï tenint el caràcter d'establiment mixt per a alienats aguts i crònics, tal com l'han fet fins ara les exigències de la realitat.

Que acompleix funcions de manicomi de crònics, ho demostra prou bé el quadro-estadística d'alienats

assistits durant l'any 1917, classificats per malalties. En aquest quadro hom pot veure que, entre les malalties mentals diagnosticades, hi tenen majoria les psicopaties d'evolució crònica.

Que el Manicomi de Salt presta també serveis d'hospital de malalts mentals aguts, s'evidencia amb el fet que en 1917 foren admesos 50 psicòpates aguts (el total d'ingressos fou de 119) i parant esment en el quadro-estadística de curacions obtingudes durant l'any esmentat, classificades segons el temps de permanència dels malalts a l'establiment. Dels 49 malalts que en 1917 sortiren curats o millorats, 31 foren donats d'alta abans de finalitzar els sis primers mesos d'assistència, i 10 es restabliren dintre el primer any de tractament. Tenim, doncs, 41 malalts curats de psicopaties agudes.

1. «Necessitat incontestable d'una assistència precoç en les psicopaties curables.»

L'acord és perfecte entre els psiquiatres, i les estadístiques són unànimes en palesar-ho, que és necessari assistir precoçment les psicopaties curables per a evitar que es facin cròniques. En les malalties mentals, com en les altres malalties, sovint l'èxit depèn que es tractin d'una manera adequada des del primer moment, i les psicopaties, en llur gran majoria, sols en el manicomi poden trobar la terapèutica deguda. Com que l'ingrés en el manicomi només en comptadíssims casos pot imposar-se coercitivament per l'autoritat (malalts abandonats o malalts que alteren l'ordre públic), és gairebé sempre la voluntat de la família la que decideix que l'alienat sigui admès a l'asil. I l'experiència ensenya, repetidament, que les famílies pobres recorren tant més aviat a l'asil, com

Consideracions que abonen que en el Manicomi de Salt siguin assistits els psicòpates aguts de les comarques gironines.

més a prop el tenen i més facilitats troben d'anar a veure llurs malalts i de saber com segueixen. Demés, el metge de capçalera, si el manicomi és pròxim, suggerirà més aviat la reclusió i els seus consells seran més fàcilment escoltats i més seguraments seguits.

El Manicomi de Salt, pel que es refereix a comunicacions, està emplaçat en un veritable centre de les comarques gironines i la seva situació és excellent, en el sentit d'oferir les màximes facilitats per a la conducció dels malalts i llur visita, condicions totes que tempten les famílies.

2. «L'acció favorable que, en iniciar-se la remissió de la pertorbació mental, exerceix damunt el psicòpata la visita de la família.» Aquesta acció (que és un mitjà terapèutic com qualsevol altre) no pot tenir lloc quan els malalts es troben excessivament allunyats de les famílies, car les que han de recórrer a la beneficència manquen de mitjans econòmics per a viatges costosos.

3. «La necessitat que hi ha que el metge conegui les famílies dels malalts.» Moltes vegades en poder donar d'alta un malalt ó bé aconsellar la sortida temporal del manicomi, depèn tant de l'estat de l'alienat com de les garanties morals que ofereixi la família per a donar a aquell l'assistència adequada durant els primers temps de la seva llibertat. Sols la coneixença i personal relació del metge amb les famílies permet a aquell de fer-se càrrec de quin serà l'acolliment (si favorable o perjudicial) que serà donat al psicòpata curat o convallescent. L'experiència de cada dia ensenya que, pel que es refereix als malalts de beneficència, sols són conegudes les famílies que no resideixin massa allunyades del manicomi.

4. «Els malalts crònics que ingressen en el Ma-

nicomi de Salt, com els de la mateixa categoria que ingressen en qualsevol altre manicomi, presenten en llur immensa majoria, en el moment de l'admissió, estats d'excitació intensa (rars vegades de depressió) que exigeixen durant algun temps, uns dos o tres mesos, l'allitament i, per tant, la mateixa assistència que els psicòpates aguts, a fi d'obtenir la desaparició dels símptomes sorollosos o perillosos que fan impossible la llur convivència amb els crònics aquietats.

5. Tot manicomi de crònics necessita també pavellons especials per als alienats que presenten accidentalment símptomes tals com refús d'aliments, idees de suïcidi, o d'automutilació, estats d'excitació periòdica o intercorrent o bé períodes d'intensa depressió psíquica. Mentre duren aquests símptomes el malalt crònic ha d'ésser assistit com un psicòpata agut.

En conseqüència : s'haurien de construir en el Manicomi de Salt pavellons per a hospitalitzar i tractar els psicòpates aguts i els alienats crònics que presentin períodes d'agudització de llur síndrome mental. Aquests pavellons haurien d'ésser capaços per a uns 60 malalts; els 15 per 100 del promedi de malalts assistits, que és de 400.

El Manicomi de Salt ha d'ésser també per a malalts crònics

Ho abonem les següents consideracions:

1.ª Els alienats crònics poden ésser assistits en llur majoria en règim d'*open-door*, en colònies agrícoles per ésser el treball del camp el que més s'adapta a llurs condicions.

2.ª El pla de Girona és fèrtil, i, fàcilment conreeble, ofereix en aquest aspecte immillorables condicions per a una colònia agrícola de malalts crònics.

3.ª Posseeix ja el Manicomi de Salt una extensa i rica horta, la qual amb el terreny que s'adquirís dels voltants permetria amb facilitat la instal·lació de la dita colònia.

4.ª Altra consideració, demés, fa referència al fet que el Manicomi de Salt recluta la major part dels seus malalts crònics entre la pagesia de les contrades gironines.

Quantitats a
consignar
en Pressu-
post per
a les mi-
llores que
proposem.

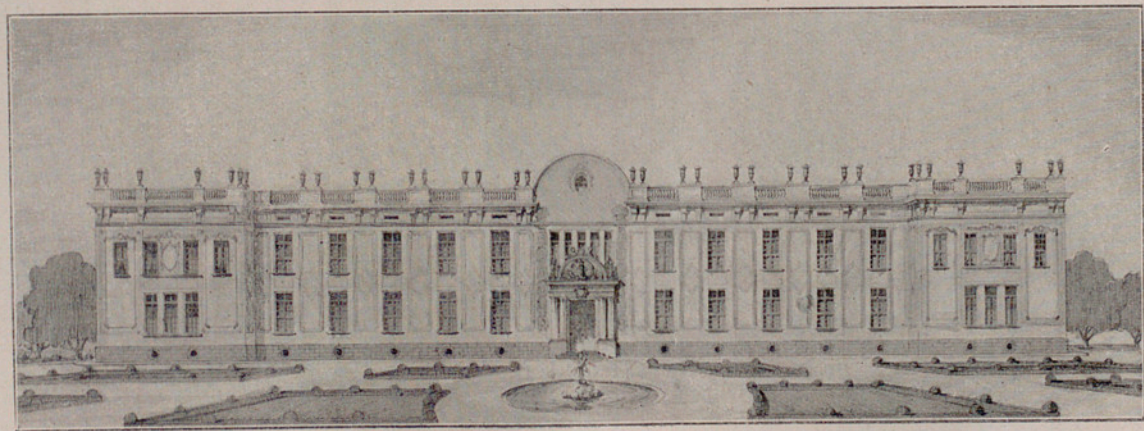
Per a procedir a la total reforma del Manicomi de Salt, amb la compra dels terrenys necessaris per a l'eixamplament de l'horta, així com per al millorament de les actuals dependències i construcció de les que hi manquen, destinem de l'actual Pressupost la quantitat d'un milió de pessetes (1.000.000).

Institució Maternal Catalana

Historial

La Casa Provincial de Maternitat i Expòsits existeix a Barcelona des de l'any 1853. Amb tot i el seu nom, fins el 1.^r d'octubre de 1892 fou solament Inclusa (asil per a nois de pares desconeguts), i estigué instal·lada al carrer de Ramelleres, n.º 17, edifici vell i rònc. Allí, en diferents pisos, es trobaven distribuïts els nois de pit i els desmamats. Augmentant el nombre de criatures, es féu insuficient el local i s'acordà traslladar els desmamats a Les Corts de Sarrià, en la finca anomenada Mas Caballé, que la Diputació de Barcelona havia adquirit a l'efecte.

Llavors és quan es pensà establir la Secció de Maternitat, i en els locals del carrer de Ramelleres, on hi havia els nois, s'installaren les primeres embassades.

PROJECTE D'EDIFICI DE LA INSTITUCIÓ MATERNAL CATALANA : INSTITUT DE GINECOLAGIA

Després s'anaren construint a la finca de Les Corts els dos grandiosos pavellons que avui són encara l'admiració de tothom que els visita, destinat l'un a nens menors de dos anys, subjectes a alletament, i l'altre a desmamats de dos a cinc anys.

Quan la instal·lació dels nens en aquests pavellons fou feta, es traslladaren les embarassades del carrer de Ramelleres a l'antiga casa de pagès del dit Mas Caballé de Les Corts, que des de llavors ha vingut prestant el servei de Casa de Maternitat.

Ni la Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, ni la Diputació de Barcelona estigueren mai satisfetes de la manera com tenien instal·lada la Secció de Maternitat. Era aquesta una instal·lació que s'havia considerat sempre interina, i si bé s'hi havien anat fent totes les reformes i ampliacions compatibles amb les males condicions que l'edifici tenia, en tot moment aquella Junta anà estudiant la millor manera d'establir el servei de nou, en edificis construïts expressament i donant-hi tota l'amplitud necessària.

Origen del
projecte.

Repasant els actes de les sessions celebrades per la indicada Junta, es veu que constantment s'ha tractat d'aquest assumpte, havent-hi dedicat tota llur atenció, sobretot els que en foren President i Vocal, respectivament, els malaguanyats D. Enric Prat de la Riba i el Dr. D. Miquel A. Fargas.

Tots els aspectes de la qüestió eren estudiats amb deteniment: el relatiu a l'emplaçament del nou servei; el relatiu a si havia de fer-se un sol edifici de porcions grandioses, o de si havien de construir-se diversos pavellons isolats; el relatiu a l'abast que s'havia de donar al servei i les funcions que havia d'acomplir.

Quan ja tingué aquella Junta format criteri sobre tots els punts indicats, féu al Director del servei mèdic del dit Establiment, el Dr. D. Ricard Zariquiey i a l'Arquitecte Provincial, D. Josep Bori, l'encàrrec de visitar les millors Cases de Maternitat d'Europa, la qual visita es realitzà durant l'any 1917, publicant després els dits senyors una interessantíssima Memòria en la qual exposen els fruits de llur viatge.

L'emplaçament.

I, finalment, havent-se decidit per la Junta, tan-tes voltes citada, que la nova Maternitat s'establís en la mateixa finca de Les Corts, on hi ha l'actual, s'adquirí una gran porció de terreny immediata, de superfície 15,791,47 metres quadrats pel preu de 200,000 pessetes, a fi d'afegir-la al de la finca indicada.

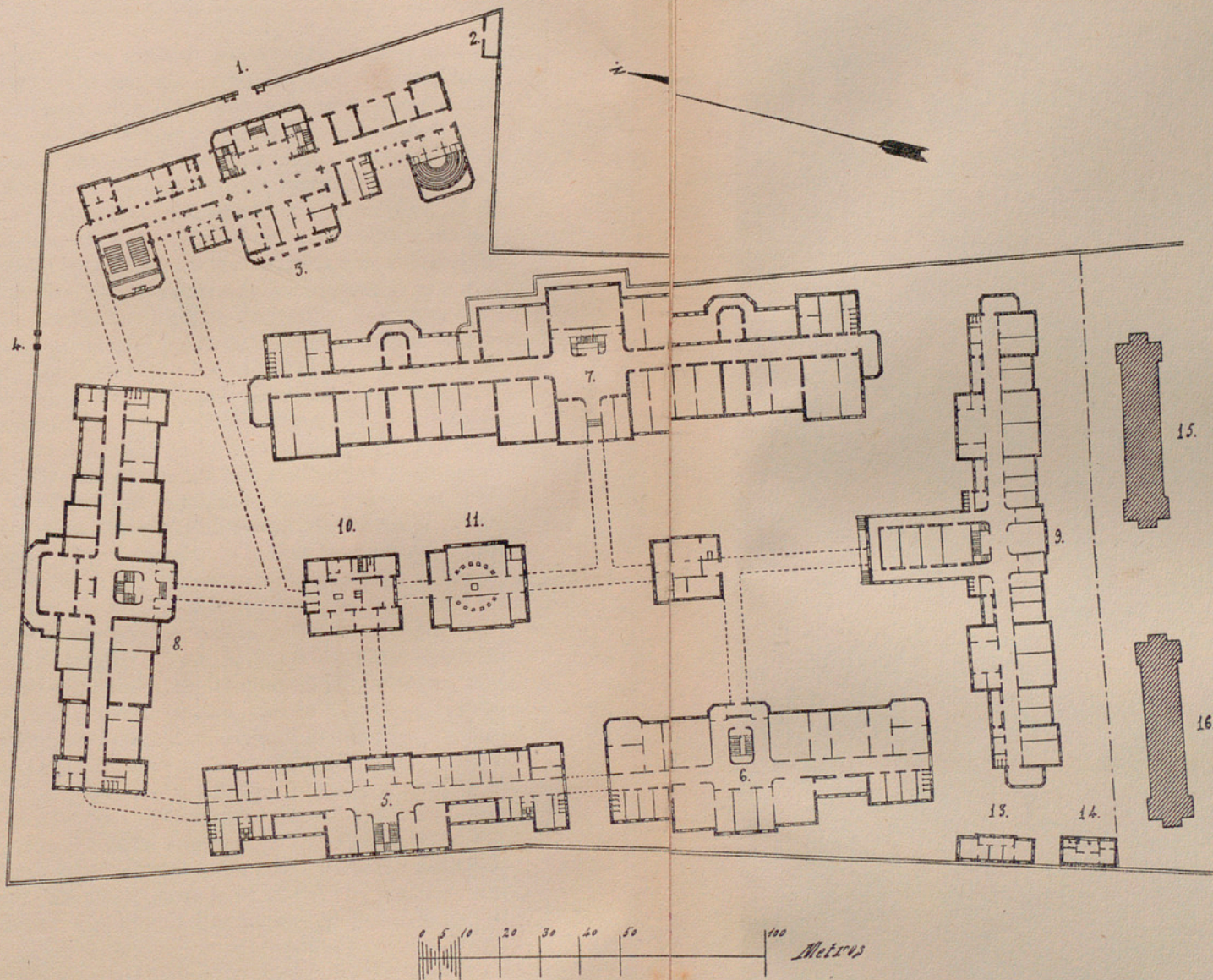
Així, doncs, es compta ja amb el terreny on s'ha d'emplaçar la nova Maternitat. Aquest és format per : 22,923'81 metres, corresponent a ço que actualment és hort; 7,680'04 metres, corresponent al solar on actualment està intallada la Maternitat, i els 15,791,47 metres últimament adquirits. Formen en total una superfície de 46,395'32 metres quadrats.

Idea general del nou servei.

I es compta, també, amb la precisió d'allò que ha d'ésser el nou servei. Perquè es vegi la importància del projecte, transcriurem les paraules de la Memòria del Dr. Zariquiey.

«La Maternitat ha estat fins avui secreta, deshonorosa, albergant tan sols dones solteres en llur immensa majoria, que hi anaven per a amagar llur falta, i desocupar sense que ningú se n'assabentés. En tractar de construir la nova Maternitat es va pensar a modificar tot això, a l'objecte que no solament servís per a aquesta classe de dones, sinó també per a les

INSTITUCIÓ MATERNAL CATALANA : PLÀN GENERAL D'EMPLAÇAMENT

obreres, i, en general, per a totes aquelles que no tenint grans mitjans (si bé disposen d'alguna cosa) poden anar allí a parir amb poc cost i en moltes millors condicions que a casa seva. Tots sabem com estan la immensa majoria de cases de la gent treballadora : cases esquifides, mal ventilades, poca aigua, i, per consegüent, predisposades a la brutícia. I en aquestes cases de tan dolentes condicions, i moltes vegades junt a malalts d'escarlatina i de tuberculosi, és on han de desocupar aquestes pobres dones; miracle sembla que totes no s'infectin. Perquè es dona el cas que la gent pobra de solemnitat pareix en millors condicions que les treballadores. Aquestes ho fan a casa seva, amb pobresa de roba i aigua, i mitjanament assistides gairebé sempre, mentre que aquella gent que no té res absolutament, va a l'Hospital o a la Maternitat, on està ben atesa sota tots conceptes.

Això és el que es tracta de modificar en el nou projecte de la Casa de Maternitat. Hi haurà el departament secret, gratuït, on aniran les mateixes dones que ara hi tenim, les solteres, les que ningú ha de saber que s'hi troben, aquelles per a les quals seria un estigma inesborrable que se sabés que havien estat a la Maternitat. Però hi haurà un altra secció de pagament, pública, on les obreres, no d'almoïna, sinó amb llurs diners, puguin anar-hi a parir sabent-ho tothom; on aniran a veure-les llurs marits i famílies, que no significarà cap deshonor, sinó al revés, hi aniran, perquè el fer-ho significa major garantia que el part anirà bé, i serà menor el trasbals per a casa seva.

Aquesta és la idea que el Dr. Fargas tenia feia temps, i que, a l'últim, ara podrà portar-se a la pràctica. En altres països ja es fa; i és tan natural i convenient, que sembla que hauria de trobar-se ja im-

plantat aquí des de fa molt temps. Barcelona mai podrà agrair-ho prou, i ben segur que quan es doni compte del que això significa, del punt de vista humanitari i social, contribuïran tots, corporacions i particulars, que la vida del nou establiment sigui robusta, no sols perquè pugui viure amb força, sinó perquè es cristallitzi i desenrotllin altres projectes relacionats amb aquest que hi ha també en estudi.

Servei d'ensenyament.

»Tots ens trobem convençuts del paper important que la llevadora exerceix en la societat, i, en el pensar de tots, es troba també la necessitat d'enlairar el nivell intel·lectual de la majoria d'elles. Es vol subsanar això creant dins la futura Maternitat una escola de llevadores, a fi que dintre pocs anys totes les llevadores de Catalunya hagin passat per la Maternitat; un o dos anys veient parts sota la direcció dels metges i llevadores de la Casa, els quals es cuidaran a l'ensens, d'ensenyar-les tota la teoria necessària, vivint a la casa, respirant i sadollant-se d'aquella atmosfera científica que allí regnarà sempre. ¿Quin dubte hi cap que les llevadores de l'esdevenidor seran diferents de les que ara tenim?

»Un altre dels ideals és aprofitar per a l'ensenyament el material científic de la Casa; que hi vagin els estudiants, que hi vagin els metges que vulguin perfeccionar-se en tocologia i ginecologia, oferint-los, per part nostra, abundós material i metges il·lustrats que puguin guiar-los; que dintre d'uns anys no sigui obligatori anar a l'estranger per estudiar aquestes matèries, i que l'haver estudiat a la Maternitat sigui segura garantia de suficiència i de valor científica.»

De conformitat amb el criteri exposat, la Junta acordà (i després la Diputació de Barcelona féu seu

el projecte) que la nova Maternitat s'anomenés *Institució Maternal Catalana* i que tingués confiades les següents funcions : *Benèfica*: Refugi secret per a certs casos, dones desvalgudes i abandonades, etc. *Social*: Lloc per a parir les obreres, fent que aquestes i altres tinguin amb poc dispendi totes les garanties d'una instal·lació científica immillorable. *Docent*: Escola de perfeccionament per a l'especialitat tocoginecològica, amb mires a l'esdevenidor, per si un dia convé fer-hi l'ensenyament oficial, quan es reorganitzi a Catalunya l'ensenyament superior.

Comptant ja amb tot això, i amb un avant projecte dels pavellons que han de construir-se per instal·lar-hi els esmentats serveis i de llur emplaçament, la Diputació de Barcelona ha acordat últimament que la Junta de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expositors comenci a portar a la realització el pla esmentat, posant a disposició de la dita Junta la quantitat de 500,000 pessetes, amb les quals s'empendrà tot seguit la construcció del primer pavelló.

Però amb això haurà quedat acabat l'esforç que l'esmentada Diputació, dins dels seus mitjans actuals, podia realitzar. El projecte total és de massa importància, perquè sola la Diputació de Barcelona pogués realitzar-lo. Per altra part, la funció que la Casa de Maternitat fins avui ha realitzat no ha estat com en altres serveis de beneficència, exclusivament per als de la Província, puix que, donat el règim d'absolut secret que en la Maternitat impera, allí hi van totes les dones sense necessitat de dir no ja solament d'on són, sinó ni solament llur nom. Finalment, les funcions que a la nova Institució s'assenyalen, és ben clar que a tot Catalunya s'estendran.

Mitjans
econòmics.

Per aquestes consideracions ha d'ésser la Mancomunitat de Catalunya la que s'ha de encarregar de portar a completa realització el magne projecte, acabant l'obra per la Diputació de Barcelona començada.

Resta, per acabar, fixar la quantitat que la Mancomunitat hauria de consignar per a tal Institució. L'any 1916, el Dr. Fargas, després de fets els deguts estudis amb els facultatius, assenyalava la quantitat de 3.000.000 de pessetes per a la realització de tot el pla. Coneixent, com coneix tothom, com han canviat les circumstàncies des d'aleshores, hom es farà càrrec que és impossible assenyalar avui una quantitat exacta, ni tan solament aproximada. En la necessitat, no obstant, de partir d'una base, assenyallem la xifra de 5.000.000 de pessetes, creient que tant com més augmentin els preus de les obres, més cal anar simplificant les edificacions, prescindint en absolut de tot el que sigui elements d'ornamentació i de materials sumptuosos. Per donar començament a l'obra, que és de tanta importància, destinem 1.500.000 pessetes de l'actual Pressupost.

SECCIÓ DE SANITAT

Institut d'Higiene pública de Catalunya

Essent tan variades i complexes les qüestions d'higiene pública a resoldre, ens les hem de plantejar amb la més gran precisió i hem de poder posar, en llur solució, el màxim de garanties possibles. Per això activitats tan diferents han de derivar d'una institució central que les reguli, que sigui el principal orgue d'informació prop dels Poders Pú-

blics, que ajuntant les millors capacitats doni a les seves resolucions l'autoritat que els seus consells han de tenir per a la major eficàcia. Per això hem de crear l'Institut d'Higiene Pública de Catalunya. L'Institut no suplirà cap funció actual dels Municipis: tindrà una acció molt més ampla, i especialment al camp, i ajuntarà sa activitat, en les grans ciutats, als organismes afins ja existents, completant-la i assistint-la amb els seus mitjans d'informació i de treball. La nostra tasca ha d'ésser de preparació per al dia que gran part de les funcions de sanitat i beneficència passin a ésser nostres, i per a aconseguir-ho l'Institut utilitzarà tots els recursos actuals en instal·lacions i en homes per a resoldre els problemes més urgents, que són: lluita contra la mortalitat infantil, tuberculosi, malalties infeccioses evitables i lepra.

Les funcions de l'Institut han d'ésser variades:

L'Institut ha de posseir la més completa informació d'higiene pública en la seva biblioteca. Una secció especial haurà de dedicar-se a l'estudi de la legislació sanitària internacional i nacional. Necessitem un servei de Demografia i Estadística, les funcions del qual seran : a) recollir exactament i amb la major rapidesa possible les variacions de la nostra morbiditat, mortalitat i natalitat; b) elaborar l'estadística vital assenyalant les variacions del nostre moviment humà, regió per regió; c) fer el padró sanitari de les principals poblacions de Catalunya, indicant les causes que fan tísics, les que fan tifus, les que fan cancerosos, etc.; d) fer estadístiques de les principals malalties que seran norma de futures orientacions profilàctiques (el problema de la sífilis, el de l'alcoholisme, etc.)

D'informa-
ció.

L'Institut ha de fer un estudi de les possibilitats d'assistència en els Hospitals actuals de Catalunya. Un Servei d'Assistència Pública analitzarà la qüestió de l'hospitalització a Catalunya atenent que arribi a ésser proporcional el nombre de llits a la nostra població natural i ambulant. Aquest Servei d'Assistència Pública estudiarà el cens actual d'hospitalitzats i necessitats que representa, la distribució dels hospitals, llur propietat, capitals amb què compten, reglaments interiors i utilització possible dels actuals per a fins especials. El Servei d'Assistència Pública, com a resultat del seu treball, disposarà la creació de grans centres per a anormals, tuberculosos, leprosos, dementes, sords-muts i cecs, reservant els hospitals per a les malalties comuns i infeccions agudes. Aquestes grans institucions especialitzades es situaran on més bones condicions es trobin; els anormals, els cecs i els sords-muts en els grans nuclis urbans on més mitjans hi ha per a llur tractament, els tuberculosos a la vora del mar o a la muntanya, els leprosos lluny de llur fogar, i així en aquests centres trobaran assistència intel·ligent i especialitzada i l'estudiant que vulgui dedicar-se a aquestes branques de la medicina trobarà abundant material d'ensenyament. El Servei d'Assistència Pública tindrà la màxima intervenció amb la direcció efectiva dels hospitals mitjançant tècnics experts.

D'ensenyament i investigació

Necessitem urgentment la formació de tècnics higienistes. El *Sanitar Officer* anglès o americà, el nostre metge higienista l'hem de crear. Aquest metge higienista dispers per Catalunya serà la primera defensa que hem d'oferir als pobles per a evitar-los les malalties infeccioses epidèmiques i endèmiques. L'ensenyament

de metge higienista ha de fer-se establint dos títols: de 1.ª i de 2.ª classe. Els de la 1.ª classe faran dos cursos semestrals d'epidemiologia, bacteriologia i profilaxi, on adquiriran coneixements que els puguin fer caps de laboratoris i de pavellons d'infecciosos de les poblacions més importants. Els de 2.ª, en un curs més elemental, adquiriran coneixements suficients per a fer un diagnòstic d'orientació i disposar les mesures higièniques de desinfecció i isolament indispensables. Una atenció especial ha de merèixer l'ensenyament a infermeres de les tècniques peculiars d'assistència als tuberculosos, als nens i a les parteres, per a tenir el títol d'infermeres visitadores i ésser l'intermediari indispensable entre l'higienista i el malalt, el que és especialment necessari per a la lluita contra la tuberculosi i la mortalitat infantil.

L'Institut ha de tenir laboratoris de química biològica, bacteriologia, patologia experimental o càncer, de sèrum i bacterioteràpia per a atendre aquest darrer les nostres necessitats i per a anar creant tècnics en les altres branques de la investigació. L'Institut donarà pensions per a l'estranger per a estudiar assumptes d'higiene aplicada o d'alta investigació en relació amb les seves funcions pràctiques.

L'Institut tindrà seccions especials per a la lluita contra la Mortalitat Infantil, malalties evitables epidèmiques i endèmiques.

El problema té, com se sap, dos aspectes : un mèdic i l'altre social. El primer, per trist que sigui el dir-ho, hem de reconèixer que no l'hem resolt. La mortalitat infantil a les nostres maternitats, àdhuc en les més ben instal·lades, a l'estiu, és altíssima; criatura que no pot trobar un pit és gairebé sempre criatura que

La lluita
contra la
mortalitat
infantil.

es mor. És urgent que s'intervinguí en aquestes institucions portant la rigor i la sanció on convingui. L'aspecte social : aquest l'hem de fomentar en un estudi acurat de la natalitat a Catalunya, en publicacions de gran difusió per a la divulgació de la maternologia i per a combatre el neomaltusianisme i creant un servei de Maternologia i Eugènica. L'assistència social a l'embarassada, a la mare, donant-li mitjans a casa seva perquè pugui criar son fill, la vigilància per visitadores especialitzades de com es desenrotlla, la creació, a les ciutats, de consultoris públics per a nens sans, han d'ésser instruments de lluita corrents entre nosaltres.

Les malalties evitables epidèmiques.

Es comprenen entre aquestes malalties, verola, diftèria, xarampió, escarlatina, pesta, còlera i tifus exantemàtic.

Les informacions del servei de Demografia seran la base d'aquesta Secció de l'Institut. El Servei d'Assistència Pública farà als hospitals de ciutat i als comarcals les instal·lacions indispensables per al diagnòstic, l'isolament i la desinfecció d'un malalt contagiós. Per això en alguns indrets s'hauran de construir pavellons especials per a infecciosos; en altres serà suficient el disposar sales ja existents en forma adequada. En tots els hospitals un tècnic higienista tindrà els mitjans per a fer un diagnòstic bacteriològic i els mitjans per a desinfectar les robes i utensilis del malalt. I així haurem creat la xarxa sanitària de Catalunya i en l'últim poble nostre haurem localitzat una malaltia resolent allà mateix, en la gran majoria de casos, tota la qüestió d'higiene pública, el diagnòstic i la profilaxi.

Aquestes malalties (tifus, paratífus, paludisme), imposen problemes molt complexos, però és urgent resoldre'ls. A Catalunya tenim més de 15,000 casos de tifus l'any. Aquest nombre de malalts vol dir més de 10,000 sembradors de microbis de tifus que ens infecten les aigües, els aliments, etc. I això un any i un altre. I el tifus és mal de jovent, l'edat que demana més cura. El tifus, com ho ha demostrat la guerra en el front occidental, com ho demostren les dades de la ciutats que se n'han preocupat (Munich, Viena, Londres), és malaltia essencialment evitable. Hem de fer una campanya per a la unificació del cabal d'abastament d'aigües a les grans capitals i acabar amb tantes aigües i pous «particulars» que són l'explicació de la nostra endèmia tífica; hem de fer el drenatge curós del subsòl, principal condició per al sanejament d'una ciutat. Al nostre camp el problema és sempre el mateix : pous morts i manca de clavegueres. I mentre això es fa, hem de multiplicar els assaigs de vacunació antitífica.

El problema del paludisme és problema de diners. S'han de fer grans obres d'eixugament dels nostres embassaments de l'Ebre a Tortosa, i s'han de fer més assaigs profilàctics en els petits fogars : Almaceles, Castelldefels, Vilaseca, Salou, etc.

La major part de malalties evitables són malalties de l'edat escolar. Hem de fer arribar a l'escola, no solament de la ciutat, sinó del camp, per visites periòdiques, la nostra vigilància; i de la collaboració del metge higienista i del mestre, de la divulgació sistemàtica i repetida prop dels mestres dels signes inicials de les infeccions, en resultarà l'evitar bon nombre d'epidèmies d'escarlatina, xarampió i dif-

Les malalties evitables d'origen hídric

Les malalties evitables i l'escola.

tèria que encara ens costen moltes vides. És en les escoles on l'higienista trobarà el més gran nombre d'anormals que hauran d'anar als centres especials.

Les malalties endèmiques.

Tuberculosi, lepra. — El problema de la tuberculosi a Catalunya, que és agudíssim en alguns indrets, no ho és tant en altres. A Catalunya hi ha més de 40,000 tuberculosos. Catalunya perd anualment més de 45,000,000 de pessetes per als seus tuberculosos. És problema de solució urgent: 1.er Perquè augmenta el nombre total de tuberculosos en lloc de minvar. 2.ⁿ Perquè l'industrialisme i les noves condicions de vida a les ciutats (jornada de vuit hores, etc.) farà més tuberculosos. 3.er Perquè més nombre de tuberculosos a la ciutat vol dir més nombre al camp i així el nostre camp de Tarragona i Lleyda, que avui n'està bastant lliure, en serà fortament atacat, i el que passa al camp de Girona en l'esdevenidor passarà a les altres regions. No podem restar un dia més indiferents que Girona, ciutat, tingui una mortalitat per tuberculosi de 53 i mig per 10,000. Això vol dir que és la tercera població d'Espanya en freqüència de la malaltia; xifra que, comparada amb el 13 per 10,000 a què va arribar Bèlgica i Anglaterra l'any 1913, el 0'8 per 10,000 que s'ha aconseguit al Canadà, ens diu el nostre terrible endarreriment. A Barcelona arribem al 24 per 10,000, i en algun districte, com el VII i V, arribem al 27'6; a Lleyda és de 14 i mig, i a Tarragona de 16'8. I, com havia d'ésser, el camp de Girona, té doble mortalitat que el de Barcelona, Lleyda i Tarragona. Així Girona té el 15 per 10,000, Tarragona el 9, Lleyda el 8 i Barcelona el 8.

Per aquestes raons el Servei d'Estudis Sanitaris

ha creat el Servei d'Assistència Social dels Tuberculosos de Catalunya que en línies generals es dirigirà a resoldre la qüestió de l'assistència mèdica del tuberculós pobre i brut de la ciutat. L'isolament del malalt greu, «fer-lo no perillós», serà la tasca immediata del Servei que està actualment preparant la seva instal·lació a Barcelona. Creiem que el nucli central d'acció antituberculosa a Catalunya ha d'ésser aquest Servei d'Assistència Social que crearem a Girona, Tarragona i Lleyda.

Anirem després a la previsió de la tuberculosi infantil per les escoles a l'aire lliure, escoles sanatoris per a nens febles en les nostres platges quan tinguem mitjans per ferho, i, al tractament dels tuberculosos adults en tres o quatre sanatoris de muntanya, no descuidant mai la funció primordial del Servei d'Assistència. En la lluita antituberculosa també és millor prevenir que tractar, i prevenir és intervenir en les habitacions urbanes per a corregir-les, és cercar el tuberculós contagiós entre la població obrera de les grans fàbriques, és lluitar contra l'alcoholisme creixent entre nosaltres, és procurar la millor distribució de la riquesa.

Havem de donar assistència als tres o quatre cents leprosos que tenim a Catalunya, a la costa de Tarragona, i seguint les vores de l'Ebre especialment. Per això s'han de crear llebreries amb el caràcter de granges agrícoles, de colònies de treball on, isolats els masells, puguin fer un treball manual o agrícola que els faci útils a ells mateixos.

Una Secció especial estudiarà la importància de les malalties venèrees i l'alcoholisme, i les línies generals de llur profilaxi. L'Institut dedicarà un dels seus serveis a

Serveis es-
pecials de
l'Institut.

la higiene industrial. El Servei d'Higiene Industrial informarà respecte de les condicions higièniques de les instal·lacions actuals de treball i construcció de les futures; s'ocuparà de la revisió clínica freqüent del personal de fàbriques i tallers, de la recerca de malalties ignorades: tuberculosi, sífilis, en les dones malalties genitals, de la correcció de defectes visuals o auditius, de l'estudi de la fatiga industrial, determinant especial dels accidents del treball i principal condició per al seu major rendiment i de la instal·lació d'hospitals i dispensaris en els grans nuclis industrials.

Un servei per a control de productes medicamentosos, biològics i clínics, en relació amb el Laboratori de Medicina legal i toxicologia analitzarà tots els productes elaborats a Catalunya amb aquest fi i aconsellarà o no llur comerç.

De propa-
ganda.

L'Institut tindrà dues publicacions, report de la seva acció de conjunt. Una, per al gran públic, de gran tirada, apareixerà cada mes i es dedicarà a la divulgació de la higiene en general, dels coneixements indispensables per a mestres i educadors, del moviment internacional de beneficència, sanitat i legislació, i de l'acció social de l'Institut. L'altra publicació, exclusivament científica, serà el report de les investigacions que es portin a cap en l'Institut. Els serveis especials de malalties evitables, tuberculosi, etc., publicaran opuscles contra tals malalties, organitzaran cursos d'intercanvi amb professors eminents en sanitat, conferències, etc.

DISTRIBUCIÓ DE LA QUANTITAT DEL NOU EMPRÈSTIT
DURANT EL QUINQUENNI 1920-1924 PEL QUE FA
REFERÈNCIA A BENEFICÈNCIA I SANITAT.

BENEFICÈNCIA	Pessetes
Construcció en part de la Clínica d'observació i Hospital per al tractament de malalties nervioses	1.500,000
Millora i acabament del Manicomi de Salt	1.000,000
Construcció en part de la Institució Maternal Catalana	1.500,000
TOTAL.	4.000,000

SANITAT	Pessetes
Instal·lació dels diferents serveis de l'Institut d'Higiene Pública de Catalunya	375,000
Lluita contra la tuberculosi	500,000
Lluita contra la mortalitat infantil.	400,000
Malalties evitables	400,000
TOTAL.	1.675,000

VÀRIA

OBRES DEL PALAU DE LA GENERALITAT

Les obres del Palau de la Generalitat han arribat quasi a llur terme. Manca quelcom de decoració de l'antic pati dels Tarongers, la decoració i amoblament de la *Sala nova del Consell* i de les tres sales següents; cal, després, instal·lar alguns dels Serveis, com el d'Intervenció i Caixa, així com adaptar les antigues oficines a ço que exigeixen els Serveis unificats de la Mancomunitat. En conjunt, així podem preveure que el nostre edifici central podrà donar alberg als Serveis de Carreteres, camins i ponts, Obres hidràuliques, Ferrocarrils, Telèfons, Beneficència i Sanitat i Hisenda, a part dels Serveis de Presidència, Assemblea deliberant i dels que ha de reservar-se la Diputació de Barcelona.

Quedaran així instal·lats els Serveis d'Agricultura i Instrucció Pública a la Universitat Industrial.

Per a l'adequada instal·lació d'aquests Serveis, és difícil, en la movilitat actual de preus, l'arribar a una demostració matemàtica de la xifra necessària, havent-se arribat a la conclusió de la xifra de 200,000 pessetes.

ADQUISICIÓ DE FINQUES

Amb tot i la capacitat del nostre Palau de la Generalitat i dels llocs que es destinen als Serveis d'Instrucció i Agricultura a la Universitat Industrial, s'ha de preveure la conveniència d'adquirir més

finques. Té, per una part, votada l'Assemblea, la compra de l'Hospital de Lleyda; fóra convenient seguir en la compra d'immobles i terrenys, tant a Barcelona com a les principals ciutats catalanes, anant a poc a poc a complir el desig de tenir en casa pròpia tots els nostres Serveis.

A aquest fi es destinen 1.500,000 pessetes.

EXPOSICIÓ DE BARCELONA

En l'Exposició de Barcelona, la Mancomunitat de Catalunya hi haurà d'exhibir tots els seus Serveis en forma adequada; i tant si s'adopta el criteri d'exposar-los en les diverses seccions generals, com si la instal·lació es fa en palau propi, cal preparar-se amb temps si volem estar a l'altura que ens pertoca. Cal només recordar les exhibicions del serveis municipals a l'Exposició de 1900 a París i les del Govern alemany a les darreres Exposicions Universals de Brusselles i Gant per a tenir una idea de l'esforç d'intelligència i diners que cal esmerçar-hi. Els elements d'exhibició haurien d'ésser la història i l'actualitat dels nostres Serveis múltiples, i no cal dir la part que exigeix de plans dels edificis, reproduccions dels principals departaments, gràfics i estats de llur desenrotllament. L'exposició escolar anual de la Diputació de Barcelona indica ja l'extenció que ens caldrà. La xifra proposada es més aviat reduïda, havent de comptar-se amb el concurs de les consignacions dels diferents Serveis.

A aquest fi es destinen 250,000 pessetes.

MONUMENT A MOSSÈN JACINT VERDAGUER

El dia 29 de maig de 1914 (després d'haver obert la subscripció pública per a formar un fons que, augmentat amb les subvencions de les Entitats públiques, permetés alçar el monument que Catalunya anava a aixecar a la memòria del seu poeta) es celebrà amb extraordinària solemnitat la inauguració de les obres del monument, col·locant-se la primera pedra dels seus fonaments en l'encreuament de la Gran Via Diagonal i el Passeig de Sant Joan, dins de la qual, i en un urna de vidre, fou dipositat un acte que deia:

«En la ciutat de Barcelona, a vint-i-nou de maig de mil nou cents catorze, reunides les representacions de la Mancomunitat de Catalunya, l'Excm. Ajuntament, les altres autoritats de la ciutat, i les Corporacions i representacions populars que signen el present acte, fou posada en aquest lloc, on es creuen la Gran Via Diagonal i el Passeig de Sant Joan, després de beneïda per l'Illm. Sr. Bisbe de Vich, aquesta pedra, la primera del monument a Mossèn Jacint Verdaguer, alçat per la munificència del poble.»

S'activaren les obres, alçant-se la bastida per a col·locar la columna; els escultors començaren els relleus i les figures i s'anaren realitzant en fi les tasques totes de l'execució de l'obra. La guerra tingué com a primera conseqüència un canvi radical en els tipus del pressupost. Això donà lloc a la insuficiència absoluta de les quantitats consignades, i com que no fou possible satisfer els pagaments que anaven venent, hagué de deturar-se el treball. Aquesta és la

causa del perquè el monument no és ja acabat. Per a aconseguir-ho és indispensable avançar als executors les sumes degudes. Com que no hi ha manera hàbil

MONUMENT A MOSSÈN JACINT VERDAGUER

de poder-ho fer comptant únicament amb la quantitat votada per l'Ajuntament i la Diputació, la Mancomunitat de Catalunya s'ha cregut en el deure de contribuir a l'obra amb la suma de 40,000 pessetes, perquè en data propera pugui terminar-se el monument que Catalunya dedica al seu gran poeta.

HISENDA

Va a finir, amb el Pressupost vigent de 1919, l'esmerçament dels últims cabals de l'Emprèstit de 15 milions, primer emès per la Mancomunitat i tan fervorosament acollit pel nostre poble.

L'assaig fet amb ell de la nova impulsio de la nostra riquesa pública no ha pogut ésser més encoratjador, ja que tota l'obra extraordinària amb aquelles sumes d'emprèstit esmerçades inicia i vigoritza la restauració dels nostres mitjans de benestar en ordre a totes les activitats.

La ruta ascensional de l'expandiment de l'obra de govern que a la Mancomunitat i a la seva Assemblea sobirana està encomanada, quedaria truncada si, amb mesura de bona administració, no utilitzéssim en bé del nostre poble tota la mobilització de la nostra potència econòmica, amb inclusió del crèdit, seguint les normes mundials de les modernes lleis d'aplicació a les finances, que permeten als pobles convertir en riquesa actual, reproductiva, llurs remotes possibilitats econòmiques.

El discurs presidencial en la sessió de constitució de la present Assemblea, i els acords de les Diputacions catalanes traspasant llurs totals serveis (amb excepció dels que els són imposats per l'Estat), i així mateix donant al nostre Pressupost de la Mancomunitat unitat d'actuació financiera amb la renúncia a son favor de llurs repartiments per Contin-

gent, han preparat la nostra tasca en forma que, a part de la previsió de tota l'obra ordinària, normal, del viure anual de la Mancomunitat, podem presentar les bases orgàniques d'ordre econòmic que permetin acudir a l'emissió d'un Emprèstit en quantia suficient per a atendre, dintre sempre d'una seriosa orientació, el mínimum d'obres extraordinàries que en llur estudi tècnico-administratiu han fixat les distintes Ponències que representen llurs activitats de govern de tot el Consell.

Condicions
especials
de l'obra
pressupos-
tada.

Havem tingut especial cura de confirmar les essencials condicions que han de reunir les obres assignades als cabals de tot Emprèstit.

Tenen totes les proposades caràcter extraordinari, totes elles urgents, totes elles necessàries, totes elles reproductives, produint augment de patrimoni, qualsevulla que sigui l'ordre d'activitat a què correspongui; i per això no podem posar en dubte tals conceptes, provats tots ells amb visió d'evidència en els respectius dictàmens o Memòria que acompanya cada proposta.

Urgència de
l'obra i la
seva solu-
ció dins
l'Emprè-
stit.

Tant el pla en si com el moment present de transformació de la vida social, dóna el to d'urgència a tot el conjunt de l'obra proposada; i, com que alhora reuneix els altres requisits d'essència per a acudir a l'Emprèstit públic, d'aquí que sigui aquesta la solució adequada per a atendre a la quantia de tals obres, a la solució de les quals acompanya també aquell principi d'equitat que aspira a repartir entre les diverses generacions que beneficien d'una Corporació les despeses de creació de les obres dites.

S'ha estudiat, en últim terme, la qüestió fonamental que planteja el problema d'acudir al Crèdit públic mitjançant l'Emprèstit, ço és, si cap dintre la potència econòmica financiera de la Mancomunitat el gravamen que representen els serveis d'amortització d'interessos del nou Emprèstit.

Un criteri de justesa i severitat hem aplicat al dit estudi per no sortir-nos de dins la fita racional que en l'ús del crèdit havem de moure'ns, puix que sabem sobradament que és aquesta norma la millor garantia de l'èxit financier.

Arrencant de la unitat econòmica feta en els Pressupostos de la Mancomunitat amb els de les quatre Diputacions catalanes per la refusió dels ingressos i de l'obra d'aquestes amb les excepcions que s'han indicat, resulta que la refusió de la dita obra, quant a les Diputacions de Girona, Lleyda i Tarragona, per voluntat de les dites Diputacions expressada en llurs acords, salda les despeses amb els ingressos.

En canvi, la refusió de l'obra i ingressos de la Diputació de Barcelona dóna un augment o superàvit, aproximadament, de mig milió de pessetes.

Així feta la total refusió dels mitjans de les Diputacions amb la Mancomunitat, teníem inicialment un augment de la dita suma.

Aquest augment no és fruit de l'atzar ni de cap accidentalitat.

És el ritme normal de la riquesa corporativa de la Diputació de Barcelona, la qual Diputació ha vingut trobant, un any darrera l'altre, en son Pressupost,

L'Emprèstit projectat cap dintre la nostra potència econòmica.

Anivellació dels Pressupostos provincials.

Augment de la riquesa tributària de Barcelona.

Base de l'Emprèstit projectat.

l'augment automàtic de l'obra extraordinària dels seus Emprèstits, ajudant a l'engrandiment de la riquesa dels seus pobles.

L'estudi dels Pressupostos quinquennals de la Diputació de Barcelona assenyalen, amb gran aproximació, l'augment de la dita quantitat en el seu Pressupost anual, basada a la vegada en el proporcional augment de l'estoc de la riquesa tributativa corresponent a la dita Diputació; i és per això que totes les normes i lleis de la lògica aplicada a la nostra economia ens obliguen a acceptar com a mínimum, quant menys, idèntic desenrotllament per a l'esdevenidor.

Per damunt de tota afirmació personal parlarà per nosaltres el següent estat del quinquenni de 1915 a 1919-1920, que exposem a continuació:

DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA

CONTINGENT	1915	1916	1917	1918	1919-20
	<i>Pessetes</i>	<i>Pessetes</i>	<i>Pessetes</i>	<i>Pessetes</i>	<i>Pessetes</i>
Total de la quota contribuent per territorial i industrial. Base del repartiment.	25.850,281'78	26.288,623'96	27.424,786'09	28.401,513'88	28.785,018'07
Quota sobre l'anterior total. Tant per 100 aplicat :					
Diputació . . .	13'36	13'36	13'36	13'36	9'90
Mancomunitat.					3'46
Pessetes	3.453,597'64	3.512,160'03	3.663,951'42	3.794,442'25	3.845,678'41
Total de la quota contribuent. Per consums	7.281,718'22	6.371,503'45	5.461,288'68	4.551,073'91	3.640,859'14
Quota sobre l'anterior total. Tant per 100 aplicat :					
Diputació . . .	13'36	15'27	17'82	21'38	23'27
Mancomunitat.					3'46
Pessetes	972,837'55	972,928'50	973,201'64	973,019'60	973,201'65
Quota total per Contingent.	4.426,435'20	4.495,088'53	4.637,153'06	4.767,461'85	4.818,880'06
Total de la quota contribuent per Utilitats.	9.690,241'30	9.738,683	9.404,087	10,911,151	14,750,811
Tant per 100 aplicat :					
Diputació . .	9	10	10	10	10
Mancomunitat.			4	4	4
Pessetes	872,121'72	973,868'30	1.316,572'18	1.527,561'14	2.605,113'54
Quota total per despeses provincials i de la Mancomunitat . .	5.298,556,92	5.458,956'83	5.953,725'34	6.295,022'99	6.883,993'60

L'estat comparatiu dels ingressos per a Contingent de les quatre Províncies catalanes, feta la refusió en el Pressupost de la Mancomunitat, augmenten aquesta base de superàvit anualment i va desenrotllant-se fins a la suma de donar actualment un sobrant, en el present any, de 618,330'03.

Estat comparatiu dels ingressos per a Contingent de les quatre Províncies catalanes

1915	1916	DIFERÈNCIA EN MÉS
5.298,556'92	5.458,956'83	<i>Pessetes</i>
791,214'77	791,633'05	
710,788'73	715,815'48	
729,419'29	729,419'29	
7.529,979'71	7.695,824'65.....	165,844'94

1916	1917	
5.458,956'83	5.953,725'24	
791,633'05	791,508'90	
715,815'48	730,880'68	
729,419'29	729,419'29	
7.695,824'65	8.205,534'11.....	509,709'46

1917	1918	
5.953,725'24	6.295,022'99	
791,508'90	880,749'21	
730,880'68	787,425'53	
729,419'29	671,065'75	
8.205,534'11	8.634,263'48.....	428,729'37

1918	1919-1920	DIFERÈNCIA EN MÉS
6.295,022'99	6.883,993'60	<i>Pessetes</i>
880,749'21	882,938'49	
787,425'53	794,195'19	
671,065'75	691,466'23	
8.634,263'48	9.252,593'51.....	618,330'03

Sobre aquest rendiment cap assenyalar que el nostre propi Pressupost, lluny d'ésser estacionari en sos altres ingressos, augmenta cada any proporcionalment en progressió mai interrompuda, i que en aquesta progressió hi repercutirà en forma insòlita la unificació de les solvències respectives de les quatre Províncies, unides des d'ara amb la Mancomunitat amb un lligam financier.

Progressió
dels in-
gressos or-
dinaris.

ESTAT COMPARATIU DELS INGRESSOS QUE ES DETALLEN, REALITZATS PER LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA, DURANT ELS SEGÜENTS ANYS :

	ANYS		AUGMENTS
	1916	1917	
Dements.	7,397'86	9,892'45	2,494'59
Arbitris sobre construccions	6,388'82	20,155'98	13,767'16
Arbitris sobre circulació automòbils	40,024'49	123,054'03	83,029'54
Telèfons	13,142'67	270,151'65	257,008'98
Subvencions Ajuntaments.		24,772'32	24,772'32
	66,953'84	448,026'43	381,072'59
	1917	1918	
Dements.	9,892'45	19,774'87	9,882'42
Arbitris sobre construccions	20,155'98	31,152'31	10,996'33
Arbitris sobre circulació automòbils	123,054'03	144,399'86	21,345'83
Telèfons	270,151'65	526,890'49	256,738'84
Subvencions Ajuntaments.	24,772'32	62,513'17	37,740'85
	448,026'43	784,730'70	336,704'27

Ultra aquestes garanties materials, de realitats, cal comptar amb aquelles altres que constitueixen amb ella un més sòlid fonament d'una hisenda equilibrada.

Cal, doncs, comptar junt amb el desenrotllament progressiu de la riquesa tributària, i provada elasticitat dels Pressupostos; amb l'estoc del patrimoni material amb la valor preciosa dels organismes de treball i producció que l'obra de l'Emprèstit projectat crearà; amb les noves mesures de sana administració que com la de la formació del catastre ja avençat en algunes demarcacions, portarà una més justa valoració de les fonts de riquesa, i finalment no cal desconèixer la valor moral immensa que representen els organismes Governns, quan els acompanya la mesura en l'obrar i el seny en el regir.

La sanció del crèdit públic per als nostres valors emesos ha confirmat constantment aquestes realitats, com ho demostra el següent quadro:

CANVIS DELS SEGÜENTS EMPRÈSTITS DES DEL DIA
I.^R DE JULIOL DE 1919 AL 12 DE GENER DE 1920

	Major canvi	Menor canvi	Canvi mig
Deute Interior 4 per 100, sèrie F	77'80	70	73'90
Deute Mancomunitat de Ca- talunya 4 1/2 per 100 . . .	87	82'50	84'75
Deute Diputació Provincial de Barcelona, sèrie C . . .	88	81	84'50
Deute Municipi de Barcelona, sèrie B, 1906	85'50	81	83'25
Deute Municipi de Barcelona, sèrie B, 1918	84	77	80'50

Quantia i
condicions
de l'Em-
prèstit.

Amb tot, prudents en el resoldre, havem volgut fonamentar el nostre Emprèstit en la mesura justa de la previsió, que és l'assenyalada pel terme mig dels augments d'ingressos quinquennals; i així, son desenrotllament, durant sis anys consecutius, ens permet desfogadament un Emprèstit de 60 milions de pessetes, al 4 1/2 per 100 anual a col·locar a mesura que les necessitats de l'obra projectada ho permetin, a amortitzar en cinquanta cinc anys, perquè, després d'emès el tipus que el mercat permeti amb relació a l'interès del diner, pugui almenys rendir 50 milions líquids, per atendre a l'obra extraordinària que es proposa en els dictàmens especials sotmesos a l'aprovació de l'Assemblea.

L'estudi del Deute d'alguns petits Estats, regions i fins grans Municipis de població semblant a Catalunya, permet assegurar que amb aquesta nova xifra del nostre Deute no s'arriba, ni de molt, a la xifra que permet la nostra potencialitat econòmica i les nostres valors morals i riquesa material.

És de conveniència fixar un tipus mínim per a l'emissió dels títols de l'Emprèstit proposat.

Tipus mínim
d'emissió.

El període agut que travessa el món produeix la carestia de diner, i és per això que una mesura de previsió aconsella posar el dit tipus amb un marge que prudentment assegurí l'efectivitat de l'Emprèstit.

L'estudi dels tipus d'Emprèstits durant aquests últims períodes emesos a la plaça, i dels papers d'Estat i Corporacions similars a la nostra, ens permeten assenyalar com a tipus mínim, amb relació a l'interès fixat pels nostres títols, del 4 al 4 $\frac{1}{2}$ per 100 anual, el de 80 per 100; ço que no significa que s'hagi d'emetre precisament al dit preu, sinó que cada vegada fixarà el Consell el tipus d'emissió corresponent, no podent baixar de l'exposat.

Com a conseqüència d'aquestes dades resulta el següent

PRESSUPOST D'INGRESSOS

	Pessetes
Producte líquid dels títols emesos. . .	50.000,000

PRESSUPOSTOS DE DESPESES

	Pessetes
1. — Beneficència i Sanitat	5.675,000
2. — Telèfons	4.208,400
3. — Obres hidràuliques	1.751,300
4. — Agricultura	2.324,000
5. — Carreteres i camins	17.115,800
6. — Instrucció	5.435,500
7. — Acondicionament	300,000
8. — Ferrocarrils	10.980,000
9. — Rutes aèries	220,000
10. — Monument Mossèn Jacint Verdaguer.	40,000
11. — Obres del Palau de la Generalitat.	200,000
12. — Adquisició de finques	1.500,000
13. — Exposició de Barcelona	250,000
TOTAL.	50.000,000

PROJETE D'ACORDS

1.ª S'aproven els Pressupostos de les obres extraordinàries detallats amb destinació a Obres públiques, Comunicacions telefòniques i ferrocarrils secundaris, Cultura, Sanitat i Higiene, Institucions de Beneficència, i altres serveis.

2.ª S'acorda l'emissió d'un Emprèstit de 60 milions de pessetes amb destinació a atendre l'execució de les dites obres extraordinàries.

3.ª El referit Emprèstit serà emès dins les següents condicions:

a) El seu import serà de 60 milions, representat per 120,000 obligacions de 500 pessetes cada una, garantides llur amortització i interessos per tots els ingressos i patrimonis de la Mancomunitat, així com subsidiàriament pels de les quatre Diputacions de Catalunya.

b) Les dites obligacions s'emetran en l'època, quantia, tipus de cotització i forma que reclamin els serveis i obres que s'han relacionat, prèvia consignació en el Pressupost ordinari.

c) L'adjudicació es farà en cada cas al tipus que previ el corresponent estudi es fixi pel Consell Permanent.

d) Guanyaran les dites obligacions l'interès del $4\frac{1}{2}$ per 100 anual, pagat per trimestres vençuts.

e) Seran amortitzades en 55 anys, a començar des del sisè any, a comptar del de la primera emissió, a reemborsar llur import íntegre dins del termini total, de conformitat amb el quadro que es formalitzarà.

La Mancomunitat tindrà el dret d'anticipar l'amortització fixada.

f) Els expressats títols, i els altres dels Emprèstits provincials i de la Mancomunitat, podran ésser dipositats gratuïtament en la Caixa de la Mancomunitat, prestant-se pel personal d'aquesta, a favor del tenedor, el servei de cobrament de la renda; així com seran admesos per llur valor nominal en els dipòsits i fiances que s'hagin de formalitzar en la Mancomunitat i en les quatre Diputacions de Catalunya.

DICTAMEN DE LA COMISSIÓ

De conformitat amb el Projecte del Consell Permanent, s'adopten els següents acords:

I. S'aproven els pressupostos de les obres extraordinàries amb destinació a Obres Públiques; Comunicacions telefòniques i ferrocarrils secundaris; Cultura, Sanitat i Higiene; Institucions de Beneficència i altres serveis.

II. S'acorda l'emissió d'un Emprèstít de 60 milions de pessetes amb destinació a atendre l'execució de les dites obres extraordinàries.

III. El referit Emprèstít serà emès dins les següents condicions:

a) El seu import serà de 60 milions, representat per 120,000 obligacions de 500 pessetes cada una, garantides la seva amortització i interessos per tots els ingressos i patrimonis de la Mancomunitat, així com subsidiàriament pels de les quatre Diputacions de Catalunya.

b) Les dites obligacions s'emetran en l'època, quantia, tipus de cotització i forma que reclamin els

serveis i obres que s'han relacionat, prèvia consignació en el Pressupost ordinari.

c) L'adjudicació es farà en cada cas al tipus que previ el corresponent estudi es fixi pel Consell Permanent.

d) Guanyaran les dites obligacions l'interès del 4 i mig per 100 anual, pagat per trimestres vençuts.

e) Seran amortitzades en cinquanta cinc anys, a començar del sisè any, a comptar del de la primera emissió, a reemborsar llur import íntegre dins del termini total, de conformitat al quadro que es formalitzarà.

La Mancomunitat tindrà el dret d'anticipar l'amortització fixada.

f) Els expressats títols i els altres dels Emprèstits provincials i de la Mancomunitat, podran ésser dipositats gratuïtament en la Caixa de la Mancomunitat, prestant-se pel personal d'aquesta, a favor de tenedor, el servei de cobrament de la renta; així com seran admesos per la seva valor nominal en els dipòsits i fiances que s'hagin de formalitzar en la Mancomunitat i en les quatre Diputacions de Catalunya.

Palau de la Generalitat, 14 de gener de 1920.

ACORD DE L'ASSEMBLEA

En la reunió de l'Assemblea de la Mancomunitat de Catalunya, celebrada el dia 17 de gener de 1920, acord fou pres d'absoluta conformitat amb el Dictamen de la Comissió.

Í N D E X

	<u>Planes</u>
Consell Permanent de la Mancomunitat	7
Advertiment preliminar	II
Missatge del President.	21
Instrucció pública	37
Criteri general	39
Administració general de la Instrucció pública	42
Centres acadèmics	49
Museus, Biblioteques i Arxius	55
Serveis científico-administratius	63
Centres docents	80
Sistema orgànic del nostre ensenyament d'Uni- versitat	98
Serveis de difusió i vulgarització	102
Distribució de la quantitat del nou Emprèstit destinada a Instrucció pública	103
Agricultura	107
Organització general dels Serveis d'Agricultura	109
Les Escoles	113
Els organismes tècnics	119
Distribució de la quantitat del nou Emprèstit durant el quinquenni 1920-1924, en el que fa referència a Agricultura	124

Telèfons	127
Distribució de la quantitat del nou Emprèstit destinada a Telèfons durant el quinquenni de 1920-1924	132
Ferrocarrils. Rutes aèries	133
Ferrocarrils	135
Ports i rutes aèries a Catalunya	140
Distribució de la quantitat del nou Emprèstit destinada a la construcció de ferrocarrils	146
Carreteres, camins i ponts	147
Construcció de Carreteres, camins i ponts.	149
Camins de ferradura i casetes de refugi.	157
Reparació extraordinària	159
Distribució de la quantitat del nou Emprèstit destinada a la construcció de Carreteres, camins i ponts durant el quinquenni de 1920-1924	160
Distribució de la quantitat del nou Emprèstit destinada a la conservació extraordinària i millorament de les vies mancomunals durant el quinquenni de 1920-1924	162
Obres hidràuliques. Exploracions mineres	163
Obres hidràuliques.	165
Distribució de la quantitat del nou Emprèstit destinada al foment d'Obres hidràuliques i de Sanejament	169
Beneficència i Sanitat	171
Secció de Beneficència	175
Secció de Sanitat	190

Planes

Distribució de la quantitat del nou Emprèstit durant el quinquenni 1920-1924, pel que fa referència a Beneficència i Sanitat	199
Vària	201
Obres del Palau de la Generalitat	203
Adquisició de finques	203
Exposició de Barcelona	204
Monument a Mossèn Jacint Verdaguer	205
Hisenda	207
Projecte d'Acords.	221
Dictamen de la Comissió	224
Acord de l'Assemblea	226

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA
BIBLIOTECA

REG.

129.732

SIG.

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
OFICINA D'ORIENTACIÓ MUNICIPAL

COMPILACIÓ DELS SERVEIS
MANCOMUNALS D'INTERÈS
DIRECTE PELS MUNICIPIS
DE CATALUNYA

BARCELONA
JUNY MCMXXIII

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
OFICINA D'ORIENTACIÓ MUNICIPAL

COMPILACIÓ DELS SERVEIS
MANCOMUNALS D'INTERÈS
DIRECTE PELS MUNICIPIS
DE CATALUNYA

BARCELONA
JUNY MCMXXIII

R. 129.733

Í N D E X

	<u>Pàgs.</u>
Oficina d'Orientació municipal.....	15

CULTURA I INSTRUCCIÓ

1. Ensenyament tècnic i professional:	
Escola d'Administració.....	21
Objecte.....	21
Ingrés.....	21
Pla d'ensenyament.....	21
Matrícules i altres pagaments.....	22
Escoles locals d'Indústries.....	22
Objecte.....	22
Implantació.....	22
Tasca realitzada.....	22
Escoles locals de Comerç.....	23
Objecte.....	23
Implantació.....	23
Adjudicacions anul·lades i preparació d'un nou concurs.....	24
Escoles d'Arts i Oficis.....	24
Subvencions.....	24
Deures de les Escoles subvencionades.....	24
Escoles menors de Belles Arts i d'Arts i Oficis i Belles Arts.....	25
El traspàs d'aquestes Escoles a la Mancomunitat...	25
Projecte de reforma.....	25

	<u>Pàgs.</u>
2. Ensenyament normal:	
Estudis Normals.....	25
Objecte.....	25
Ingrés.....	26
Pla d'ensenyament.....	26
Matrícula.....	27
Escola d'Istiu.....	27
Objecte.....	27
Ingrés.....	27
Durada de les classes.....	27
Pla d'ensenyament.....	27
Matrícules i altres pagaments.....	28
3. Serveis de difusió i vulgarització:	
Extensió d'Ensenyament tècnic.....	28
Objecte.....	28
Funcionament de l'Escola.....	28
Títols que s'obtenen.....	28
Temps dels estudis, Exàmens.....	28
Preu dels estudis.....	29
Material d'estudi.....	29
Secció d'Ensenyament domèstic.....	30
Objecte.....	30
Cursets i condicions que els regeixen.....	30
Matèries que hi són tractades.....	30
Cursos ambulants d'Ensenyament industrial.....	31
Objecte.....	31
Cursets i conferències.....	31
Biblioteques Populars.....	31
Comissió d'Educació general.....	32
Objecte.....	32
Competència.....	32
Cursets i conferències.....	33

	<u>Pàgs.</u>
Oficines de revisió d'originals.....	33
Objecte.....	33
Tasca que realitza.....	33
Publicacions de la Mancomunitat.....	33
D'interès general.....	33
D'interès especial.....	34
4. Altres Serveis:	
Oficina d'Estudis jurídics.....	34
Laboratori general d'Assaigs i Condicionament.....	34
Creació del Laboratori general d'Assaigs.....	34
Seccions del Laboratori.....	35
Naturalesa dels serveis.....	35
Administració.....	36
El Condicionament tèxtil.....	36
Construccions escolars.....	36

AGRICULTURA

A) Escola Superior d'Agricultura.....	41
Ensenyament postal agrícola.....	41
Objecte.....	41
Pla d'ensenyament.....	41
Matrícules i altres pagaments.....	42
B) Serveis tècnics d'Agricultura.....	42
D'arbres fruiters.....	42
De Viticultura i Enologia.....	43
De Terra campa.....	43
D'Acció social agrària.....	44
Laboratori d'Anàlisi.....	44
Laboratori de Patologia vegetal.....	44
Institut de Mecànica aplicada agrícola.....	44
Servei de Ramaderia.....	45

	<u>Pàgs.</u>
Servei Forestal.....	45
Objecte.....	45
Tasca que realitza.....	45

TELÈFONS

Objecte	49
Procediment i condicions per a obtenir instal·lacions telefòniques	49
La tasca realitzada	49

FERROCARRILS

Objecte.....	53
Concursos.....	53
Estat.....	53

OBRES HIDRÀULIQUES

A) Abastament d'aigües potables a les poblacions ..	57
Plantejament del problema.....	57
L'ajuda de la Mancomunitat.....	57
Anàlisi d'aigües.....	57
B) Captació i aprofitament d'aigües per a regar....	58
Casos d'ajuda.....	58
Qui por demanar-la.....	58
En què consisteix.....	58
C) Sanejament de terrenys.....	59
Objecte del Servei.....	59
L'ajuda de la Mancomunitat.....	59
Tasca realitzada.....	59

CARRETERES, CAMINS I PONTS

	<u>Pàgs.</u>
Construcció de camins i ponts.....	63
Brigades ambulants per a la província de Lleyda ...	65
Camins carreters.....	65
Camins de bast.....	66
Permisos	68
Arbitris	68
Sobre establiments de serveis i servituds en carre- teres i camins veïnals a càrrec de la Mancomuni- tat.....	68
Sobre circulació per les mateixes carreteres.....	69

BENEFICÈNCIA

1. Establiments de Barcelona:

A) Casa de Caritat.....	75
Qui pot ingressar.....	75
Sol·licituds d'admissió.....	76
Règim per a distingits.....	77
B) Casa de Maternitat i Expòsits.....	78
a) Secció Asil d'Expòsits.....	78
Qui pot ingressar.....	78
Sol·licituds per a l'admissió de fills legítims	79
Afillament d'expòsits.....	79
Legitimació d'expòsits.....	80
Naturalització d'expòsits.....	80
b) Secció de Maternitat.....	81
Dides { Concessió d'infants a dida.....	81
Retribucions.....	81
C) Manicomi de Sant Boy.....	81
Requisits per a la reclusió en observació.....	82

SANITAT

	<u>Pàgs.</u>
Divisió sanitària de Catalunya.....	95
Brigades sanitàries.....	95
Comeses de les Brigades.....	95
Gratuitat dels serveis.....	96
Funcionament del Servei.....	96

POLÍTICA SOCIAL

Borses del Treball municipal.....	99
Institut d'Orientació professional.....	99
Objecte.....	99
Filials.....	99
Publicacions.....	100
Mutualitat de Secretaris i funcionaris municipals de Catalunya.....	100
Mutualitat per als mestres.....	100
Altres préstecs.....	105

CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL

Objecte.....	103
Destinació dels préstecs.....	103
Quantia dels préstecs.....	103
Requisits per a la concessió.....	104

HISENDA

Pagaments a la Mancomunitat:	
Recaptació en període voluntari.....	109
Recaptació per la via d'apremi.....	109
Demarcacions de recaptació i recaptadors.....	109

OFICINA D'ORIENTACIÓ MUNICIPAL

Nombrosos i complexes són ja els serveis que la Mancomunitat té establerts.

Sovintegen, però, els casos en què serveis mancomunals, d'interès directe pels Municipis no produeixen la màxima eficàcia, no són aprofitats, podríem dir-ne, amb la intensitat que fóra de desitjar, per desconeixement de la manera o condicions amb què poden aprofitar-se, i inclús de llur existència.

Facilitar aquell aprofitament, aplanar el camí, orientar en tot el que a aquests serveis es refereix, és tasca d'aquesta Oficina. Per això inicia la seva actuació, publicant-ne aquesta breu compilació.

CULTURA I INSTRUCCIÓ

1. Ensenyament tècnic i professional*

Escola d'Administració

Objecte. — Preparar bons funcionaris per a les Corporacions públiques.

Ingrés. — Per a ingressar, precisa algun títol professional o acadèmic, o ésser Funcionari d'administració. Els que no tenen cap de les anteriors condicions, són subjectats a un examen d'ingrés, que comprèn les següents matèries : Escriptura al dictat i exercicis de composició; Aritmètica; Nocions de Geografia; Història general i especial de Catalunya.

Pla d'ensenyament:

1.^r curs : Nocions generals de dret; Dret administratiu espanyol; Dret orgànic municipal; Aritmètica, Comptabilitat i Nocions d'Estadística; Teoria de la Hisenda pública.

2.ⁿ curs : Hisendes locals; Funcions especials del Secretari i Pràctiques de Secretaria; Llei de Justícia municipal; Legislació financiera espanyola; Procediments administratius; Coneixements dels Serveis municipals de caràcter tècnic.

Poden els ensenyaments cursar-se lliures.

* Es descriuen sols els centres d'ensenyament que es relacionen per llur finalitat i per llur organització amb els Ajuntaments.

Matrícules i altres pagaments:

	Pessetes
Drets d'ingrés.....	50
Matrícula del primer curs.....	60
Id. del segon curs.....	70
Per lliurament del títol de Llicenciat.	150

Escoles locals d'Indústries

Objecte. — Establir l'ensenyament professional per a homes, en el grau que correspon a l'element treballador, l'enriquiment cultural del qual contribueix en tanta escala a la prosperitat dels pobles.

A part dels ensenyaments que poden considerar-se de necessitat general, els donats a cada Escola es fixen, en cada cas, d'acord amb les necessitats dels llocs on ha de funcionar aquella.

Implantació. — L'establiment d'aquestes Escoles, entre les poblacions de Catalunya, es porta a terme mitjançant la celebració de concursos, fixant-se, en cada cas, les condicions especials que els regeixen.

Amb caràcter general, ha de tenir-se present que poden concórrer a aquells els Ajuntaments, demés corporacions i particulars.

La Mancomunitat cuida del sosteniment de l'Escola, i els sol·licitants o concursants han d'oferir: edifici adequat i carregar amb les despeses d'instal·lació, aigua i llum.

A més, els pobles respectius han d'estar al corrent de pagament amb la Mancomunitat i Diputació respectiva.

Tasca realitzada. — Amb motiu del concurs celebrat per acord del Consell Permanent de 13 de desem-

bre de 1918, fou adjudicada una Escola a l'Ajuntament de Canet de Mar, per a dedicar-la a les especialitats de gèneres de punt i, si és possible, de calafat per petites embarcacions i motors propis d'aquestes, la qual està ja en ple funcionament.

Escoles locals de Comerç

Objecte. — La intensificació de la vida econòmica dels pobles imposa l'al·liconament, la preparació tècnica respectiva, de tots els estaments socials.

Els ensenyaments propis d'aquestes escoles són avui del tot necessaris en el nostre poble. La vida comercial d'aquest, cada dia és més intensa i cal preparar aquelles persones que són cridades a mantenir-la i desenrotllar-la.

D'aquí el propòsit de la Mancomunitat de creació d'Escoles locals de Comerç per a facilitar aquesta mena d'estudis.

Implantació. — L'establiment d'aquestes Escoles, entre les poblacions de Catalunya, es porta a terme mitjançant la celebració de concursos, fixant-se en cada cas les condicions especials que els regeixen.

Amb caràcter general, ha de tenir-se present que poden concórrer a aquells els Ajuntaments, demés corporacions i particulars.

La Mancomunitat cuida del sosteniment de l'Escola i els sol·licitants o concursants han d'oferir: edifici adequat i carregar amb les despeses d'instal·lació, aigua i llum.

A més, els pobles respectius han d'estar al corrent de pagament amb la Mancomunitat i Diputació respectiva.

Adjudicacions anul·lades i preparació d'un nou concurs. — L'adjudicació feta de quatre Escoles locals de Comerç a altres tantes poblacions, en virtut del concurs que va realitzar-se per acord del Consell Permanent de 13 de juny de 1917, s'ha deixat sense efecte, amb data 17 de març d'enguany, per incompliment de les condicions o bases del concurs.

Estan anunciades les bases per a la convocatòria d'un altre concurs per a l'adjudicació de dues Escoles.

Escoles d'Arts i Oficis

Subvencions. — La Mancomunitat, per tal de fomentar els ensenyaments tècnics per als obrers, concedeix subvencions per ajudar al sosteniment d'aquestes Escoles.

Els Ajuntaments respectivament cooperen proporcionalment a aquestes despeses de sosteniment.

Gaudeixen avui de subvenció les Escoles Industrials que l'Estat té a Terrassa i Vilanova, i les de Sabadell, Manresa, Mataró i Badalona.

Les subvencions que s'ha fet esment, foren concedides per la Diputació de Barcelona. Les noves s'anunciaran a concurs.

Deures de les Escoles subvencionades. — Caldrà que donin els ensenyaments senyalats segons els casos. Les classes, per tal de poder-hi concórrer els obrers, hauran d'ésser nocturnes i gratuïtes.

Escoles menors de Belles Arts i d'Arts i Oficis i Belles Arts

El traspàs d'aquestes Escoles a la Mancomunitat.

— En fer-se el traspàs de serveis d'instrucció i cultura de les Diputacions catalanes a la Mancomunitat, acceptà aquesta, íntegrament, el compromís contret per la Diputació de Girona amb els Ajuntaments de la província, referent a la creació i sosteniment d'aquesta mena d'Escoles.

Tenen Escola, en les condicions que tenia establertes l'esmentada Diputació, Olot, Sant Feliu de Guíxols, Palafrugell, La Bisbal, Llagostera i Puigcerdà.

Projecte de reforma. — Cal advertir que està sobre la taula, en estudi, la reforma total en el regisme d'aquesta mena d'Escoles, havent-hi també el propòsit d'estendre-les arreu de Catalunya.

2. Ensenyament normal

Estudis Normals

Objecte. — El pensament que inspirà la creació dels Estudis Normals fou que cal tenir Mestres i tècnica pedagògica si es vol realitzar una acció educativa en el país.

Aquests estudis, en forma indirecta, afecten als Ajuntaments que saben cuidar com cal de l'Escola pública : els diners esmerçats en la formació d'un bon Mestre poden ésser els més ben gastats.

Ingrés. — L'ingrés és, lliure per als Mestres i Batxillers. L'edat mínima d'ingrés és la de disset anys.

Cal presentar : Certificat d'estudis, partida de naixement i certificat de revacunació.

Pla d'ensenyament. — El pla dels estudis normals està repartit en tres anys, i consta dels següents ensenyaments:

Ensenyaments obligatoris:

a) Grup de matèries professionals : Fisiologia; Psicologia general, experimental i pedagògica; Fonaments de Filosofia; Història de la Filosofia i de l'Educació; Metodologia i problema experimental d'Aplicació; Pràctiques d'ensenyament i organització d'Escoles.

b) Grup d'Humanitats catalanes : Llengua i Literatura catalana; Condicions naturals i Geografia de Catalunya; Història de Catalunya.

c) Grup de matèries diverses : Literatura general; Religió i Moral; Anglès; Ensenyament domèstic i labors (senyoretas); Matemàtiques; Dibuix com a mitjà d'expressió.

Ensenyaments d'opció:

Artístics : Dibuix, Escultura, Realitzacions; Música.
Científics : Química; Geografia; Ciències naturals.

S'establiran condicions especials per als llicenciats de carreres universitàries.

Poden també cursar-se, per Mestres i Estudiants, assignatures soltes.

<i>Matrícula:</i>	<i>Pessetes</i>
Matrícula per a cada curs.....	25
Assignatures soltes.....	10

Escola d'Istiu

Objecte. — Podria aquí repetir-se el que sota d'aquest mateix epígraf es diu en *Estudis Normals*.

Ingrés. — S'admeten, a l'Escola d'Istiu, els Mestres, Mestresses, Professors particulars i Estudiants.

L'admissió d'altres alumnes es fa en condicions especials.

Durada de les classes. — L'Escola d'Istiu funciona durant les vacances dels Mestres. Els cursets consten, generalment, de vint a vint-i-cinc lliçons.

Pla d'ensenyament:

Cursos generals (1.^r grau) : Elements de Mineralogia; Botànica general; Pràctiques de Zoologia; Pràctiques de Química elemental; Història de Catalunya; Pràctiques de Psicologia escolar; Geografia física i Geologia.

Cursos especialitzats (2.ⁿ grau) : Sistemàtica vegetal; Microscopia zoològica; Ampliació de Pràctiques de Química; Realitzacions.

Setmana final : Conferències de Metodologia escolar sobre : Experiments escolars; Tècnica de l'Ensenyament del llenguatge modern; Ensenyament de la Geografia (el seu concepte científic); Pràctiques

d'Educació moral i social a l'Escola; Pràctiques d'Ensenyament domèstic.

Matrícules i altres pagaments:

	Pessetes
Matrícula dels Mestres, Mestresses, Professors particulars i Estudiants.....	5
Els altres alumnes.....	25
Inscripcions especials a la «Setmana final».	2

3. Serveis de difusió i vulgarització

Extensió d'Ensenyament tècnic

Objecte. — Facilitar l'estudi de l'electricitat sense haver de moure's de casa.

Funcionament de l'Escola. — Els alumnes, en l'ensenyament per correspondència, reben en quaderns les matèries que han d'estudiar, i fan exercicis i problemes que trasmeten a l'Escola, on són qualificats i corregits; i si alguna cosa no han ben comprès, poden consultar-la, i els és explicada, en lletres especials, pels Professors.

Títols que s'obtenen. — Poden obtenir-se els títols d'Instal·lador Electricista; Conductor de Centrals elèctriques; Tècnic Electricista, i Expert Electricista.

Temps dels estudis. Exàmens. — L'alumne, segons el temps que hi ocupi, i la seva capacitat i preparació, pot abreujar o allargar el curs dels estudis. Però, pel bon ordre de l'Escola i per a estímul de l'alumne, hi ha fixat un màxim de temps per a cada curs.

	Durada màxi- ma del curs
	<i>Mesos</i>
Instal·lador Electricista.....	10
Conductor de Centrals elèctriques.	25
Tècnic Electricista.....	35

L'alumne obté el títol d'Expert Electricista després d'haver cursat els estudis de Tècnic Electricista i d'una temporada de pràctiques a la Universitat Industrial.

En acabar els estudis, l'alumne passarà uns exàmens de totes les matèries estudiades, després dels quals li serà expedit el títol.

Preu dels estudis. — El preu dels estudis ha d'ésser pagat per fraccions de 15 ptes. mensuals. A part, cal pagar la inscripció.

Estudis	Pagament d'inscripció	Cost dels estudis	Cost total
	<i>Pesetes</i>	<i>Pesetes</i>	<i>Pesetes</i>
Instal·lador Electricista..	25	150	175
Conductor de Centrals elèctriques.....	25	375	400
Tècnic Electricista.....	50	525	575

Material d'estudi. — Extensió d'Ensenyament tècnic dona als alumnes, sense cap més despesa, els llibres de text, material complet d'estudi, instruments per a dibuix i, en expedir el títol, una nova collecció dels textos amb volums relligats, que formen una enciclopèdia d'electricitat.

Secció d'Ensenyament domèstic

Objecte. — La finalitat d'aquesta Secció és la de portar a les dones d'arreu de Catalunya aquells ensenyaments que puguin ésser un millorament en llur estat i un benefici en l'administració de la llar.

Cursets i condicions que els regeixen. — Per a aconseguir el seu objecte, aquesta Secció organitza una sèrie de cursets que vénen donant-se en diferents comarques de Catalunya, i dels quals s'han pogut constatar magnífics resultats.

Les condicions establertes per a aquests cursos, són les següents : Han de demanar-se a la Directora de la Secció d'Ensenyament domèstic, la qual es cuida d'enviar el material i personal necessari per a la celebració del curs. Les despeses d'estada de les Professores (generalment dues), i les dels ingredients necessaris, van a càrrec del poble sol·licitant, anant al de la Secció les despeses de viatge. La durada dels esmentats cursos és, generalment, de quinze dies, i han d'ésser demanats amb l'anticipació suficient per poder organitzar-los.

Matèries que hi són tractades. — Totes les assignatures que s'hi ensenyen estan relacionades amb l'administració de la llar, i poden ésser teòriques i pràctiques, com, per exemple : Alimentació, Higiene, Puericultura, Cuina casolana, Rebosteria, Confitures, Conserves, Planxa, Conservació de la roba (rentar, sorgir i apedaçar), Tall, Confecció, etc.

Cursos ambulants d'Ensenyament industrial

Objecte. — Facilitar la tecnificació d'aquells obrers que per diverses circumstàncies es veuen impossibilitats d'assistir a les Escoles especials, que funcionen.

Cursets i conferències. — És el mitjà que es val aquest Servei per a desenrotllar la precedent objectivitat.

Els Ajuntaments, entitats obreres i patronals, o grups d'obrers, poden demanar-ne la realització en llurs respectives localitats.

Caldrà, per això, adreçar petició a l'Excm. Sr. President de la Mancomunitat, indicant l'especialitat del curset a donar, el nombre aproximat dels individus als quals pot interessar i totes les altres circumstàncies que aconsellin la seva realització.

Les despeses d'aquests cursets i conferències van a càrrec de la Mancomunitat. En cas d'ésser diversos els cursets demanats, són atesos, en igualtat de circumstàncies, aquells que donen més facilitats per a la seva realització.

Biblioteques Populars

La Mancomunitat de Catalunya, periòdicament i mitjançant concursos, va estenent la implantació de Biblioteques Populars.

En cada concurs (del qual es fa la deguda publicitat) es fixen concretament les normes i condicions precises per demanar la instal·lació de Biblioteques en les respectives poblacions.

El darrer d'aquests concursos fou acordat pel Consell Permanent en sessió de 26 d'octubre de 1922, havent-se'n publicat les bases en el *Boletín Oficial* de cada una de les províncies.

Tenen actualment Biblioteca oberta : Valls, Vendrell, Olot, Sallent, Canet, Pineda, Figueres i Borges.

La té en construcció : Vich.

La tenen concedida : Banyoles, La Pobla de Lillet, Tiana, Mataró, Balaguer i Igualada.

Comissió d'Educació general

Objecte. — Arreu del món es tendeix avui a evitar estats de semiignorància de coses importantíssimes a causa de la creixent especialització que implica la intensitat de la lluita per la vida, agreujat a Catalunya a conseqüència de la situació especial en què ha viscut i es troba encara el nostre poble.

La finalitat de la Comissió d'Educació general és, doncs, iniciar i fomentar institucions, costums i actes, i la difusió de coneixements que tendeixin a millorar o millorin la condició física i moral de la gent que forma el nostre poble, així com els que tendeixen a l'enfortiment i dignificació de la raça.

Competència. — Entren dins la competència d'aquesta institució, entre altres, els objectius següents : a) Educació física (cura externa, netedat del cos, joc físic, esports, gimnàstica, etc.); b) Educació moral (del sentiment, de la voluntat, de la paraula, sentit del civisme, vida de relació, etc.); c) Natalitat; d) Puericultura; e) Disminució de la mortalitat; Higiene individual i colectiva.

Cursets i conferències.—Un dels mitjans de què es val aquesta Comissió per portar a terme la seva tasca són, demés de la publicació de fulletons, llibres, opuscles, cartells, els cursets i conferències a donar arreu de Catalunya.

Tots els Ajuntaments poden demanar-ne la realització en llurs respectives localitats.

Per a això, cal que s'adrecin a la Comissió d'Educació general assenyalant la matèria que creguin més apropiada.

Aquests cursets i conferències són donats graciosament. Només es convé particularment la forma de pagar les despeses d'estada i viatge.

Oficines de revisió d'originals

Objecte. — Vetllar l'aspecte literari de la llengua catalana i obtenir una unificació d'ortografia i d'estil.

Tasca que realitza. — Corregeix els originals de les publicacions. En aquest aspecte, els Ajuntaments, per a llurs publicacions catalanes, poden acudir a aquestes Oficines.

Publicacions de la Mancomunitat

D'interès general. — Les publicacions destinades a la divulgació de l'obra de la Mancomunitat, les que tracten específicament dels serveis, de llur utilitat, de la manera de realitzar-se, etc., i les de projectes d'acords, índex, etc., són trameses graciosament als Ajuntaments, caps de partit de Catalunya i de poblacions de més de quatre mil habitants.

D'interès especial:

a) *Crònica oficial de la Mancomunitat* (mensual). Cuida de publicar tots els acords de l'Assemblea i Consell Permanent, i les noves relacionades amb els serveis de la Mancomunitat.

És tramesa als Ajuntaments catalans mitjançant una subscripció de 6 ptes. anuals.

b) *Revista de la Vida Municipal* (mensual). Té per objecte orientar en la funció cada dia més tècnica i complicada de regir els Municipis.

És tramesa graciosament a tots els Secretaris d'Ajuntaments de Catalunya.

c) *Butlletí dels Mestres* (quinzenal). És una revista de caràcter pedagògic.

És tramesa graciosament als Mestres de Catalunya i Balears.

4. Altres Serveis

Oficina d'Estudis jurídics

Aquesta Oficina d'Estudis jurídics s'ocupa, d'una manera especial, de laborar la codificació del Dret català i d'estudiar i assessorar en aquells assumptes que tenen un interès de caràcter general; per exemple, el de la rabassa morta a Catalunya.

Laboratori general d'Assaigs i Condicionament

Creació del Laboratori general d'Assaigs. — Asso-lit, pels diferents Laboratoris del clos de la Universitat Industrial, el grau de maduresa i d'experiència necessaris, i formant ja, de fet, base segura del

desitjat Laboratori general, restava tan sols donar estat oficial a aquest i assegurar-li el concurs, la calor i el prestigi de les entitats representatives a Catalunya de la indústria, l'agricultura i el comerç.

El R. D. de 21 de febrer de 1922 atorgant caràcter oficial al Laboratori, així com validesa legal als seus certificats, per una part, i, per altra, la constitució de la Junta consultiva i del Comitè executiu, sancionaren i donaren nou impuls a allò que el pacient treball d'anys havia ja posat sobre la ruta.

Seccions del Laboratori. — Des del punt de vista tècnic, el Laboratori està dividit en cinc Seccions:

Secció 1.ª. — Laboratoris de l'Institut d'Electricitat i Mecànica aplicada.

Secció 2.ª. — Laboratori de l'Institut de Química aplicada.

Secció 3.ª. — Laboratori dels Serveis tècnics d'Agricultura.

Secció 4.ª. — Laboratori de l'Escola d'Adobaria.

Secció 5.ª. — Laboratori tèxtil.

Naturalesa dels serveis. — Els serveis que correntment presta el Laboratori són de tres categories:

A) Proves i anàlisis de materials, màquines i aparells sotmesos per llurs fabricants, venedors o propietaris, sia amb l'objecte de comprovar o millorar la qualitat dels productes, sia amb el d'acreditar-la mitjançant els certificats i relacions d'assaig lliurats pel Laboratori.

B) Proves encarregades per compradors, a fi d'assegurar-se de la bonesa dels articles objecte d'adquisició i, en particular, de si compleixen les condicions estipulades en els plecs de condicions.

C) Proves dirigides a resoldre *litigis* entre compradors i venedors a propòsit de la qualitat o estat dels productes, o entre importadors i les companyies d'assegurances amb motiu de danys eventualment soferts per les mercaderies; i altres casos semblants de controvèrsia.

Administració. — El que convingui del Laboratori, pot demanar-se al senyor Administrador del Laboratori General d'Assaigs (Urgell, 187; Barcelona).

El Condicionament tèxtil. — Estretament relacionada amb l'organització del Laboratori general està la creació del condicionament de fibres tèxtils, en el seu doble de determinació de llur pes real o quantitat d'humitat que contenen i de magatzematge de partides de fibres, fins i tot considerables, amb les necessàries garanties tècniques i de seguretat.

Temps ha que funcionen entitats d'aquesta índole en certes poblacions catalanes especialment dedicades a la indústria tèxtil.

Es treballa activament en l'habilitació del Laboratori i sala d'estufes del Condicionament de Barcelona, així com en la de magatzems capaços en punts estratègics de la capital.

Construccions escolars

Després del mestre, un bon local, una adequada instal·lació, és la cosa fonamental en el servei d'instrucció. És per això que la Mancomunitat, dins les seves possibilitats, tant d'ordre legal com econòmic, vol cooperar en la tasca de dotació d'edificis escolars adequats per a tots els pobles de Catalunya.

Per via d'assaig, la Mancomunitat obrí ja un concurs per a la construcció de quatre d'aquests edificis, de diversos tipus, havent-ne estat ja inaugurats tres d'ells en els pobles que foren adjudicats, o siguin La Masó (Tarragona), Torns (Lleyda), Palau Sabar-dera (Girona). Està construït, i a punt d'inaugurar, el que es concedí a Sant Llorenç Savall (Barcelona).

En el pressupost ordinari d'enguany hi ha, també, consignada una quantitat per establir un servei constant destinat a la confecció de projectes i d'altres auxilis semblants per a la construcció d'aquests edificis.

AGRICULTURA

Escola Superior d'Agricultura *

Ensenyament postal agrícola

Objecte. — Aquesta Escola, en organitzar, al costat de la seva obra docent principal, la Secció d'Ensenyament postal, vol contribuir a l'obra de difusió de la cultura agrícola, donant una possibilitat d'apendre als agricultors desitjosos de saber i que no poden traslladar-se a la ciutat, portant als camps, junt amb el llibre, el comentari que el faci comprensible.

Pla d'ensenyament:

Totes les branques relacionades amb l'Agricultura que puguin interessar als agricultors, i a mesura que es vagin editant els textos respectius.

Les assignatures amb què comença la Secció d'Ensenyament postal, els textos de les quals han estat ja publicats, són les següents: *Fabricació d'oli; L'art de fer bon vi; L'ametller; Anàlisi d'adobs; Alimentació del bestiar; Reproducció i herència en el bestiar; Les vaques i la producció de llet; Les llets i llur apreciació; L'olivera; Els Sindicats Agrícoles i llur guiatge; Anàlisi de vins; Màquines agrícoles; Fertilització de terrenys; Malalties de bestiar.*

Per completar l'ensenyament postal amb els treballs pràctics, difícils de dominar amb la senzilla lec-

* S'entenen sols els ensenyaments agrícoles que es donen o poden estudiar-se sense moure's de casa.

tura i correspondència, la Secció organitza, en les matèries que ho exigeixin, i a mesura que el nombre d'inscrits ho faci viable, uns cursets pràctics complementaris, d'un nombre reduït de lliçons, que es donaran en els Laboratoris de l'Escola Superior d'Agricultura.

Matrícules i altres pagaments. — El preu de la matrícula, comprenent la tramesa del text i altres impresos necessaris per a l'ensenyament, és de 20, 15 i 10 ptes., segons l'assignatura que es tracti.

Serveis tècnics d'Agricultura

Cooperen, els diversos serveis tècnics, en els cursets de divulgació que es donen en els pobles a petició de l'Ajuntament o entitats agrícoles. Aquests cursets duren, uns amb altres, vuit dies, i consten de vuit lliçons teòriques i vuit lliçons pràctiques cada un, anant unes i altres acompanyades de projeccions. L'entitat que el sollicita, subvenciona amb un terç del seu cost les despeses pressupostades, que mai no passa de 500 ptes., essent en major nombre els que no pugen sinó 250 ptes.

Ensems, pel servei respectiu, s'està prest a atendre tota indicació que calgui per realitzar tota campanya que pugui reportar algun profit a qualsevolga comarca de Catalunya, sense que això impliqui cap mena de despeses per l'entitat o corporació sollicitant.

D'ARBRES FRUITERS. — Té camps de demostració al seu càrrec, en els quals dirigeix els cultius, poda i adob dels arbres. Ha realitzat campanyes i donat

conferències en diversos pobles, ensenyant el mètode racional d'esporga de l'olivera; porta realitzades altres campanyes contra la mosca de l'oliva, contra el diabló de l'avellaner i contra l'eruga de l'ametller, essent tots aquests serveis completament gratuïts per al públic.

DE VITICULTURA I ENOLOGIA. — Té camps experimentals de demostració, on s'efectuen proves de poda, fertilització i tractaments anticriptogàmics, responenent a consultes, divulgant pels pobles l'ensenyament de treballs culturals, sense despeses de cap mena.

Els Serveis d'Arbres fruiters, i de Viticultura i Enologia, han dirigit la instal·lació de diversos molins d'oli i cellers cooperatius a petició de les entitats respectives, en instància que es dirigeix a l'excel·lentíssim senyor President de la Mancomunitat, oferint subvencionar els estudis i instal·lacions amb la quantitat de 150 ptes. Mitjançant aquestes úniques despeses, la Mancomunitat, des que el local on ha de fer-se la instal·lació està enllestit, entra a dirigir tots els detalls d'ordre tècnic fins que la maquinària pot ésser posada en marxa.

DE TERRA CAMPA. — Té, també, camps de demostració al seu càrrec, en els quals estableix la rotació de cultius i dirigeix totes les operacions de sembra, conreu, adobs, etc.

Ha portat a cap algunes campanyes de sembra a màquina, ha estudiat llavors importades, ha donat mantes conferències divulgadores i ha respost a diverses consultes, per la qual cosa no es cobra tampoc res.

D'ACCIÓ SOCIAL AGRÀRIA. — És la que atén als agricultors que funden un Sindicat Agrícola, guiant-los des que s'inicia la idea fins a les pràctiques de son funcionament, cuidant de tota la tramitació legal de l'oportú expedient; dóna conferències de divulgació i guiatge per a aquells, en els seus variadíssims aspectes i funcions; confecciona projectes de reglaments i cuida de la modificació dels vigents per establir-hi nous serveis; està en relació contínua amb els Sindicats que a ella acuden en demanda de consell, ajuda i notícies, siguin d'ordre tècnic, econòmic o social. Tots els serveis de la Secció són prestats graciosament.

LABORATORI D'ANÀLISIS. — La Mancomunitat té, així mateix, establert un Laboratori d'Anàlisi, al qual poden acudir els agricultors per a tota mena d'anàlisis relacionats amb la terra i sos productes, abonant-ne l'import segons tarifa.

LABORATORI DE PATOLOGIA VEGETAL. — Estudia totes les malalties que es presenten en les plantes, i el Servei és, així mateix, gratuït.

INSTITUT DE MECÀNICA APLICADA AGRÍCOLA. — Un acte de gran transcendència porta realitzat aquest servei, com és el concurs de tractors i exposició de maquinària agrícola, celebrat a Lleyda, amb la concurrència de les primeres marques nacionals i estrangeres.

Ha publicat ara un aciençat qüestionari per estudiar l'ús de la maquinària en la nostra Agricultura, i és consultat per corporacions i particulars respecte dels avantatges de la maquinària agrícola, donant-los

dades i orientacions per tal que puguin adquirir-los amb plena garantia.

SERVEI DE RAMADERIA. — Celebra concursos per a la millora de races de bestiar. Se n'han fet a totes les comarques de Catalunya, de bestiar llanar, cavallí, asinal, boví, porquí, i, demés, d'aviram i conills. Porta gastades més de 200,000 ptes. per a premiar reproductors.

Aquest Servei té muntat un Laboratori de Patologia animal, on s'estudien, de franc, totes les malalties que es presenten en els animals.

SERVEI FORESTAL. — *Objecte* : Fomentar la riquesa forestal atès els beneficis que els boscos reporten a la salubritat d'un país i la conveniència de reduir i anullar el fort tribut que avui es paga a l'estranger amb el proveïment de fustes, carbons vegetals, etc.

Tasca que realitza : Té un doble caràcter. D'una banda, mitjançant la publicació de fulletons, articles de propaganda i de divulgació, parlant de les sembres, plantacions, recol·leccions de llavors forestals, conreu del castanyer com a espècie forestal, i, demés, contribueix a la divulgació d'aquesta mena de coneixement; són, així mateix, contestades totes les consultes i preguntes que els propietaris tinguin a bé adreçar a aquest Servei (oficines instal·lades al carrer del Bisbe, n.º 8; Barcelona).

D'altra banda, el no haver donat gaire resultat la importació de plantes vives ha empès a aquest Servei a l'establiment d'un viver per a iniciar als propietaris de boscos en aquesta mena de conreus i a assajar

i facilitar diferents espècies al preu de cost. Més tard, i segons els resultats assolits, s'eixamplarà el viver o se n'establiran d'altres a diferents indrets de Catalunya.

En el termini de dos anys s'han facilitat uns 1,500 quilos de llavors de diverses menes, s'ha importat prop d'un milió de plantes i s'ha facilitat a un gran nombre de propietaris les indicacions indispensables perquè ells poguessin obtenir directament el planter.

TELEFONS

Objecte. — Dotar de servei telefònic els pobles que no tinguin aquest mitjà de comunicació.

Procediment i condicions per a obtenir instal·lacions telefòniques. — Els pobles interessats han de demanar, d'ofici, al senyor Director de la Secció, les bases per instal·lar el servei.

La Secció estudia, amb la major cura, cada cas particular, i envia les més apropiades i econòmiques. Les fonamentals són : trobar-se el poble al corrent de pagament amb la Mancomunitat i Diputació respectiva, i contribuir a l'obra facilitant pals o una petita subvenció per a l'estesa de la línia.

A fi de procedir a la instal·lació, els Ajuntaments interessats han d'enviar al senyor Director de la Secció de Telèfons una certificació de l'acord pres acceptant-les i de la seva ratificació per la Junta Municipal.

La Secció envia al cobrament la factura corresponent a la subvenció assenyalada, i la petició entra en torn per procedir a la construcció de la línia dins la major brevetat possible.

La tasca realitzada. — Fins a la data, la Secció de Telèfons de la Mancomunitat ha construït a Catalunya 5,950 qm. de línia, i ha dotat de telèfon 410 pobles, instal·lant 2,760 abonaments.

FERROCARRILS

Objecte. — Cobrir el territori de Catalunya de vies fèrries electrificades, formant una xarxa que respongui a l'extensió del país, a la seva disposició geogràfica i econòmica i a la intercomunicació amb les regions limítrofes.

Concursos. — La realització d'aquest servei es porta a terme mitjançant concursos que el Consell Permanent acorda obrir per determinar l'ordre de preferència que hagi de seguir-se en els tràmits d'aprovaació de projectes i subhastes de construcció entre les poblacions, particulars o empreses interessades, amb subjecció a bases fixades oportunament.

S'ha celebrat el primer concurs, resultant preferides les línies Reus-Montroig, Tarragona-Pons, Tàrrrega-Balaguer i Lleyda-Fraga.

Estat. — Pel que es refereix al de Reus-Montroig, està ultimant-se la tramitació del projecte, i el de Tàrrrega-Balaguer, es troba en període d'informació facultativa del projecte. En quant als restants, han quedat endarrerits, degut a què hi ha drets adquirits per part d'un altre peticionari, que han de resoldre's abans de poder entrar a la Mancomunitat.

OBRES HIDRÀULIQUES

A) Abastament d'aigües potables
a les poblacions.

Plantejament del problema. — Els Municipis, donada la vida econòmica en què es desenrotllen, no compten, en general, amb suficients mitjans per a resoldre directament aquest problema. Però els pobles, per instint de conservació, no han de voler acceptar com una fatalitat els perills i les misèries que comporta la falta d'aigua.

L'ajuda de la Mancomunitat. — La Mancomunitat coopera, per mitjà de concursos periòdics, a la solució d'aquest problema, de moment, en els pobles de menys de quatre mil habitants, des de tres punts de vista:

a) Tècnicament : posant Enginyers al servei dels pobles per estudiar sobre el terreny la millor manera de fer efectiu l'abastament.

b) Econòmicament : avençant quantitats, adés mitjançant la Caixa de Crèdit comunal, adés acudint al romanent dels Emprèstits de la Mancomunitat amb destinació a aquestes obres.

c) Burocràticament : cuidant de recaptar l'ajuda econòmica que per a aquests casos té també establerta l'Estat, segons RR. DD. del Ministeri de Foment de 27 de març de 1914 i 28 de juliol de 1920.

Anàlisi d'aigües. — D'acord amb els Serveis de Sanitat de la Mancomunitat de Catalunya, es porta

també a terme aquesta comesa, fent-se la captació de l'aigua que hagi de sotmetre's a anàlisi, pel propi servei.

B) Captació i aprofitament d'aigües per a regar.

Casos d'ajuda. — Per a obertura de pous artesianes, construccions d'estanys artificials, o bé usant altres mitjans de captació i aprofitament d'aigües per a regar.

Així mateix, podrà sol·licitar-se ajuda : a) per a millorar el regatge establert; b) per a la major utilització de l'aigua dels estanys naturals, i c) per al perfeccionament de les canalitzacions actuals per a obtenir un màxim d'eficàcia.

Qui pot demanar-la. — Els propietaris, Junes de propietaris, Sindicats de Regants o altres entitats anàlogues de les quatre províncies catalanes.

En què consisteix aquesta ajuda. — La cooperació de la Mancomunitat, en aquests casos, té lloc mitjançant una ajuda:

a) Tècnica : estudiant sobre el terreny, mitjançant els Enginyers de la Mancomunitat, la millor manera de portar a terme l'obra.

b) Econòmica : subvencionant l'obra. Aquesta subvenció està en relació amb la importància i utilitat d'aquella, no podent excedir, en cap cas, del 50 per 100 del seu cost.

Periòdicament la Mancomunitat obre concursos, als quals poden concórrer aquells que tenen dret a demanar ajut.

C) Sanejament de terrenys

Objecte del Servei. — Les obres de sanejament tenen per objecte el millorar l'estat sanitari de les comarques per les dites obres afectades, a l'ensem que s'obté, també, una millora en l'aspecte agrari, convertint en conreables extensions de terrenys que abans no ho eren, a causa de restar contínuament inundats o de tenir el pla d'aigua a molt poca profunditat dels terrenys, inundant permanentment les arrels de les plantes.

L'ajut de la Mancomunitat. — La Mancomunitat de Catalunya, una vegada demostrada la necessitat d'un sanejament pel Servei de Sanitat d'aquella, i tenint en compte la cooperació que ofereixen els elements interessats, s'encarrega de la redacció i tramitació dels projectes oportuns, per tal d'acollir-se als beneficis que atorga a aquesta mena d'obres la Llei de 24 de juliol de 1918.

Tasca realitzada. — El Servei d'Estudis sanitaris de la Mancomunitat va fer al Consell Permanent una proposta, de conformitat amb la qual el Consell Permanent acordà autoritzar a la Presidència per a procedir a la redacció d'un projecte de sanejament de la comarca de Salou, projecte que va ésser redactat oportunament, i que actualment està en tramitació a l'Estat, en sollicitud d'obtenir els beneficis que atorga a aquesta mena d'obres la Llei de 24 de juliol de 1918. Aquest sanejament, que es farà amb la cooperació del Sindicat per al Sanejament i Foment de Salou, a l'ensem que solucionarà el problema sa-

nitari de tanta importància a la susdita comarca, serà causa de la creació d'una extensió de terreny conrea-ble d'unes 115 Ha.

La Mancomunitat de Catalunya, d'acord amb la Comissió Mixta Executiva per la Lluita antipalúdica al Baix Llobregat, es proposa, també, el sanejament de la zona compresa entre la banda dreta del riu Llobregat i Castelldefels. Un altre problema, la solució del qual interessa actualment a la Mancomunitat, és el referent al sanejament del Baix Empordà.

CARRETERES, CAMINS I PONTS

Construcció de camins i ponts

La Mancomunitat de Catalunya, tantost constituïda l'any 1914, acordà pendre part al segon Concurs de subvencions convocat per l'Estat en 27 de març del mateix any, per a la construcció de camins veïnals i ponts econòmics, interposant-se entre l'Estat i els Municipis, i subrogant-se els deures d'aquests per dues raons primordials: 1.ª, evitar el que havia ocorregut en el primer Concurs celebrat l'any 1912; ço és, que deixés d'invertir-se a Catalunya gran part de la subvenció assignada per l'Estat a les quatre «províncies», a conseqüència de la relativament important cooperació econòmica que s'exigeix als Municipis per a la concessió d'un camí o pont, i, també, per desco-neixement, per part de mants petits Municipis, especialment els més necessitats de vies de comunicació, dels requisits i tràmits a seguir per assolir aquell benefici; i 2.ª, evitar, així mateix, l'inconvenient derivat de la pròpia Llei que regula aquests concursos, atorgant cegament, i sense altres mires, la subvenció corresponent al poble que s'hagi compromès a un major esforç econòmic, partint, naturalment, del límit mínim assenyalat en les bases del concurs, compromís que en gran nombre de casos ha restat incomplet i, per consegüent, sense poder tenir efectivitat la subvenció concedida per l'Estat, en perjudici d'altres Municipis que, més pobres o més aciençats, respecte l'abast del compromís que podien contreure, restaren postergats.

Per les mateixes consideracions, la Mancomunitat acudí als Concursos tercer i quart, convocats per l'Estat el mes d'agost de 1918, essent remarcable l'interès de mants Municipis i la confiança amb l'acció de Mancomunitat, car molts d'ells han ofert, per la seva part, de contribuir a la realització de les obres amb un tant per 100, variable fins el 25 per 100, cooperació que la Mancomunitat ha acceptat per tal de poder ampliar a major nombre de pobles els camins i ponts a construir, hagut esment de l'important increment de cost assolit per aquests treballs d'ençà de la gran guerra, sense, però, que la quantia d'aquella cooperació influeixi de faísó absoluta i única en la tria dels camins, car es té en compte, demés, les possibilitats econòmiques dels Municipis afectats, la importància i interès general de la via de comunicació, el cost total d'aquella, etc.; essent d'advertir que, per a fer efectiva la dita cooperació dels Municipis, dóna la Mancomunitat tota mena de facilitats.

Amb els camins i ponts que resten per construir, procedents de l'esmentat segon Concurs de subvencions, juntament amb els inclosos en els tercer i quart i amb els procedents dels plans preferents de les Diputacions catalanes, o de les antigues «relacions urgents i més necessàries», la Mancomunitat ha format un denominat Pla-selecció d'obres de preferent construcció, a la realització del qual dedica la major activitat, per tal de poder enllestir la construcció de totes les obres que comprèn, dintre un termini relativament breu, estant convingut que, fins que estigui ben avançada aqueixa tasca, no és convenient d'ampliar els camins d'aquell pla, la qual cosa té lloc mitjançant concursos, amb el que s'aconseguirà d'armonitzar la marxa dels treballs amb els recursos econòmics

que pot disposar la Mancomunitat, i, a la vegada, d'imprimir, a aquest Servei d'Obres públiques, la serietat i l'ordre que és norma d'actuació de la Mancomunitat.

Brigades ambulants per a la província de Lleyda

La Mancomunitat, periòdicament, i mitjançant concursos, ajuda els Municipis d'aquesta província a l'arranjament i millora de camins rurals, atorgant-los brigades ambulants i elements auxiliars.

Els al·ludits concursos es celebren a base de la cooperació que ofereix cada Municipi, essent afavorits els que es comprometen a fer un esforç més remarcable, demostrant un interès més viu en proporció, com és natural, de les possibilitats econòmiques dels respectius municipis.

Es té en compte, també, la importància i interès general del camí que es tracti.

Camins carreters

Independentment de les subvencions atorgades als Municipis de Lleyda per contribuir a l'arranjament i millora de camins carreters mitjançant l'auxili de brigades volants i en forma semblant a l'establerta per a la prestació d'aquest Servei, la Mancomunitat ha convocat, també, concursos entre els restants Municipis de Catalunya per a l'atorgació d'iguals beneficis, sempre sota la base de cooperació en els treballs per part dels interessats i tenint en compte, no solament la quantia en valor absolut de l'oferiment, sinó la seva relació amb les possibilitats econòmiques

dels Municipis i el grau d'interès general de cada camí.

Camins de bast

En mants indrets de l'alta muntanya existeixen antics camins denominats de bast, els quals, per les circumstàncies especials del lloc i terrenys que travessen, a l'ensem que faciliten abastament les transaccions purament locals, tenen com a missió primordial fer accessible la contemplació i fruïment de les belleses naturals de Catalunya. L'Assemblea de la Mancomunitat, en la seva vuitena reunió, aprovà la llista d'alguns d'aquests camins per a reconstruir, que en total sumen uns 540 quilòmetres, i que tenen un marcat caràcter de turisme muntanyenc.

En la formació de la relació d'aquests camins, aprovada per l'esmentada Assemblea de la Mancomunitat, es triaren preferentment els que donen facilitat de transports a comarques isolades, sense cap mena de mitjà rodat de comunicació, separades del centre d'activitat per altes serralades, havent-se tingut en compte, també, no escollir, per a realitzar aquesta mena de reconstruccions, els llocs on hi ha probabilitats de construir carreteres o camins dintre terminis relativament breus. Al tal efecte, s'ha organitzat una brigada de treballadors que procedeixen, a mesura que les circumstàncies de lloc i temps ho permeten, als treballs de reparació i millora dels esmentats camins, permetent els resultats econòmics obtinguts, donar-los un gran desenrotllament.

En juliol de 1918 varen ésser començats els primers treballs d'aquesta classe, en el camí de bast de Viladrau a Santa Fe, la llargada del qual és de 16

quilòmetres; els susdits treballs consistiren en l'eixamplament en molts llocs, sobretot els perillosos, de l'explanació del camí antic; rectificació d'alguns dels seus trams, tant en planta com en sentit de suavitzar les pendent; construcció d'algun pont de fusta per a salvar barrancades, o millorament del pas a gual d'aquestes, etc. L'import d'aquests treballs resultà ésser de 5,873'85 ptes., el que representa un cost quilomètric de 367 ptes.

Altres dels treballs d'aquesta mena, portats a cap amb èxit molt falaguer, és el fitament del camí de bast de Set Cases a la Portella de Mantet, les quals obres es realitzaren durant l'estiu (juliol fins a setembre) de 1920. La llargada del camí fitat és de 13 qms. i el seu cost ha estat de 6,700'50 ptes., o sigui de 515'38 per quilòmetre.

Finalment, actualment s'està treballant en la reconstrucció d'un dels més interessants de Catalunya, no tan solament sota el punt de vista del turista, sinó també per la utilitat que reportarà a la comarca que travessa, la qual està completament mancada de tota via de comunicació: és el camí de bast de la corba d'Agulló, per Corsà i Serra del Montsech, a la vall del Ribagorçana. De les obres del primer tros, que comprèn des del seu origen en la corba d'Agulló (qm. 33 de la carretera de Balaguer a la frontera) fins a Pont de Montanyana, la llargada del qual serà de 26 qms., estan ja explanats 20'258 quilòmetres.

Les obres d'aquest camí, el qual es projecta dotarlo de bones condicions de seguretat, amplada de 2 metres en els llocs més estrets, baranes i àmpits en els punts més perillosos i els pontets que calguin pel pas de les barrancades, tindran un cost total

aproximat de 5 ptes. per metre lineal, cost relativament econòmic si es té en compte la naturalesa i configuració del terreny que s'ha de travessar. Les despeses actuals invertides en l'explanació dels 20'258 quilòmetres explanats, importen (juny de 1923) la quantitat de 88,863'17 ptes., o sigui la de 4'39 el metre lineal explanat.

També s'ha redactat l'avantprojecte i pressupost del camí de bast de Dalló a Coma de Vaca i Ull de Ter, el qual pressupost és de 52,937 ptes., que tenint en compte la llargada, 7,000 m., resulta ésser el de 7'56 el metre.

Permisos

Per a determinades obres (edificació, passos, explotació de pedreres, etc.), dins la zona d'urbanització i de servitud de les carreteres i camins veïnals a càrrec de la Mancomunitat, cal la corresponent autorització.

Per obtenir-la, ha d'adreçar-se instància a l'excel·lentíssim senyor President de la Mancomunitat, i, en els casos que correspon acompanyar-hi plans, ha de fer-se per triplicat.

Es recomana que aquestes instàncies es cursin per conducte de les Alcaldies respectives.

Arbitris

A) *Sobre establiments de serveis i servituds en carreteres i camins veïnals a càrrec de la Mancomunitat:*

Els permisos d'edificació, de passos, explotacions de pedreres, etc., es concedeixen, previ pagament dels

arbitris o cànons que la Mancomunitat té establerts, dividits en tres grups : a) permisos per a edificacions i obres; b) permisos per a instal·lacions i canalitzacions; c) cànons anuals per a servituds i serveis establerts en carreteres i camins mancomunals.

Les tarifes d'aquests arbitris es publiquen annexes al Pressupost de la Mancomunitat.

B) *Sobre circulació per les mateixes carreteres:*

Objecte i base de l'arbitri. — Per a circular per les carreteres i camins veïnals a càrrec de la Mancomunitat els camions, òmnibus, automòbils, voiturettes, cyclecars, side-cars, motocicletes i carros de motor animal destinats normalment a la indústria del transport o a un servei extraordinari, pertanyents a persones veïnes o domiciliades a Catalunya, caldrà adquirir una patent anual de circulació.

Tarifa:		Ptes.
1.ª grup.	{ Camions.....	a) Que passin de 2 tones i $\frac{1}{2}$ 900
		Els altres camions d'aquest tipus del mateix propietari 500
		b) Que passin de tona i $\frac{1}{2}$ sense arribar a 2 i $\frac{1}{2}$ 600
		Per altres camions d'aquest tipus del mateix propietari 350

		Ptes..
1. ^r grup.	{	(c) Que no arribin a tona i 1/2.... 200
		Els altres camions d'aquest tipus del mateix propietari..... 100
	{	Tarifa única.... 500
		Els altres òmnibus d'un mateix propietari..... 300
2. ⁿ grup.	{	Tarifa única de. 200
		Els altres que tingui el mateix propietari 75
	{	Autos-taxis Tarifa única de. 75
		Voiturettes..... Tarifa única de. 75
		Cycle-cars..... Tarifa única de. 30
		Side-cars..... Tarifa única de. 20
3. ^r grup.	{	Moto-cycles.... Tarifa única de. 15
	{	Amb amplada de llanta de la roda menor de 10 cm..... 80
		Íd. major de 10 centímetres... 20

	Ptes.
Carros de motor animal, de quatre rodes.....	Tarifa única de. 40
3.ª grup. { Observació. — Per a venir subjectes a aquesta patent els carros de motor animal, cal que circulin almenys dotze dies, durant tres mesos, per un mateix camí o grup de camins mancomunals.	

Pagament:

El període voluntari de l'expedició de patents de circulació comença el 1.ª d'abril i acaba el 31 de juliol.

Els que no havent satisfet durant aquell període el corresponent arbitri circulin per les carreteres de la Mancomunitat, vindran obligats al pagament de doble quota. Aquesta doble quota serà elevada al triple si no es fa efectiva en el termini dels vuit dies següents als de la notificació del deure del pagament.

La Intervenció general de la Mancomunitat és la que cuida de l'expedició de les esmentades patents.

Poden també satisfer-se en les Administracions dels Establiments de Beneficència de la Mancomunitat a Girona, Lleyda i Tarragona, i directament a les Oficines de la Mancomunitat, per mitjà de gir postal o qualsevulla altra forma que sigui fàcil als interessats.

BENEFICÊNCIA

1. Establiments de Barcelona

A) Casa de Caritat

Qui pot ingressar:

Aquells que, o en llur defecte els pares, siguin naturals de la província o hi hagin adquirit veïnatge, ells o llurs pares (si es tracta d'orfes desemparats), durant els deu anys anteriors a llur admissió, sense interrupció de cap mena; i

1.ª Essent menors de setze anys : *a)* siguin expòsits; *b)* siguin orfes de pares o es trobin desemparats i comptin l'edat de set anys; *c)* siguin fills de vidu o vídua que, per a guanyar-se la subsistència, s'hagin vist obligats a dedicar-se al servei domèstic o a altra ocupació que no els permeti d'atendre a la cura i sosteniment de llur família, i *d)* siguin fills de pares que reuneixin les condicions necessàries per ésser admesos en aquest Establiment o altres públics de beneficència, o les especials circumstàncies dels quals facin necessari l'ingrés a l'Asil.

2.ª En el departament d'homes i dones : *a)* els majors de seixanta anys que no siguin aptes per al treball i que siguin també desemparats, i *b)* els que, trobant-se desemparats, tinguin defecte físic o pateixin alguna malaltia crònica que els impossibiliti per a guanyar-se la vida, qualsevulla que sigui llur edat.

3.^r En el departament d'impedits o impedides: els que, trobant-se en el cas darrerament indicat, sigui tal llur malaltia o defecte físic, que els privi de valer-se per ells mateixos.

Sol·licituds d'admissió:

a) D'un noi o noia:

La instància ha d'adreçar-se al senyor President de la Junta de Govern, fent-hi constar principalment: 1.^r, el grau de parentiu del sol·licitant amb el noi o nois que s'intenti asilar; 2.ⁿ, els seus noms i cognoms, anys i naturalesa; 3.^r, causa per la qual es veu obligat a demanar-ho.

Els documents que han d'acompanyar la instància són:

1.^r Certificació del senyor Alcalde del poble de residència, del pare o mare vivent o del parent amb qui visqui, justificant l'estat civil del sol·licitant i motius que l'obliguen a asilar l'infant de què es tracta.

2.ⁿ Igual certificació del senyor Rector de la respectiva Parròquia, podent ésser suplert aquest document venint visat l'anterior amb els corresponents signatura i segell.

3.^r Partida de baptisme de l'infant que ha d'ingressar.

4.^t Partida de defunció del pare o mare. Si ambdós són difunts, n'hi ha prou amb la de la darrera defunció.

5.e Certificació facultativa d'estar vacunat o re-vacuat, en cas de comptar més de deu anys.

b) D'una persona major:

Així mateix, ha d'adreçar-se instància a la pròpia Junta, expressant-hi : 1.ª, noms i cognoms de la persona que desitgi ingressar; 2.ª, el seu estat; 3.ª, causa per la qual es veu obligada a demanar-ho.

Els documents que han d'acompanyar la instància, són:

1.ª Certificació de l'Alcaldia del poble de residència de l'interessat, justificant la seva pobresa i el seu estat civil.

2.ª Igual certificació del senyor Rector de la respectiva Parròquia, podent ésser suplert aquest document venint visat l'anterior amb els corresponents signatura i segell.

3.ª Partida de baptisme de l'interessat.

4.ª En cas de viduïtat, ha d'acompanyar-se l'òbit o la partida de defunció del consort difunt.

5.ª Si el sol·licitant compte menys de seixanta anys, ha de presentar un certificat, lliurat per un metge, expressiu del defecte físic o malaltia crònica que l'impossibilita de guanyar-se la vida.

Règim per a distingits:

Qui pot ingressar amb el caràcter de distingit. — Els que, abonant determinada pensió mensual (actualment 100 ptes.) o remetent un capital mínim graduat segons l'edat, reuneixin les següents condicions : a) haver complert seixanta anys els homes, i cinquanta cinc les dones. La Junta podrà, en circumstàncies especials, admetre'n abans del compliment de l'esmentada edat, i b) ésser de reconeguda moralitat.

Sol·licituds d'admissió. — Han d'adreçar-se a la Junta de Govern, acompanyant-hi : *a)* Fe de baptisme; *b)* certificat de defunció del consort en cas de viudtat; *c)* certificat de bona conducta, lliurat per l'Alcaldia i Parròquia, i *d)* certificat facultatiu de no patir cap malaltia infecciosa.

B) Casa de Maternitat i Expòsits

a) SECCIÓ ASIL D'EXPÒSITS. — Aquesta es divideix, al mateix temps, en dues seccions, que s'intitulen: *Departament d'al·letament* i *Departament de nens desmamats*.

Qui pot ingressar:

Són admesos en el *Departament d'al·letament* : *a)* tots els infants que neixen a la Maternitat quan llurs mares no poden al·letar-los; *b)* tots els infants més petits de dos anys entrats pel torn; *c)* tots els tramesos per les Cases de Maternitat subalternes, per Alcaldes dels pobles de la província, o remesos a l'Establiment.

Són admesos en el *Departament de nens desmamats* : *a)* tots els desvalguts majors de dos anys i menors de tres que surtin del Departament d'al·letament; *b)* tots els que siguin tramesos per les Cases de Maternitat subalternes, o remesos a l'Establiment, i *c)* els de tres a set anys que ho sol·licitin en l'oficina de la Casa de Caritat, mitjançant igual documentació que l'exigida per a l'ingrés en aquell Asil.

Sol·licituds per a l'admissió de fills legítims a l'Asil:

Han d'adreçar-se a l'Il·ltre. Sr. President de la Casa de Maternitat i Expòsits, fent constar especialment : a) la relació de parentiu del sol·licitant amb el noi o noia que s'intenti asilar; b) causa per la qual es veu obligat a demanar-ho, i c) nombre de fills que tinguin els pares.

Els documents que han d'acompanyar la instància, són:

1.^r Fe de baptisme de la criatura.

2.ⁿ Certificat de la seva inscripció en el Registre civil.

3.^r Certificat del Rector i de l'Alcalde, que justifiqui la pobresa i manca de cabals del sol·licitant.

4.^t Si la criatura és de pit i viu la mare, aquesta ha de presentar un certificat del metge acreditant que ha quedat sense llet.

5.e Si la criatura és òrfena de pare i mare, s'ha d'acompanyar partida de defunció dels darrers, o, en el cas de viure'n un, la del mort.

6.e Certificat de vacunació.

Afillament d'expòsits:

Per a obtenir l'afillament, precisa : 1.^r, una instància adreçada a la Junta de Govern, en paper segellat d'una pesseta, demanant que se'ls concedeixi l'afillament de l'expòsit que desitgin; 2.ⁿ, un certificat, signat pel Rector respectiu, que expressi que els interessats són de bona conducta; 3.^r, un altre de l'Alcalde expressant els mitjans amb què compten per a mantenir, educar i instruir l'expòsit.

Si es concedeix l'afillament, l'afillant haurà de fer donació a l'expòsit d'una quantitat no inferior a 125 ptes.

Legitimació d'expòsits:

Els expòsits són remesos a les persones que els reclamin com a fills legítimats; havent, en aquest cas, els reclamants, de presentar una certificació de la partida de baptisme i acte de naixement de l'expòsit en les que consti haver estat reconegut com a fill natural i legítimat per subsegüent matrimoni dels seus pares, els quals, demés, hauran de justificar llur identitat.

Ultimat així l'expedient, els serà remès el fill, mitjançant rebut i de conformitat amb la R. O. de 15 d'abril de 1854, i amb les prevencions dels articles 24 i 26 del Reglament general per a l'execució de la llei de Beneficència.

Legítimat un expòsit per matrimoni subsegüent, podrà ésser, mitjançant la justificació d'aquest fet, reclamat pels seus pares amb subjecció a les formalitats a què s'acaba de fer referència.

Naturalització d'expòsits:

Reconegut un fill com a natural, podrà ésser reclamat pel pare o mare que n'hagi fet el reconeixement.

A l'efecte, haurà de presentar un testimoni del document públic, que determinen les lleis civils, en què consti el reconeixement, i complir, demés, les formalitats prescrites per al cas de remesa per legitimació.

b) SECCIÓ DE MATERNITAT. — A la Secció de Maternitat són admeses totes les dones que, trobant-se en setè mes d'embaràs, ho sollicitin, guardant-se el més absolut secret en tot el que es refereix a les entrades i sortides d'aquest Departament.

Hi són admeses també, en qualitat de pensionistes, des dels primers mesos de llur embaràs, les dones que ho sollicitin, abonant una petita quantitat per dia; subjectes, amb tot, com les altres, al Reglament de l'Asil.

Dides:

Concessió d'injants a dida. — Ha d'adreçar-se instància a l'Iltre. Sr. President de la Junta de Govern, demanant-ho, acompanyant : Certificació dels senyors Alcalde, Rector i facultatiu, acreditativa de la bona conducta, de la possibilitat de l'alletament i de no patir cap malaltia.

Retribucions:

Pessetes
mensuals

Fins que l'expòsit compleix un any....	45
D'un a dos anys.....	25
De dos a cinc anys.....	8
De cinc a set anys.....	6'25

C) Manicomi de Sant Boy

La Mancomunitat cuida del sosteniment dels dements pobres de Catalunya. En el cas que la pobresa del dement, o d'aquelles persones obligades a mantenir-lo, no sigui absoluta, s'estableix una cooper-

ticipació entre interessats i Mancomunitat per a satisfer les despeses de l'alienat.

Documents necessaris per a sol·licitar la reclusió d'un dement en observació:

1.^r Instància del parent més pròxim, dirigida a l'Excm. Sr. President del Consell Permanent de la Mancomunitat.

2.ⁿ Certificat de la partida de naixement o de baptisme del malalt.

3.^r Certificació lliurada per dos metges, en la qual es faci constar la classe de demència, data del començament dels trastorns mentals, antecedents hereditaris i personals, actes que fan necessària la reclusió, diagnòstic i tractament seguit.

4.^t Informe del Subdelegat de Medicina i de l'Alcalde, sobre el certificat anterior, per mitjà del qual s'acrediti la necessitat i urgència de la reclusió del malalt dins un Manicomi.

5.^è Certificat de contribució relatiu al dement i persones obligades a mantenir-lo.

6.^è Certificat de pobresa de l'alienat i de les mateixes persones que l'anterior, expedit per l'Alcalde, i un altre certificat igual expedit pel Rector.

7.^è Certificat del padró d'habitants justificant que el dement porta més de deu anys de veïnatge en la població.

2. Establiments de Girona

Qui pot ingressar:

Essent fills o veïns de la província ells o llurs pares : a) els malalts, qualsevulla que sigui llur ma-

ialtia; *b*) les dones que, havent concebut legítimament, es trobin en un estat de pobresa tal que restin impossibilitades per atendre llur estat especial; *c*) les dones de qualsevulla estat i condició que hagin concebut il·legítimament; *d*) els infants nascuts a la Casa de Maternitat, si llurs mares no volen encarregar-se'n; *e*) els infants, expòsits o remesos a mà, constituïts en alletament i de pares desconeguts; *f*) els orfes pobres, de dos a set anys d'edat; *g*) els pobres de set a divuit anys, les famílies dels quals no puguin atendre a la subsistència, educació i ensenyament d'aquells; *h*) els vells i valetudinaris de més de seixanta anys i els impossibilitats per al treball; *i*) els dementes, cecs i sords-muts.

Documents necessaris per a l'ingrés:

a) Secció de vells valetudinaris, cecs i sords-muts:

1.^r Sol·licitud de la persona interessada o autoritat competent a la Junta de Govern dels Establiments de Beneficència de Girona.

2.ⁿ Partida de naixement del que ha d'ingressar.

3.^r Certificació de pobresa i de no tenir parents que el puguin socórrer, lliurada per l'Alcalde.

4.^t Certificació de bona conducta, lliurada pel mateix Alcalde.

5.^è Certificació facultativa d'impossibilitat per al treball.

b) Secció de pàrvuls i adults:

1.^r Sol·licitud dels pares, encarregats o autoritats, dirigida a la Junta de Govern dels Establiments.

- 2.ⁿ Partida de naixement del pàrvul o adult.
- 3.^r Certificació de bona conducta dels pares.
- 4.^t Certificació de pobresa dels pares, i de no tenir cap parent que pugui auxiliar-los, lliurada pel senyor Alcalde.
- 5.e Partides de defunció dels pares en cas d'orfenesa.
- 6.e Certificació del nombre de fills que tinguin els pares, amb llurs edats respectives, lliurada pel Jutge municipal.
- 7.e Certificació facultativa d'impossibilitat per al treball dels pares i dels adults.
- 8.e Certificació facultativa de vacunació i revacunació.

c) Secció d'alletament:

- 1.^r Sollicitud dels pares, encarregats o autoritats, dirigida a la Junta de Govern dels Establiments, demanant l'ingrés del nen.
- 2.ⁿ Partida de naixement del nen.
- 3.^r Certificació de bona conducta dels pares.
- 4.^t Certificació de pobresa dels pares, i de no tenir parents que puguin i vinguin obligats a auxiliar-los, lliurada per l'Alcalde.
- 5.e Partida de defunció dels pares en cas d'orfenesa.
- 6.e Certificació del nombre de fills amb què compten els pares interessats, i llurs edats respectives, lliurada pel Jutge municipal.
- 7.e Certificació d'impossibilitat de la mare per a alletar, o de part doble, lliurada per un facultatiu.

d) Manicomi de Salt:

Vegi's el que es diu en *Establiments de Barcelona* : Manicomi de Sant Boy.

e) Hospital.

Per a ingressar a l'Hospital no cal document de cap mena ni regeix la condició d'ésser fill o veí de la província; el metge de torn, si així convé, lliura l'autorització d'ingrés en presentar-se el malalt.

Afillament d'expòsits:

Vegi's el que es diu en *Establiments de Barcelona* : *Afillament d'expòsits*.

La donació a l'expòsit, en cas d'aconseguir-se l'afillament, és, a Girona, de 250 a 350 ptes.

Legitimació d'expòsits:

Vegi's el que es diu en *Establiments de Barcelona* : *Legitimació d'expòsits*.

Naturalització d'expòsits:

Vegi's el que es diu en *Establiments de Barcelona* : *Naturalització d'expòsits*.

Pensions d'al·letament:

En què consisteixen. — En l'abonament de les despeses de didatge, a raó de 30 ptes. mensuals, dels fills de pares pobres que, ultra el fill l'al·letament del

qual demanen, tinguin altres dos fills menors de deu anys.

Requisits per a la concessió. — Precisen els mateixos documents que per al cas d'ingrés a la Secció d'al·limentament.

Dides:

Concessió d'infants a dida. — Vegi's el que es diu, sota d'aquest epígraf, en *Establiments de Barcelona*.

Retribucions:

Pessetes
mensuals

Fins que l'expòsit compleix un any... 30

El temps restant (quatre anys)..... 15

3. Establiments de Lleyda

*Qui pot ingressar:**

A) A la Casa de Misericòrdia : Aquells que, o en llur defecte els pares, essent fills o veïns de la província : a) siguin pobres i impeditos per al treball, sense persones obligades per llei a mantenir-los; b) els expòsits procedents de la Casa de Maternitat quan arribin a vuit anys, i c) els majors de vuit anys i menors de catorze que es trobin deseparats per no tenir pares o ésser pobres aquests.

* Els boigs de la província de Lleyda a càrrec de la Mancomunitat són asilats al Manicomi de Sant Boy. Vegi's el que es diu, sota d'aquest epígraf, en *Establiments de Barcelona*.

B) A la Casa de Maternitat : a) tots els infants de pares desconeguts, i b) els infants nascuts de legítim matrimoni quan, per mort o malaltia de llurs pares, es trobin desemparats.

C) A l'Hospital : tota persona pobre que, a jut del Metge de torn, necessiti estar hospitalitzada.

Documents necessaris per a l'ingrés:

a) A les Cases de Misericòrdia i Maternitat (excepció feta per als expòsits):

1.^r Instància dirigida al senyor President de la Junta de Govern expressant els motius que obliguen a demanar l'ingrés.

2.ⁿ Certificat de naixement.

3.^r Certificats d'amillament de l'interessat i de les persones que per llei vénen obligades a cuidar-lo i mantenir-lo, dels pobles de la seva naturalesa i veïnat.

4.^t Si és de més de catorze anys i menor de seixanta, certificat facultatiu d'estar impedit per al treball.

5.e Un informe dels senyors Alcaldes, Jutge municipal i Rector explicant quina és la veritable situació econòmica de l'interessat i de la seva família.

b) A l'Hospital:

Ha de portar-se solament un certificat de pobresa.

Afillament d'expòsits; Legitimació d'expòsits; Naturalització d'expòsits:

Vegi's el que es diu, sota de cada un d'aquests epígrafs, en *Establiments de Barcelona*.

Pensions d'alletament:

En què consisteixen. — En un auxili que es concedeix als matrimonis, naturals o veïns de la província, que, essent pobres, tinguin besonada, i, en casos de part senzill, quan mor la mare i el pare és pobre, a raó de 15 ptes. mensuals.

Requisits per a la concessió. — S'han de presentar:

- 1.^r Instància adreçada al senyor President de la Junta de Govern demanant-la.
- 2.ⁿ Certificat de naixement dels bessons.
- 3.^r Certificat d'amillament dels pares dels pobres on són nats i dels de llur residència.
- 4.^t Informe dels senyors Alcalde, Jutge municipal i Rector explicant la veritable situació econòmica dels parents i mitjans de vida amb què compten.
- 5.e Certificat en què consti el nom de la vídua, el del bessó que cria i la bona conducta d'aquella.
- 6.e En cas d'ésser orfes de mare, la partida de defunció d'aquesta, i, si la causa fos la impossibilitat de criar-los, la corresponent certificació facultativa acreditativa de tal extrem.

Dides:

Concessió d'infants a dida. — Ha de demanar-se directament per la interessada, de paraula o per escrit,

amb el consentiment del marit i acreditant bona conducta, i mitjançant un certificat facultatiu que acrediti que la llet és de bona qualitat. Si no porta aquest certificat és reconeguda pel Metge de l'Establiment.

Retribucions. — Durant el període d'alletament, 30 ptes. mensuals. Passat aquest període, fins a quatre anys, 12 ptes. mensuals.

4. Establiments de Tarragona

Qui pot ingressar:

Poden ingressar aquells que, o en llur defecte els pares, són fills o veïns de la província, en els següents casos : a) els menors de deu anys que, ultra ésser absolutament pobres, siguin orfes de pare i mare, o solament de pare o de mare igualment pobres, dels quals, el sobrevivent es trobi impedit per al treball; b) els igualment menors de deu anys que reuneixin les esmentades circumstàncies i que, tenint pare i mare, justifiquin que aquests, ultra ésser pobres, es troben impedits de guanyar-se la vida, i c) els majors de seixanta anys d'edat, pobres i desemparats.

Documents necessaris per a l'ingrés:

Les sollicituds d'ingrés hauran de dirigir-se a la Junta de Govern de la Casa de Beneficència, acompanyant-hi els següents documents:

1.er Partida de naixement del qui ha d'ingressar, amb nota marginal de si està confirmat o no.

2.ª Certificat de l'Alcalde, Jutge municipal i

Rector, acreditant la pobresa de solemnitat, orfenesa o desemparament, bona conducta i tota altra circumstància que pugui aclarir la veritable situació del peticionari.

3.^r Certificació facultativa de la persona que hagi d'ingressar.

4.^t Una altra certificació facultativa de trobar-se el pare o la mare, sobrevivent, o tots dos, impedits per al treball.

Institut Pere Mata:

Vegi's el que es diu, sota l'epígraf *Manicomi de Sant Boy*, en *Establiments de Barcelona*.

Ultra el requisit esmentat sota d'aquest epígraf, cal testimoni de l'acord pres per l'Ajuntament que correspongui, comprometent-se a avençar les estades que aquest pugui ocasionar en el referit Manicomi.

Afillament d'expòsits; Legitimació d'expòsits; Naturalització d'expòsits:

Vegi's el que es diu, sota de cada un d'aquests epígrafs, en *Establiments de Barcelona*.

Pensions d'al·letament:

En què consisteixen. — Vegi's el que es diu en *Establiments de Lleyda*, sota d'aquest epígraf.

Requisits per a concedir-les. — S'han de presentar:

1.^r Instància, demanant-ho, dirigida a la Junta de Govern dels Establiments.

2.ⁿ Partida de baptisme de l'infant.

3.^r Certificat facultatiu de trobar-se el pare impossibilitat per al treball.

4.^t Certificat acreditant la naturalesa i veïnat dels pares.

5.e Un altre certificat facultatiu que acrediti, en el cas d'ésser el part simple, que la mare es troba impossibilitada per alletar.

6.e Un altre certificat de l'Alcalde acreditant la pobresa dels pares.

7.e Informe fonamentat dels senyors Alcalde, Metge municipal i Rector sobre la procedència d'ésser socorregut el sol·licitant i la seva conducta.

Dides:

Concessió d'infants a dida. — Vegi's el que es diu, sota d'aquest mateix epígraf, en *Establiments de Barcelona*.

Retribucions:

Pesetes
mensuals

Fins que l'expòsit compleix un any ..	45
D'un a dos anys.....	25
De tres a cinc anys.....	8

SANITAT

Divisió sanitària de Catalunya. — Per als efectes sanitaris, la Mancomunitat ha dividit Catalunya en quatre agrupaments de comarques, convertint en llur capitalitat aquelles poblacions la situació topogràfica de les quals permet amb més facilitat acudir al lloc on siguin necessaris els serveis, comprenent, de moment, cada zona sanitària, els Municipis que integren la *província* de la capitalitat.

Avui per avui, les poblacions assenyalades, són: Barcelona, Lleyda, Reus i Figueres.

Brigades sanitàries. — A cada comarca sanitària hi correspondrà una Brigada, la qual tindrà la seva residència en la població assenyalada per a capitalitat.

Comeses de les Brigades. — De les que tenen a llur càrrec, les que d'una manera directa afecten als pobles, són:

a) Atendre a les incidències epidèmiques de tota mena que es presentin en les respectives comarques, traslladant-se al lloc corresponent el personal i material necessari.

b) Facilitar als Ajuntaments vacunes antitífiques, veroloses i altres.

c) Anar a les respectives poblacions quan s'hagin d'aplicar col·lectivament aquelles vacunes.

Demés, el Servei de Sanitat de la Mancomunitat de Catalunya, del qual les Brigades sanitàries són una dependència, realitza campanyes d'estudi i pro-

filaxi de malalties evitables en relació amb la higiene pública, així com s'ocupa d'altres qüestions relacionades amb aquests (anàlisi d'aigües, etc., etc.).

Gratuitat dels serveis. — Les comeses abans esmentades a càrrec de les Brigades sanitàries, es presten gratuïtament.

En determinats casos d'epidèmies, quan és necessari traslladar íntegrament tota la Brigada, o la seva mayor part, a una població, es procura que els Ajuntaments contribueixin, segons els casos, a les despeses que amb tal motiu s'ocasionen.

Funcionament del Servei. — Els Metges-directors de cada Brigada cuidaran d'estar en constant relació amb els Hospitals, Metges, Ajuntaments, etc., de les respectives zones, per conèixer sempre llur estat i conveniència sanitària.

Per altra part, els Alcaldes, Metges, Hospitals, etc., podran demanar la utilització dels Serveis de la Brigada sanitària respectiva al Metge-director o al Servei de Sanitat de la Mancomunitat, quedant a la discreció dels Metges-directors el jutjar sobre la conveniència de la comanda i del servei que han d'utilitzar.

POLÍTICA SOCIAL

Borses del Treball municipal

La Mancomunitat de Catalunya destina una quantitat a subvencionar organismes municipals d'aquesta mena, per contribuir així a llur foment en poblacions de més de deu mil habitants, o en aquelles que, no arribant a aquest nombre, siguin centres de comarques industrials d'importància.

Institut d'Orientació professional

Objecte.—Aquesta institució (domiciliada al carrer de Sant Honorat, 5, Barcelona) es dedica a aconsellar als nois que deixen l'escola, la branca de treball que és més convenient a llurs aptituds i a llur condició social.

Per aquest servei d'investigació d'aptituds professionals, té establerts dos laboratoris: un per a la recerca d'aptituds o contraindicacions de caràcter mèdic, i un altre per a les psico-fisiològiques.

Encara que es tracta d'un servei prestat habitualment als escolars o aprenents de la capital, l'Institut ha donat sempre facilitats perquè puguin gaudir dels seus serveis els joves que no habiten a Barcelona.

Filials.—L'Institut té en projecte la creació d'oficines filials d'orientació professional en les ciutats més importants de Catalunya. Els Ajuntaments que s'interessin per la creació d'aquestes oficines, poden

procurar-se les bases de creació que l'Institut té redactades.

Publicacions — L'Institut edita uns *Anals* i diverses conferències de divulgació de les matèries afins a la seva especialitat, i altres publicacions que donen una idea de la seva organització i de la seva tasca.

Mutualitat de Secretaris i funcionaris municipals de Catalunya

Amb l'ajuda econòmica de la Mancomunitat, i sota la seva protecció, s'ha creat aquesta Institució per a millorar, a base de la previsió, la situació dels funcionaris municipals de Catalunya.

Comprèn la Mutualitat els segurs de malaltia, invalidesa i mort.

Els beneficis concedits estan en relació amb el nombre d'habitants dels Municipis on els funcionaris presten llurs serveis, havent-se dividit aquells en quatre categories.

Els respectius interessats poden establir amb la mutualitat tota altra mena de segurs i ampliar o millorar els creats.

Mutualitat per als mestres

Està en estudi la creació d'una Institució semblant a la dels Secretaris i funcionaris municipals, per als Mestres de Catalunya.

CAIXA DE CRÉDIT COMUNAL

Objecte:

Facilitar l'ús del crèdit als petits Municipis de Catalunya i als Sindicats o Cooperatives agrícoles constituïdes amb el patró de la llei de 1906.

Destinació dels préstecs:

a) *Que es concedeixen als Ajuntaments.* — Els cabals obtinguts han d'invertir-se en serveis de caràcter municipal, compresos en l'art. 72 de la Llei municipal, i sempre que per la Mancomunitat o Diputació respectiva no fossin exercits amb caràcter permanent.

b) *Que es concedeixen als Sindicats o Cooperatives agrícoles.* — Han d'invertir-se en obres o serveis necessaris per al bon funcionament o desenrotllament de la respectiva entitat.

Quantia dels préstecs:

a) *Als Ajuntaments.* — La quota anual que per interessos i amortització del préstec s'hauran d'obligar a pagar els Ajuntaments prestataris, no podrà excedir del 12 per 100 del promedi del pressupost líquidat d'ingressos de l'últim quinquenni. En el cas de tractar-se de préstec per a obres o serveis reproductius, l'esmentada quota podrà arribar al 25 per 100 del dit promedi, si el rendiment de l'obra o servei ho permeten, a juí dels Comitès.

b) *Als Sindicats o Cooperatives agrícoles.*—L'import màxim del préstec no podrà excedir del 50 per 100 del valor dels immobles o de les màquines i grans aparells del Sindicat que s'afectin a la responsabilitat de l'emprèstit. Podran contribuir a la formació del màxim de la base anterior les obres que s'hagin de fer amb els productes de l'emprèstit. En aquest cas, la Caixa solament farà remissió dels diners mitjançant la justificació de la realització de les obres i proporcionalment a llur import.

L'anualitat per interessos i amortització de l'Emprèstit no haurà d'excedir del 75 per 100 del promedi d'ingrés net anual del Sindicat.

Requisits per a la concessió:

a) *Als Ajuntaments.*—Els que desitgin un préstec en les condicions establertes per la Caixa de Crèdit, hauran de dirigir-se prèviament a la direcció de la Caixa, indicant el promedi dels pressupostos d'ingressos dels cinc darrers anys de l'Ajuntament respectiu, fixant el capital que desitja obtenir-se, termini d'amortització, etc.

La Direcció cuidarà d'orientar respecte dels requisits a omplenar pels Ajuntaments per a l'obtenció del préstec, essent els fonamentals:

1.^r L'acord del propi Ajuntament demanant el préstec.

2.ⁿ La ratificació del mateix acord per la Junta municipal de Vocals associats.

3.^r El projecte de l'obra o servei a què es destini el préstec.

4.^t Estar al corrent de pagament amb la Mancomunitat i Diputació respectiva.

b) *Als Sindicats o Cooperatives agrícoles.* — Les Associacions que desitgin un préstec adreçaran la corresponent sol·licitud al Comitè administratiu, acompanyant, ultra el que els reclami el dit Comitè, els documents següents:

1.^r Certificat de l'acord de l'Associació, pres en reunió general extraordinària, demanant el préstec.

2.ⁿ Estatut i Reglament de l'Associació.

3.^r Certificació de l'Ofici del Govern civil comunicant que el Sindicat queda comprès en la Llei de 28 de gener de 1906.

4.^t Llista dels associats expressant les contribucions que paguen cada un i el líquid imposable corresponent.

5.e Certificació del balanç de l'any anterior i de la relació de deutors i creditors del mateix any.

6.e Còpia certificada de la relació de despeses probables de l'any en curs.

7.e Report explicatiu de l'estat financer de l'Associació.

8.e Projecte, pressupost i memòria del treball, instal·lació o adquisició que es desitja realitzar.

Altres préstecs. — Està en vies de realització la concessió de préstecs amb destinació a l'aparcament de terreny, construcció de cases barates, crèdit agrícola, etc.

HISENDA

Pagaments a la Mancomunitat

Recaptació en període voluntari. — a) Contingent provincial : Ha de fer-se efectiu dins el segon mes de cada trimestre.

b) Subvencions per construcció de camins : Han de fer-se efectives amb la mateixa forma esmentada pel Contingent.

c) Arbitris sobre la circulació per carreteres a càrrec de la Mancomunitat.

(Vegi's el que es diu en *Carreteres, camins i ponts: Arbitris*).

d) Cànon per serveis en carreteres de la Mancomunitat : Han d'abonar-se per anys naturals.

e) Sosteniment de dementis : Les quotes assignades als particulars pel sosteniment de dementis han de satisfer-se per mesos avançats.

Poden fer-se efectius aquests pagaments a les Administracions dels Establiments de Beneficència de la Mancomunitat a Girona, Lleyda i Tarragona, o per mitjà de gir postal o qualsevulla altra forma que sigui fàcil als interessats.

Recaptació per la via d'apremi. — Es porta a terme subjectant-se a la Instrucció de 19 d'abril de 1900.

Demarcacions de recaptació i recaptadors. — Els pagaments poden fer-se valent-se de les següents entitats:

Província de Barcelona

Arenys de Mar, Caixa de Pensions.
Badalona, Caixa de Pensions.
Berga, Caixa de Pensions.
Granollers, Caixa de Pensions.
Igualada, Caixa de Pensions.
Manresa, Caixa de Pensions.
Martorell, Banc de Terrassa.
Mataró, Banc Urquijo Català.
Molins de Rei, Miquel Bellvé i Gay.
Olesa de Montserrat, Banc de Terrassa.
Rubí, Caixa de Pensions.
Sabadell, Banc de Sabadell.
Sallent, Caixa de Pensions.
Terrassa, Banc de Terrassa.
Vilafranca del Penedès, Banc del Penedès.
Vilanova i Geltrú, Caixa de Pensions.

Província de Girona

Banyoles, Caixa de Pensions.
Figueres, Caixa de Pensions.
Girona, Caixa de Pensions.
Olot, Caixa de Pensions.
Palafrugell, Banc de Palafrugell.
Palamós, Caixa de Pensions.
Puigcerdà, Ermengol Ferrer.
Ripoll, P. Suñer i Ferrer.
Ripoll, vídua de M. Sargatal.
Sant Joan de les Abadesses, Caixa de Pensions.
Santa Coloma de Farnés, Caixa de Pensions.

Província de Lleyda

Balaguer, Caixa de Pensions.
Bellpuig, Magí Sanfeliu.
Borges Blanques, Banc de Valls.
Cervera, Caixa de Pensions.
Lleyda, Caixa de Pensions.
Pons, Josep Audet.
Seu d'Urgell, Joan Fornesa.
Solsona, Banca Arnús.
Sort, Ramon Rafel.
Tàrrega, Caixa de Pensions.
Tremp, Emili Sullà.
Viella, Evarist Pinós.

Província de Tarragona

Falset, Banc de Reus de Descomptes i Préstecs.
Gandesa, Banc de Reus de Descomptes i Préstecs.
Montblanch, Banc de Reus de Descomptes i Préstecs.
Montblanch, Banc de Valls.
Mora d'Ebre, Banc de Reus de Descomptes i Préstecs.
Reus, Banc de Reus de Descomptes i Préstecs.
Santa Coloma de Queralt, Banc de Reus de Descomptes i Préstecs.
Tarragona, Banc Comercial.
Tortosa, Banc d'Aragó.
Tortosa, Banc de Tortosa.
Ulldecona, Banc de Tortosa.
Valls, Banc de Valls.
Vendrell, Caixa de Crèdit i Estalvi.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA
BIBLIOTECA

REG. 129.733

SIG.